

Studieplan for Grunnskolelærerutdanning 5. - 10. trinn (240 studiepoeng) (2015–2019)

Fakta om programmet

Studiepoeng: 240

Studiets varighet: 4 år

Undervisningsspråk: Norsk

Studiested: Halden

Kontakt

Studieprogramansvarlig

Fakultet for lærerutdanninger og språk

Innholdsfortegnelse

- Informasjon om studiet
- Hva lærer du?
- Opptak
- Oppbygging og gjennomføring
- Jobb og videre studier
- Studieplanen er godkjent og revidert
- Studiemodell

Informasjon om studiet

Grunnskolelærerutdanningen ved HiØ bygger på nasjonale retningslinjer for grunnskolelærerutdanning, fastsatt av Kunnskapsdepartementet i *Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene for 1.-7. trinn og 5.-10. trinn* av 20.01.10.

Grunnskolelærerutdanningen 5-10 er en integrert lærerutdanning der fag, fagdidaktikk, pedagogikk og praksis koples tett sammen, både innholdsmessig og organisatorisk. Utdanningenes praksisforankring står sentralt når det gjelder å tydeliggjøre profesjonsrettingen i grunnskolelærerutdanningene.

Grunnskolelærerutdanningen ved HiØ er en profesjonsrettet og forskningsbasert lærerutdanning, med vekt på integrering av IKT i undervisning og læring. Utdanningen for 5.-10. trinn omfatter en obligatorisk del på 60 studiepoeng, en valgbar del på 180 studiepoeng, samt praksisopplæring. Samspillet mellom teori og praksis skal være organisert slik at det gir sammenheng og progresjon i opplæringen. Alle undervisningsfag og skolerelevante fag og emner skal være forankret i et fagmiljø som omfatter ansatte som selv er aktive forskere.

Lærerutdanningsinstitusjonen har ansvar for å vurdere om lærerstudentene er skikket for læreryrket. Dette er en helhetsvurdering av studenten som omfatter både faglige, pedagogiske og personlige forutsetninger og vil foregå under hele studiet, jf. forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning.

Krav om politiattest

Alle studenter skal levere politiattest (barneomsorgsattest) i forbindelse med opptak, som nevnt i forskrift om opptak til høyere utdanning kap. 6. Poliattiatten skal ikke være eldre enn tre måneder, jf. politiregisterloven § 39 første ledd.

Tuberkulinkontroll

Personer som i løpet av de siste tre årene har oppholdt seg i minst tre måneder i land med høy forekomst av tuberkulose, har plikt til å gjennomgå tuberkuloseundersøkelse, jf. forskrift om tuberkulosekontroll kap 3.

Hva lærer du?

Grad/tittel ved bestått studium

Fullført og bestått fire år av utdanningen (240 studiepoeng) gir rett til tittelen *grunnskolelærer* (tilsvarer adjunkt).

Etter å ha fullført og bestått tre år av utdanningen (180 studiepoeng) kan studenten søke om å få godkjent en bachelorgrad.

Studiets læringsutbytte

Etter fullført grunnskolelærerutdanning skal studenten ha et læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.

Kunnskap

Studenten

- har solide og fagdidaktiske kunnskaper i fagene som inngår i utdanningen og om fagenes kunnskapsmessige forankring
- har kunnskap om skolens og lærerprofesjonens egenart, historie, utvikling og plass i samfunnet
- har kunnskap om lovgrunnlag, herunder skolens formål, verdigrunnlag, læreplaner og elevers ulike rettigheter
- har kunnskap om læreplanarbeid og om skolen som organisasjon
- har kunnskap om barns og unges læring, utvikling og danning i ulike sosiale, flerkulturelle og flerspråklige kontekster
- har kunnskap om klasseledelse og klassemiljø og om utvikling av gode relasjoner til og mellom elever
- har kunnskap om viktigheten av og forutsetninger for god kommunikasjon og godt samarbeid mellom skole og hjem
- har kunnskap om et bredt repertoar av arbeidsmåter, læringsressurser og læringsarenaer og om sammenhengen mellom mål, innhold, arbeidsmåter, vurdering og de enkelte elevenes forutsetninger
- har kunnskap om barns og unges oppvekstmiljø, likestilling og identitetsarbeid
- har kunnskap om barn i vanskelige situasjoner og om barns rettigheter i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- har kunnskap om nasjonalt og internasjonalt forsknings- og utviklingsarbeid med relevans for lærerprofesjonen

Ferdigheter

Studenten

- har kunnskap om arbeid med videreutvikling av grunnleggende ferdigheter (uttrykke seg muntlig, lese, uttrykke seg skriftlig, regne, bruke digitale verktøy) i og på tvers av fag og kan tilrettelegge for progresjon i disse ferdighetene i opplæringen tilpasset elever på 5.-10.trinn.
- kan selvstendig og i samarbeid med andre planlegge, gjennomføre og reflektere over undervisning i og på tvers av fag, med utgangspunkt i forsknings- og erfaringsbasert kunnskap
- kan tilrettelegge for og lede gode og kreative læringsmiljøer
- kan tilrettelegge for estetisk utfoldelse, opplevelse og erkjennelse
- kan tilpasse opplæringen til ulike elevers behov, motivere til lærelyst gjennom å tydeliggjøre læringsmål og bruke varierte arbeidsmåter for at elevene skal nå målene
- kan vurdere og dokumentere elevers læring og utvikling i forhold til opplæringens mål, gi læringsfremmende tilbakemeldinger og bidra til at elever kan vurdere egen læring
- forstår de samfunnsmessige perspektivene knyttet til teknologi- og medieutviklingen (trygg bruk, personvern, ytringsfrihet) og kan bidra til at barn og unge utvikler et reflektert forhold til digitale arenaer
- kan kritisk reflektere over egen og skolens praksis i arbeidet med videreutvikling av lærerrollen og profesjonsetiske spørsmål
- mestrer norsk muntlig, norsk skriftlig både bokmål og nynorsk, og kan bruke språket på en kvalifisert måte i profesjonssammenheng
- kan vurdere og bruke relevante forskningsresultater og selv gjennomføre systematisk utviklingsarbeid
- kan i samarbeid med foresatte og faglige instanser identifisere behov hos elevene og iverksette nødvendige tiltak
- kan legge til rette for utvikling av kompetanse i entreprenørskap og for at lokalt arbeids-, samfunns- og kulturliv involveres i opplæringen
- har god forståelse for globale spørsmål og bærekraftig utvikling

Generell kompetanse

Studenten

- har kunnskap om det helhetlige opplæringsløpet, med vekt på overgangen fra barnetrinn til ungdomstrinn og ungdomstrinn til videregående opplæring
- kan bidra til profesjonelt lærerfelleskap med tanke på videreutvikling av god praksis og yrkesetisk plattform
- kan stimulere til demokratiforståelse, demokratisk deltakelse og evne til kritisk refleksjon tilpasset aktuelle klassetrinn
- kan bidra til å styrke internasjonale og flerkulturelle dimensjoner ved skolens arbeid og bidra til forståelse for samenes status som urfolk
- kan identifisere egne lærings- og kompetansebehov i tilknytning til læreryrket
- innehar en endrings- og utviklingskompetanse som grunnlag for å møte framtidens skole

Opptak

Generell studiekompetanse, og

spesielle opptakskrav:

- minst gjennomsnittskaraktaren 3 i norsk (393 timer hovedmål, sidemål og muntlig), og
- minst gjennomsnittskaraktaren 3 i matematikk (224 timer) og
- minst 35 skolepoeng

Oppbygging og gjennomføring

Studiets oppbygging og innhold

Studiet består av både obligatoriske og valgfrie emner, samt praksisopplæring. Emnebeskrivelser fremgår av studieplanen, mens praksisopplæring er omtalt i egen [Plan for praksis for Grunnskolelærerutdanning 5-10](#).

Utdanningens obligatoriske del utgjør 60 studiepoeng:

Pedagogikk og elevkunnskap (PEL) - 60 studiepoeng

Opplæring i **IKT** og **entreprenørskap** er integrert i studiet i form av egne arbeidskrav knyttet til retten til vitnemål.

Utdanningens valgbare del skal utgjøre 180 studiepoeng, og studentene velger mellom fordypning i skolefag og/eller skolerelevante fag:

1. Disse skal omfatte minst 150 studiepoeng i studier som tilsvarer undervisningsfag i grunnskolen. Studiene skal omfatte fagdidaktikk og praksisopplæring.
2. Ett valgfag på 30 studiepoeng kan være skolerelevant fag (normalt i 4. studieår). HiØ avgjør om slike studier er relevante for arbeid i grunnskolen.
3. Tilsvarende studier tatt ved andre utdanningsinstitusjoner kan etter søknad innpasses i grunnskolelærerutdanning ved HiØ.
4. Hovedregelen om antall undervisningsfag kan fravikes dersom kandidatene søker masterutdanning etter bachelorgrad/tre år.

I studiets tredje år inngår også en obligatorisk bacheloroppgave. Arbeidet med oppgaven og innføring i vitenskapsteori og metode skal utgjøre 15 studiepoeng av pedagogikk og elevkunnskap (PEL). Oppgaven skal være profesjonsrettet med tematisk forankring i pedagogikk og elevkunnskap og/eller i andre fag.

Studiemodell: Obligatoriske og valgfrie deler

	1. studieår		2. studieår		3. studieår		4. studieår	
	Høst 2015	Vår 2016	Høst 2016	Vår 2017	Høst 2017	Vår 2018	Høst 2018	Vår 2019
Obligatoriske fag/ Valgfrie fag								
Pedagogisk og elevkunnskap (PEL)	<u>PEL 101</u> (15 stp)		<u>PEL102</u> (15 stp)		PEL 103 (15 stp)	<u>PEL 104</u> (15 stp)		
Valgfag 60 studiepoeng	Norsk Engelsk Matematikk							
Valgfag 60 studiepoeng			Naturfag Religion, livssyn og etikk Kunst & håndverk					
Valgfag 60 studiepoeng 4. studieår							Kroppsøving og idrett Musikk Norsk Samfunnsfag	
eller								
skolerelevante fag								

IKT 30 timer,
godkjent/
ikke godkjent

Entreprenørskap 30 timer,
godkjent/
ikke
godkjent

Praksis 6 uker 6 uker 4 uker 4 uker

Det første studieåret består av PEL 15 studiepoeng i tillegg til ett av følgende valgfag på 60 studiepoeng som går over tre semestre: norsk, engelsk og matematikk.

I andre studieår fortsetter studentene med valgfaget fra første studieår, i tillegg til PEL 15 studiepoeng og et nytt valgfag på 60 studiepoeng som går over andre og tredje studieår (fire semestre). Disse er Kunst og håndverk, Religion, livssyn og etikk (RLE) og Naturfag.

Tredje studieår har studentene PEL 30 studiepoeng og fortsetter med valgfaget fra andre studieår. I fjerde studieår må studentene velge et valgfag på 60 studiepoeng. Valgfagene er Kroppsøving og idrett, Musikk, Samfunnsfag og Norsk. I stedet for å velge et valgfag på 60 studiepoeng har studentene mulighet til å velge det skoler relevante faget IKT for lærere på 30 studiepoeng i kombinasjon med et valgfag på 30 studiepoeng.

Studentene kan velge profilering rettet mot *Masterstudium i spesialpedagogikk*, *Masterstudium i fremmedspråk i skolen (engelsk/tysk)*, alle ved HIØ, eller relevante masterstudier ved andre institusjoner.

Studentene har også muligheter til å velge fag ved andre høyskoler og universiteter, i samråd med studieleder.

INNHold

Læreryrket er et krevende og komplekst yrke i et samfunn som preges av mangfold og endring. Grunnskolelærerutdanningen skal kvalifisere for å utøve omfattende og sammensatte oppgaver.

I utdanningen for trinn 5-10 er hovedvekten lagt på klasseledelse og faglig fordypning.

Følgende perspektiv ivaretas i grunnskolelærerutdanningen:

Integrert lærerutdanning:

Alle fag i grunnskolelærerutdanningene har ansvar for å gi studentene identitet som lærer. Fagene skal ha en klar profesjonsorientering, og fagdidaktikk skal være tydelig integrert. Pedagogikk og elevkunnskap skal være det samlede faget for utøvelsen av lærerrollen. Pedagogikk og elevkunnskap har også spesielt ansvar for å integrere teori og praksis. Den lærerfaglige plattformen som identifiserer og tematiserer grunnleggende og felles utfordringer, som verdier, formål, arbeids- og vurderingsformer, må skapes i samarbeid mellom pedagogikk og elevkunnskap, undervisningsfagene og praksisopplæringen.

Danning:

Ved den utdanne lærere med solid faglig kompetanse, skal studentene også utvikle etiske og historiske perspektiver på egen yrkesrolle og kritiske perspektiv på lærerprofesjonens samfunnsrolle. Kommende lærere må også ha god forståelse for globale spørsmål og bærekraftig utvikling.

Det flerkulturelle perspektivet:

Internasjonalisering av samfunns- og arbeidsliv forutsetter språk- og kulturkunnskap og internasjonale erfaringer. Lærere må ha kunnskap om og forståelse for det flerkulturelle samfunn. Det innebærer oppmerksomhet om kulturelle forskjeller, og ferdigheter til å håndtere disse som en positiv ressurs. Kunnskap om menneskerettighetene og om urfolks rettigheter er sentralt i denne sammenheng. Den globale, internasjonale og flerkulturelle orienteringen må derfor prege lærerutdanningen.

Samiske forhold og samiske elevers rettigheter:

Grunnskolelærerutdanningene skal kvalifisere studentene for å ivareta opplæring om samiske forhold, samiske barns rettigheter og det samiske folket som anerkjent urfolk. Samisk kultur og samfunnsliv er en viktig del av den felles kulturarven. Studentene skal derfor også få kunnskap om det samiske innholdet i de nasjonale læreplanene for grunnopplæringen og om rettighetene for samiske elever.

Tilpasset opplæring:

Retten til tilpasset opplæring er forankret i opplæringsloven. Tilpasset opplæring kjennetegnes ved variasjon, for eksempel gjennom arbeidsoppgaver, lærestoff, intensitet i opplæringen, organisering av opplæringen, læremidler og arbeidsmåter. Lærere må kunne tilpasse opplæringen i forhold til mangfoldet i elevgruppen. Kunnskap om tilpasset opplæring skal ivaretas i alle fag.

Vurdering:

Lærere må kunne utvikle og kommunisere tydelige mål for opplæringen, vurdere elevenes læringsutbytte, gi elevene faglig relevante tilbakemeldinger og legge til rette for elevenes egenvurdering. Studentene skal derfor ha opplæring i å analysere og vurdere elevenes læringsprosesser og resultater, og i å gi læringsstøttende tilbakemeldinger. Lærere skal kunne vurdere elevenes læringsutbytte både med og uten karakterer, og begrunne vurderingen. Lærere må også forstå og bruke resultater fra ulike prøver, kartleggingsverktøy og kvalitetsvurderingssystemer i oppfølging av elevenes læring. Disse perspektivene må integreres i alle fagene i utdanningen.

Grunnleggende ferdigheter:

De grunnleggende ferdighetene – å kunne uttrykke seg muntlig og skriftlig, å kunne lese og regne og å kunne bruke digitale verktøy – er både en forutsetning for utvikling av fagkunnskap og en del av fagkompetansen i alle fag. Hvert enkelt fag har ansvar for at studentene får kunnskap om hvordan de kan jobbe med elevenes utvikling av de grunnleggende ferdighetene i faget. Pedagogikk og elevkunnskap skal legge til rette for at studentene tilegner seg en teoretisk overbygning om grunnleggende ferdigheter, som forutsetning for arbeidet med disse i ulike fag.

Organisering og læringsformer

Organisering av studentene

Studentene er organisert i basisgrupper som normalt består av inntil fire studenter. Basisgruppen er den faglige og sosiale grunnenheten i studiet og skal være en arena for samarbeid om oppgaver og studiearbeid i teoridelen av studiet. I tillegg utgjør basisgruppen som regel en praksisgruppe. Hensikten med denne organiseringen er at basisgruppen skal sikre læring gjennom samarbeid og kommunikasjon og være en trening for framtidig samarbeid i lærerteam i grunnskolen.

Organisering av lærerne

Lærerne som har undervisningsansvar er organisert i tverrfaglige lærerteam som ledes av en eller to trinnledere. Hver lærer er basisgruppeveileder og gir generell studieveiledning til en eller flere basisgrupper. Det skal være minst fire veiledningsmøter pr. semester, og det er basisgruppeveilederne som innkaller til disse møtene.

Lærerne er også samarbeidskontakter med sine basisgruppers praksisskoler og har ansvar for å kontakte skolene og avtale tid for oppfølging av basisgruppene i praksis. Før hver praksisperiode avtaler hver basisgruppe, basisgruppeveileder og praksislærer hvordan samarbeidet for praksisperioden skal foregå. Praksisskolene skal ha oppfølging fra basisgruppeveileder minst én gang pr. semester. I tillegg får studentene oppfølging i praksis av en PEL-lærer som er hovedveileder. Erfaringene fra samarbeidet og oppfølgingen på praksisskolene oppsummeres jevnlig på lærerteammøtene.

Arbeids- og undervisningsformer

Grunnskolelærerutdanningen 5-10 ved HiØ har et hovedfokus på at studentene skal få erfaring med yrkesrelevante arbeids- og vurderingsformer. Oppgaver og dokumentasjonsformer integrerer fag, fagdidaktikk og praksisopplæring, slik at en oppnår helhet og sammenheng i studiet. Dette innebærer at undervisningen både speiler og bidrar til å utvikle de læringsperspektivene som læreplanen i grunnskolen formidler. I praksis betyr dette at undervisningen ved høyskolen veksler mellom formidlingspreget undervisning og veiledet studentaktivitet. Dette realiseres ved at undervisningen knyttes opp mot praksisbasert studentaktivitet. Undervisningen er eksemplarisk og viser perspektiver på læring som også vektlegger at læring er en sosial aktivitet knyttet til det sosiokulturelle samspillet mellom studenter og mellom studenter og lærere.

Arbeidsformene skal legges opp slik at studentene

- arbeider med innhold fra ulike fag og læringsarenaer
- henter informasjon fra ulike kilder og vurderer kildene kritisk og selvstendig
- deltar i planlegging, gjennomføring og vurdering av de ulike delene av utdanningen
- gjør seg kjent med og analyserer forskning, ulike kartleggingsverktøy og det nasjonale vurderingssystemet
- får erfaring med metoder som fremmer entreprenørskap på ulike nivåer
- får anledning til estetisk utfoldelse, opplevelse og erkjennelse
- bearbeider yrkesetiske spørsmål
- framfører og formidler stoff for ulike mottakergrupper
- arbeider variert med læremidler (både analoge og digitale) og vurderer læremidlene kritisk
- får anledning til å integrere IKT naturlig i sitt daglige studiearbeid, både i undervisningssituasjoner og i selvstudier

Bruk av bibliotek

Biblioteket gir viktige bidrag til studentenes informasjonskompetanse, det vil si evnene til å søke etter, finne, evaluere og bruke relevant faglig informasjon. I tillegg til personlig service, får studentene bibliotekundervisning der målsettingen er at de skal kunne søke i norske og utenlandske informasjonskilder og kunne vurdere kvaliteten på informasjonen. Biblioteket tilbyr også undervisning i referanseteknikk.

Den grunnleggende bibliotekundervisningen vil bestå av to dobbelttimer; en innføring i informasjonssøk ved studiestart og spesialisert informasjonssøk samt innføring i referanseteknikk. I tillegg vil biblioteket, sammen med faglærerne, integrere undervisning om skolebibliotekets rolle i læringsmiljøet, utvikling av informasjonskompetanse, opphavsrett og kildekritikk i den ordinære undervisningen i fagene. Organiseringen av dette vil framgå av de enkelte semesterplanene.

Bruk av IKT

Studentene skal utvikle digital kompetanse i form av IKT-ferdigheter og innsiktsfull bruk av IKT i eget studiearbeid, praksisopplæringen og fritid, i tråd med forventningene til en lærers kompetanse i en IKT-basert utdanningsvirkelighet. Fronter er utdanningens læringsplattform og det forventes at studentene bruker denne aktivt hver dag til blant annet å søke oppdatert informasjon fra lærere, og finne ulike planer og oversikter. I tillegg forventes det at studentene sjekker sin e-post (hiof-mail) hver dag.

Studentene:

- skal utvikle en offensiv holdning til ny teknologi.
- skal kunne skrive rapporter, notater, lage ukeplaner osv. gjennom å utnytte tekstbehandling og andre digitale verktøy.
- skal kunne bruke verktøyprogrammer som tekstbehandling, regneark, presentasjonsprogram, digitale fortellinger, webverktøy, nettverksapplikasjoner, bildebehandling, animasjon, film og multimedieprogrammer i egen undervisning, og lære elevene hvordan verktøyene kan brukes i det daglige læringsarbeidet
- skal kunne bruke fri- og gratis programvare og Web 2.0-programvare i egen undervisning.
- skal kjenne elektroniske læremidler (åpne, nettbaserte og lukkede), kunne bruke dem integrert i egen undervisning, og som en del av en pedagogisk helhet og kunne bruke sin digitale kompetanse til å kritisk kunne vurdere bruk av nye digitale ressurser
- skal som ferdigutdannede lærere kunne gi og motta informasjon om klassen/skolen i et digitalt læringsmiljø (fagstoff, ukeplaner, osv.) og ha digital kompetanse som omfatter samarbeid og kommunikasjon om læring, kontakt med elever/foreldre med e-post, SMS, direktemeldingstjenester eller i et digitalt læringsmiljø (LMS)

- skal utvikle kompetanse i å bruke Internett som informasjonskilde i eget læringsarbeid og til å presentere egne læringsresultater
- skal kunne bruke digitale tavler og programvare som følger med slike tavler pedagogisk
- skal kunne fylle LMS og websider med egenproduserte digitale læremidler
- skal som framtidige lærere kunne hjelpe elever til å bruke Internett til å finne informasjon, utvikle kildekritiske holdninger og ferdigheter og til presentasjon av læringsresultater
- må kjenne bruken av sosiale medier og kunne veilede elever til ansvarlig bruk
- skal kunne lage ressurswebsider og være veiledere/pedagogiske inspiratorer på Internett
- skal også kjenne elevenes fritidsbruk av IKT, og ha kompetanse og innsikt til å kunne utfordre teknologien i et sosialiseringsperspektiv
- skal utvikle motivasjon for å ta i bruk og utprøve ny programvare og teknologi

Tilrettelegging av infrastruktur, utstyrspakke, opplæring og brukerstøtte ved HiØ skal ha en kvalitet og organisering som kan være grunnlag for at studenter og lærere utvikler digital kompetanse gjennom integrert bruk av IKT i studiet og på praksis:

- Studenter og lærere arbeider med egne, bærbare PC-er
- Grunnlaget er Internett-tilgang gjennom godt utbygd fastnett og/eller trådløst nett på høgskolen og praksisskoler
- Kommunikasjon: Webbasert e-post, digitalt læringsmiljø, studiets websider, sanntidskommunikasjon, direktemeldingstjenester og ulike sosiale medier
- Avdelingen legger til rette for utlån av videokamera, webkamera, digital kamera, scannere og utvikler et godt servicetilbud som omfatter et eget supportsystem tilknyttet IT-driftavdelingen og Helpdesk

IKT-kompetanse utvikles ved at:

- a) Undervisningen på høgskolen og praksisopplæringen utnytter og etterspør digitale ressurser og kompetanse hos studentene, og ved at integrert bruk av IKT også knyttes til elevaktive og studentaktive arbeidsmåter i emnene og relateres til arbeid med grunnleggende ferdigheter.
- b) Studentene bør delta aktivt i opplæringstiltak knyttet til IKT, og de må utføre alle arbeidskrav som er knyttet til tilbudene om IKT-opplæring gjennom de tre første semestrene.

Egenaktivitet

1. Undervisningen varierer mellom fag- og fagdidaktikk og profesjonsdager med temaundervisning. Én dag pr. uke er satt av til profesjonsdag, der blant annet grunnleggende ferdigheter, vurdering, tilpasset opplæring, flerkulturelle og samiske perspektiver og ulike arbeidsmåter i skolen tas opp. I temaundervisningen vil det være bidrag fra praksislærere og andre gjesteforelesere, sammen med høgskolens lærere. Arbeidet kan også omfatte praksisrelaterte studieprosjekter, egenstudier og gruppearbeid knyttet til tverrfaglige tema. Noe av arbeidet vil også bli knyttet til oppgaver i fagene (se oversikten over arbeidskrav i studieprogrammet). Profesjonsdagen er forankret i PEL-faget.

2. Studentene har ansvar for å utvikle profesjonskompetanse. De skal gjennomføre et jevnt studiearbeid gjennom hele studieåret, og de har ansvar for å forberede seg godt til aktivitetene på høgskolen og i praksisopplæringen. Forventet studieinnsats pr uke er minst 40 timer inkludert undervisning. Dette innebærer at studentene, i tillegg til aktiv deltakelse i de ulike læringsaktivitetene, også har ansvar for et grundig for- og etterarbeid til disse aktivitetene.

Studentene har selv ansvar for å skaffe seg den informasjonen som gjøres tilgjengelig om aktivitetene på høgskolen og i praksisopplæringen. De må derfor sjekke e-post og informasjonswebsider daglig og bidra aktivt på både felles samarbeidsmøter og på de nettbaserte konferansene

Obligatorisk deltakelse

Det er obligatorisk deltakelse i basisgruppens aktiviteter når de er knyttet til arbeid med arbeidskrav i emnene eller i praksis, slik dette er beskrevet i emnebeskrivelsene og i [Plan for praksis for Grunnskolelærerutdanning 5-10](#). Det er også obligatorisk deltakelse på startsamlingen ved studiestart i første studieår, ved semesterstart senere i studiet og på samlinger med framlegg av prosjekter eller studentarbeider i hele studieperioden som studieplanen omfatter.

Hvert studieår er det obligatorisk deltakelse på alle profesjonsdagene i hvert semester.

Skoleovertakelse i 4. studieår; planlegging, gjennomføring og evaluering. Informasjon om skoleovertakelse står i "Håndbok for skoleovertakelse".

Gjennomføring av 20 uker (100 dager) veiledet praksisopplæring er obligatorisk for alle studenter. Alle dagene skal gjennomføres og fravær må tas igjen så fort som mulig etter praksisperioden.

Informasjon om organisering og innhold i undervisningen

Ved semesterstart legger emneansvarlige lærere ut semesterplan for hvert emne på årstrinnets nettsted. Trinleder oppdaterer trinnets Fronterrom, mens emneansvarlige lærere oppdaterer emnets nettsted og organiserer undervisningsrelatert kommunikasjon i det digitale læringsmiljøet.

Arbeidskrav

Emnene i grunnskolelærerutdanningen omfatter både vilkår for framstilling til eksamen, i form av obligatoriske arbeidskrav som må utføres, og ulike vurderingsformer knyttet til eksamen i de enkelte emnene. Hovedprinsippene for dette er:

1. Emnebeskrivelsen inneholder obligatoriske oppgaver/arbeidskrav som studentene skal utføre i gruppe eller enkeltvis. I emnebeskrivelsen fremgår det hva slags veiledning og tilbakemelding studentene skal få på disse arbeidene.
2. I hvert semester i de tre første årene gjøres det tilgjengelig en felles semesterplan, der arbeidskravene og undervisningstemaene synliggjøres.
3. Studentene har to forsøk til å få godkjent et arbeidskrav dersom ikke annet er nevnt i emnebeskrivelsene i hvert fag

Detaljer om arbeidskrav fremgår av den enkelte emnebeskrivelse. I tillegg til de fullførte og godkjente arbeidskravene som fremgår av emnebeskrivelsene, kreves det følgende for å få vitnemål:

- godkjent gjennomføring av 30 timers IKT-opplæring (1.-2. semester) og 30 timers kurs og prosjektarbeid i entreprenørskap (5. semester); planlegge, gjennomføre og presentere arbeid knyttet til entreprenørskap. Se også egne emnebeskrivelser for disse kursene.
- et eller flere studieprosjekt hvert semester (inkludert deltakelse på leirskole/leirskoleprosjekt første semester)
- godkjent gjennomføring av praksisopplæring (Se [Plan for praksisopplæring](#))

Det vil også bli gjennomført obligatoriske kurs i akademisk skriving integrert i undervisningsopplegget i fagene. Dette omfatter fra to til tre dager i løpet av de tre første årene. Plassering framgår av semesterplanen.

Dersom disse tverrfaglige arbeidskravene ikke er fullført og godkjent i tråd med retningslinjene, vil studenten normalt miste retten til vitnemål.

Progresjonskrav

For å kunne starte i 3. studieår, må studentene ha bestått praksisopplæringen i 1. og 2. studieår, bestått PEL 101 og produsert minst 90 studiepoeng.

For å kunne starte med emnet 104 i PEL, må studentene ha bestått begge emnene 101 og 102.

For å kunne starte i 4. studieår må Bacheloroppgaven være bestått.

Praksis

Praksisopplæring i grunnskolens 5.-10. trinn utgjør en sentral læringsarena i utdanningen og er integrert i fagenes undervisning. Omfanget på praksisopplæringen er 20 uker (100 dager) fordelt over fire år; 6 uker i første, andre og tredje studieår, og 2 uker i fjerde studieår. Se mer informasjon i utdanningens Plan for praksisopplæring for Grunnskolelærerutdanning 5-10.

Forsknings- og utviklingsarbeid

I Grunnskolelærerutdanningens 6. semester (3. studieår) skal studentene gjennomføre et forsknings- og utviklingsarbeid i forbindelse med en bacheloroppgave knyttet til et fagområde fra PEL og evt. et valgfag studenten har i sin studieportefølje. Omfanget på bacheloroppgaven er 15 studiepoeng. Bacheloroppgaven kan bygge videre på, eller kobles til forsknings- og utviklingsarbeid i valgfagene. Se mer informasjon om bacheloroppgaven i emnebeskrivelsen til PEL 104.

Internasjonalisering

Grunnskolelærerstudiet skal preges av at studentene ser fag og lærerarbeid i et internasjonalt perspektiv. Det innebærer at det legges til rette for kontakt med tilsvarende utdanningsinstitusjoner i andre land og for utveksling av lærere og studenter som ønsker å arbeide spesielt med internasjonale spørsmål knyttet til utdanning og læring.

Studenter oppfordres til å ta deler av studiene og/eller praksisopplæring ved en av HiØs samarbeidsinstitusjoner i utlandet.

1. Studier i utlandet, 1-2 semestre

- Hele eller deler av studiene i den valgbare delen av utdanningen kan bestå av studier i utlandet. Forutsetningen er at det foreligger en forhåndsgodkjenning fra vår institusjon, basert på kriteriene i de nasjonale retningslinjene, og at det kan organiseres nødvendig praksisopplæring, enten under utenlandsoppholdet eller før/etter utenlandsopphold.
- Studenter som er interessert i et internasjonalt semester/semestre, kontakt Internasjonal koordinator på avdelingen eller Internasjonalt kontor senest høstsemesteret i 2.studieår.
- Internasjonalt semester/semestre er lagt til 4.studieår. Det er også mulig å gjennomføre internasjonalt semester/semestre i 3.studieår.
- Avdelingen har bl.a. avtaler med:
  - Queensland University of Technology i Australia
  - Marnix Academie University for Teacher Education i Nederland
  - Nelson Mandela Metropolitan University i Sør-Afrika
  - Pacific Lutheran University i USA
- På [høgskolens websider for internasjonalisering](#) vil man finne mer detaljert informasjon om institusjoner i utlandet som høgskolen har utvekslingsavtaler med.

2. Praksisopplæring i utlandet, inntil 5 uker

- Praksisopplæringen kan omfatte praksisopphold ved skoler i utlandet. Slike alternative praksistiltak kan organiseres i samarbeid med utenlandske lærerutdanningsinstitusjoner eller ved direkte kontakt med grunnskoler. Forutsetningen er at oppholdene forhåndsgodkjennes av vår institusjon, i samsvar med kravene til praksisopplæring i de nasjonale retningslinjene og i vår institusjons plan for praksis.
- Internasjonal koordinator på avdelingen vil være behjelpelig med å tilrettelegge praksis i utlandet.
- Avdelingen har bl.a. samarbeidsavtaler i Malawi, Kosovo og Thailand.

På [avdelingens webside](#) vil man finne mer detaljert informasjon om hvordan utveksling kan innpasses i studiet.

Andre internasjonale og flerkulturelle dimensjoner i studiet vil framgå av emnebeskrivelsene, for eksempel engelskspråklig pensum og utenlandske gjesteforelesere.

Evaluering av studiet

For å kunne tilby en aktuell og relevant utdanning av god kvalitet er vi avhengig av studentenes tilbakemeldinger og at du deltar i evaluering av studiene. Dette studieprogrammet blir jevnlig evaluert for å sikre og utvikle kvaliteten i programmet:

- HiØs utvalg for utdanningskvalitet gjennomfører årlig en evaluering av studiekvaliteten ved et utvalg av høgskolens studieprogrammer (kalt EVA2).

- Programevaluering gjennomføres en gang pr. studieår i regi av Avdeling for lærerutdanning. Studieleder er ansvarlig for gjennomføring av programevalueringen.
- Det enkelte fagmiljø har ansvar for å etablere faste og allment kjente evalueringsrutiner på emnenivå (kalt EVA3). Studentene får anledning til å delta i nettbaserte evalueringer av undervisning og egen læringsaktivitet på emnenivå hvert semester. Se emnebeskrivelser for detaljer.

Tilbakemelding underveis

Vurderingsformene legges opp slik at studentene:

- møter vurdering både underveis og til slutt i emnene
- ser sammenheng mellom praksis og teori og mellom fag
- opplever varierte vurderingsformer, tilpasset resultatbeskrivelsene og arbeidsformene i studiet
- blir kjent med aktuelle vurderingsformer i grunnskolen
- får veiledning og støtte i sin egen læring og personlige utvikling

Grunnskolelærerutdanningen ved HiØ omfatter følgende tiltak for vurdering underveis i studiet:

1. Studiene er delt i emnegrupper bestående av emner på 15 stp. fordelt på flere semestre. Emnene avsluttes med eksamen, og dette gir studentene en jevn tilbakemelding om egen utvikling.
2. Arbeidskravene fordeler oppgaverettet studiearbeid over hele semesteret, og det er beskrevet i emnebeskrivelsene hva slags tilbakemelding som gis på de enkelte oppgavene som følger av arbeidskravene.
3. Obligatorisk individuell utdanningsamtale som danner grunnlaget for utdanningsplanen gjennomføres årlig, slik at studenten får veiledning underveis og oversikt over egen studieframgang. Det er basisgruppeveileder som inviterer studenten og gjennomfører samtalen.
4. Studenter som ønsker mer veiledning får tilbud om studentsamtale med studieleder, studieveileder eller en av høgskolens lærere.
5. Basisgruppene får gruppeveiledning av sin basisgruppeveileder i forhold til generell studiesituasjon og arbeidsprosesser knyttet til arbeidskrav og mappeoppgaver (minst 4 ganger pr. semester).
6. Studentene får muntlig og skriftlig tilbakemelding på sin innsats i praksisopplæringen hvert semester. Det skjer både i form av veiledning under praksisperioden, med vurderingsrapport fra praksisskolen hvert semester; en midtveisvurdering for praksisgjennomføringen i høstsemesteret og en sluttvurdering for praksisgjennomføringen i både høst- og vårsemesteret.

Vurdering

For informasjon om bestemmelser tilknyttet eksamen, se Forskrift om eksamen og studierett ved Høgskolen i Østfold.

Vilkår for framstilling til eksamen

Alle arbeidskrav i et emne må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen. Studenter som ikke har fullført eller fått godkjent arbeidskrav meldes av eksamen.

Avsluttende vurdering

Det benyttes varierte vurderingsformer på studiet. Studentene skal ha både skriftlig eksamen, muntlig eksamen, mappevurdering og presentasjoner.

Se emnebeskrivelsene for detaljert informasjon om sluttvurdering.

I grunnskolelærerutdanningen ved HiØ brukes bokstavkarakterene A - F ved eksamen i alle emner. Unntak: Praksis, som vurderes med Bestått/Ikke bestått.

Plagiatkontroll/fusk

Bacheloroppgaver skal til elektronisk plagiatkontroll. Andre emner og arbeidskrav kan bli gjenstand for plagiatkontroll. Besvarelser som er helt eller delvis identiske vil ikke bli godkjent. Helt eller delvis identiske besvarelser er å anse som forsøk på fusk. Se for øvrig Forskrift om eksamen og studierett ved Høgskolen i Østfold.

Vilkår for utstedelse av vitnemål

I tillegg til fullført og bestått alle eksamener og praksisopplæring kreves det at studentene

- fullfører (og får godkjent) grunnleggende IKT-opplæring i løpet av de to første studieårene, i tråd med frister i emnebeskrivelsene.
- fullfører (og får godkjent) kurs/prosjekt i *entreprenørskap* i løpet av tredje studieår, i tråd med frister i emnebeskrivelsene.
- fullfører (og får godkjent) studieprosjektene og andre obligatoriske oppgaver beskrevet i studieplanen i tråd med frister og retningslinjer i semesterplanen.
- fullfører (og får godkjent) profesjonsdager i tråd med frister og informasjon oppgitt i planen for profesjonsdager

Litteratur

Litteraturliste vil fremgå av den enkelte emnebeskrivelse. Litteraturlister som er publisert for emner frem i tid kan bli oppdatert foran hvert semester. Oppdatert litteraturliste vil være tilgjengelig i emnebeskrivelsene ved semesterstart.

Jobb og videre studier

Grunnskolelærerutdanningene er tilrettelagt for at studenter kan starte et masterprogram etter tredje studieår. Ved HIØ kan studentene velge mellom masterprogrammene *Spesialpedagogikk og Fremmedspråk i skolen, engelsk eller tysk*. Masterprogrammene er tilpasset slik at de første 60 studiepoengene i et av masterprogrammene tilsvarer fjerde året i grunnskolelærerstudiet. Studenter vil etter de første 60 studiepoengene i et av masterprogrammene være kvalifisert grunnskolelærer gitt at fagkombinasjoner og praksiskrav for øvrig er godkjent. Med en masterutdanning vil man i skolen få tittelen lektor.

Studieplanen er godkjent og revidert

Studieplanen er godkjent

Dekan Eystein Arntzen, 16. juni 2010

Studieplanen er revidert

Studieleder Kjersti Berggraf Jacobsen, 18. februar 2015

Studieplanen gjelder for

Studieplanen gjelder for perioden 2015 - 2019, dvs. studenter som starter på 4-årig grunnskolelærerutdanning 5.-10. trinn høsten 2015.

Studiemodell

Denne studiemodellen har en ny utforming. [Fortell oss hva du synes om den](#)

Høst 2015

Obligatoriske emner

LUPEL114 · Del 1 av 2
Tilrettelegging for elevens læring og utvikling (5-10)

Obligatoriske kurs

LGRLIKT15 · Del 1 av 2
Grunnleggende IKT-opplæring (30 timer)

Praksis GLU5-10

LUPRAKSIS · Del 1 av 2
Praksis 1. studieår, 6 uker, GLU5-10 Emneside mangler

Matematikk for GLU 5-10. Obl. emner, kull 2015

LUMAT10115
Tall, algebra og funksjoner 1 (5-10) Emneside mangler

15 stp

Obligatoriske emner

LUNOR10110
Arbeid med litteratur og munnleg opplæring (5-10)

15 stp

Obligatoriske emner

SFEG511214
Engelsk: Språk og kommunikasjon (5-10)

15 stp

Vår 2016

Obligatoriske emner

LUPEL114 · Del 2 av 2
Tilrettelegging for elevens læring og utvikling (5-10)

15 stp

Obligatoriske kurs

LGRLIKT15 · Del 2 av 2
Grunnleggende IKT-opplæring (30 timer)

0 stp

Praksis GLU5-10

LUPRAKSIS · Del 2 av 2

Praksis 1. studieår, 6 uker, GLU5-10

 Emneside mangler

0 stp

Matematikk for GLU 5-10. Obl. emner, kull 2015

LUMAT10215

Geometri, måling, statistikk og sannsynlighetsregning 1 (5-10)

 Emneside mangler

15 stp

LUMAT10315

Tall, algebra og funksjoner 2 (5-10)

15 stp

Obligatoriske emner

LUNOR10210

Grammatikk, tekstteori og skriveopplæring (5-10)

15 stp

LUNOR10310

Språkhistorie, språkdidaktikk og språkleg mangfald (5-10)

15 stp

Obligatoriske emner

SFEG511114

Engelsk: Kulturstudier: Nord-Amerika (5-10)

15 stp

SFEG512310

Engelsk: Grammatikk og fonetikk (5-10)

15 stp

Høst 2016

Obligatoriske emner

LUPEL213 · Del 1 av 2

Den lærende elev i skole og samfunn (5-10)

Praksis GLU5-10

LUPRAKSIS · Del 1 av 2

Praksis 2. studieår, 6 uker, GLU5-10

 Emneside mangler

Matematikk for GLU 5-10. Obl. emner, kull 2015

LUMAT10415

Geometri, måling, statistikk og sannsynlighetsregning 2 (5-10)

15 stp

Obligatoriske emner

LUNOR10416

Språk, litteratur og didaktikk (5-10)

15 stp

Obligatoriske emner

SFEG512014

Engelsk: Kulturstudier: Det britiske samveldet (5-10)

15 stp

RLE

LURLE10115

Introduksjon til livssyn, filosofi, hinduisme, buddhisme og islam (5-10)

15 stp

Kunst og håndverk

LUKHV10111

Kunst og visuell kommunikasjon (2-dimensjonal form) (5-10)

15 stp

Naturfag

LUNF10110

Kjemiske stoffer og geofag (5-10)

15 stp

Vår 2017

Obligatoriske emner

LUPEL213 · Del 2 av 2

Den lærende elev i skole og samfunn (5-10)

15 stp

Praksis GLU5-10

LUPRAKSIS · Del 2 av 2

Praksis 2. studieår, 6 uker, GLU5-10 Emneside mangler

0 stp

RLE

LURLE10215

Introduksjon til etikk, jødedom og kristendom (5-10)

15 stp

Kunst og håndverk

LUKHV10211

Kunst og visuell kommunikasjon (2- og 3- dimensjonal form) (5-10)

15 stp

Naturfag

LUNF10310

Fysiske fenomener, astronomi og teknologi (5-10)

15 stp

Høst 2017

Obligatoriske emner

LUPEL310

Lærers profesjonelle rolle og identitet (5-10)

15 stp

Obligatoriske kurs

LGRLENT10

Entreprenørskap i skolen (30 timer)

0 stp

Praksis GLU5-10

LUPRAKSIS163 · Del 1 av 2

Praksis 3. studieår, 6 uker, GLU5-10 Emneside mangler

RLE

LURLE20113

Fordypning i livssyn, filosofi, hinduisme, buddhisme og annet religiøst mangfold (5-10)

15 stp

Kunst og håndverk

LUKHV20111

Håndverk, design og arkitektur (5-10)

15 stp

Naturfag

LUNF10216

Kropp og helse, økologi og naturfagdidaktikk (5-10)

15 stp

Vår 2018

Obligatoriske emner

LUPEL410

Bacheloroppgave, vitenskapsteori og forskningsmetode (5-10)

15 stp

Praksis GLU5-10

RLE

LURLE20213

Fordypning i etikk, jødedom, kristendom og islam (5-10)

15 stp

Kunst og håndverk

LUKHV20211

Kunst, design og vår kulturarv (5-10)

15 stp

Naturfag

LUNF10410

Mangfoldet i naturen (5-10)

15 stp

Høst 2018

Kroppsøving og idrett (5-10)

LUIDR10411

Anatomi/fysiologi/idrettsskader (5-10)

15 stp

LUIDR10218

Inkluderende kroppsøving i et mangfoldig samfunn (5-10)

15 stp

Samfunnsfag (5-10)

LUSAM10117

Samfunnskunnskap og historie 1 (5-10)

15 stp

LUSAM10313

Historie, samfunnskunnskap og geografi fordypning 1 (5-10)

15 stp

Musikk (5-10)

LUMUS10111

Musikkteoretisk grunnlag, dans, lytting og refleksjon (5-10)

15 stp

LUMUS20111

Lytte, forstå, utøve og reflektere (5-10)

15 stp

IKT for lærere 1

LA101IKT14
Innføring i informasjons- og kommunikasjonsteknologi

15 stp

Norsk (5-10) 60 studiepoeng

LUNOR10117
Barnelitteratur, leseopplæring og munnlegheit (5-10)

15 stp

LUNOR10416
Språk, litteratur og didaktikk (5-10)

15 stp

Vår 2019

Praksis GLU5-10

LUPRAKSIS164
Praksis 4. studieår, 2 uker, GLU5-10 Emneside mangler

0 stp

Kroppsøving og idrett (5-10)

LUIDR10118
Praktisk undervisning og læring i bevegelse (5-10)

15 stp

LUIDR10310
Treningslære/bevegelseslære (5-10)

15 stp

Samfunnsfag (5-10)

LUSAM10217
Geografi og samfunnsfaglige metoder 1 (5-10)

15 stp

LUSAM10418
Historie, samfunnskunnskap og geografi fordypning 2 (5-10)

15 stp

Musikk (5-10)

LUMUS10211
Muisere, undervise og lytte (5-10)

15 stp

LUMUS20216
Utøve, lytte, skape og forstå (5-10)

15 stp

IKT for lærere 1

L102IKT15
Pedagogisk bruk av IKT

15 stp

Norsk (5-10) 60 studiepoeng

LUNOR10217 Grammatikk, skriveopplæring og elevtekster (5-10)	15 stp
LUNOR10318 Språkleg mangfald, variasjon og endring	15 stp

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 25. okt. 2021 03:04:51

Emner som ikke er tatt med

Emnesiden finne ikke

- LUPRAKSIS 2015h
- LUMAT10115 2015h
- LUMAT10215 2016v
- LUPRAKSIS163 2017h
- LUPRAKSIS164 2019v

LUPEL114 Tilrettelegging for elevens læring og utvikling (5-10) (Høst 2015–Vår 2016)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Kristine Høeg Karlsen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i *Grunnskolelærerutdanning 5. - 10. trinn* (240 studiepoeng). Emnet inngår i fagområdet *Pedagogikk og elevkunnskap*, forkortet PEL.

Undervisningssemester

1. og 2. semester (høst og vår) der undervisning og vurdering vektlegges sterkest i høstsemesteret.

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

KUNNSKAP

Studenten har kunnskap om

- klasseledelse, varierte arbeidsmåter og vurderingsformer i skolen
- læring og læreprosesser og utfordringer i læringsarbeidet for ulike grupper av elever
- de grunnleggende ferdighetene som basis for læring og hvordan disse kan utvikles
- bruk av digitale verktøy
- sammenhenger mellom lærerens ledelse av læringsarbeid, utvikling av et godt læringsmiljø og et inkluderende læringsfellesskap
- innholdet i og begrunnelsene for de sentrale styringsdokumentene som regulerer skolens virksomhet og om utfordringer som ligger i realiseringen av intensjonene i dem
- grunnleggende profesjonsetiske prinsipper og dilemmaer som regulerer undervisning og læring i skolen
- systematisk observasjon av elevenes læringsarbeid

FERDIGHETER

Studenten kan

- planlegge, lede, variere og vurdere læringsarbeid
- legge til rette for progresjon i elevenes læring og utvikling av grunnleggende ferdigheter
- forklare relasjoner mellom faglig innhold, arbeidsmåter og vurdering
- legge til rette for læring og vurdering for læring i elevfellesskapet
- vurdere ulike læremidler og reflektere over didaktiske muligheter med bruk av IKT
- gjennomføre læreplananalyse med vekt på de grunnleggende ferdighetene

GENERELL KOMPETANSE

Studenten kan

- vurdere, veilede og gi omsorg til den enkelte elev
- legge til rette for gjensidig ansvar og utholdenhet i læringsarbeidet
- forstå sammenhenger mellom relevant forskning og muligheter i pedagogisk praksis

Innhold

Studiet er bygd opp rundt temaene; læring, didaktikk, styringsdokumenter, ledelse, etikk, og vitenskapelig forskningsmetode.

Læring: Sentrale begreper er læringsteorier, læringsstrategier, læringsprosesser, grunnleggende ferdigheter og vurdering for læring

Didaktikk: Læren om planlegging, tilrettelegging, varierte arbeidsmåter, gjennomføring og vurdering av undervisning

Styringsdokumenter: Opplæringslova og Kunnskapsløftet (LK06)

Ledelse: Klasseledelse og ledelse av læringsarbeid

Etikk: Profesjonsetiske dilemma knyttet til læring og læringsmiljø

Vitenskapelig forskningsmetode: Akademisk skriving, observasjon som metode og forståelse for forskningens betydning for praksisfeltet

Undervisnings- og læringsformer

Pedagogikk og elevkunnskap er det overordnede profesjonsfaget i lærerutdanningen der lærestoffet bygger på anerkjent forskningsbasert kunnskap.

For at studentene skal få trening i arbeidsmåter de vil trenge i læreyrket samt utvikle profesjonsidentitet, blir det lagt vekt på aktiviteter og undervisningsformer som krever ferdigheter i å lede, formidle, kommunisere, leke, samarbeide, samt veilede og vurdere medstudenter. Selvurdering og selvrefleksjon vektlegges også.

Emnet er lagt opp med varierte arbeidsformer som forelesninger, profesjonsdager, gruppearbeid, seminarer, ulike tekstproduksjoner og selvstudium. Arbeidsmåtene skal fremme evnen til analyse, drøfting, refleksjon og styrking av profesjonen.

Læringsprosessene på profesjonsdagene er først og fremst drevet av studentenes deltakelse og aktivitet. Profesjonsdagene er flerfaglige og skal legge til rette for refleksjon og dialog.

Studentene medvirker i planlegging og utarbeiding av evalueringskriterier knyttet til arbeidskrav.

Utdanningen skal bevisstgjøre studentene på digitale mediers muligheter og begrensninger.

Det er studentens ansvar å tilegne seg innholdet i litteratur og undervisning som grunnlag for å nå emnets læringsutbytte. Ikke alle temaer innen emnet kan behandles i forelesninger eller seminar.

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i emnet i **høstsemesteret** er beregnet til minst 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

Praksis gjennomføres i to perioder på 3 uker i høst- og vårsemesteret. Studentene leverer obligatoriske praksisrapporter med praksisrefleksjon etter hver periode. Praksisrefleksjonene skal være en del av praksisrapporten knyttet til ett eller flere sentrale tema i PEL-undervisningen. Tid for praksisperioder og frist for praksisrapporter framgår av semesterplanen. Se også egen plan for praksisopplæringen.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

1. Deltakelse på seminarer (høst og vår)
2. Individuell praksisrapport etter mal (høst).
3. Individuell praksisrapport etter mal (vår).
4. Obligatoriske arbeidsoppgaver (a-g, se nedenfor). Studentene vil få mer detaljert beskrivelse av oppgavene og hvordan de skal gjennomføres under seminarer og i Fronter. Oppgavene gis nødvendigvis ikke i den rekkefølgen de står her. Semesterplanen angir tidspunkt for gjennomføring og levering.
  - a. Arbeid knyttet til didaktikk: læren om planlegging, tilrettelegging, gjennomføring og vurdering av undervisning
  - b. Arbeid knyttet til observasjon som metode, forståelse av forskningens betydning for praksisfeltet og akademisk skriving (høst)
  - c. Arbeid knyttet til tema om klasseledelse og ledelse av læringsarbeid
  - d. Arbeid knyttet til vurdering, vurdering for læring og tilpasset opplæring
  - e. Arbeid knyttet til skolens styresdokumenter: opplæringsloven og Kunnskapsløftet (LK06)
  - f. Arbeid knyttet til læring og læringsprosesser
  - g. Arbeid knyttet til grunnleggende ferdigheter. Basisgruppen skal planlegge, gjennomføre og evaluere et undervisningsopplegg med vekt på grunnleggende ferdigheter (vår)

Arbeidskravene skal leveres til fastsatte frister og må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen. Arbeidskrav 4 (med underpunktene a-g er oppgaver som skal leveres i arbeidsmappe i Fronter. Godkjenning av dette arbeidskravet er selve innleveringen (og ikke innholdet i oppgavene).

Tilbakemelding underveis: Studentene får tilbakemelding på sin faglige utvikling underveis i pedagogikkemnet. Denne tilbakemeldingen er knyttet til arbeidskrav. Tilbakemeldingen kan gis som veiledning i basisgrupper, av faglærer, av studenter i egne tilbakemeldingsgrupper og av andre fagpersoner involvert i studiet. Tilbakemelding kan også gis skriftlig.

Eksamen

Sluttvurdering i vårsemesteret:

Mappeeksamen: Arbeidskrav 4 (med oppgavene a-g) leveres til angitt frist. For hver oppgave vil det bli utarbeidet vurderingskriterier som kandidatene vil få før innlevering. Eksamensmappa vurderes av to interne sensorer med karakterregel Bestått/Ikke bestått.

Ved ikke bestått eksamen kan omarbeidet mappe leveres på nytt en (1) gang.

Ved ny og utsatt eksamen må hele mappen leveres på nytt.

Evaluering av emnet

Studentene får anledning til å delta i evaluering av undervisning og egen læringsaktivitet (EVA3).

Litteratur

Litteraturliste - sist oppdatert 25. juni 2015

Damsgaard, H.L. & Eftedal, C.I. (2015). Hvordan gjør vi det? Tilpasset opplæring i praksis. *Bedre skole*, 1/2015 (5 sider).

Drugli, M. B. (2012). Relasjonen lærer og elev. Avgjørende for elevenes læring og trivsel (121 sider).

Fosse, B.O., Rødnes, K.A. & Brevik, L.M. (2015). Betydningen av å bruke fagbegreper, *Bedre skole*, 2/15 (4 sider)

Fauskanger, J. (2002). Storyline – med matematikk innenfor eller utenfor. *Norsk pedagogisk tidsskrift*, 4/2002, s.308-321 (13 sider).

Gamlern, S. M. & Rogne, W. M. (2015). Dybdelæring i skolen. Oslo: Pedlex Norsk Skoleinformasjon (64 sider).

Lyngsnes, K. & Rismark, M. (2014). Didaktisk arbeid. Oslo: Gyldendal akademisk (197 sider).

Klette, K. (2007). Bruk av arbeidsplaner i skolen – et verktøy for å realisere tilpasset opplæring? *Norsk pedagogisk tidsskrift*. Nr. 4 (14 sider).

Ohnstad, F. O. (2015). Profesjonsetikk i skolen. Læreres etiske ansvar. Kristiansand: Høyskoleforlaget (100 sider).

Postholm, M.- B. & Jacobsen, D.-I. (2011). Læreren med forskerblikk. Innføring i vitenskapelig metode for lærerstudenter. Kap 1 – 5 og 10. Kristiansand: Høyskoleforlaget (70 sider).

Slemmen, T. (2009). Vurdering for læring i klasserommet (187 sider).

Skaalvik, E. & Skaalvik, S. (2013). Skolen som læringsarena. Selvsoppfatning, motivasjon og læring (271 sider).

Svanberg, R. & Wille, H. P. (2009). La stå! Læring – på veien mot den profesjonelle lærer. Oslo: Gyldendal Akademiske. Kap. 1-4, 6-7 (170 sider)

LGRLIKT15 Grunnleggende IKT-opplæring (30 timer) (Høst 2015–Vår 2016)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 0

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Stuedsted: Halden

Emneansvarlig: Magnus Nohr

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Grunnleggende IKT-opplæring (30 timer) er et obligatorisk opplæringstiltak i grunnskolelærerutdanningene ved HiØ. Det er et generelt arbeidskrav i både Grunnskolelærerutdanning for 1.-7. trinn og Grunnskolelærerutdanning for 5.-10. trinn. Fullført og godkjent kurs er et vilkår for å få utstedt vitnemål.

Undervisningssemester

IKT-opplæringen foregår gjennom de to første semestrene i grunnskolelærerutdanningen.

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Studentene i grunnskolelærerutdanningen skal utvikle digital kompetanse i form av IKT-ferdigheter og innsiktsfull bruk av IKT i eget studiearbeid, praksisopplæringen og fritid, i tråd med forventningene til en lærers kompetanse i en IKT-basert utdanningsvirkelighet.

KUNNSKAP

Studentene

- skal kjenne elektroniske læremidler (åpne, nettbaserte og lukkede), kunne bruke dem integrert i egen undervisning, og som en del av en pedagogisk helhet og kunne bruke sin digitale kompetanse til å kritisk kunne vurdere bruk av nye digitale ressurser
- skal som ferdigutdannede lærere kunne gi og motta informasjon om klassen/skolen i et digitalt læringsmiljø (fagstoff, ukeplaner, osv.) og ha digital kompetanse som omfatter samarbeid og digital kommunikasjon om læring, kontakt med elever/foreldre og kunnskap om sanntidskommunikasjon, sosiale medier, direktemeldingstjenester og digitale læringsmiljø (LMS)
- skal utvikle kompetanse i å bruke Internett som informasjonskilde i eget læringsarbeid og til å presentere egne læringsresultater
- skal som framtidige lærere kunne hjelpe elever til å bruke Internett til å finne informasjon, utvikle kildekritiske holdninger og ferdigheter og til presentasjon av læringsresultater

FERDIGHETER

Studentene

- skal kunne skrive rapporter, notater, lage ukeplaner osv. gjennom å utnytte tekstbehandling og andre digitale verktøy.
- skal kunne bruke verktøyprogrammer som tekstbehandling, regneark, presentasjonsprogram, digitale fortellinger, webverktøy, nettverksapplikasjoner, bildebehandling, animasjon, film og multimedieprogrammer i egen undervisning, og lære elevene hvordan verktøyene kan brukes i det daglige læringsarbeidet
- skal kunne bruke fri- og gratis programvare og Web 2.0-programvare i egen undervisning.
- skal kunne bruke digitale tavler og programvare som følger med slike tavler pedagogisk
- skal kunne fylle LMS og websider med egenproduserte digitale læremidler
- må kjenne bruken av sosiale medier og kunne veilede elever til ansvarlig bruk
- skal kunne lage ressurswebsider og være veiledere/pedagogiske inspiratorer på Internett

GENERELL KOMPETANSE

Studentene

- skal også kjenne elevenes fritidsbruk av IKT, og ha kompetanse og innsikt til å kunne utfordre teknologien i et sosialiseringperspektiv
- skal utvikle en offensiv holdning til ny teknologi
- skal utvikle motivasjon for å ta i bruk og utprøve ny programvare og teknologi

Innhold

Innholdet i opplæringstiltaket er knyttet til den grunnleggende IKT-kompetansen vi ønsker at alle grunnskolelærerstudentene skal utvikle:

- Beherske digital kommunikasjon på ulike arenaer
- Ha gode ferdigheter i bruk av relevante verktøyprogram: Tekstbehandling, regneark, presentasjonsprogram video- og bilderedigering, Web 2.0 (programvare på Internett), informasjonskompetanse i forhold til bruk av Internett i undervisning og læring og kjennskap til animasjonsfilm, screencast, og digital historiefortelling
- Bruk av digitalt utstyr i læringssituasjoner
- Bli daglige og personlige IKT-brukere

Arbeidet med disse områdene er knyttet opp mot 10 individuelle arbeidskrav.

Undervisnings- og læringsformer

Tilrettelegging av infrastruktur, utstyrspakke, opplæring og brukerstøtte skal ha en kvalitet og organisering som kan være grunnlag for at studenter og lærere utvikler digital kompetanse gjennom integrert bruk av IKT i studiet og på praksis. Dette er også grunnlaget for studentenes arbeid i IKT-opplæringstiltaket:

- Studenter og lærere arbeider med egne, bærbare PC-er

- Grunnlaget er Internett-tilgang gjennom godt utbygd fastnett og/eller trådløst nett på høghskolen og praksisskoler
- Kommunikasjon: Sosiale medier, digitalt læringsmiljø (LMS) og studiets websider

Undervisningen organiseres i form av fellesopplæring for trinnet på campus eller nettbasert, verksteder tilpasset læringsaktiviteter i fagene og individuell veiledning gjennom Help-Desk-tjenesten. Studentene må ta et aktivt ansvar for å nyttiggjøre seg de tilbudene de får på disse ulike læringsarenaene.

Arbeidet med utvikling av egen IKT-kompetanse er også bygget opp rundt de 7 individuelle arbeidskravene, og integrert i studentenes prosjekter i praksisopplæringen. Dersom studentene ønsker uttelling i form av studiepoeng for IKT-kompetanse, er det mulig å ta emnet Innføring i IKT for lærere som er en del av studiet IKT for lærere (30 studiepoeng): Emnets emnebeskrivelse finner dere [her](#).

Arbeidsomfang

Det forventes at studentene tar aktivt ansvar for egen læring.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Arbeidskravene i IKT må normalt gjennomføres i de to første semestrene i grunnskolelærerutdanningen, i tråd med frister i semesterplanen for IKT-arbeidet.

IKT-opplæring gis i de to første semestrene av studiet. Arbeidskravene i IKT skal som hovedregel leveres den dagen tilsvarende tema er oppført på undervisningsplanene, dersom ikke annet er oppgitt. Arbeidskravet rettes så i løpet av de påfølgende 14 dagene etter levering. Retting for dem som ikke har levert eller ikke har bestått skjer så i perioden 1.-14. desember og 1.-14. mai. Det er studentens oppgave å skaffe seg informasjon om tilbakemeldingen i LMS. Dersom man ikke leverer i tråd med normert løp, må man besvare de oppgavene som gjelder i det året man leverer.

Følgende arbeidskrav fordeles over to semestre og skal leveres individuelt i LMS. Semesterplan, frister og innleveringsmapper ligger i LMS.

1. **Digitalt studieteknikk**
2. **Kontorprogramvare**
3. **Presentasjonsprogram**
4. **Bildebehandling**
5. **Videoredigering og animasjonsfilm**
6. **Screencast og digital retting**
7. **Digital tavle**

Opgavene kan også etter avtale dokumenteres utført som del av arbeid i fag eller i praksis. Studentene får tilbud om IKT-workshop, veiledning underveis i studiet og mulighet til å bruke digitale nettressurser tilpasset arbeidskravene. Det er en IKT-konsulentgruppe som vurderer oppgavene og gir tilbakemelding om godkjent/ikke godkjent.

Eksamen

Emnet *Grunnleggende IKT-opplæring (30 timer)* må være fullført og godkjent for at studenten skal ha rett til vitnemål som grunnskolelærer. Godkjent emne framgår av vitnemålet.

Evaluering av emnet

Emnet evalueres av studentene med nettbasert undersøkelse hvert semester.

Litteratur

Se emnets webside.

Sist hentet fra Felles Studentssystem (FS) 25. okt. 2021 02:48:23

LUNOR10110 Arbeid med litteratur og munnleg opplæring (5-10) (Høst 2015)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Camilla Häbler

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Norsk for grunnskolelærerutdanning 5-10 (60 studiepoeng)*.

Undervisningssemester

1. semester (haust) i Grunnskolelærerutdanninga 5-10 (240 studiepoeng).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

KUNNSKAP

Studenten

- har brei kunnskap om relevante teoriar om lesing og leseopplæring
- har kunnskap om dei ulike funksjonane lesing kan ha for elevars utvikling og læring
- har kunnskap om lesestrategiar
- har omfattande kunnskap om kva som kjenneteiknar munnlege, skriftlege og samansette tekstar; fiksjonstekstar og sakprosaetekstar i ulike sjangrar, og tekstar frå eldre og nyare medium
- har god kunnskap om relevante teoriar innan munnleg opplæring
- kan nytte retorisk kunnskap i arbeid med munnlege og skriftlege tekstar
- kjenner til sentrale og relevante litteraturteoretiske og litteraturdidaktiske omgrep og perspektiv
- har inngåande kjennskap til ungdomslitteratur i ulike sjangrar og god forståing for korleis denne litteraturen har utvikla seg over tid
- har kunnskap om barnelitteratur og nyare litteratur som vender seg mot vaksne lesarar

FERDGHEITER

Studenten

- kan vurdere og bruke relevante undervisningsmetodar i leseopplæring frå 5. til 10. trinn, både for elevar med norsk som førstespråk og andrespråk, og for elevar med bokmål som hovudmål og elevar med nynorsk som hovudmål
- kan leggje til rette for og stimulere elevar til variert munnleg bruk av språket
- kan bruke språk- og tekstkunnskap i arbeid med analyse, respons og vurdering av munnlege og elevtekstar for å fremje læring
- kan leggje til rette for at elevar får lese eit breitt utval litteratur, også sakprega tekstar i tradisjonelle og moderne medium, at dei utviklar leselyst og gode lesestrategiar og blir stimulerte til vidare lesing
- kan analysere, tolke og vurdere tekstar og presentere litterære og litteraturteoretiske innsikter på varierte måtar
- kan bruke varierte estetiske arbeidsmåtar for auka litteraturforståing og glede hos elevane
- kan samtale om litteratur og tilpasse form og innhald i samtalen med omsyn til kjønn, alder, kunnskap og kulturell bakgrunn hos mottakarane
- kan ta i bruk ulike digitale verktøy i norskopplæringa, skape og vurdere digitale, samansette tekstar

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- er sikker munnleg språkbrukar og stø i skriftleg bokmål og nynorsk
- kan arbeide med språk og tekst i fleirkulturelle klasse miljø og utvikle språk- og kulturforståing
- kan formidle norskfaglege innsikter og tilpasse form og innhald til ulike målgrupper
- kan arbeide med språk og tekst i fleirkulturelle klasse miljø og utvikle ei kulturforståing som tar den fleirkulturelle røynda på alvor
- kan nytte fagleg kunnskap til kritisk og konstruktivt refleksjon
- kan arbeide sjølvstendig, og saman med andre, med elevars læring og utvikling i faget og på tvers av fag
- kan leggje til rette for at arbeidet med språk og litteratur kan styrke identiteten til elevane og oppmode dei til aktiv deltaking i det offentlege liv

Innhold

Norsk 101 er konsentrert om tre fagområde:

- Lesing og leseopplæring
- Litteratur og litteraturdidaktikk
- Munnleg opplæring

Det vil bli arbeidd både teoretisk og skoleretta med alle tema, i samsvar med måla for læringsutbytte. Det fleirspråklege og fleirkulturelle perspektivet vil bli integrert i alle dei tre fagområda. I tillegg er tilpasset opplæring og vurdering integrert i emnet.

Det vil også bli lagt vekt på at studentane skal utvikle eigen kompetanse i både skriftlege og munnlege sjangrar.

Undervisnings- og læringsformer

Studentane skal møte varierte arbeidsformer. Tilnærminga til stoffet skjer i hovudsak gjennom forelesingar, faglig og didaktisk refleksjon, arbeid i basisgrupper og individuelt arbeid. Undervisninga bygger på oppdatert forskningsbasert kunnskap.

Informasjons- og kommunikasjonsteknologi skal også gå inn som ein sentral del av norskstudiet. IKT blir brukt som ein reiskap for læring, rettleiing, samarbeid og dokumentasjon. Norskfaget samarbeider dessutan med høgskolebiblioteket om emne som litteratursøk, referanseteknikk og akademisk skriving.

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i emnet er beregnet til minst 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

Praksis er integrert i emnet. Erfaringar frå praksis vil bli brukt i arbeidet med norskfaget. Praksisopplæringa er nærmere beskrevet i Plan for praksis for Grunnskolelæringa 5-10.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Mappeoppgåver

Det er fire arbeidskrav som studentane må få godkjent før dei kan framstille seg til eksamen. Arbeidskrav må leverast til fastsett tid.

Studentane får i løpet av semesteret oppgåver av fagleg og didaktisk karakter knytt til emna som det blir arbeidd med. Dei skriftlege arbeida skal lagrast digitalt i ei arbeidsmappe. Begge målformer skal vere representert i mappa, kvar med om lag 50 % av tekstmengda. Tilbakemelding på desse arbeida vil dels vere frå faglærarar og dels frå andre studentar, og nokre av arbeida skal dessutan vurderast av studenten sjølv, f.eks. i form av refleksjonslogg.

Eksamen

Individuell skriftleg eksamen, 8 timar

Målform: bokmål.

Hjelpemiddel: Ordbok/ordliste og Kunnskapsløftet.

Det blir nytta bokstavkarakter A-F, der A er beste og E dårlegaste beståtte karakter. Karakteren F betyr ikkje bestått.

Vurderinga blir gjort av ein intern og ein ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Fagansvarleg har ansvar for at det blir gjennomført evaluering av emnet (EVA3). Dette vil skje gjennom ei sluttvurdering i form av eit spørjeskjema, som kan bli supplert med munnlege tilbakemeldingar frå studentane.

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert 23. juni 2015.

Teoripensum:

- Lesing og leseopplæring

Lesedidaktikk av Astrid Roe (ca. 224 sider)

Sylvi Penne: "Å bli en som leser litteratur - en utviklingshistorie om lesing fra 6 til 16" i Sylvi Penne: *Norsk som identitetsfag - norsklæreren i det moderne* (2001) (ca. 19 sider) (K)

- Litteratur og litteraturdydidaktikk

Barnelitteratur - sjangrar og teksttypar av Mjør, Birkeland og Risa (2012) (ca. 200 sider)

Diktboka av Per Olav Kaldestad (2006) (Teoridelen, dei første 130 sidene)

- Munnleg opplæring

Liv Marit Aksnes: "Muntligheten i norskfaget. Oversikt over feltet norsk muntlig" i: Frøydis Hertzberg og Astrid Roe *Muntlig norsk* (1999) (ca. 16 sider)

Helene Dam: "Hvordan arbeide med muntlig formidling i skolen?" i: Frøydis Hertzberg og Astrid Roe *Muntlig norsk* (1999) (ca. 12 sider)

Torlaug Løkensgard Hoel: "*Den første gang, den første gang...* Bygging av munnleg klasseromskultur i norskfaget" i: Frøydis Hertzberg og Astrid Roe *Muntlig norsk* (1999) (ca. 17 sider)

Sylvi Penne: "Nadia og retorikken" i: Frøydis Hertzberg og Astrid Roe *Muntlig norsk* (1999) (ca. 20 sider)

Frøydis Hertzberg: "Vurdering av muntlig - det går an" i: Frøydis Hertzberg og Astrid Roe *Muntlig norsk* (1999) (ca. 9 sider)

Retorikk i skolen av Jonas Bakken (2009) (ca. 120 sider)

Primærttekster:

Tre bildebøker:

- Gro Dahle og Svein Nyhus: *Snill*
- Jon Fosse og Akin Düzakin: *Kant*
- Anna Bache-Wiig og Lisa Aisato: *Don Fridtjof*

Fem verk fra nyere nordisk barne- og ungdomslitteratur:

- Johan Harstad: *Darlah – 172 timer på månen*
- Klaus Hagerup: *Høyere enn himmelen* (tilgjengelig som e-bok)
- Arne Berggren: *Fisken* (tilgjengelig som e-bok)
- Astrid Lindgren: *Bröderna Lejonhjärta* (på svensk)
- Erlend Loe: *Kurt koker hodet*

Ett drama

- Henrik Ibsen – *Peer Gynt* (tilgjengelig som e-bok)

Én fagbok for barn eller ungdom

- Erna Osland: *Skarpe tenner*

Fire nordiske romaner fra nyere tid:

- Lars Amund Vaage: *Kunsten å gå*
- Mikael Niemi: *Populärmusik från Vittula* (på svensk)
- Ingeborg Arvola: *Forsiktig. Glass*
- Hanne Ørstavik: *Like sant som jeg er virkelig* (tilgjengelig som e-bok)

I tillegg er følgende kompendier pensum

- Lyrikkompendium
- Essay, kortprosa og novellekompendium
- Kompendium i folkedikting

NB: Bøkene som er merket «tilgjengelig som e-bok», kan lese gratis fra norske IP-adresser

SFEG511214 Engelsk: Språk og kommunikasjon (5-10) (Høst 2015)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Thomas Hansen

Undervisningsspråk: Engelsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Engelsk for grunnskolelærerutdanning 5-10* (60 studiepoeng) i Grunnskolelærerutdanningen 5.-10. trinn (240 studiepoeng).

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 1. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Etter fullført emne har kandidaten:

- grunnleggende kunnskap om lydsystemet i engelsk, ordtilfanget og språkets grammatiske struktur, samt innsikt i kulturelle konvensjoner for språkbruk
- kunnskap om engelsk som verdensspråk og utviklingen av dets rolle som kontaktspråk for mennesker fra ulike land og kulturer og dets betydning for internasjonalisering innen utdanning og arbeidsliv
- kunnskap om planlegging, gjennomføring, evaluering og videreutvikling av tilpassede undervisningsopplegg i engelsk
- innsikt i arbeidet med å videreutvikle de grunnleggende ferdighetene og tilrettelegge for progresjon i overgangen mellom barne- og ungdomstrinn
- kunnskap om barn og unges språklæring i et andrespråksperspektiv, språklæringsteorier, samt strategier, metoder, vurderingsverktøy og vurderingsformer som fremmer språkutvikling
- kjennskap til gjeldende planverk for skolen og dets forhold til det europeiske rammeverket for språk
- kjennskap til et vidt spekter av lærebøker og andre læringsressurser som kan brukes i opplæringen
- kunnskap om interkulturell læring
- kjennskap til sjangere og deres sentrale kjennetegn, samt normer for akademisk tekstproduksjon, ansvarlig kildebruk og personvern
- forståelse for læringspotensialet som ulike læringsarenaer, eksempelvis digitale media, bidrar til for barn og unge

Ferdigheter

Etter fullført emne kan kandidaten:

- bruke målspråket sikkert og funksjonelt muntlig og skriftlig tilpasset målgruppen i ulike situasjoner og være en god språkmodell for elevene
- planlegge, gjennomføre, evaluere og videreutvikle tilpassede undervisningsopplegg i engelsk
- bevisstgjøre elevene om språkets oppbygging og veilede dem i deres språkutvikling, eksempelvis gjennom kunnskap om kontrastive problemer
- aktivt gjøre nytte av elevenes erfaring med engelsk
- legge til rette for et trygt læringsmiljø med variert, differensiert og meningsfylt læringsarbeid forankret i teori og egen erfaring, som fremmer videreutviklingen av de grunnleggende ferdighetene for alle elever
- utøve en helhetlig vurderingspraksis og legge til rette for elevenes selvstendige språklæring ved å bevisstgjøre dem i valg av læringsstrategier
- anvende fagkunnskapen didaktisk og reflektert i henhold til gjeldende planverk for grunnskolen og kritisk vurdere egen undervisning
- velge ut og ta i bruk egnede læremidler/lærebøker
- bruke digitale læringskilder og verktøy på en kritisk måte i egen kunnskapsutvikling og pedagogisk i forhold til elever

Generell kompetanse

Etter fullført emne kan kandidaten:

- formidle relevant fagstoff og kommunisere på engelsk på en måte som er tilpasset målgruppen
- reflektere over egen læring og praksis i forhold til etiske grunnverdier og skolens ansvar for barn og unges personlige vekst
- arbeide selvstendig og/eller sammen med andre for å løse identifiserte problemer knyttet til elevers læring og utvikling i engelskfaget
- være en aktiv bidragsyter i et fagfellesskap og ha en beredskap for å anvende ny kunnskap og forskning innenfor faget

Innhold

I den muntlige delen av emnet vil studentene få innblikk i forskjellige former for muntlig kommunikasjon på engelsk, blant annet formelle og uformelle samtaler og forskjellige typer presentasjoner. Et spesielt fokus vil bli rettet mot bruk av engelsk i undervisningssammenheng på mellom- og ungdomstrinnet. I seminar- og gruppetimene vil studentene få trening i presentasjonsteknikker og klasseromsledelse. Studentene vil i tillegg få en innføring i fonetikk og intonasjon, med vekt på praktiske ferdigheter. Siden det er viktig å sette kommunikasjon i en kulturell sammenheng, vil emnet også inneholde eksempler på moderne engelskspråklig litteratur. Det vil bli diskusjon av litteraturpensumet med vekt på argumentasjon og problemløsning. Det vil også bli gitt en innføring i interkulturell kommunikasjon med fokus på begrepet interkulturell kompetanse. I denne delen av emnet vil også engelsk som verdensspråk bli behandlet.

I den skriftlige delen av emnet vil studentene få innblikk i forskjellige tekststrategier og skrivning av lengre tekster. Viktige stikkord er tekstbinding, avsnittsinndeling, sjangere, språklige virkemidler og stilnivå. Studentene vil også få en innføring i språklige strukturer, inkludert en innføring i grammatisk terminologi og syntaktisk analyse. Her vil også fokuset rettes mot språklæring i et andrespråksperspektiv. I tillegg vil emnet inneholde en innføring i hvordan man søker, vurderer, bruker og refererer til kilder, blant annet gjennom bibliotekundervisning.

Studentene vil få en innføring i bakgrunnen for Kunnskapsløftets hovedområder *språklæring* og *kommunikasjon* i engelsk for mellom- og ungdomstrinnet. Videre vil det bli lagt vekt på å bevisstgjøre studentene på læringsstrategier og læringsmiljø gjennom ulike arbeidsoppgaver og samarbeidsformer. Kunnskaper om å planlegge, begrunne, gjennomføre og vurdere opplæring i engelsk etter intensjonen i læreplanen vil stå sentralt. Gjennom teori og praksis vil lærerens rolle som språkmodell, veileder og tilrettelegger for elever på mellom- og ungdomstrinnet stå i fokus. Arbeid med videreutvikling av elevers grunnleggende ferdigheter vil også være sentralt. Studentene vil i tillegg få en innføring i arbeid med forskjellige typer læremidler og bruk av ulike læringsarenaer, som for eksempel pedagogisk bruk av digitale verktøy.

Undervisnings- og læringsformer

Undervisningen blir gitt i forelesninger, seminarer og gruppetimer, samt i språklaboratorium. Læringsplattform (Fronter) brukes til utveksling av informasjon og innlevering av oppgaver, samt tilbakemeldinger.

Arbeidsomfang

Ca. 420 timer.

Praksis

Praksisopplæringen er en integrert del av studiet og gjennomføres i nært samarbeid mellom student, PEL-lærer, praksisveileder og faglærer. Se programplan for Grunnskolelærerutdanning 5. - 10. trinn for mer informasjon.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- 80 % obligatorisk oppmøte
- To oppgavesett i fonetikk, grammatikk og fagdidaktisk fordypning levert inn til fastsatt tid
- Én muntlig presentasjon gjennomført til fastsatt tid

Arbeidskrav må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Muntlig eksamen

Muntlig eksamen varer ca 25 minutter. Ingen hjelpemidler tillatt.

Karakterene gis på en skala fra A-F,

Muntlig eksamen vil bli vurdert av minst to sensorer, enten én intern og én ekstern eller to interne.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene er avgjørende for at vi skal kunne tilby emner og studieprogrammer av høy kvalitet. Dette emnet evalueres på følgende måte:

- midtsemesterevaluering
- løpende evaluering/sluttevaluering

Resultatene behandles av/i:

- lærergruppe
- studieleder
- lokalt studiekvalitetsutvalg

Litteratur

Det tas forbehold om endringer i litteraturlisten før studiestart.

- Bjørke, C., Dypedahl, M. & Myklevold, G. (red.) (2014). *Fremmedspråksdidaktikk*. Oslo: Cappelen Damm. (Utvalgte kapitler på Fronter).
- Blå, B. Hope (red.) (2009): *Grunnleggende ferdigheter i engelsk og fremmedspråk*, Fokus på språk nr 15, Fremmedspråksenteret.
- Bøhn, H. m.fl. (2014). *Fagdidaktikk*. Kompendium. (Tilgjengelig på Fronter).
- Bøhn, H. m.fl. (2014). *Language and Communication*. Kompendium. (Tilgjengelig i bokhandel, HiØ).
- Drew, I. & Sørheim, B. (2009). *English Teaching Strategies: Methods for English Teachers of 10 to 16-year-olds*. Oslo: Det Norske Samlaget.
- Dypedahl, M., H. Hasselgård, B. Løken. (2012) *Introducing English Grammar*. Second edition. Bergen: Fagbokforlaget.
- Fremmedspråksenteret (2008). *IKT i språk - en veiledning for lærere*. <http://www.fremmedspraksenteret.no/ikt-veiledning>.
- Haddon, M. (2004). *The Curious Incident of the Dog in the Night Time*. Vintage.
- Kunnskapsløftet (2013): *Læreplan i engelsk*, Kunnskapsdepartementet.
- Munden, J. (2014). *Engelsk på mellomtrinnet*. Gyldendal Akademisk.
- Nilsen, T. S. & Rugesæter, K. (2008). *Basic English Phonetics for Teachers*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Pinter, A. (2006): *Teaching Young Language Learners*. Oxford: Oxford UP.

Materiale som blir delt ut i forbindelse med undervisning og/eller lagt ut på læringsplattformen Fronter er også obligatorisk.

Alle studenter må dessuten ha tilgang til en engelsk-engelsk ordbok, for eksempel Collins Cobuild Dictionary, Longman Dictionary of Contemporary English, Oxford Advanced Learner's Dictionary eller en annen ordbok beregnet på brukere som ikke har engelsk som morsmål (Learner's dictionaries).

LUMAT10315 Tall, algebra og funksjoner 2 (5-10) (Vår 2016)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Studiested: Halden

Emneansvarlige: Erik Næss, Monica Nordbakke

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Matematikk for grunnskolelærerutdanning 5-10* (60 studiepoeng).

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens kull 2015 2. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

KUNNSKAPER

Studenten

- har undervisningskunnskap knyttet til ulike matematiske bevis- og argumentasjonsformer, og erfaring med enkle matematiske teoribygninger innenfor tallære og algebra

- har kunnskap om den matematiske oppdagelsesprosessen: eksperimentering, hypotesedannelse, begrunnelse og falsifisering, generalisering, og om hvordan legge til rette slik at elever kan ta del i denne
- har god kunnskap i matematisk analyse, inkludert derivasjon, integrasjon, differensiallikninger og enkle matematiske modeller, og kan relatere disse begrepene til det matematikkfaglige innholdet i trinn 5 -10

FERDIGHETER

Studenten

- kan vurdere elevenes læring i faget som grunnlag for tilrettelegging av undervisning og tilpasset opplæring
- kan bruke varierte undervisningsformer forankret i teori og fagets egenart, herunder valg, vurdering og utforming av oppgaver og aktiviteter
- kan arbeide teoriforankret og systematisk med kartlegging av matematikkvanser og opplæring tilpasset elever som har matematikkvanser, for eksempel gjennom strategiopplæring

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- kan initiere og lede lokalt utviklingsarbeid knyttet til matematikkundervisning
- kan delta og bidra i FoU-prosjekter og andre samarbeidsprosjekter med tanke på å forbedre matematikkfagets praksis

Innhold

Innholdet bygger på kompetansemålene i hovedtemaene *Tall og algebra* og *Funksjoner* fra Kunnskapsløftet og på Nasjonale retningslinjer for fag GLU 5-10. Der kan følgende lærestoff inngå:

Tall og algebra:

- Algebratrening med tall og variabler.
- Primtall og delelighetsregler, herunder Euklids algoritme.
- Eksempler på faktoreringsmetoder og historiske multiplikasjonsalgoritmer.
- Enkel kongruensregning, herunder enkle kodealgoritmer til mulig benyttelse på ungdomstrinnet og koding med offentlige nøkler (RSA-koden).
- Svært enkle eksempler på matematiske grupper med utgangspunkt i addisjons- og multiplikasjonstabeller.
- Argumentere matematisk for enkle sammenhenger
- Enkle bevis for eksempel induksjonsbeviset

Funksjonslære:

- Grunnlaget for funksjonslære (reelle tall og størrelser).
- Funksjoner av én variabel, herunder omvendte funksjoner, samt grafer til elementærfunksjonene.
- Enkle periodiske fenomener og vinkler i radianer.
- Kontinuerlige funksjoner, herunder grensebegrepet og asymptoter.
- Tangenter og derivasjon. Praktisk tolkning av den deriverte.
- Enkel funksjonsdrøfting.
- Enkel integrasjon og beregning av areal under kurver.
- Noen svært enkle differensiallikningsmodeller.

De faglige temaene skal relateres til arbeidet på trinnene 5 - 10 og til alle temaene skal det knyttes fagdidaktikk. Gjennom arbeidet skal studentene møte ulike og varierte arbeidsmåter. Funksjonslæra skal også knyttes opp til programmet Geogebra.

Didaktiske temaer:

- Problemløsning som metode, med eksempler og problemer knyttet til de faglige emnene.
- Ulike nasjonale og internasjonale konkurranser for elevgruppen 5. - 10. trinn
- Ulike arbeidsmåter og forskningsresultater
- Matematikkvansker: kartlegging og strategiopplæring av elever med matematikkvansker
- Tilpasset opplæring
- Vurdering for læring i klasserommet
- Digitale ferdigheter i matematikk: nettressurser, applikasjoner og programmer

Undervisnings- og læringsformer

Studentene skal arbeide i basisgrupper, andre grupperinger og individuelt.

De skal møte varierte arbeidsformer i emnet: forelesninger, fagdidaktisk refleksjon, oppgaveregning med ulike typer oppgaver, arbeid med konkrete og utforskende arbeidsmåter. Undervisningen bygger på forskningsbasert kunnskap. IKT skal inngå som en sentral del av matematikkstudiet og brukes som et redskap for læring, veiledning, samarbeid og dokumentasjon.

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i emnet er beregnet til minst 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

Praksis er integrert i emnet og oppgaver i faget er profesjonsrelevante og knyttet til praksis. Se nærmere informasjon i studieplan for Grunnskolelærerutdanning 5-10 og Plan for praksis.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

1. Studentene skal gjennomføre en fordypningsoppgave som det gis hverandre vurdering på. Ved studiestart beskrives oppgavens omfang og hva som skal vurderes.

2. Studentene må forberede seg til, og delta aktivt på minimum 5 av 7 studentrettinger med oppgaver av både matematikkfaglig og matematikdidaktisk karakter. En av studentrettingene skal presenteres muntlig. De som ved semesterets slutt har færre enn fem oppgavesett godkjent, får tilbud om å gjøre og rette nye oppgaver på en dato som oppgis av fagansvarlig.

Arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Muntlig individuell eksamen på 45 minutter.

Eksamen tar utgangspunkt i en av studentrettingene, deretter eksamineres studentene i resten av pensum. Det gis både matematikkfaglige og matematikdidaktiske oppgaver.

Det gis bokstavkarakter fra A - F. Intern sensur.

Evaluering av emnet

Det gjennomføres studentevaluering av emnet iløpet av semesteret (EVA3). Emneansvarlig har ansvaret for oppfølging av emneevalueringen.

Litteratur

Litteraturlisten sist oppdatert juni 2014.

QED 2 ???

Olafsen, A & Maugesten, M(2009): *Matematikkdidaktikk i klasserommet*. Universitetsforlaget. ISBN 978 - 82 - 15 - 01257 - 5

Lunde, O (2009): *Nå får jeg det til! Om tilpasset opplæring i matematikk*. InfoVest Forlag. ISBN 978 - 82 - 90910 - 34 - 6

Dåstøl, G & Aasland, T (2006): *Excel-knekkeren*. Læremiddelforlaget. ISBN 82 - 7997 - 043 - 6

Jo Boaler (1998): Open and closed mathematics: Student experiences and understanding. I *Journal for research I Mathematics Education*, 29, 1, 41 - 63.
(ligger på nett)

Dysthe, O (2008): Klasseromsvurdering og læring. *Fra Bedre skole 4/2008*. Deles ut.

Breiteig, T (2007): Problemløsning som inngangsport til matematikk. I *Læringsfellesskap i matematikk*. Deles ut.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 25. okt. 2021 02:49:15

LUNOR10210 Grammatikk, tekstteori og skriveopplæring (5-10) (Vår 2016)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Benthe Kolberg Jansson

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Norsk for grunnskolelærerutdanning 5 -10* (60 studiepoeng).

Undervisningssemester

2. semester (vår) i Grunnskolelærerutdanninga 5-10 (240 studiepoeng).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

KUNNSKAP

Studenten

- har brei kunnskap om relevante teoriar om skriving og skriveopplæring
- har kunnskap om dei ulike funksjonane skriving kan ha for elevars utvikling og læring
- har kunnskap om skrivestrategiar
- har brei kunnskap om språket som system og språket i bruk
- har innsikt i språkutvikling hos barn og unge som allereie har tileigna seg grunnleggande lese- og skriveferdigheiter
- har brei innsikt i korleis elevlar på ungdomssteget kan vidareutvikle skriveferdigheitene sine
- har kunnskap om gjeldande normering av bokmål og nynorsk

FERDIGHEITER

Studenten

- kan leggje til rette for at elevane får skrive sakprega tekstar og fiksjonstekstar av ulikt slag
- kan vurdere og bruke relevante undervisningsmetodar i skriveopplæring og skriftforming frå 5. til 10. trinn, både for elevlar som skriv på bokmål og elevlar som skriv på nynorsk
- kan bruke språk- og tekstkunnskap i arbeid med analyse, respons og vurdering av skriftlege elevtekstar for å fremje læring
- kan rettleie elevlar i ulike former for skriftleg argumentasjon
- kan setje i gang, rettleie og vurdere skriftleg og samansett tekstproduksjon hos elevlar på ungdomssteget og grunngi karakterane ein set
- kan nytte retorisk kunnskap i arbeid med skriftlege tekstar
- kan kartleggje og vurdere lese- og skriveferdigheiter, setje i verk relevante tiltak for tilpassa opplæring og oppdage lese- og skrivevanskar
- kan leggje til rette for og stimulere elevlar til variert munnleg bruk av språket
- kan bruke læreplanen i faget til å formulere mål for norskopplæringa og relevante kriterium for vurdering

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- er sikker munnleg språkbrukar og stø i skriftleg bokmål og nynorsk
- kan formidle norskfaglege innsikter og tilpasse form og innhald til ulike målgrupper
- kan arbeide med språk og tekst i fleirkulturelle klassemiljø og utvikle ei kulturforståing som tar den fleirkulturelle røynda på alvor
- kan nytte fagleg kunnskap til kritisk og konstruktivt refleksjon
- kan arbeide sjølvstendig, og saman med andre, med elevars læring og utvikling i faget og på tvers av fag
- kan leggje til rette for at arbeidet med språk og litteratur kan styrke identiteten til elevane og oppmode dei til aktiv deltaking i det offentlege liv

Innhold

Norsk 102 er konsentrert om fem fagområde:

- Skriveopplæring og arbeid med elevtekster med vekt på 5.-10. trinn
- Språket som system
- Språkutvikling
- Språknormering, bokmål og nynorsk

Det vil bli arbeidd både teoretisk og skoleretta med alle tema, i samsvar med måla for læringsutbyte. Sentrale områder integrert i emnet er grunnleggande ferdigheter, tilpasset opplæring, vurdering, fleirkulturelle og samiske perspektiver.

Det vil også bli lagt vekt på at studentane skal utvikle eigen kompetanse i både skriftlege og munnlege sjangrar.

Undervisnings- og læringsformer

Studentane skal møte varierte arbeidsformer. Tilnærminga til stoffet skjer i hovudsak gjennom forelesingar, arbeid i grupper og individuelt arbeid. Undervisninga bygger på oppdatert forskningsbaser kunnskap. I lærarutdanninga spelar dessutan praksisperiodane ei viktig rolle, og samarbeid med praksisskolane opnar for verdifull fagleg og didaktisk refleksjon knytt til både kunnskapsmål, ferdigheitsmål og generell kompetanse i norskfaget. Informasjons- og kommunikasjonsteknologi skal også gå inn som ein sentral del av norskstudiet. IKT blir brukt som ein reiskap for læring, rettleiing, samarbeid og dokumentasjon. Norskfaget samarbeider dessutan med høgskolebiblioteket om emne som litteratursøk, referanseteknikk og akademisk skriving.

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i emnet er beregnet til minst 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

Praksis er integrert i emnet. Erfaringer fra praksis vil bli brukt i arbeidet med norskfaget. Se nærmere informasjon om praksisopplæringa i Plan for praksis for Grunnskolelærerutdanningen 5-10.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Mappeoppgåver

Det er fire arbeidskrav som studentane må få godkjent før dei kan framstille seg til eksamen. Arbeidskrava må leverast til fastsett tid.

Studentane får i løpet av semesteret oppgåver av fagleg og didaktisk karakter knytt til emna som det blir arbeidd med. Dei skriftlege arbeida skal lagrast digitalt i ei arbeidsmappe. Begge målformer skal vere representert i mappa, kvar med om lag 50 % av tekstmengda. Tilbakemelding på desse arbeida vil dels vere frå faglærarar og dels frå andre studentar, og nokre av arbeida skal dessutan vurderast av studenten sjølv, f.eks. i form av refleksjonslogg.

Eksamen

Skriftleg eksamen, 8 timar

Målform: nynorsk.

Hjelpemiddel: Ordbok/ordliste og Kunnskapsløftet.

Det blir nytta bokstavkarakter A-F, der A er beste og E dårlegaste beståtte karakter. Karakteren F betyr ikkje bestått.

Vurderinga blir gjort av ein intern og ein ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Fagansvarlig har ansvar for at det blir gjennomført evaluering av emnet (EVA3). Dette vil skje gjennom ei sluttvurdering i form av eit spørjeskjema, som kan bli supplert med munnlege tilbakemeldingar frå studentane.

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert 10. desember 2015.

Bøker:

Kulbrandstad, Lars Anders (2005): *Språkets mønstre. Grammatiske begreper og metoder*. Oslo: Univeristetsforlaget (300 s.)

Skjelbred, Dagrun (2014): *Elevens tekst. Et utgangspunkt for skriveopplæring*. 4. utgave. Oslo: LNU/Cappelen Akademisk Forlag ISBN 978-82-02-45475-3 (187 s.)

Artiklar og kapittel:

Artiklar og kapittel merkte med **K** blir lagt i kompendium

Andreassen, Rune og Jansson, Benthe Kolberg (2014): Lese- og skrivevansker. I Jansson, Benthe Kolberg og Traavik, Hilde (red.). *Norskboka 2. Norsk for grunnskolelæreutdanning 1-7*. Oslo, Universitetsforlaget ISBN 978-82-15-02104-1 **K**

Berge, Kjell Lars (2014): Å kunne uttrykke seg skriftlig. I Stray, Janicke Heldal og Wittek, Line (red.). *Pedagogikk – en grunnbok*. Oslo, Cappelen Damm Akademisk ISBN 978-82-02-41424-5 **K**

Dysthe, Olga og Frøydis Hertzberg (2009): Den nyttige tekstresponsen – hva sier nyere forskning? I Haugaløkken, Ove Kristian m.fl. (red.): *Tekstvurdering som didaktisk utfordring*. Oslo: Universitetsforlaget ISBN 978-82-15-01419-7 (8 s.) **K**

Evensen, Lars Sigfred (2010): En gyldig vurdering av elevers skrivekompetanse? I Smidt, J., Folkvord, I. og Aasen, A.J. (red.). *Rammer for skrijving. Om skriveutvikling i skole og yrkesliv*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag. (18 s.) Kan også lesast her: <http://www.skrivesenteret.no/ressurser/en-gyldig-vurdering-av-elevers-skrivekompetanse/>

Hertzberg, Frøydis (2014): Grammatikk i skolen – klart for en omkamp? I *Bedre skole* nr. 2, s. 80-83 Tilgjengeleg frå http://www.utdanningsforbundet.no/upload/Tidsskrifter/Bedre%20Skole/BS_2_2014/UTD-BedreSkole-0214-WEB_Hertzberg.pdf

Hertzberg, Frøydis (2008): Grammatikk? I Nergård, Mette Elisabeth og Ingebjørg Tonne (red.): *Språkdidaktikk for norsklærere*. Oslo: Universitetsforlaget ISBN 978-82-15-01307-7 (10 s.) **K**

Hertzberg, Frøydis (2008): Sjangerskriving i ungdomsskolen: Fortelling er ikke nok. I Bjar, Louise (red.): *Det er språket som bestemmer! Læring og språkutvikling i grunnskolen*. Bergen: Fagbokforlaget/Landslaget for norskundervisning ISBN 978-82-450-0615-5 (18 s.) **K**

Iversen, Harald Morten (2011): «La det svinge» - en analyse og vurdering av en tiendeklassetekst. I Smidt, Jon, Solheim, Randi og Aasen, Arne Johannes (red.): *På sporet av god skriveopplæring – ei bok for lærere i alle fag*. Trondheim: Tapir Akademiske Forlag ISBN 978-82-519-2748-2 **K**

Jansson, Benthe Kolberg (2013): Språknormering. I Traavik, Hilde og Jansson, Benthe Kolberg (red.): *Norskboka 1*. Oslo: Universitetsforlaget ISBN 978-82-15-02104-1 **K**

Løvland, Anne. 2007. Kva kjenneteiknar en sammensatt tekst? I: *På mange måtar. Samansette tekstar i skolen*. Bergen: LNU: Fagbokforlaget. ISBN: 978-82-450-0584-4 **K**

Skovholt, Karianne & Veum, Aslaug. 2014. Teoriar om tekst og kommunikasjon. I: *Tekstanalyse. Ei innføring*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. ISBN: 978-82-02-40040-8 **K**

Martinsen, Kirsti (2008): Gutter + skrijving er sant? I *Norsklæreren*, nr. 1, s. 12-16. (4 s.) **K**

Otnes, Hildegunn (2015): Skriveoppgaver under lupen. I Otnes, Hildegunn (red.) *Å invitere elever til skrijving. Ulike perspektiver på skriveoppgaver*. Bergen: Fagbokforlaget ISBN 978-82-450-1813-4 (14 s.) **K**

Skjelbred, Dagrun (2010): *Fra Fadervår til Facebook. Skolens lese- og skriveopplæring i et historisk perspektiv*. Kap. 4: Skriveopplæring. Bergen: LNU/Fagbokforlaget (40 s.) ISBN 978-82-450-0960-6 **K**

Solheim, Randi, Ann Sylvi Larsen og Anne Charlotte Torvatn (2010): "Skrivekultur på mellomtrinnet – tre dømme". I Smidt, Jon (red.): *Skriving i alle fag – innsyn og utspill*. Trondheim: Tapir akademiske forlag (27 s.) ISBN 978-82-519-2686-7 **K**

Traavik, Hilde (2009): Grunnleggende ferdigheter: Hvorfor er de så viktige? I Traavik m.fl. (red.): *Grunnleggende ferdigheter i alle fag*. Oslo: Universitetsforlaget (11 s.) ISBN 978-82-150-1388-6 **K**

Aasen, Arne Johannes og Trygve Kvithyld (2012): Å skrive, det er å omskrive – funksjonell respons for å utvikle elevenes revisjonskompetanse. I *Bedre skole* nr. 1, s. 24-29 Kan også lesast her: http://www.utdanningsforbundet.no/upload/Tidsskrifter/Bedre%20Skole/BS_nr_1_11/BS_1-12/UTD-BedreSkole-0112-WEB_Kvithyld_Aasen.pdf

Læreplanen i norsk og andre relevante offentlege dokument:

Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova). Kan lesast her: <http://www.lovdatab.no/all/nl-19980717-061.html>

Forskrift til opplæringslova. Kan lesast her: <http://www.lovdatab.no/for/sf/kd/kd-20060623-0724.html>

Læreplan i norsk. Kan lesast her: <http://www.udir.no/kl06/NOR1-05/>

Utdanningsdirektoratet (2014): Vurderingsretteiingar og eksamensoppgåver: <https://pgsf.udir.no/dokumentlager/EksamensOppgaver.aspx?proveType=EG> Passord til eksempeloppgåver vil bli oppgitt av forelesar

Elevtekster

Eit utval elevtekster vil bli delt ut på forelesingane.

LUNOR10310 Språkhistorie, språkdiraktikk og språkleg mangfald (5-10) (Vår 2016)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Åshild Søfteland

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Norsk for grunnskolelærerutdanning 5 - 10* (60 studiepoeng).

Undervisningssemester

2. semester (vår) i Grunnskolelærerutdanning 5-10 (240 studiepoeng).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

KUNNSKAP

Studenten

- har kunnskap om fleirspråklegheit, fleirspråkleg praksis og om det å lære norsk som eit andrespråk
- har utvida innsikt i korleis elevar med norsk som andrespråk kan vidareutvikle skriveferdigheitene sine
- har inngåande kunnskap om norsk språkhistorie
- har god innsikt i språklege endringsprosessar i fortid og samtid
- har god innsikt i talemålsvariasjonen i moderne norsk på historisk og dialektologisk grunnlag
- har kjennskap til språk som ungdom brukar
- har kunnskap om svensk, dansk og samisk og kjennskap til andre nordiske språk og nasjonale minoritetsspråk

FERDIGHEITER

Studenten

- kan vurdere og bruke relevante undervisningsmetodar i lese- og skriveopplæring på 5. - 10. trinn for elevar med norsk som andrespråk
- kan leggje til rette og gjennomføre undervisning i den målforma som er sidemål for elevane
- kan bruke kunnskap om talemål og skriftspråksnormering i skriveopplæringa
- kan legge til rette for variert grannespråksundervisning

GENERELL KOMPETANSE

Studenten

- kan vurdere norskfaget og eigen praksis som norsklærer og grunngi vurderingane
- har innsikt i norskfaget ut frå forskning og i høve til fagets historie og kan reflektere kritisk og konstruktivt ut frå slike perspektiv på faget
- kan rettleie elevar i arbeidet med tekstar slik at dei kan utvikle seg sjølve, skaffe seg kunnskap og førebu seg for aktiv deltaking i offentlege rom og samfunnet som eit heile
- kan arbeide med språk og tekst i fleirkulturelle klasse miljø og utvikle språk- og kulturforståing
- kan sjå faget i eit større danningperspektiv og undervisninga som ein del av opplæringa i eit aktivt deltakardemokrati

Innhold

Norsk 103 er konsentrert om desse fagområda:

- Fleirspråklegheit og norsk som andrespråk
- Sidemålsdidaktikk
- Språkhistorie etter 1800
- Faghistorie
- Språkending og talemålsvariasjon
- Språk i Norden

Det vil bli arbeidd både teoretisk og skoleretta med alle områda, i samsvar med måla for læringsutbyte.

Det vil også bli lagt vekt på at studentane skal utvikle eigen kompetanse i både skriftlege og munnlege sjantrar.

Undervisnings- og læringsformer

Studentane skal møte varierte arbeidsformer. Tilnærminga til stoffet skjer i hovudsak gjennom forelesingar, arbeid i basisgrupper og individuelt arbeid. I lærarutdanninga spelar dessutan praksisperiodane ei viktig rolle, og samarbeid med praksisskolane opnar for verdifull fagleg og didaktisk refleksjon knytt til både kunnskapsmål, ferdigheitsmål og generell kompetanse i norskfaget. Undervisninga bygger på oppdatert forskningsbasert kunnskap.

Informasjons- og kommunikasjonsteknologi skal også gå inn som ein sentral del av norskstudiet. IKT blir brukt som ein reiskap for læring, rettleiing, samarbeid og dokumentasjon. Norskfaget samarbeider dessutan med høgskolebiblioteket om emne som litteratursøk, referanseteknikk og akademisk skriving.

Studenten må rekne med utgifter til obligatorisk studietur.

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i emnet er beregnet til minst 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

Praksis er integrert i emnet. Erfaringar frå praksis vil bli brukt i arbeidet med norskfaget. Sjå nærmare informasjon om praksisopplæringa i Plan for praksis for Grunnskolelærerutdanningen 5-10.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Punktet endra 1. desember 2015.

Studentane får i løpet av semesteret oppgåver av fagleg og didaktisk karakter knytt til tema som det blir arbeidd med. Til saman er det fire arbeidskrav. For å kunne framstille seg til eksamen må desse vere gjennomført til rett tid og godkjent av faglærer. To av desse arbeidskrava er skriftlege, eitt er munnleg eller praktisk retta og eitt er knytt til dansk som nabospråk:

1. To skriftlege arbeid skal lagrast digitalt i ei arbeidsmappe. Tilbakemelding på desse arbeida kan dels vere frå faglærarar og dels frå andre studentar, og nokre av arbeida kan dessutan vurderast av studenten sjølv, f.eks. i form av refleksjonslogg.
2. Munnleg eller praktisk retta arbeid
3. Studietur eller oppgåve knytt til dansk som nabospråk

Begge målformer skal vere representert i dei skriftlege arbeidskrava, kvar med om lag 50 % av tekstmengda.

Meir detaljert beskriving av desse arbeidskrava vil bli gitt ved undervisningsstart.

Eksamen

Punktet endra 1. desember 2015.

Munnleg, individuell eksamen

Den munnlege eksaminasjonen er normalt todelt. Først presenterer studenten eitt av arbeidskrava sine (sjølvvalt). Presentasjonen skal vere mest mogleg reflekterande rundt eigen arbeidsprosess, og ikkje bare vere eit referat av det faglege innhaldet. Presentasjonen skal normalt ta 3-5 minutt. Deretter følger ein eksaminasjonsdel på omlag 30 minutt, der sensorane og studenten har ei fagleg samtale med utgangspunkt i eitt eller fleire av tema frå arbeidskrava eller pensumlitteraturen.

I vurderinga vil både det faglege innhaldet og dei munnlege ferdigheitene bli vurdert.

Det blir nytta bokstavkarakter A-F, der A er beste og E dårlegaste beståtte karakter. Karakteren F betyr ikkje bestått.

Vurderinga blir gjort av ein intern og ein ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Emneansvarleg har ansvar for at det blir gjennomført evaluering av emnet (EVA3).

Litteratur

Litteraturlista er sist endra 13. november 2015.

Bøker

Berggren, Harald, Kjartan Sørland & Vigdis Alver. (2012). *God nok i norsk? Språk- og skriveutvikling hos elever med norsk som andrespråk*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. (kap. 1-11) (195 sider)

Hårstad, Stian. (2015). *Nabospråk og nabospråksundervisning*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. (77 små sider)

Jansson, Benthe Kolberg & Synnøve Skjong (red.). (2011). *Norsk = nynorsk og bokmål. Ei grunnbok om nynorsk i skolen*. Oslo: Samlaget. (Kap. 1 og 5?8) (114 sider)

Matsson, Anna F. & Gisela Håkansson. (2011). *Bedömning av svenska som andraspråk. En analysmodell baserad på grammatiska utvecklingsstadier*. Lund: Studentlitteratur. (124 små sider)

Mæhlum, Brit & Unn Røyneland. (2012). *Det norske dialektlandskapet. Innføring i studiet av dialekter*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. (200 sider)

Mæhlum, Brit, Unn Røyneland, Gunnstein Akselberg & Helge Sandøy. (2008). *Språkmøte. Innføring i sosiolingvistikk*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. (kap. 1-3, 5-7 og 10) (122 sider)

Otnes, Hildegunn & Bente Aamotsbakken. (2006). *Tekst i tid og rom. Norsk språkhistorie*. Oslo: Samlaget. (279 sider); kap. 1 og 6-11

Artiklar og delkapittel

Engen, Thor Ola & Lars Anders Kulbrandstad. (2004). 'Minoritetsspråk i Norge' (Kap. 5 i boka *Tospråklighet, minoritetsspråk og minoritetsundervisning.*) (37 sider)

Hårstad, Stian & Toril Opsahl. (2013). 'Multietnolektisk stil: utviklingstendenser i flerspråklige miljøer' (Kap. 4 i boka *Språk i byen. Utviklingslinjer i urbane språkmiljøer i Norge.*) (37 sider)

Hasund, Ingrid Kristine. (2006). *Ungdomsspråk*. Bergen: LNU/Fagbokforlaget. (kap. 1 'Introduksjon', kap. 5 'Slang' og kap. 7 'Småord') (50 sider)

Generell kompetanse

Gjeldande læreplan for grunnskolen (LK 06)

Opplæringslova og forskrift til opplæringslova

SFEG511114 Engelsk: Kulturstudier: Nord-Amerika (5-10) (Vår 2016)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag

Studiested: Halden.

Emneansvarlig: Magne Dypedahl

Undervisningsspråk: Engelsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Engelsk for grunnskolelærerutdanning 5-10* (60 studiepoeng) i Grunnskolelærerutdanningen 5.-10. trinn (240 studiepoeng).

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 2. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Etter fullført emne har kandidaten:

- kunnskap om levesett og kulturuttrykk i to engelsktalende land med vekt på tekster for barn og unge som fremmer interkulturell læring
- kunnskap om historiske, politiske og sosioøkonomiske forhold i to engelsktalende land

- kjennskap til sjangere og deres sentrale kjennetegn, samt normer for akademisk tekstproduksjon, ansvarlig kildebruk og personvern
- innsikt i språkstimulerende bruk av tekster i undervisningen
- kunnskap om interkulturell læring

Ferdigheter

Etter fullført emne kan kandidaten:

- legge til rette for elevenes arbeid med engelskspråklige tekster og deres utforskning av levesett og kulturuttrykk i engelsktalende land sett i relasjon til egen bakgrunn, med hovedvekt på skriftlige, muntlige og sammensatte tekster for barn
- bruke målspråket sikkert og funksjonelt muntlig og skriftlig tilpasset målgruppen i ulike situasjoner og være en god språkmodell for elevene
- anvende fagkunnskapen didaktisk og reflektert i forhold til gjeldende planverk for grunnskolen og kritisk vurdere egen undervisning
- planlegge, lede og vurdere elevers læringsarbeid på en måte som tar hensyn til mangfoldet i elevgruppen når det gjelder ulike behov og ulik bakgrunn

Generell kompetanse

Etter fullført emne kan kandidaten:

- formidle relevant fagstoff og kommunisere på engelsk på en måte som er tilpasset målgruppen
- reflektere over egen læring og praksis i forhold til etiske grunnverdier og skolens ansvar for barn og unges personlige vekst
- arbeide selvstendig og/eller sammen med andre for å løse identifiserte problemer knyttet til elevers læring og utvikling i engelskfaget

Innhold

Følgende temaer vil bli behandlet:

- Nord-Amerikansk og internasjonal litteratur i form av et utvalg romaner, noveller, skuespill og dikt.
- Innføring i amerikansk litteratur, historie, media og politikk.
- En kulturanalyse av både den dominante kulturen i USA i form av felles verdier, tenkemåter og symboler - og mangfold.
- Analyse av kulturelle aspekter av litteratur, film, media og politiske taler.
- En introduksjon til kanadisk litteratur, historie, media og politikk.
- Gjeldende læreplan.
- Litteratur- og kulturpedagogikk med utgangspunkt i gjeldende læreplan.

Undervisnings- og læringsformer

Undervisningen blir gitt i seminar- og gruppetimer. Det forutsettes at studentene deltar aktivt i diskusjoner og gruppearbeider. Læringsplattform brukes til utveksling av informasjon.

Arbeidsomfang

Ca. 420 timer.

Praksis

For GLU-studenter er praksisopplæringen en integrert del av studiet og gjennomføres i nært samarbeid mellom student, PEL-lærer, praksisveileder og faglærer.

Se programplan for *Grunnskolelærerutdanning 5.-10. trinn* for mer informasjon.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- 80 % obligatorisk oppmøte
- Innlevering av ett essay og en prosjektoppgave til nærmere fastsatt frist.

Arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell skriftlig eksamen, fem timer

Tillatt hjelpemiddel: Godkjent engelsk-engelsk ordbok og Læreplan for engelsk.

Både språk og innhold teller.

Karakterer gis på en skala fra A-F.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres på følgende måte:

- midtsemesterevaluering
- løpende evaluering/sluttevaluering

Resultatene behandles av/i:

- lærergruppe
- studieleder
- lokalt studiekvalitetsutvalg

Litteratur

Litteraturliste sist oppdatert 16. juni. 2014. Det tas forbehold om endringer i litteraturlisten før studiestart.

GENERELT

Datesman, M., Crandall, J. og Kearny, E., Pearson Education (2014). *American Ways: An Introduction to American Culture*

Griffith, K. (2002). *Writing Essays about Literature*

ROMANER/SKUESPILL

Dumas, Firoozeh. *Funny in Farsi*.

Miller, Arthur. *Death of a Salesman*.

Salinger, J.D. *The Catcher in the Rye*.

Walker, Alice. *The Color Purple*.

I tillegg skal studentene velge to av de følgende bøkene:

Baum, L.F. *The Wonderful Wizard of Oz*

Burnett, F.H. *The Secret Garden*

Hinton, S. *The Outsiders*

Horowitz, Anthony. *Stormbreaker. The Graphic Novel.*

Keene, C. *Password to Larkspur Lane* (or another Nancy Drew book)

Meyer, S. *Twilight*

Montgomery, L.M. *Anne of Green Gables*

Alt materiale som blir delt ut i forbindelse med undervisning og/eller lagt ut på læringsplattformen Fronter regnes også som pensum. Alle studenter må dessuten ha tilgang til en engelsk-engelsk ordbok, for eksempel Collins Cobuild Dictionary, Longman Dictionary of Contemporary English, Oxford Advanced Learner's Dictionary eller en annen ordbok beregnet på brukere som ikke har engelsk som morsmål (Learner's dictionaries).

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 25. okt. 2021 02:54:52

SFEG512310 Engelsk: Grammatikk og fonetikk (5-10) (Vår 2016)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Thomas Hansen

Undervisningsspråk: Engelsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Engelsk for grunnskolelærerutdanning 5-10* (60 studiepoeng) i Grunnskolelærerutdanningen 5.-10. trinn (240 studiepoeng).

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 2. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Etter fullført emne har kandidaten:

- inngående kunnskap om nyanser ved lydsystemet i engelsk, ved språkets grammatiske struktur og hvordan ordtilfanget kan videreutvikles
- kjennskap til noen varianter av engelsk
- kunnskap om historisk utvikling av metoder og tilnærminger til opplæring i engelsk
- kunnskap om hvordan muntlig og skriftlig språk kan integreres i inspirerende og meningsfulle aktiviteter
- kunnskap om lesing og skriving som prosesser
- inngående kunnskaper om planlegging, gjennomføring, evaluering og videreutvikling av tilpassede undervisningsopplegg i engelsk
- kunnskap om hvordan ulike faktorer kan påvirke læring av et andrespråk som engelsk
- kunnskap om ulike måter å organisere opplæringen på
- innsikt i ulike læringsstrategier som kan bidra til å gjøre elevene bedre i stand til å ta hånd om sin egen læring og språkutvikling i et langsiktig perspektiv
- kjennskap til gjeldende planverk for skolen som ramme for faglig utviklingsarbeid

Ferdigheter

Etter fullført emne kan kandidaten:

- bruke målspråket sikkert og funksjonelt muntlig og skriftlig i ulike situasjoner og sjangere med presisjon, flyt og sammenheng
- tilpasse undervisningen til enkelteleven ved å velge og legge til rette for varierte og differensierte læringsaktiviteter som fremmer utviklingen av elevenes reseptive og produktive språkferdigheter, bl.a. ved pedagogisk bruk av digitale læringsverktøy
- bruke muntlige aktiviteter som utgangspunkt for skriftlige aktiviteter og omvendt
- bevisstgjøre elevene på prosesser knyttet til lesing og skriving og hvordan de kan bruke disse strategisk i sin egen læring
- planlegge, gjennomføre, evaluere og videreutvikle tilpassede undervisningsopplegg på en utførlig måte
- hjelpe elevene til å skape muntlige og skriftlige tekster med flyt, presisjon og sammenheng
- bevisstgjøre elevene i valg av læringsstrategier
- aktivt gjøre nytte av elevenes erfaringer med engelsk og eventuelt andre språk

Generell kompetanse

Etter fullført emne kan kandidaten:

- reflektere over egen læring og praksis i forhold til etiske grunnverdier og skolens ansvar for barn og unges personlige vekst i et historisk perspektiv
- arbeide selvstendig og sammen med andre for å identifisere, analysere og løse problemer knyttet til elevens læring og utvikling i engelskfaget
- vedlikeholde og utvikle egen språklige kompetanse
- være en aktiv bidragsyter i et fagfellesskap og ha en beredskap for å anvende ny kunnskap og forskning innenfor faget

Innhold

Emnet tar for seg det grammatiske og fonetiske formverket. Eksempler på sentrale temaer i grammatikk er fraseoppbygging, setningstyper, setningsanalyse, verbformer og ordstilling. Hensikten er blant annet å vise sammenhengen mellom grammatisk form og betydning. Det gjøres sammenligninger med norsk for å gi økt bevissthet om forskjellene mellom de to språkene. I fonetikk lærer studentene bl.a. å bruke begrepsapparatet for å beskrive og analysere engelsk uttale. Praktiske øvelser inngår. Det blir fokusert på to varianter av engelsk: Received Pronunciation (britisk engelsk) og General American (amerikansk engelsk). Skriftlig språkferdighet er en integrert del av emnet.

I fagdidaktikk legges det opp til å videreutvikle studentenes didaktiske kunnskaper og ferdigheter. Det vil være fokus på tilpassing av metoder og tilnærminger til målene i Kunnskapsløftet og å styrke studentenes evne til å velge hensiktsmessige læringsressurser, herunder valg av elevtekster, til målgruppen. Kunnskaper og ferdigheter i å planlegge, begrunne, gjennomføre og vurdere opplæring i engelsk knyttet til lærerens rolle som språkmodell, veileder og tilrettelegger videreutvikles.

Undervisnings- og læringsformer

Undervisningen blir gitt i forelesninger, seminarer og gruppetimer, samt språklaboratorium. Læringsplattform brukes til utveksling av informasjon.

Arbeidsomfang

Ca. 420 timer.

Praksis

For GLU-studenter er praksisopplæringen en integrert del av studiet og gjennomføres i nært samarbeid mellom student, PEL-lærer, praksisveileder og faglærer.

Se programplan/praksisplan for grunnskolelærerutdanning for mer informasjon.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- 80 % obligatorisk oppmøte
- To skriftlige innleveringer, hvorav én er en didaktisk refleksjonsoppgave tilknyttet praksisperioden, som må være levert til fastsatt tid.

Arbeidskravene må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell skriftlig eksamen, seks timer

Ingen hjelpemidler tillatt.

Karakterer gis på en skala fra A-F.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby bes mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres på følgende måte:

- midtsemesterevaluering og løpende evaluering/sluttevaluering

Resultatene behandles av/i:

- lærergruppe
- studieleder
- lokalt studiekvalitetsutvalg

Litteratur

Litteraturlista er sist oppdatert 22. april 2014. Det tas forbehold om endringer i litteraturlista før studiestart.

Bøhn, H. m.fl. (2014). *Kompendium: Fagdidaktikk*. (Tilgjengelig på Fronter)

Dypedahl, M, H. Hasselgård og B. Løken (2012). *Introducing English Grammar*. Second edition. Fagbokforlaget.

Drew, I & Sørheim, B. (2009). *English Teaching Strategies: Methods for English Teachers of 10 to 16-year-olds*.

Jones, D. (17th ed. 2006): *English Pronouncing Dictionary*. Eds. Roach, P. et al. Cambridge UP.

Nilsen, T. S. & Rugesæter, K. (2008). *Basic English Phonetics for Teachers*. Universitetsforlaget.

Pinter, A. (2006): *Teaching Young Language Learners*. Oxford UP.

Kunnskapsløftet (2013): *Læreplan i engelsk*, Utdannings- og forskningsdepartementet.

Relevant materiale fra Europarådet.

Materiale som blir delt ut i forbindelse med undervisning og/eller lagt ut på læringsplattformen Fronter.

Alle studenter må dessuten ha tilgang til en engelsk-engelsk ordbok, for eksempel Collins Cobuild Dictionary, Longman Dictionary of Contemporary English, Oxford Advanced Learner's Dictionary eller en annen ordbok bregnet på brukere som ikke har engelsk som morsmål (Learner's dictionaries).

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 25. okt. 2021 02:54:52

LUPEL213 Den lærende elev i skole og samfunn (5-10) (Høst 2016–Vår 2017)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Stuedsted: Halden

Emneansvarlig: Reidun Hoff-Jenssen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: 1 år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i *Grunnskolelærerutdanning 5.-10. trinn* (240 studiepoeng). Emnet inngår i fagområdet *Pedagogikk og elevkunnskap*, forkortet PEL.

Undervisningssemester

3. og 4. semester (høst og vår) der undervisning og vurdering vektlegges sterkest i vårsemesteret.

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om mangfoldet i familieformer, barns og unges oppvekst, utvikling og læring i ulike sosiale, språklige, religiøse og kulturelle kontekster
- har kunnskap om elever med flerkulturell og flerspråklig bakgrunn

- har kunnskap om variasjoner i kjønnsidentitet og likheter og forskjeller i gutter og jenters oppvekstbetingelser
- har kunnskap om hvilke utfordringer og muligheter skolen står over for når det gjelder elever med særskilte behov for tilrettelagt opplæring
- har kunnskap om barn i sorg og krise, overgrep mot barn, vold i nære relasjoner og andre vanskelige livssituasjoner som barn kan komme i
- har kunnskap om medias påvirkning av barn og ungdom og om barn og unges aktive deltakelse i ulike mediasamfunn
- har kunnskap om verdier, interesser og normer i ulike ungdomskulturer og den betydning dette har for ungdoms identitet
- har kunnskap om hvordan konflikter og mobbing kan forebygges og håndteres
- har kunnskap om hvordan grunnleggende ferdigheter støtter opp under elevenes forståelse av egne læringsprosesser og blir viktige redskap i elevenes strategier for læring
- har kunnskap om innholdet i og begrunnelsene for de sentrale nasjonale og internasjonale reguleringene som gjelder elever og deres rettigheter

Ferdigheter

Studenten

- kan formidle og anvende kunnskaper om barn og unges utvikling og analysere de pedagogiske konsekvensene dette kan ha for arbeidet i skolen
- kan bidra til at alle elever får utvikle sine grunnleggende ferdigheter for å gjøre dem i stand til å møte skolens og samfunnets utfordringer
- kan legge til rette for elevenes læring med utgangspunkt i kunnskap om elevrelasjoner, kommunikasjon, samhandling og gruppeprosesser
- kan analysere elevenes læringsstrategier og læringsutbytte ved hjelp av ulike vurderingsformer og kartleggingsmetoder og trekke konsekvenser for arbeidet med læringen
- kan vurdere elevenes måloppnåelse med og uten karakter, og begrunne vurderingene
- kan gjennomføre læringsrettet tilbakemelding
- kan analysere populærkulturelle medieuttrykk og knytte dette opp til barn og unges identitetskonstruksjon
- kan nyttiggjøre flerkulturell kompetanse i samarbeid med andre

Generell kompetanse

Studenten

- har forståelse for mangfold i skole og samfunn og den betydningen det har for elevenes læring
- kan på et reflektert og faglig grunnlag etablere og være i dialog med elevene om deres faglige, personlige og sosiale læring og utvikling
- kan fremme dialog, gjensidig toleranse og respekt i læringsfellesskap preget av språklig og kulturelt mangfold

Innhold

Studiet er bygd opp rundt temaene sosialisering og samfunn, læring, didaktikk, ledelse, etikk og vitenskapelig forskningsmetode. Hovedfokuset er tilrettelegging av læringsprosesser for enkeltelever innenfor et stort elevmangfold der hver enkelt elev med sine unike personlige, sosiale og kulturelle forutsetninger for læring, er en del av skolens fellesskap.

Sosialisering og samfunn: Barn og unges oppvekst og utvikling i et flerkulturelt samfunn, sosialiseringsprosesser, elevrelasjoner, barne- og ungdomskultur, kjønnsidentitet, psykisk helse, barn og unge i vanskelige livssituasjoner og sosiale medier, samarbeid og håndtering av mobbing og konflikter i skolen

Læring: Forutsetninger for læring knyttet til mangfold, variasjon og inkludering

Didaktikk: Læren om planlegging, tilrettelegging, varierte arbeidsmåter, gjennomføring og vurdering av undervisning i en skole preget av mangfold

Ledelse: Kommunikasjon/dialog, klasseledelse og ledelse av læringsarbeid

Etikk: Etske dilemmaer knyttet til forebygging og håndtering av konflikter i skolen, barn og unge i vanskelige livssituasjoner, barn og unges mentale helse samt barn og unges rettigheter

Vitenskapelig forskningsmetode: Akademisk skriving og intervju som metode og forståelse av forskningens betydning for praksisfeltet

Undervisnings- og læringsformer

Pedagogikk og elevkunnskap er det overordnede profesjonsfaget i lærerutdanningen der lærestoffet bygger på anerkjent forskningsbasert kunnskap.

For at studentene skal få trening i arbeidsmåter de vil trenge i læreryrket samt utvikle profesjonsidentitet, blir det lagt vekt på aktiviteter og undervisningsformer som krever ferdigheter i å lede, formidle, kommunisere, leke, samarbeide, samt veilede og vurdere medstudenter. Selvurdering og selvrefleksjon vektlegges også.

Emnet er lagt opp med varierte arbeidsformer som forelesninger, profesjonsdager, gruppearbeid, seminarer, ulike tekstproduksjoner og selvstudium. Arbeidsmåtene skal fremme evnen til analyse, drøfting og refleksjon og styrking av profesjonen. Studentene medvirker i planlegging og utarbeiding av evalueringskriterier knyttet til arbeidskrav.

Læringsprosessene på profesjonsdagene er først og fremst drevet av studentenes deltakelse og aktivitet. Profesjonsdagene er flerfaglige og skal legge til rette for refleksjon og dialog.

Studentene medvirker i planlegging og utarbeiding av evalueringskriterier knyttet til arbeidskrav.

Utdanningen skal bevisstgjøre studentene på digitale mediers muligheter og begrensninger.

Det er studentens ansvar å tilegne seg innholdet i litteratur og undervisning som grunnlag for å nå emnets læringsutbytte. Ikke alle temaer innen emnet kan behandles i forelesninger eller seminar.

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i emnet i **vårsemesteret** er beregnet til minst 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

Praksis gjennomføres i to perioder på 3 uker i høst- og vårsemesteret. Tid for praksisperioder og frist for praksisrapporter framgår av semesterplanen. Se også egen plan for praksisopplæringen.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

1. Minimum 80 % deltakelse på undervisning inkludert profesjonsdager
2. Praksisrapportering (høst og vår)
3. Gruppearbeid der gruppa skal lage spørsmål over temaene i emnet. Et utvalg av spørsmålene skal besvares individuelt, uten hjelpemidler.
4. Basisgruppa skal sammen forberede intervju av lærere. Det skal utarbeides problemstilling knyttet til sosialisering eller læring i en skole preget av mangfold. Intervjuet skal foretas enten individuelt eller i par. Refleksjoner rundt intervju som metode er eget punkt i praksisrapporten. Arbeidskravet knyttes til praksis i første semester (høst)

5. Delta i prosessorientert arbeid med individuell fagtekst som tar utgangspunkt i sentrale tema i emnet. Fagteksten skal være på 4000 ord (vår).
  - a. Levere problemstilling til forskningsarbeid i praksis
  - b. Gjennomføre intervju ved praksisskolen
  - c. Levere førsteutkast til fagtekst
  - d. Delta i responsgruppe
  - e. Presentere fagteksten for medstudenter
  - f. Teksten skal leveres til angitt tid

Arbeidskrav skal leveres til fastsatte frister og må være godkjent av faglærer før kandidaten kan fremstille seg til eksamen.

Tilbakemelding underveis:

Studentene får tilbakemelding på sin faglige utvikling underveis i pedagogikkemnet. Denne tilbakemeldingen er knyttet til arbeidskrav. Tilbakemeldingen kan gis felles for alle studenter på trinnet, som veiledning i basisgrupper, av faglærer, av studenter i egne tilbakemeldingsgrupper og av andre fagpersoner involvert i studiet. Tilbakemelding kan også gis skriftlig.

Eksamen

Individuell skriftlig fagtekst med et omfang på 4000 ord (se arbeidskrav5).

Fagteksten vil bli vurdert av intern og ekstern sensor med karakter A - F.

Evaluering av emnet

Studentene får anledning til å delta i evaluering av undervisning og egen læringsaktivitet (EVA3)

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert 04.01.2017.

* Finnes i kompendium for PEL102 5-10, 2017

Aagre, W. (2014). *Ungdomskunnskap. Hverdagslivets kulturelle former*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 4 (50 s.)*

Alberti-Espenes, J. (2012). *Krenkelse i skolen - mobbingens bakteppe*. Oslo: Gyldendal. Kap. 1, 2, 3, 4, 5 og 7 (145 s.).

Arnesen, A.L. (2004). *Kommunikasjon - mer enn ord*. I: Arneberg, P., Kjærre J.H., & Overland, B. (red.): *Samtalen i skolen*. Oslo: Damm forlag. (18 s)*

Bugge, R., G. (2008). *Når krisen rammer barn og unge*. Kristiansand: Høgskoleforlaget. (116 s.)

Buli-Holmberg, J. & Ekeberg T.R. (2009). *Likeverdig og tilpasset opplæring i en skole for alle*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 3, 5, 6, 11, 12, (99 s)

Bø, A-K. & Hovdenak, S.S. (2011). Faglig og personlig støtte: Om betydningen av en god relasjon mellom lærer og elev sett fra elevens ståsted. *Tidsskrift for ungdomsforskning*. Nr. 1/11(16 s)

Erstad, O. (2007). Den femte grunnleggende ferdighet - noen grunnlagsproblemer. *Norsk pedagogisk tidsskrift*. (91) (10 s)

Givær, T.H., Johannesen, M. & Øgrim, L. (2014). Klasseledelse med IKT: Hvem har regien – læreren, elevene eller digitale medier? I: Givær T.H., M. Johannesen & L. Øgrim (red.) *Digital praksis i skolen*. Oslo: Gyldendal.. (18 s.)*

- Gjelsten, G. & Simonnes, A. (2007). *Skole og media. Kommunikasjon og pedagogikk*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap 4 (23 s.)*
- Helland, S. (2003). Er det sammenheng mellom språkleg formuleringsevne og lese- og skrivevanskar? *Nordisk tidsskrift for spesialpedagogikk* (9 s.)
- Idsøe, E., C. (2015). Tilpasset opplæring for elever med stort akademisk talent. I: Bunting, Mette (red.) *Tilpasset opplæring i forskning og praksis*. (16s)*
- Jensen, R. & Leirvik, C. H. (2015). *Elevsamtalen, læringsdialog og vurdering*. Gyldendal Akademiske. (82 s.)
- Kaland, N. (2008). Hva kan vi lære av å lytte til personer med en autismspektertilstand? *Norsk pedagogisk tidsskrift*. (10 s.)
- Karlsen, T. & Spernes, K. (2009). Kommunikasjon og samspill – betydning for læring. I: Svanberg, Ray & Wille, Hans Petter (red.): *La stå! Læring – på veien mot den profesjonelle lærer*. Oslo: Gyldendal Akademiske. (29 s)
- Lyster, S-A. H. (2012). *Elever med lese- og skrivevansker. Hva vet vi? Hva gjør vi?* Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (81 s)
- Maagerø, E., Krumsvik R.J., Torvanger, D. & Hoem T.F. (2011). Grunnleggende ferdigheter I: Postholm, Haug, Munthe, Krumsvik (red): *Lærerarbeid 5-10 for elevens læring*. Kristiansand: Høgskoleforlaget.* (52s)
- Nergård, V. (2011). Fler-foreldre-systemet i samisk barneoppdragelse. *Norsk pedagogisk tidsskrift*. Nr. 01 (9 s)
- Nielsen, H.B. (2014). Forskjeller i klassen- kjønn i kontekst. I: Nielsen H. B. (red): *Forskjeller i klassen Nye perspektiver på kjønn, klasse og etnisitet i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget. (22 s.)*
- Nærbøe, J. (2011). «18.klasse er du villig til å gå over lik» Unge jenters beskrivelse av aggresjon, trakassering og mobbing på internett. *Tidsskrift for psykisk helsearbeid*. Nr.01 (8 s)
- Olsen, M. H. (2013). *En inkluderende skole?* Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Kap. 4 (16 s)*
- Postholm, M-B., Haug, P., Munthe, E., Krumsvik, R-H. (red.) 2011: *Elevmangfold i skolen 5-10*. Kristiansand: Høgskoleforlaget. (243 s)
- Postholm, M-B. & Jacobsen, D-I. 2011: *Læreren med forskerblikk - Innføring i vitenskapelig metode for lærerstudenter*. Kristiansand: Høgskoleforlaget. (pensum 1. år)
- Postholm, May Britt (2013). Klasseledelse i ungdomsskolen – Fire læreres meninger og opplevelser. *Norsk pedagogisk tidsskrift*. Nr. 02 (11 s)
- Røthing, Åse (2011). «De norske har det mer i seg» kjønnslikestilling i skolen. *Sosiologi i dag*. Årgang 41, NR. 3-4 s. 67-87 (20 s)
- Samnøen, Øyvind (2014). *Mobbing på digitale arenaer*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk (71 s).
- Solli, Kjell Arne (2009). Elever som strever med skolearbeidet. I: Svanberg, Ray & Wille, Hans Petter (red.): *La stå! Læring – på veien mot den profesjonelle lærer*. Oslo: Gyldendal Akademiske. (28 s)
- Spernes, Kari (2012). *Den flerkulturelle skolen i bevegelse. Teoretiske og praktiske perspektiver*. Oslo: Gyldendal. (230 s)
- Spernes, K. (2014). En anerkjennende skole? - Elever med innvandrerbakgrunn og deres skoleerfaringer. I: Afdal, G., Røthing, Å., Schjetne E. (red.). *Empirisk etikk i pedagogiske praksiser - Artikulasjon, forstyrrelse, ekspansjon*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (15 s) *

Tranøy, Joar (2007) Alternativer til ADHD og Ritalin. *Tidsskrift for psykisk helsearbeid*. Nr. 04 (10 s)

Veland, Jarmund (2011). Klarer skolen å inkludere de sosialt sårbare elevene? I: Unni Vere Midthassel, Edvin Bru, Sigrun K. Ertesvåg, Erling Roland (red.). *Sosiale og emosjonelle vansker - barnehagens og skolens møte med sårbare barn og unge*. Oslo: Universitetsforlaget. (20 s) *

Wille, H.P. (2009) Sosialisering. I: Svanberg, R. & Wille, H.P. (red.): *La stå! Læring – på veien mot den profesjonelle lærer*. Oslo: Gyldendal Akademiske. (24 s)

Totalt antall sider: 1502

Anbefalt litteratur:

Kvale, S. (1997) Det kvalitative forskningsintervju. Oslo: Gyldendal (finnes som nettbok via BIBSYS)

Slette, Ø. (red.) 2015: Enkeltvedtak Saksbehandlingsregler ved elevsaker i skolen. Pedlex

Offentlige dokumenter og rapporter

Gávnos, samisk innhold i Kunnskapsløfte – et ressurshefte for lærere: <http://www.udir.no/Lareplaner/Veiledninger-til-lareplaner/Revidert-2013/Samisk-innhold-pa-tvers-av-lareplaner-Gavnos/>

Kunnskapsløftet, Generell del og prinsipp for opplæringa: <http://www.udir.no/Lareplaner/>

Kunnskapsløftet, Grunnleggende norsk for språklige minoriteter: <http://www.udir.no/kl06/NOR7-01>

Kunnskapsløftet, Morsmål for språklige minoriteter <http://www.udir.no/kl06/NOR8-01>

Kunnskapsløftet, Veiledning og kartleggingsverktøy for Grunnleggende norsk <http://www.udir.no/Lareplaner/Veiledninger-til-lareplaner/Revidert-2013/Grunnleggende-norsk-for-spraklige-minoriteter/stottemateriell/>

Likeverdig oppæring i praksis! (2007-2009) Strategi for bedre læring og større deltakelse av språklige minoriteter i barnehage, skole og utdanning http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/rapporter_planer/planer/2007/likeverdig-opplaring-i-praksis.html?id=450598

Meld. St. 20 (2012–2013) *På rett vei - Kvalitet og mangfold i fellesskolen*

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/regpubl/stmeld/2012-2013/meld-st-20-20122013.html?id=717308>

Opplæringslova

<http://www.lovdatabasen.no/all/hl-19980717-061.html>

Opplæringslova, forskrifter

<http://www.lovdatabasen.no/for/sf/kd/kd-20060623-0724.html>

Rett til videregående opplæring for minoritetsspråklig ungdom: http://www.udir.no/Upload/Brosjyrer/5/veileder_regelverk_sprakmin.pdf?epslanguage=no

Temahefte; Om språklig og kulturelt mangfold (for barnehagen, men nyttig å kjenne til)

http://www.regjeringen.no/upload/kilde/kd/red/2006/0107/ddd/pdfv/290160-temahefte_om_spraklig_og_kulturelt_mangfold.pdf

Temahefte; Om samisk kultur (for barnehagen, men nyttig å kjenne til) http://www.regjeringen.no/upload/kilde/kd/red/2006/0107/ddd/pdfv/300464-temahefte_om_samiske_barns_sprak_og_kultur.pdf

Redd barna. Hvordan står det til med barns rettigheter i Norge? Hva FNs barnekomite mener Norge bør gjøre for å oppfylle barns rettigheter.

<http://docplayer.no/2824535-Hvordan-star-det-til-med-barns-rettigheter-i-norge-hva-fns-barnekomite-mener-norge-bor-gjore-for-a-oppfylle-barns-rettigheter.html>

Ressurs for læreren

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet 2010: *Det magiske øyeblikket – Hvordan komme i kontakt med ungdom som sliter*. Veiledningshefte og film fra barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet (kan bestilles uten kostnad)

http://www.regjeringen.no/upload/BLD/Rapporter/2010/Veiledningshefte_Det_Magiske_oyeblikket.pdf

---

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 25. okt. 2021 02:49:05

LUMAT10415 Geometri, måling, statistikk og sannsynlighetsregning 2 (5-10) (Høst 2016)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Studiested: Halden

Emneansvarlige: Russell Hatami, Monica Nordbakke

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Matematikk for grunnskolelærerutdanning 5-10* (60 studiepoeng).

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningen 5-10, kull 2015: 3. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten har

- undervisningskunnskap knyttet til ulike matematiske bevis- og argumentasjonsformer, og erfaring med matematiske teoribygninger innen geometri, kombinatorikk og sannsynlighetsregning (fordyper seg i temaene fra matematikk 1)

- kjennskap til kvantitative og kvalitative metoder som er relevante i matematikkdiraktisk forskning
- kunnskap om flerkulturelle og samiske perspektiver knyttet til matematikk og matematikkdiraktikk
- kunnskap om matematikkdiraktisk forskning med relevans for utvikling av undervisningskunnskap i matematikk og elevers læring på barne- og ungdomstrinnet

Ferdigheter

- bidra i lokalt læreplanarbeid
- bruke varierte undervisningsformer forankret i teori, herunder valg, vurdering og utforming av oppgaver og aktiviteter
- formidle spesialkunnskap innen et utvalgt matematikkdiraktisk og/eller matematikkfaglig emne relevant for trinn 5-10

Generell kompetanse

Studenten kan

- initiere og lede lokalt utviklingsarbeid knyttet til matematikkundervisning
- delta og bidra i FoU-prosjekter og andre samarbeidsprosjekter med tanke på å forbedre matematikkfagets praksis

Innhold

Innholdet bygger på kompetansemålene i hovedtemaene geometri, måling, statistikk, sannsynlighet og kombinatorikk fra Kunnskapsløftet og på Nasjonale retningslinjer for fag GLU 5-10. Der kan følgende lærestoff inngå:

Geometri:

- Bevis fra formlikhet og kongruens
- Konstruksjoner, både med passer og linjal, og ved hjelp av digitale verktøy (fordyper seg i temaene fra matematikk 1)
- Enkel vektorregning (geometriske vektorer i planet og rommet)
- Trekant trigonometri med sinussetningen, cosinussetningen og arealsetningen.
- Kjennskap til enhetssirkelen trigonometri

Statistikk, sannsynlighet og kombinatorikk (fordypning i temaene fra matematikk 1):

- Elementær kombinatorikk.
- Sannsynlighetsmodeller og utfall.
- Regneregler for sannsynlighet, inkludert betinget sannsynlighet, Bayes-setning og lov om total sannsynlighet.
- Regning i grunnleggende diskrete (binomiske og hypergeometriske)
- Egenskaper og konseptuell forståelse (begrepsforståelse) av normalfordeling, forventning og varians, hypotesetesting.

De faglige temaene skal knyttes opp til didaktikk og relateres til arbeidet på trinnene 5-10. Geogebra skal benyttes innen geometri. Studentene skal erfare ulike arbeidsmåter i studiet.

Didaktiske temaer:

- Problemløsning
- Å kunne skrive: utføre enkle bevis innenfor geometri
- Muntlige ferdigheter: å begrunne og argumentere for bevis
- Å kunne lese matematiske tekster og tekster med matematisk innhold

- Kjennskap til nyere matematikdidaktisk forskning
- Varierte arbeidsmåter innenfor geometri.
- Læreplanarbeid: å lage årsplaner, ukeplaner, IOP
- Flerkulturelle og samiske perspektiver

Studentene skal formidle spesialkunnskap innen et utvalgt matematikdidaktisk og/eller matematikkfaglig tema relevant for 5.-10. trinn. De skal bruke presentasjonsverktøy i formidlingen for resten av studentgruppen.

Undervisnings- og læringsformer

Studentene skal arbeide i basisgrupper, andre grupperinger og individuelt.

De skal møte varierte arbeidsformer i emnet: forelesninger, fagdidaktisk refleksjon, oppgaveregning med ulike typer oppgaver, arbeid med konkrete og utforskende arbeidsmåter. Undervisningen bygger på forskningsbasert kunnskap. IKT skal inngå som en sentral del av matematikkstudiet og brukes som et redskap for læring, veiledning, samarbeid og dokumentasjon.

Studentene gjennomfører et forsknings- og utviklingsarbeid i forbindelse med fordypningsoppgaven, se pkt. Arbeidskrav.

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i emnet er beregnet til minst 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

Praksis er integrert i emnet og oppgaver i faget er profesjonsrelevante og knyttet til praksis. Se nærmere informasjon i studieplan for Grunnskolelærerutdanning 5-10 og Plan for praksis.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Studentene må forberede seg til, og delta på minimum 6 av 8 studentrettinger med både matematikkfaglige og matematikdidaktiske oppgaver. En av studentrettingene skal handle om lærebokgranskning og presenteres muntlig. Faglærer godkjenner hver enkelt studentretting.

Arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

6 timers individuell skriftlig eksamen der kandidatene prøves i både matematikkfaglige og matematikdidaktiske oppgaver.

Tillatt hjelpemiddel: Numerisk kalkulator.

Det gis bokstavkarakter fra A - F, der F er ikke bestått.

Intern og ekstern sensur.

Evaluering av emnet

Emnet studentevalueres i løpet av semesteret (EVA3). Emneansvarlig har ansvaret for oppfølging av emneevalueringen.

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert 21. juni 2016.

Knut Ole Lysø. Sannsynlighetsregning – en fagdidaktisk innføring. Caspar Forlag.

Löwing M og Kilborn W., Kulturmöte i matematikkundervisning – eksempler fra 41 språk, Capplen Damm Akademisk, ISBN 978-82-02-39425-7

QED 5 – 10, bind 1, Capplen Damm Akademisk (studenter har den frå 101 og 102)

Trond Stölen, Gustavsen, ..., QED 5 – 10, bind 2, Capplen Damm Akademisk

Lunde, O. (2009). Nå får jeg det til! Om tilpasset opplæring i matematikk. INFO VEST Forlag.

Olafsen, A.R. & Maugesten, M. (2009). Matematikdidaktikk i klasserommet. Universitetsforlaget.
(Bøkene skal finnes i bokhandelen på høgskolen ved studiestart.)

Kunnskapsløftet LK06

Eva Taflin, Bedömning av olika kompetens/förmågor – Rika problem
<http://www.ur.se/Produkter/168908-UR-Samtiden-Matematik-i-kubik-Att-bedoma-problemlosning-i-matematik>

Hatami R, Retorisk – resonerande matematik <http://nbas.ncm.gu.se/node/18826>

Nett-resursene til Ndla.no

LUNOR10416 Språk, litteratur og didaktikk (5-10) (Høst 2016)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Emneansvarlig: Leif Erik Vold

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i *Norsk i grunnskolelærerutdanning 5-10* (60 studiepoeng).

Undervisningssemester

3. semester (høst) i Grunnskolelærerutdanningen (240 studiepoeng):

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten

- har utvidet innsikt i hvordan gutter og jenter på ungdomstrinnet kan motiveres til lesing og videreutvikle leseforståelse og lesestrategier, både elever med norsk som førstespråk og norsk som andrespråk
- har kunnskaper om hva som kjennetegner språklig kommunikasjon i ulike medium
- har utvidede kunnskaper om muntlige og skriftlige sjangrer i moderne medium og innsikt i hvordan elever fra 5. til 10. trinn utvikler kunnskaper om disse og kan benytte dem i eget tekstarbeid
- har kunnskaper om ulike teoretiske perspektiver og retninger i arbeidet med å forstå litteratur
- har god litteraturhistorisk oversikt og kunnskaper om sentrale verk i norsk fiksjonslitteratur og sakprosa og kjennskap til teorier om sammensatte tekster
- har kunnskap om hva som skjer når en tekst blir overført fra et medium til et annet (adaptasjon)

Ferdigheter

Studenten

- kan sette i gang, veilede og vurdere muntlig og sammensatt tekstproduksjon hos elever på ungdomstrinnet og begrunne karakterene som blir satt
- kan lese, analysere, tolke og vurdere sammensatte tekster, se dem i et historisk perspektiv og sette dem inn i en større kulturell og offentlig sammenheng
- kan veilede elever i bruk av litteraturfaglig kildemateriale
- kan sammenlikne tekster skrevet for ungdom og voksne med hensyn til innhold, form og funksjon
- kan sette sentrale norske tekster og et utvalg samiske tekster (i oversettelse) inn i en historisk sammenheng og se dem i lys av nordisk og annen internasjonal litteratur
- kan bruke læreplanen i faget til å formulere mål for norskopplæringa og relevante kriterium for vurdering

Generell kompetanse

Studenten

- kan vurdere norskfaget og egen praksis som norsklærer og begrunne vurderingene
- har innsikt i norskfaget ut fra forskning og fagets historie og kan reflektere kritisk og konstruktivt ut fra slike perspektiver på faget
- kan rettlede elever i arbeidet med tekster slik at de kan utvikle seg selv, skaffe seg kunnskap og forberede seg for aktiv deltaking i offentlige rom og samfunnet
- kan arbeide med språk og tekst i flerkulturelle klassemiljø og utvikle språk- og kulturforståelse
- kan se faget i et større dannelsesperspektiv og undervisninga som en del av opplæringa i et aktivt deltakerdemokrati

Innhold

Norsk 104 er konsentrert om fire fagområder

- Lesing og leseopplæring med vekt på ungdomstrinnet
- Litteratur
- Sammensatte tekster
- Språk og tekst i ulike medium. Adaptasjon.

Det vil bli arbeidet både teoretisk og skoleretta med alle emnene, i samsvar med måla for læringsutbytte. De flerspråklige, samiske og flerkulturelle perspektivene vil det bli lagt særskilt vekt på i arbeidet med alle fagområdene.

Det vil også bli lagt vekt på at studentene skal utvikle egen kompetanse i både skriftlige og muntlige sjangrer.

Undervisnings- og læringsformer

Studentene skal møte varierte arbeidsformer. Tilnærminga til stoffet skjer i hovedsak gjennom forelesninger, arbeid i basisgrupper og individuelt arbeid. Informasjons- og kommunikasjonsteknologi skal også gå inn som en sentral del av norskstudiet. IKT blir brukt som et redskap for læring, veiledning, samarbeid og dokumentasjon. Norskfaget samarbeider dessuten med høgskolebiblioteket om emner som litteratursøk, referanseteknikk og akademisk skriving.

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i emnet er beregnet til minst 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

Praksis er integrert i emnet. Erfaringer fra praksis vil bli brukt i arbeidet med norskfaget. Se informasjon om praksisopplæringa i Plan for praksis for Grunnskolelærerutdanning 5-10.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Én skriftlig fagtekst om et oppgitt emne med tilknytning til svensk språk og litteratur. Omfang ca 4 sider.

Arbeidskravet må leveres innen oppgitt frist. For å kunne framstille seg til eksamen, må arbeidskravet være godkjent.

Eksamen

Emnet har to deleksamenar:

Deleksamen 1: Heimeeksamen over tre dagar av fagartikkeltypen med eit kritisk, reflekterande og analytisk innhold knytt til ein eller fleire av tekstane i studiet.

Deleksamen 2: Ein skoleeksamen på fire timar, der studenten blir prøvd i kunnskapsstoff frå pensumet.

Ny/utsatt eksamen blir gjennomført saman med ordinær eksamen neste studieår. Både eksamenane skal gjennomførast elektronisk.

Tillatne hjelpemiddel: ordbok/ordliste, både bokmål og nynorsk samt Kunnskapsløftet generell del og læreplanen for norsk.

Målforma på dei to deleksamenane er valfri, men ein må vere på nynorsk og ein på bokmål. Ved vurdering tel dei to deleksamenane likt, og begge må vere bestått for å få karakter i emnet.

Det blir nytta bokstavkarakterane A - F. Vurderinga blir gjort av ein ekstern og ein intern sensor.

Ved ikkje bestått på ein av deleksamenane, kan kun den deleksamenen som ikkje er bestått tas på nytt.

Evaluering av emnet

Fagansvarlig har ansvar for at det blir gjennomført evaluering av emnet (EVA3). Dette vil skje gjennom en sluttvurdering i form av et spørreskjema, som kan bli supplert med muntlige tilbakemeldinger fra studentene.

Litteratur

Litteraturlista er sist oppdatert i 10. juni 2016.

Skjønnlitteratur

Hele verk:

Islendingesaga: *Soga om Gisle Sursson* (*)

Ludvig Holberg: *Erasmus Montanus* (*)

Bjørnstjerne Bjørnson: *Synnøve Solbakken* (*)

Henrik Ibsen: *Vildanden* (*)

Amalie Skram: *Lucie* (*)

Knut Hamsun: *Sult* (*)

August Strindberg: *Fröken Julie* (*) (NB: den originale svenske teksten)

Aksel Sandemose: *En flyktning krysser sitt spor* (*)

Tarjei Vesaas: *Is-slottet* (*)

Dag Solstad: *Genanse og verdighet* (*)

Per Olof Enquist: *Kapten Nemos bibliotek* (NB: den originale svenske teksten)

(Tekstene som er merket med asterisk (*) er tilgjengelige som gratis e-bøker)

I tillegg kommer kompendium fra seksjonen med dikt og noveller på dansk, norsk og svensk som vil være tilgjengelige før semesteret starter. Disse kompendiene legges ut digitalt.

Teori:

Anne-Kari Skardhamar: *Kunsten å lese skjønnlitteratur*

Per Thomas Andersen: *Norsk litteraturhistorie*

SFEG512014 Engelsk: Kulturstudier: Det britiske samveldet (5-10) (Høst 2016)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for økonomi, språk og samfunnsfag

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Karen P. Knutsen

Undervisningsspråk: Engelsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Engelsk for grunnskolelærerutdanning 5-10* (60 studiepoeng), i Grunnskolelærerutdanningen 5.-10. trinn (240 studiepoeng).

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 3. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Etter fullført emne har studenten:

- kunnskap om samfunnsliv, historie og et rikt utvalg kulturuttrykk i engelsktalende land i det britiske samveldet
- kunnskap om et rikt utvalg sentrale verk i engelskspråklig litteraturtradisjon, deriblant barne- og ungdomslitteratur
- kunnskap om lesing og skriving som prosesser
- kunnskap om teksters struktur og språklige virkemidler, kritiske og analytiske tilnærminger til litteratur og annen tekst

Ferdigheter

Etter fullført emne kan studenten:

- bruke målspråket sikkert og funksjonelt muntlig og skriftlig i ulike situasjoner og sjangere med presisjon, flyt og sammenheng
- anvende fagkunnskapen didaktisk og reflektert i forhold til gjeldende planverk for grunnskolen og kritisk vurdere egen undervisning
- gjennomføre et utviklingsorientert og praksisrettet fordypningsprosjekt
- velge ut og tilrettelegge arbeid med tekster fra engelsktalende land i det britiske samveldet for barn og ungdom på en variert, utfordrende og inspirerende måte.

Generell kompetanse

Etter fullført emne kan studenten:

- reflektere over egen læring og praksis i forhold til etiske grunnverdier og skolens ansvar for barn og unges personlige vekst i et historisk perspektiv
- arbeide selvstendig og sammen med andre for å identifisere, analysere og løse problemer knyttet til elevs læring og utvikling i engelskfaget
- vedlikeholde og utvikle egen språklige kompetanse
- være en aktiv bidragsyter i et fagfellesskap og ha en beredskap for å anvende ny kunnskap og forskning innenfor faget

Innhold

Følgende temaer vil bli behandlet:

- Kunnskapsløftets hovedområder *kultur, samfunn og litteratur* i engelsk for mellom- og ungdomstrinnet
- Interkulturell kommunikasjon / interkulturell læring
- Historie og samfunnsliv i utvalgte engelskspråklige land i det britiske samveldet
- Litteratur fra utvalgte engelskspråklige land i det britiske samveldet i form av et utvalg romaner, noveller, skuespill og dikt med vekt på tekster for barn og unge
- Litteratur- og kulturpedagogikk med utgangspunkt i hovedområdet kultur, samfunn og litteratur i engelsk for mellom- og ungdomstrinnet

Undervisnings- og læringsformer

Undervisningen blir gitt i forelesninger, seminarer og gruppetimer. Læringsplattform brukes til utveksling av informasjon og innlevering av oppgaver, samt tilbakemeldinger.

Arbeidsomfang

Ca. 420 timer.

Praksis

Praksisopplæringen er en integrert del av studiet og gjennomføres i nært samarbeid mellom student, praksisveileder og faglærer. Se programplan for *Grunnskolelærerutdanning 5. -10. trinn* for mer informasjon.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- 80 % obligatorisk oppmøte
- Studentene skal levere inn og få tilbakemelding på to skriftlige oppgaver. I den siste oppgaven er det krav til bruk og dokumentasjon av sekundærlitteratur.
- Studentene skal holde en muntlig presentasjon av en barne- eller ungdomsbok.

Arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell skriftlig eksamen, fem timer

Tillatt hjelpemiddel: Godkjent engelsk-engelsk ordbok. Læreplanen i engelsk.

Både språk og innhold teller.

Det benyttes en gradert karakterskala fra A til F.

Evaluering av emnet

Tilbakemelding fra studentene våre er avgjørende for at vi skal kunne tilby best mulige emner og studieprogrammer. Dette emnet evalueres på følgende måte:

- midtsemesterevaluering
- løpende evaluering/sluttevaluering

Resultatene behandles av/i:

- lærergruppe
- studieleder
- lokalt studiekvalitetsutvalg

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert 28. mars 2014. Det tas forbehold om endringer frem til studiestart.

Litteratur:

Birketveit, A. & G. Williams. (eds.) (2013). Literature for the English Classroom: Theory into Practice. Oslo: Fagbokforlaget.

Griffith, K. (2002). Writing Essays about Literature

Knutsen, K. Kompendium: Culture Studies Fall (Available in the college bookstore)

McCormick, J. (2012). Contemporary Britain. (3rd ed.) Palgrave MacMillan.

Pinter, A. (2006): Teaching Young Language Learners. Oxford UP.

Barne- og ungdomslitteratur:

(Studentene velger et antall barnerim, dikt og billedbøker og i tillegg leser en klassisk og en modern bok fra følgende liste eller velger andre bøker i samråd med faglæreren).

Klassisk

Barrie, J.M. Peter and Wendy

Doyle, A.C. The Lost World

Faulkner, J. M. Moonfleet

Grahame, K. The Wind in the Willows

Kipling, R. The Jungle Book

Lewis, C.S. Chronicles of Narnia (choose from series)

Milne, A.A. Winnie the Pooh or The House at Pooh Corner

Stevenson, R.L. Kidnapped

Stoker, B. Dracula

Tolkien, J. R. The Hobbit

Moderne

Burgess, M. Billy Elliot (film)

Dahl, R. Matilda, The Twits, Charlie and the Chocolate Factory

Dowd, S. Bog Child

Doyle, R. Rover Saves Christmas

Fine, A. Flour Babies

Horowitz, A. Stormbreaker

Maloney, J.A. Bridge to Wiseman's Cove

Murphey, S. Hungry Ghosts

Strong, J.: My Granny's Great Escape

Wilson, J.: The Illustrated Mum or Dustbin Baby

I tillegg skal studentene lese et utvalg av følgende skjønnlitterære tekster (endelig pensumliste kunngjøres senest ved semesterstart):

Romaner

- Bali Rai: (Un)arranged marriage (2001)
- Mark Haddon: The Curious Incident of the Dog in the Night-time (2003)
- J. K. Rowling: Harry Potter and the Philosopher's Stone (1997)

Skuespill

- Tom Stoppard: The Real Inspector Hound. (1968)

Et utvalg dikt og prosatekster (Kompendium)

Didaktikk

- Bøhn, H. m.fl. (2010). Fagdidaktikk. Kompendium. (Available in the college bookstore)
- Drew, I. & Sørheim, B. (2009). English Teaching Strategies: Methods for English Teachers of 10 to 16-year-olds

- Kunnskapsløftet (2013): Læreplan i engelsk, Utdannings- og forskningsdepartementet.

- Munden, J. (2014). *Engelsk på mellomtrinnet*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Alt materiale som blir delt ut i forbindelse med undervisning og/eller lagt ut på læringsplattformen Fronter regnes også som pensum. Alle studenter må dessuten ha tilgang til en engelsk-engelsk ordbok, for eksempel Collins Cobuild Dictionary, Longman Dictionary of Contemporary English, Oxford Advanced Learner's Dictionary eller en annen ordbok beregnet på brukere som ikke har engelsk som morsmål (Learners' dictionaries).

Tilreferanse/supplement:

- Fremmedspråksenteret (2008). IKT i språk - en veiledning for lærere. <http://www.fremmedspraksenteret.no/ikt-veiledning>

- Harmer, J. (2007). *How to Teach English*. Pearson English Language Teaching

- Harmer, J. (2007). *The Practice of English Language Learning*. Pearson English Language Teaching.

- Jones, D. (2006). *English Pronouncing Dictionary*. (16th ed.). Cambridge UP

- Pinter, A. (2006): *Teaching Young Language Learners*. Oxford UP.

LURLE10115 Introduksjon til livssyn, filosofi, hinduisme, buddhisme og islam (5-10) (Høst 2016)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Mette Ramstad

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Religion, livssyn og etikk for grunnskolelærerutdanningen 5-10* (60 studiepoeng).

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 3. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten har kunnskap om

- religioner og livssyn i faget: mangfold og ulike retninger, trosinnhold og oppfatninger, praksis, etikk og estetiske uttrykk, med vekt på hinduisme, buddhisme, og islam, og på disse religionenes plass i Norge.

- hva religiøse seremonier og høytider har å si for barn og unge med vekt på hinduisme, buddhisme og islam
- religionshistorie innen hinduisme, buddhisme og islam med vekt på eldre tid
- hellige tekster: hovedinnhold, historisk bakgrunn og sentrale fortellinger, med vekt på hellige tekster i hinduisme, buddhisme og islam
- vestlig filosofihistorie med vekt på antikken, særlig menneskesyn og etikk
- humanisme som livssyn i historisk kontekst og som filosofisk perspektiv i ulike varianter i bryting med andre menneskesyn gjennom historien
- sentrale arbeidsmåter og vurderingsformer i faget i forhold til de aktuelle trinnene
- barns og unges gudsbegrep, religiøse forestillinger og opplevelser
- reglement for fritak på religiøst og livssynsmessig grunnlag
- grunnskolefagets historie i hovedtrekk, grunngivelse, innhold og formål
- diskusjonene rundt kognitiv forvirring i møte med religiøst og annet kulturelt mangfold

Ferdigheter

Studenten kan

- planlegge, gjennomføre og vurdere RLE-undervisning på en selvstendig og faglig gjennomtenkt måte med vekt på dannelsesperspektiv og de flerkulturelle utfordringene
- sette seg inn i unges tanker og forestillinger om religiøse og filosofiske spørsmål, og kan samtale med dem om dette
- samtale med unge om forhold som oppstår i forbindelse med vanskelige livssituasjoner
- bruke sentrale arbeidsmåter med vekt på dialog, utforskning, sammenligning og kritisk og analytisk arbeid i undervisning og læring
- samarbeide med andre lærere, elever og hjemmet om faget
- gjennomføre tilpasset opplæring i RLE, blant annet med hensyn til elever med bakgrunn i ulik tro og ulike livssyn
- legge til rette for utvikling av de grunnleggende ferdighetene i undervisningen
- kombinere kravet om objektiv, kritisk og pluralistisk undervisning i RLE med varierte, elevaktive og engasjerende arbeidsmåter
- reflektere kritisk over innholdet i faget og over verdimålsetningene for faget og over forholdet mellom fag, undervisning og egen utvikling i yrkesutøvelsen
- bruke internett og digitale læremidler på en kritisk og pedagogisk måte i undervisningen

Generell kompetanse

Studenten

- har yrkesetisk kompetanse og kan se dette i sammenheng med religiøse og livssynsmessige tradisjoner
- kan legge til rette for samarbeid mellom hjemmet, skolen og lokalmiljøet
- har forståelse for rollen som verdiformidler i et flerkulturelt samfunn

Innhold

Emnet tar for seg følgende hovedtemaer:

- Introduksjon til religionene hinduisme, buddhisme, og islam
- Introduksjon til livssynet humanisme
- Introduksjon til eldre filosofihistorie
- RLE som undervisningsfag i grunnskolens mellomtrinn og ungdomstrinn med følgende undertema:

Fagdidaktikk

Integrering av praksis

Grunnleggende ferdigheter

Flerkulturelle perspektiver
Tilpasset opplæring
Vurdering
Forskningsbasert undervisning

Undervisnings- og læringsformer

Studentene kommer til å møte varierte arbeidsformer. Tilnærmingen til stoffet skjer i hovedsak gjennom forelesninger, faglig og didaktisk refleksjon, ekskursjon i grupper, arbeid i grupper og arbeid med oppgaver i klassen. Undervisningen bygger på forskningsbasert kunnskap.

Utgifter knyttet til studietur må studentene påkoste selv, se pkt. Arbeidskrav.

Arbeidsomfang

Det forventes en studieinnsats på minst 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

Praksis er integrert i emnet og erfaringer fra praksis brukes i undervisningen. Se nærmere informasjon i studieplan for *Grunnskolelærerutdanning 5-10* og *Plan for praksis*.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

1. **Gruppearbeid:** Utvikling av stasjonsbasert undervisningsopplegg knyttet til temaet filosofi og humanisme. Gruppene presenterer sitt arbeid for lærer og medstudenter. Det settes av 15 minutter til presentasjonen. Lærer gir muntlig tilbakemelding.
2. **Gruppearbeid med muntlig presentasjon** av et faglig tema innenfor emnet på hinduisme, buddhisme, eller islam med relevans for KRLE i skolen. Arbeidet skal være forskningsbasert og belyse det flerkulturelle perspektivet. Muntlig tilbakemelding fra lærer om arbeidet er godkjent. Etter presentasjonen lastes arbeidet opp i Fronter.
3. **Obligatorisk deltakelse i deler av undervisningen**, se spesifisering i semesterplan for nærmere informasjon.
Sykmelding gir rett til tilpassede oppgaver ved fravær.

Ved sykefravær på de obligatoriske dagene gruppene har presentasjoner (arbeidskrav), må studentene gi en individuell muntlig presentasjon til klassen på annet tidspunkt på utsatt frist. Eventuelt levere skriftlige kommentarer i Fronter på presentasjoner fra andre grupper, lastet opp i Fronter, som student har hatt fravær fra.

Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen

Eksamen

Muntlig individuell eksamen av 30 minutters varighet.

Ingen hjelpemidler tillatt.

Det gis bokstavkarakterer fra A-F. Eksamen blir vurdert av én intern og én ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Emneansvarlig har ansvar for at studentene utfører evaluering av emnet RLE 101.

Resultater fra evalueringen og forslag til justeringer følges opp sammen med studentenes representanter i faget RLE.

Litteratur

Litteraturlisten er oppdatert 9. juni 2016.

Kompendium selges i bokhandel Remmen.

Religionspedagogikk, fagdidaktikk og RLE-faget

Læreplan i kristendom, religion, livssyn og etikk. 2015. Oslo: Utdanningsdirektoratet. <http://www.udir.no/kl06/RLE1-02>

Melhus, K. og Winje, G. (2009). Å regne i RLE, kap. 12 ss. 173-184 I: J. Fauskanger, R. Mosvold & E. Reikerås (Red.), *Å regne i alle fag*. Oslo: Universitetsforlaget (Kompendium)

Neegaard, G. (Red.) (2006). *Logos og Dharma: Religioner, livssyn og etikk*. Bergen: Fagbokforlaget, s 17-40 (Kompendium)

Sødal, H. K. (Red.) 2009. *Religions og livssynsdidaktikk*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kap. 2, 4, 5, 6.

Winje, G. (2009). Å være digital i religion, livssyn og etikk (RLE), I: Hildegunn Otnes (Red.), *Å være digital i alle fag*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 67-80, (Kompendium)

Winje, G. (2005). Estetiske arbeidsmåter i KRL (8s). Hentet fra <http://geirwinje.no/onewebmedia/estetiske%20arbeidsmater.pdf>

Winje, G. (2006). Metodisk arbeid med religionenes musikk i KRL (8s). Hentet fra <http://geirwinje.no/onewebmedia/metodikk-musikk-religion.pdf>

Livssyn, filosofi og fagdidaktikk

Aadnanes, P. M. (2012). Livssyn. 4. utg. Oslo: Universitetsforlaget. s. 130-160 (Kompendium)

Andreassen, Bengt-Ove (2012). *Religionsdidaktikk. En innføring*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 133-143 (Kompendium)

Eidhamar, L., G. (red.) (2004). *Religioner og livssyn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. s. 22-57

Bondevik, H. og I. Bolstad. 2003. *Tenkepauser. Filosofi og vitenskapsteori*. Oslo: Akribe forlag. s. 21-56 (Kompendium)

Eidhamar, L. G; Leer-Salvesen. P. og Hølen, V. (2007). *Den andre. Etikk og filosofi i skolen*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. s. 13-24, 277-298.

Lingås, L. G. 2008. Troen på livet vårt, menneskets verd. I: O. Leirvik & Røthing, Å. (Red.), *Verdier*. Oslo: Universitetsforlaget s. 159-177 (Kompendium)

Schjelderup, A. Olsholt, Ø. & Børresen, B. (1999). Den filosofiske samtalen. I: A. Schjelderup, Ø. Olsholt & B. Børresen (Red.). *Filosofi i skolen*. Oslo: Tano Aschehoug. s. 61-76 (Kompendium)

Hinduisme, Buddhisme, Islam og fagdidaktikk

Eidhamar, L.G. (Red.) (2004). *Religioner og livssyn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Ss. 10-21, 109-315, 378-385.

Grimmitt, Michael, Julie Grove, John Hull, Louise Spencer. 1991. Ganesha, ss.30-43
I: *A gift to the child: religious education in the primary school*. London: Simon & Schuster (Kompendium)

Kildesamling: til kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering (1999). Bind 1.

Oslo: Nasjonalt læremiddelsenter.

Utvalgte fortellinger, tekster og bilder fra Islam ved Einar Thomassen

Hentet fra

<http://www.nb.no/nbsok/nb/a2dae951e15d393ee8725e60a3129ee7?lang=no#0>

Kildesamling: til kristendomskunnskap med religions- og livssynsorientering (1999). Bind 2.

Oslo: Nasjonalt læremiddelsenter.

Utvalgte fortellinger, tekster og bilder fra Hinduismen og Buddhismen ved Jacobsen og Thelle.

Hentet fra

<http://www.nb.no/nbsok/nb/bb4bc9e2165b3fb48af787592cdd5887?lang=no#0>

Nicolaisen, T. (2014). Rom og reiser i RLE. Innspill til pluralistisk og gjestfri RLE-didaktikk.

Prisme. 65, (1), 17-27 (Kompendium)

Nicolaisen, Tove (2013). Pluralistisk religionsundervisning og egengjøring som ideal. Hva kan vi lære av erfaringene til barn med hindubakgrunn?

Nordidactica (2) Hentet fra <http://www.kau.se/nordidactica>

Winje, G. (2010). Høytidsmarkering i barnehagen. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Ss.16-19, 24-33,78- 93, 94- 120, 121-137.

Østberg, S. (2003). *Muslim i Norge*. Oslo: Universitetsforlaget. Ss. 33-165.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 25. okt. 2021 02:49:05

LUKHV10111 Kunst og visuell kommunikasjon (2-dimensjonal form) (5-10) (Høst 2016)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Victor Tymczuk

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Kunst og håndverk for grunnskolelærerutdanning 5-10 (60 studiepoeng)*..

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 3. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten har

- kunnskap om hovedretninger innenfor bildekunst og skulptur fra antikken til dagens uttrykk

- kunnskap om kunstteorier og hvordan uttrykksformer fra ulike kulturer nasjonalt og internasjonalt kan være ressurs for eget skapende arbeid og organisert læring
- kunnskap om hovedtrekkene i fagets historie, begrunnelse, innhold og metoder
- kunnskap om sentrale teorier om barns todimensjonale formspråkutvikling
- kunnskap om materialer, teknikker og redskaper som er vanlige i arbeid med bilder
- estetisk kompetanse og kunnskap om bruk av estetiske virkemidler
- fagdidaktisk kunnskap og kunnskap om hvordan grunnleggende ferdigheter er del av arbeidet i faget, og hvordan legge til rette for tilpasset opplæring

Ferdigheter

Studenten kan

- eksperimentere med og bruke sentrale materialer, redskaper, virkemidler og teknikker i arbeid med bilder
- organisere enkle utstillinger og lage ulike typer presentasjoner og aktivisere elever i arbeid med utstilling av deres egne produkter
- bruke enkle analyseverktøy og formidle kunst på varierte måter, og se sammenheng mellom ulike kunstuttrykk, barns skapende virksomhet og eget arbeid
- inspirere elevene til å utforske egne ideer i møte med materialer, teknikker og arbeidsmåter i faget

Generell kompetanse

Studenten kan

- bruke digitale læringsarenaer til formidling av fagstoff og egen faglig oppdatering
- arbeide selvstendig og sammen med andre for å identifisere, analysere og løse problemer knyttet til elevers læring i kunst og håndverksfaget

Innhold

Temaer som vil bli behandlet i emnet er:

- Billedkunstens historie fra antikken til modernistisk formspråk
- Eget bildearbeid med utgangspunkt i sentrale kunstperioder
- Barns formspråk i todimensjonal form
- Billedanalyse
- Fagets historie
- Kunnskapsløftet med vekt på 'Det skapende menneske' og læreplan i kunst og håndverk
- Studieturer som grunnlag for kunnskap og generell kompetanse

Gjennom arbeidet med temaene skal studentene få erfaring med ulike arbeidsformer som er relevante for arbeidet på grunnskolens trinn 5-10. Sentralt i de ulike temaene står tilpasset opplæring, flerkulturelle og samiske perspektiver, samt grunnleggende ferdigheter.

Undervisnings- og læringsformer

Emnet har en teoretisk forankring der veksling mellom kunstfaglige studier, eget estetisk skapende bildearbeid og fagdidaktisk refleksjon gir grunnlag for å forstå, vurdere og videreutvikle ideer i eget arbeid. Undervisningen bygger på oppdatert forskningsbasert kunnskap. Det vil bli minst en obligatorisk studietur i semesteret.

Arbeidsomfang

Det forventes en studieinnsats på minst 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

3 uker praksis i semesteret. Se nærmere beskrivelse i studieplan for *Grunnskolelærerutdanning 5-10* og *Plan for praksis (5-10)*.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Følgende arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen:

1. Godkjent frammøte til undervisning (minimum 80 % tilstedeværelse) og studieturer. Den enkelte faglærer sender rundt tilstedeværelsesliste som signeres av studenten. Dersom studenten ikke kan delta på organisert studietur, må han/hun utarbeide og få godkjent et alternativt opplegg.
2. Gjennomført og godkjent oppgave i billedanalyse som leveres individuelt og skriftlig (800-1200 ord); i henhold til semesterplanen.

Eksamen

Som en del av undervisningen gis formativ vurdering på arbeider og faglig progresjon.

Eksamensform

1. Mappeeksamen med utstilte produkter som leveres innen angitt frist. Mappen skal bestå av kandidatens individuelle arbeider i emnet med tilhørende prosessdokumentasjon og logg.
2. Individuell muntlig eksamen, varighet cirka 25 minutter, med utgangspunkt i presentasjon av kandidatens egne produkter. Den muntlige eksaminasjonen tar også opp spørsmål fra pensumlitteratur og lærestoff i emnet.

Det gis en samlet karakter i emnet. Karakteren blir fastsatt av to interne sensorer på grunnlag av en helhetlig vurdering. Karakterskala A-F, der A er beste og E dårligste beståtte karakter. F er ikke bestått.

Ved eventuell ny eksamen kan eksamensmappen forbedres én gang. Muntlig eksamen må avlegges etter forbedret eksamensmappe for å få ny karakter i emnet.

Evaluering av emnet

Studentene evaluerer emnet skriftlig og anonymt på tilpasset skjema (EVA3).

Litteratur

Det tas forbehold om endring i litteraturlista før studiestart.

Foruten undervisningen og feltstudier ved kunsthistorisk museum og gallerier er følgende pensum:

1. Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Kunnskapsdepartementet.

A) Generell del: <http://www.udir.no/Artikler/Lareplaner/Den-generelle-delen-av-lareplanen/>

B) Prinsipp for opplæringen: http://www.udir.no/Artikler/Lareplaner/Prinsipp-for-opplaringa-i-Kunnskapsloftet/http://www.udir.no/upload/lareplaner/Fastsatte_lareplaner_for_Kunnskapsloftet/prinsipper_lk06.pdf

C) Læreplan i kunst og håndverk: <http://www.undanningsdirektoratet.no/grep/Lareplan/?laereplanid=127655>
[http://www.undanningsdirektoratet.no/upload/larerplaner/generell del/Generell del laereplan bm.rtf](http://www.undanningsdirektoratet.no/upload/larerplaner/generell%20del/Generell%20del%20laereplan%20bm.rtf)

2. Beckett, Wendy (2007) *Maleriets historie*. Oslo: Spektrum forlag

3. Danbolt, Gunnar (2002): *Blikk for bilder. Om tolkning og formidling av billedkunst*. Oslo: Abstrakt forlag

4. Engelstad, Arne (2000): *Interart. Gjennom epokene med litteratur, bildekunst og musikk*. Bergen: Fagbokforlaget. (Ikke Litteratur- og Musikkavsnittene!)

5. Haabesland & Vavik (2000): *Kunst og håndverk? hva og hvorfor*. Bergen: Fagbokforlaget [s.14-85, s.128-181]

6. Johannessen, Aggi Folgerø (2003): *Grunnbok i bildeskaping med kunstnere i modernismen og samtidskunsten som forbilder*. Bergen: Fagbokforlaget [s.13-84]

7. Nielsen, Liv Merete (2009) *Fagdidaktikk for kunst og håndverk: i går - i dag - i morgen*. Oslo: Universitetsforlaget [s.35-117]

8. Thorsnes, Tollef (2009): Grunnleggende ferdigheter i kunst og håndverk. I: Traavik, Hilde, Hallås, Oddrun og Ørvig, Anne: *Grunnleggende ferdigheter i alle fag*. Oslo: Universitetsforlaget [Artikkel 11/s.212 - 227]

9. Kompendier, aktuelle artikler i tidsskrift, aviser, bøker og forelesninger ved gallerier og kunst- og kultur museer er også å regne som pensum.

LUNF10110 Kjemiske stoffer og geofag (5-10) (Høst 2016)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Espen Braaten

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Naturfag for grunnskolelærerutdanning 5-10* (60 studiepoeng).

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 3. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskaper

Studenten har:

- har kjennskap til vanlige begrunnelser for naturfagets plass i grunnskolen
- har kunnskaper om hvordan naturfaglig forskning og tenkemåte gir ny innsikt
- har kunnskap om fordeler og ulemper ved ulike fagdidaktiske tilnæringsmetoder overfor ulike alderstrinn, inklusive behov for en tilpasset opplæring
- har kunnskap om utforskende arbeidsmåter

- innsikt i hvordan forskningsbaserte nyvinninger kan skape samfunnsmessige utfordringer og etiske problemstillinger
- har tilegnet seg grunnleggende kunnskaper i kjemi og geofag
- har tilegnet seg kunnskaper som ivaretar sikkerhet og trivsel for elever og lærer i laboratorium og i felt
- har kjennskap til navn og karakteristiske trekk til vanlige mineraler og bergarter, til dannelsen av disse, og til hovedtrekkene til den geologiske utviklingen på jorda
- har kunnskaper om navnssetting, egenskaper og dannelsen av vanlige molekyler og hvordan periodesystemet kan være med å forklare dette
- har kunnskaper om enkle kjemiske reaksjoner hvor energibegrepet, nøytralisasjon mellom syre og base og balansering av ligninger har en plass
- har kunnskaper om prinsippene for navnssetting av organiske forbindelser i kjemi

Ferdigheter

Studenten:

- har evne til å begrunne og vurdere måloppnåelsen i grunnskolens læreplaner som ansvarlig naturfaglærer
- kan bruke naturfag som støttefag i tverrfaglige sammenhenger
- kan benytte kjemiske begreper og forklaringsmodeller
- kan avdekke og forklare vanlige hverdagsforestillinger i naturfag
- har utviklet evne til å vurdere egne og andres ulike undervisningsformer i forskjellige naturfaglige emner overfor ulike alderstrinn, inklusive IKT og særskilte opplæringsbehov
- utviklet ferdigheter knyttet til praktisk undervisningsarbeid ute i naturen, og i laboratoriet
- kan ta ansvar i et laboratorium i omgang med helseskadelige kjemikalier
- utviklet evne til å vurdere egne og andres ulike undervisningsformer i forskjellige naturfaglige emner overfor ulike alderstrinn, inklusive IKT og særskilte opplæringsbehov
- ferdigheter i å velge undervisningsformer som skaper begeistring og undring
- ferdigheter i å benytte ulike innfallsvinkler til naturfaglige emner ute og inne ved bruk av digitale og mobile hjelpemidler
- ferdigheter til å sette opp, gjennomføre og analysere enkle eksperimenter
- kan skrive og presentere tekster i ulike sjangre som labrapporter, ulike gruppepresentasjoner og individuelle fagtekster

Generell kompetanse

Studentene:

- er kjent med fagområdene, lærestoff, læremidler, grunnleggende ferdigheter, arbeidsmåter og hovedemner slik de framgår av læreplanverket for hele grunnskolen
- har utviklet egne positive holdninger til fagområdet og er i stand til å drive undervisning som bidrar til å bearbeide elevenes hverdagsforestillinger
- har utviklet evner og holdninger hos elever med ulik sosial og kulturell bakgrunn for å skape positiv interesse for realfag og for naturfaglig tenke- og arbeidsmetoder
- har utviklet holdninger og kunnskaper om menneskets plass i naturen og vårt ansvar i forhold til naturforvaltning, bærekraftig utvikling og bevaring av livsmiljø - sentrale temaer i hele naturfaget
- har evne til å vurdere egen og andres forskningsbaserte resultater og vil i noen grad kunne møte og bearbeide disse gjennom arbeidskrav og til eksamen
- har evne til å se sammenhenger mellom ulike fagområder i naturfag i et tverrfaglig og flerkulturelt perspektiv

Innhold

Temaer som vil bli behandlet:

- atomer, molekyler, kjemiske reaksjoner, oktettregelen, det periodiske system
- sortere stoffer, kildesortering, kretsløp i naturen

- egenskaper ved stoffer, partikkelmodellen
- faseoverganger
- ekso- og endoterme reaksjoner
- balansering av kjemiske ligninger
- sure og basiske stoffer, pH, nøytralisasjon, buffer
- hverdagskjemi
- eksempler på ulike tilnæringsmåter i formidling av kjemi og geofag
- påvise og separere stoffer i blandinger, analyse av ukjent stoff
- organisk kjemi, prinsipper for navnsetting
- olje, kull og gass som råstoff og som forurensningskilde
- generelle forurensninger, miljøgifter, klimaendringer
- mineraler og bergarter behandlet ved praktiske øvelser ute og i laboratoriet
- Østfolds geologi og landformer, tema for en ekskursjon
- jordas oppbygning og geologiske utvikling ved bruk av modeller og eksempler fra nettbaserte undervisningsressurser

Undervisnings- og læringsformer

Temaene vil bli arbeidet med i forelesninger, på ekskursjoner, selvstudier, i laboratoriet, både som demonstrasjoner og ved laboratorieforsøk, ved gruppearbeid og ved laboratorierapporter, både med og uten bruk av digitale verktøy. Undervisningen bygger på forskningsbasert kunnskap. Ulike didaktiske tilnæringsmåter til fagstoffet blir vektlagt i eget gruppevis studentarbeid med påfølgende tilbakemelding fra faglærer.

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i emnet er 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

Praksis er integrert i emnet og oppgaver knyttes til praksis. Se nærmere informasjon i studieplan for *Grunnskolelærerutdanning 5-10* og *Plan for praksis*.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Følgende arbeider må leveres innenfor fastsatte frister og være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen:

1. Gjennomføre 7 laboratorieøvelser i kjemi med tilhørende gruppevis rapporter.
2. Levere gruppevis et didaktisk undervisningsopplegg innenfor temaene kjemiske reaksjoner, aggregattilstander, kildesortering, sikkerhet i omgang med kjemiske stoffer og atom- og molekylmodeller.
3. Delta på én dags geologiekskursjon med tilhørende gruppevis rapport.
4. Rapport fra praktisk laboratoriearbeid med mineraler og bergarter.

Eksamen

Individuell praktisk eksamen med muntlig eksaminasjon, varighet ca 35 minutter.

Avsluttende eksamen består av en individuell, praktisk prøve hvor kandidaten får demonstrert en laboratorieøvelse, forklare hva som er læringsmålet ved denne demonstrasjonen, samt vurdere ulike didaktiske tilnæringsmåter til forsøkets kunnskapsmål. 1/3-del av tiden er avsatt til denne praktisk-muntlige delen, mens 2/3-del av tiden er en muntlig eksaminasjon i de øvrige temaene.

Eksamen vurderes av to interne sensorer.
Det gis en samlet karakter etter skalaen A-F.

Evaluering av emnet

Studentene vil få anledning til å evaluere emnet skriftlig og anonymt på tilpasset skjema (EVA3). Emneansvarlig har ansvaret for oppfølging av emneevalueringen.

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert 28. september 2016.

Hannisdal, M., & Ringnes, V. (2013). *Kjemi for lærere* (2. utg. ed.). Oslo: Gyldendal akademisk 324 s.

Fossen, H. (2008). *Geologi: Stein, mineraler, fossiler og olje*. Bergen: Fagbokforlaget 169s.

Kompendier utdelt fra lærer.

Støttelitteratur:

Mork, S., & Erlie, W. (2010). *Språk og digitale verktøy i naturfag*. Oslo: Universitetsforlaget 223s.

Ringnes, V., & Hannisdal, M. (2014). *Kjemi fagdidaktikk: Kjemi i skolen* (3. utg. ed.). Oslo: Cappelen Damm akademisk 208s.

LURLE10215 Introduksjon til etikk, jødedom og kristendom (5-10) (Vår 2017)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Espen Schjetne

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Religion, livssyn og etikk i grunnskolelærerutdanning 5-10* (studiepoeng).

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 4. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten har kunnskap om

- religioner og livssyn i faget: mangfold og ulike retninger, trosinnhold og oppfatninger, praksis, etikk og estetiske uttrykk med vekt på jødedom og kristendom og på disse religionenes plass i Norge

- hva religiøse seremonier og høytider har å si for barn og unge med vekt på jødedom og kristendom
- religionshistorie innen jødedom og kristendom med vekt på eldre tid, og særlig på kristendommens historie fram til og med reformasjonen
- hellige tekster: hovedinnhold, historisk bakgrunn og sentrale fortellinger med vekt på hellige tekster i jødedom og kristendom.
- sammenligninger mellom religiøse tradisjoner og sekulære livssyn
- etiske teorier og bruken av disse i forhold til noen aktuelle problemstillinger
- menneskerettighetene og FNs barnekonvensjon og diskusjonene om ulike konsekvenser av disse for undervisninga i RLE
- diskusjonene rundt kognitiv forvirring i møte med religiøst og annet kulturelt mangfold
- sentrale arbeidsmåter og vurderingsformer i faget i forhold til de aktuelle trinnene
- barns og unges gudsbegrep, religiøse forestillinger og opplevelser

Ferdigheter

Studenten kan

- planlegge, gjennomføre og vurdere RLE-undervisning på en selvstendig og faglig gjennomtenkt måte med vekt på dannelsesperspektivet og de flerkulturelle utfordringene
- bruke sentrale arbeidsmåter i RLE med vekt på arbeidet med høytider, fortellinger og estetiske uttrykk
- sette seg inn i barns og unges tanker og forestillinger om religiøse og filosofiske spørsmål og kan samtale med dem om dette
- samtale med barn og ungdom om spørsmål som oppstår i forbindelse med vanskelige livssituasjoner
- samarbeide med andre lærere, elever og hjemmet om faget
- gjennomføre tilpasset opplæring i RLE, særlig med tanke på elever med bakgrunn i ulik tro og livssyn
- kombinere kravet om objektiv, kritisk og pluralistisk undervisning i RLE med varierte, elevaktive og engasjerende arbeidsmåter med tilsvarende vurderingsformer
- legge til rette for utvikling av de grunnleggende ferdighetene i undervisningen
- reflektere kritisk over innholdet og verdimålsettingene for faget i skolen og over forholdet mellom fag, undervisning og egen utvikling i yrkesutøvelsen
- bruke internett og digitale læremidler på en kritisk og pedagogisk måte i undervisningen

Generell kompetanse

Studenten

- har yrkesetisk kompetanse og kan se denne i sammenheng med religiøse og livssynsmessige tradisjoner
- kan legge til rette for samarbeid mellom hjemmet, skolen og lokalmiljøet
- har forståelse for rollen som verdiformidler i et flerkulturelt samfunn

Innhold

Emnet består av følgende nasjonale fagemner:

- Jødedom
- Kristendom
- Etikk
- Religionspedagogikk: RLE som undervisningsfag i grunnskolenes mellomtrinn med følgende sentrale områder:

Fagdidaktikk

Integrering av praksis

Grunnleggende ferdigheter

Flerkulturelle perspektiver

Tilpasset opplæring
Vurdering av elever
Forskningsbasert undervisning

Undervisnings- og læringsformer

Studentene skal møte varierte arbeidsformer. Tilnærmingen til stoffet skjer i hovedsak gjennom forelesninger, faglig og didaktisk refleksjon, arbeid i grupper og arbeid med oppgaver i klassen. Undervisningen bygger på forskningsbasert kunnskap.

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i emnet er på minimum 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

Praksis er integrert i emnet og erfaringer fra praksis brukes i undervisningen og åpner for verdifull faglig og didaktisk refleksjon. Se nærmere informasjon i studieplan for *Grunnskolelærerutdanning 5-10* og [Plan for praksis](#).

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

1. *Gruppearbeid (2 studenter) med muntlig presentasjon av et undervisningsopplegg om jødiske eller kristne høytider, eller sentrale ritualer knyttet til RLE på mellomtrinnet som også er del av RLE 102.*

Arbeidskravet skal være forskningsbasert.

Arbeidet skal belyse didaktisk teori, flerkulturelle perspektiver, grunnleggende ferdigheter, tilpasset opplæring, vurdering av elever og integrering av praksis.

Studentene må gi muntlige tilbakemeldinger på andre studenters presentasjoner.

Vurdering med tilbakemelding fra faglærer om arbeidet er godkjent.

Etter presentasjonen lastes arbeidet opp i Fronter-mappen *studentsamarbeid*.

2. *Obligatorisk deltakelse i deler av undervisningen, se spesifisering i semesterplan for nærmere informasjon.*

Sykemelding ved fravær fra obligatorisk undervisning gir rett til tilpassede oppgaver.

Ved sykefravær på de obligatoriske dagene gruppene har presentasjoner (arbeidskrav),

må studentene gi en individuell muntlig presentasjon til klassen på annet tidspunkt på utsatt frist.

Eventuelt levere skriftlige kommentarer i Fronter på presentasjoner fra andre grupper, lastet opp i Fronter, som student har hatt fravær fra.

Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Skriftlig, individuell eksamen av 5 timers varighet

Ingen hjelpemidler tillatt.

Det gis bokstavkarakterer fra A-F. Eksamensbesvarelsen blir vurdert av én intern og én ekstern sensor.

Evaluerings av emnet

Litteratur

Litteraturlista er sist oppdatert 5. desember 2016.

Jødedom

- Groth, Bente (2011) Jødedommen. Oslo: Pax forlag. Kronologi, ss.12-15, Kap.1-8, ss. 23-109, Kap.12 og 13, ss.164-186. (112s)
- Elgvin, Torleif (1999) Jødedommen i Kildesamling til Kristendomskunnskap med Religions- og Livssynsorientering. Oslo: Nasjonalt læremiddelsenter. http://www.krlnett.no/mer_kildesamlingen.htm (elektronisk og i bokformat) Sidetall i trykte bokformat: Jødiske fester ss. 301-317; Liv og tro ss. 318-334; 338-342; Jerusalem ss. 343-351. (47s)

Kristendom

- Sødal, H. K. (red) (2009) Kristendommen 1. Bibelen Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kapittel 1-5 og 8-14 (205 s.)
- Sødal, H. K. (red) (2009) Kristendommen 2. Tro og tradisjon. Kristiansand: Høyskoleforlaget. s. 14-273 (259 s.)

Etikk

- Vetlesen, Arne Johan og J-O Henriksen (2006) Nærhet og distanse. Oslo: Gyldendal. Ss. 76-229 (155 s).
- Eidhamar, L. G; Leer-Salvesen. P. og Hølen, V. 2007. Den andre. Etikk og filosofi i skolen. Kristiansand: Høyskoleforlaget. S. 90-105, 171-206. (52s)
- Den europeiske menneskerettskonvensjonen (1950). Artikkel 8, 9, 14 og protokoll 1 art. 2 http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_NOR.pdf
- FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter (1966). Artikkel 18, 23, 24. Hentet fra <http://www.fn.no/Bibliotek/Avtaler/Menneskerettigheter/FNs-konvensjon-om-sivile-og-politiske-rettigheter>
- FNs konvensjon om barnets rettigheter (1989). Artikkel 8, 12-16, 18, 28-30. Hentet fra <http://www.fn.no/Bibliotek/Avtaler/Menneskerettigheter/FNs-konvensjon-om-barnets-rettigheter-Barnekonvensjonen>

Religionspedagogikk

- Schjetne, Espen (2014). «Kritisk blikk på kritikk. Religionskritikk som balansekunst i den offentlige skole» i Afdal, Geir, Røthing, Åse og Schjetne, Espen (red.) Empirisk etikk i pedagogiske praksiser. Artikulasjon, forstyrrelse, ekspansjon. Oslo: Cappelen Damm Akademiske. Sider 153-175 (23s) (kompendium)
- Sødal, Helje Kringelbotn (red) (2009) Religions- og livssynsdidaktikk. Oslo: Høyskoleforlaget. Ss. 11-26, 45-64, 105-182. (104 s)
- Winje, Geir (2010) Høytidsmarkering i barnehagen. Kristiansand: Høyskoleforlaget. Kap. 5: Høytider i kristendommen, ss.35-77, Kap. 10: Livssynshumanismen og Jehovas Vitner ss. 149-153. (48s)

LUKHV10211 Kunst og visuell kommunikasjon (2- og 3-dimensjonal form) (5-10) (Vår 2017)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Victor Tymczuk

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Kunst og håndverk for grunnskolelærerutdanning 5-10* (60 studiepoeng).

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 4. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om hovedretninger innenfor bildekunst og skulptur fra modernismen til dagens kunst
- har kunnskap om samisk kunsthåndverk

- har kunnskap om sentrale teorier om barns tredimensjonale formspråkutvikling, barnekulturens visuelle ytringsformer, estetisk opplevelse, lek og kreativitet
- har kunnskap om skulptur, relieff, objekt, installasjon, og hvordan disse uttrykksformene kan gi barn og unge opplevelse og stimulere til kreativitet i skapende arbeid
- har kunnskap om materialer, teknikker, redskaper og estetiske virkemidler som er vanlige i arbeid med bilder og skulptur
- har fagdidaktisk kunnskap og kunnskap om hvordan grunnleggende ferdigheter er del av arbeidet i faget
- har kunnskap om gjeldende regler om opphavsrett og personvern ved bruk av kilder, bilder og andre ressurser til undervisning

Ferdigheter

Studenten kan

- analysere og vurdere kunst, hverdagsestetikk og trivialkultur og sette ulike formuttrykk inn i en kunsthistorisk sammenheng
- utvikle en idé til ferdig form, dokumentere og vurdere egen skapende prosess, vise praktisk håndlag og være en god rollemodell for elevene
- bruke tegning i arbeid med bilde og skulptur
- bruke digitale verktøy i skapende arbeid
- bruke nærmiljøet som kilde til opplevelse og innhenting av kunnskap som utgangspunkt for eget arbeid og som ressurs for elevoppgaver
- organisere enkle utstillinger, lage ulike typer presentasjoner og aktivisere elever i arbeid med utstilling av deres egne produkter
- bruke gjeldende lærerplaner for grunnskolen, kan formulere oppgaver som fremmer grunnleggende ferdigheter i kunst og håndverk, og mestre læringsorientert vurderingspraksis
- vurdere lærebøker og læremidler, bl.a. digitale ressurser, i kunst og håndverk for 5.-10. trinn

Generell kompetanse

Studenten kan bruke kunst og håndverk i tverrfaglig tema- og prosjektarbeid og ivareta den estetiske dimensjonen i opplæringen i samhandling med andre fag.

Innhold

Temaer som vil bli behandlet i emnet er:

- Billedkunstens historie fra modernismen til samtidskunsten
- Eget skulptur og bildearbeid med utgangspunkt i modernismen og samtidskunst
- Barns formspråk i tredimensjonal form
- Kreativitet, estetisk opplevelse og estetisk dannelse
- Vurdere fagets lærebøker og læremidler
- Studieturer som grunnlag for kunnskap og generell kompetanse

Gjennom arbeidet med temaene skal studentene få erfaring med ulike arbeidsformer som er relevante for arbeidet på grunnskolens trinn 5-10. Arbeid med grunnleggende ferdigheter er integrert i emnet.

Undervisnings- og læringsformer

Emnet har en teoretisk forankring der vekslning mellom kunstfaglige studier, eget estetisk skapende skulptur-/bildearbeid og fagdidaktisk refleksjon gir grunnlag for å forstå, vurdere og videreutvikle ideer i visuelle uttrykksformer. Undervisningen bygger på forskningsbasert kunnskap.

Arbeidsomfang

Det forventes en studieinnsats på minst 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

3 uker praksis inngår i emnet. Se nærmere beskrivelse i studieplan for *Grunnskolelærerutdanningen 5-10* og *Plan for praksis 5-10*.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Følgende arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen:

- *Godkjent frammøte til undervisning (minimum 80 % tilstedeværelse) og studieturer.* Den enkelte faglærer sender rundt tilstedeværelsesliste som signeres av studenten. Dersom studenten ikke kan delta på organisert studietur, må han/hun utarbeide og få godkjent et alternativt opplegg.

Eksamen

Som en del av undervisningen gis formativ vurdering på arbeider og faglig progresjon.

Eksamensform

1. Mappeeksamen med utstilte produkter som leveres innen angitt frist. Mappen skal bestå av kandidatens individuelle arbeider i emnet med tilhørende prosessdokumentasjon og logg.
2. Individuell muntlig eksamen, varighet cirka 25 minutter, med utgangspunkt i presentasjon av kandidatens egne produkter. Den muntlige eksaminasjonen tar også opp spørsmål fra pensumlitteratur og lærestoff i emnet.

Det gis en samlet karakter i emnet. Karakteren blir fastsatt av en ekstern og en intern sensor på grunnlag av en helhetlig vurdering. Karakterskala A-F.

Ved eventuell ny eksamen kan eksamensmappen forbedres én gang. Muntlig eksamen må avlegges etter forbedret eksamensmappe for å få ny karakter i emnet.

Evaluering av emnet

Studentene vil få anledning til å evaluere emnet skriftlig og anonymt på tilpasset skjema (EVA3). Emneansvarlig har ansvar for oppfølging av emneevalueringen.

Litteratur

Det tas forbehold om endringer i litteraturlista før studiestart.

Foruten undervisningen og feltstudier på studieturer er følgende pensum:

1. Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Kunnskapsdepartementet.

A) Generell del: <http://www.udir.no/Artikler/Lareplaner/Den-generelle-delen-av-lareplanen/>

B) Prinsipp for opplæringen: <http://www.udir.no/Artikler/Lareplaner/Prinsipp-for-opplaringa-i-Kunnskapsloftet/>
http://www.udir.no/upload/larerplaner/Fastsatte_lareplaner_for_Kunnskapsloftet/prinsipper_lk06.pdf

C) Læreplan i kunst og håndverk: <http://www.utdanningsdirektoratet.no/grep/Lareplan/?laereplanid=127655>
http://www.utdanningsdirektoratet.no/upload/larerplaner/generell_del/Generell_del_lareplan_bm.rtf

2. Beckett, Wendy (2007) *Maleriets historie*. Oslo: Spektrum forlag

3. Dahlin, L.K. og Gjerde, H. (2009): Å være digital i kunst og håndverk. I : Otnes, Hildegunn (red.): *Å være digital i alle fag*. Oslo: Universitetsforlaget [s. 189 – 207]

4. Haabesland & Vavik (2000): *Kunst og håndverk - hva og hvorfor*. Bergen: Fagbokforlaget [s.186-303]

5. Johannessen, Aggi Folgerø (2003): *Grunnbok i bildeskaping med kunstnere i modernismen og samtidskunsten som forbilder*. Bergen: Fagbokforlaget [s. 85-176]

6. Juell, Elisabeth & Trygve-Johan Norskog (2006): *Å løpe mot stjernene : om estetisk dannelse, kreativitet og skapende prosesser*. Bergen : Fagbokforlaget [s.35-65, s.103-128]

7. Nielsen, Liv Merete (2009): *Fagdidaktikk for kunst og håndverk: i går - i dag - i morgen*. Oslo: Universitetsforlaget [s.9-35]

8.

Kompendier, aktuelle artikler i tidsskrift, aviser, bøker og forelesninger ved gallerier og kunst- og kunstmuseer er også å regne som pensum.

LUNF10310 Fysiske fenomener, astronomi og teknologi (5-10) (Vår 2017)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Stuedsted: Halden

Emneansvarlig: Josef Thingnes

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Naturfag for grunnskolelærerutdanningen 5-10 (60 studiepoeng)*.

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 4. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskaper

Studenten:

- har kjennskap til vanlige begrunnelser for naturfagets plass i grunnskolen

- har kunnskaper om hvordan naturfaglig forskning og tenkemåte gir ny innsikt
- har kunnskap om fordeler og ulemper ved ulike fagdidaktiske tilnæringsmetoder overfor ulike alderstrinn, inklusive behov for en tilpasset opplæring
- har kunnskap om utforskende arbeidsmåter
- har tilegnet seg grunnleggende kunnskaper om fysiske fenomener, vårt verdensbilde og enkel teknologi
- har kunnskaper innen mekanikk og elektrisitet
- har kjennskap til vanlige værelementer og værphenomen
- har grunnleggende kunnskaper om verdensrommet, solsystemet, stjernebilder og romfart

Ferdigheter

Studenten:

- kan sette opp, gjennomføre og vurdere enkle eksperimenter, enkel usikkerhetsberegning og vurdering av feilkilder
- kan benytte fysiske begreper og forklaringsmodeller om fenomener og enkel teknologi
- kan skrive tekster i ulike sjanger, bla. rapport fra fysikkforsøk
- kan planlegge, gjennomføre og vurdere teknologiprojekter med et flerfaglig perspektiv
- har ferdigheter i å velge undervisningsformer som skaper begeistring og undring
- har evne til å begrunne og vurdere måloppnåelsen i grunnskolens læreplaner som ansvarlig naturfaglærer
- kan bruke naturfag som støttefag i tverrfaglige sammenhenger
- kan avdekke og forklare vanlige hverdagsforestillinger i naturfag
- kan sette opp, gjennomføre og analysere enkle eksperimenter
- kan designe og gjennomføre et utforskende arbeid der naturfaglige metoder benyttes for å teste enkle problemstillinger, samt vurdere resultatene

Generell kompetanse

Studentene:

- er kjent med fagområdene, lærestoff, læremidler, grunnleggende ferdigheter, arbeidsmåter og hovedemner slik de framgår av læreplanverket for grunnskolen 5.-10. trinn
- har utviklet egne positive holdninger til fagområdet og er i stand til å drive undervisning som bidrar til å bearbeide elevenes hverdagsforestillinger
- har utviklet evner og holdninger hos elever med ulik sosial og kulturell bakgrunn for å skape positiv interesse for realfag og for naturfaglig tenke- og arbeidsmetoder
- har evne til å vurdere egen og andres forskningsbaserte resultater og vil i noen grad kunne møte og bearbeide disse gjennom arbeidskrav og til eksamen
- kan gjennomføre prosjekter hvor nysgjerrighet og naturfaglige, forskningsbaserte metoder benyttes for å teste hypoteser og enkle problemstillinger
- har evne til å vurdere egen og andres undervisningsformer og veiledning via egen praksis, i litteratur og via forelesninger
- har evne til å se sammenhenger mellom ulike fagområder i naturfag i et tverrfaglig perspektiv
- kan drøfte hvordan fysikk og teknologi har vært med på å endre samfunnet

Innhold

Temaer som blir behandlet:

- verdensrommet, solsystemet, romfart og stjernebilder
- vær og klima i sammenheng med temperatur, trykk og faseoverganger
- vann og luft på makro- og mikronivå
- energi, energikilder, arbeid og effekt

- elektrisitet og magnetisme
- bølger, lyd og lys
- mekanikk med vekt på bevegelse og krefter
- utforskende arbeidsmåter
- teknologi og grunnleggende teknologiske innretninger

Undervisnings- og læringsformer

Temaene vil behandles i forelesninger, gjennom praktisk arbeid, demonstrasjoner, ekskursjon, gjennom gruppearbeid og innleveringer. Undervisningen bygger på forskningsbasert kunnskap.

Noen utgifter til materialer og ekskursjon må påregnes.

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i emnet er 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

Praksis er integrert i emnet og oppgaver i faget knyttes til praksis. Se nærmere beskrivelse av praksisopplæringen i studieplan for *Grunnskolelærerutdanning 5-10* og *Plan for praksis*.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Følgende aktiviteter/arbeider må leveres innenfor fastsatte frister og være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen:

1. Gjennomføring av et utforskende arbeid utført i gruppe på 2-3 studenter med tilhørende presentasjon.
2. Deltakelse på dagsekskursjon til INSPIRIA-vitensenter med for- og etterarbeid.
3. Deltakelse på stjernekikking ute eller på stjerneverom
4. Planlegge undervisningsopplegg knyttet til fysikktema med enkle praktiske øvelser og teste det ut i praksis. Leveres som rapport.
5. Praktisk arbeid knyttet til teknologi og design med påfølgende presentasjon.

Eksamen

Individuell muntlig eksamen. Varighet: ca 30 min.

Eksamen bygger på pensum, gjennomgått stoff i teoretisk og praktisk undervisning og arbeidskrav.

Karakterskala A-F.

Eksamen vurderes av en ekstern og interne sensorer.

Evaluerings av emnet

Studentene vil få anledning til å evaluere emnet skriftlig og anonymt på tilpasset skjema (EVA3).

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert 3. juli 2015.

Pople, S *Complete physics for Cambridge IGCSE*. Second edition. Oxford University Press 2007 eller nyere.

Grimenes, A.A, Jerstad, P. og Sletbak, B. *Grunnleggende fysikk for universitet og høyskole*. Cappelen Damm 2011

Diverse kompendier som blir tilgjengelige via Fronter.

Tillegglitteratur

Rossing, N.K., Stenvig, B.I., Nakken, I. *Eksperimentér mer! - Eksperimentet - en naturlig del av undervisningen*. Også tilgjengelig som pdf på nettet.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 25. okt. 2021 02:49:49

LUPEL310 Lærers profesjonelle rolle og identitet (5-10) (Høst 2017)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Studiested: Halden

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i *Grunnskolelærerutdanning 5. - 10. trinn* (240 studiepoeng). Emnet inngår i fagområdet *Pedagogikk og elevkunnskap*, forkortet PEL.

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Bestått emnene PEL101 og PEL102.

Undervisningssemester

5. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om skolen som institusjon i samfunnet, som kompleks organisasjon, rammebetingelser, styringsstruktur og læreplanteori
- har kunnskap om fellesskapets betydning for elevenes læringsprosesser
- har kunnskap om sentrale faser og strategier i skolens historiske utvikling, og om skolens og utdanningens mandat og funksjon til ulike tider i Norge
- har kunnskap om samarbeidet med kolleger i skolen, elever, foresatte og relevante instanser utenfor skolen og betydningen det har for elevenes læring og utvikling
- har kunnskap om overgangen mellom barnetrinn og ungdomstrinn og ungdomstrinn og videregående skole
- har kunnskap om demokrati og danning og betydningen dette har for skolens virksomhet.
- har kunnskap om skolen som institusjon i en internasjonalisert verden
- har kunnskap om utvikling av lærerens profesjonelle rolle og identitet
- har kunnskap om etiske perspektiver på lærerens profesjonsutøvelse

Ferdigheter

Studenten

- kan ut fra kunnskap om sosiale systemer kritisk analysere samhandlinger i klasser og grupper av elever og fatte beslutninger som stimulerer elevenes læring
- kan stimulere til forståelse av demokrati og til demokratisk deltakelse og treffe begrunnede verdivalg
- kan planlegge, gjennomføre og vurdere utviklingssamtaler
- kan reflektere over didaktiske, fagdidaktiske og skolefaglige spørsmål knyttet til elever med ulik bakgrunn i lys av arbeidet med de grunnleggende ferdigheter
- kan legge til rette for estetisk opplevelse, erfaring og erkjennelse
- kan nyttiggjøre seg lokalt arbeids-, kultur- og samfunnsliv i elevenes læreprosesser

Generell kompetanse

Studenten

- kan aktivt forholde seg til hvordan profesjonelle verdivalg påvirker elevenes læringsarbeid og kan kommunisere og analysere profesjonsetiske utfordringer både med hjemmet, kolleger og andre samarbeidspartnere
- har innsikt i lærerrollens utvikling og de utfordringer læreren står overfor som oppdrager i et pluralistisk og internasjonalisert samfunn

Innhold

Emnet fokuserer utvikling av lærerens profesjonelle rolle og identitet. Det bygger på de to første emnene innenfor pedagogikk og elevkunnskap.

- Læring
  - skolen som lærende organisasjon i en skole preget av mangfold
- Organisasjon og samfunn
  - skolens samfunnsmandat: Skolen i et samfunns-, politisk- og organisasjonsperspektiv, demokrati og danning
  - endringer i lærer- og elevrollen i et historisk, filosofisk, samfunnsmessig og internasjonalt perspektiv
  - skolens historiske utvikling og skolen som institusjon i samfunnet
- Etikk
  - etiske perspektiver på profesjonsutøvelsen

- Samarbeid
  - planlegging, gjennomføring og vurdering av utviklingsamtaler med elever og foreldre
  - samarbeid med kollegaer og ulike instanser
- Overganger i skolen
  - overgang mellom barneskole og ungdomsskole og overgang mellom ungdomsskole og videregående skole
- Entreprenørskap og innovative læreprosesser
- Vitenskaplig forskningsmetode
  - tolking av vitenskapelige tekster
  - innføring i kvantitativ metode

Undervisnings- og læringsformer

Pedagogikk og elevkunnskap skal som overordnet profesjonsfag utgjøre den lærerfaglige plattformen sammen med de andre fagene og praksisopplæringen. Lærestoffet bygger på anerkjent forskningsbasert kunnskap.

Læringsprosessene på profesjonsdagene er først og fremst drevet av studentenes deltakelse og aktivitet. Profesjonsdagene er flerfaglige og skal legge til rette for refleksjon og dialog.

For at studentene skal få trening i arbeidsmåter de vil trenge i læreyrket, blir det lagt vekt på aktiviteter som krever ferdigheter i å formidle, kommunisere, samarbeide, lede, samt veilede og vurdere medstudenter.

Emnet er lagt opp med varierte arbeidsformer som forelesninger, gruppearbeid, seminarer, ulike tekstproduksjoner og selvstudium. Arbeidsmåtene skal fremme evnen til analyse, drøfting og refleksjon. Studentene medvirker i planlegging og utarbeiding av evalueringskriterier knyttet til arbeidskrav.

Bruk av ulike digitale verktøy, seminarer, samtaler og veiledning er gjennomgående arbeidsformer. Utdanningen skal bevisstgjøre studentene på digitale mediers muligheter og begrensninger.

Ikke alle temaer innen emnet kan behandles i forelesninger eller seminar. Det er studentens ansvar å tilegne seg pensum.

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i emnet er beregnet til minst 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

Det er tre uker praksis i høstsemesteret. Studentene leverer individuell praksisrapportering. Tid for praksisperiode og frist for praksisrapportering framgår av semesterplanen. Se også egen plan for praksisopplæringen.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

1. Minimum 80 % deltakelse på undervisning inkludert profesjonsdager
2. Oppgaver knyttet til seminarene
3. Gjennomføre fokusgruppeintervju med elever i praksisklassen
4. Praksisrapportering

5. Innlevering av problemstilling til bacheloroppgaven
6. Skrive en kronikk, individuelt eller i gruppe, om et dagsaktuelt tema knyttet til grunnskolen eller grunnskolelærerutdanningen

Arbeidskravene skal leveres til fastsatte frister og må være godkjent av faglærer før kandidaten kan fremstille seg til eksamen.

Tilbakemelding underveis:

Studentene skal få tilbakemelding på sin faglige utvikling underveis i pedagogikkemnet, og denne tilbakemeldingen vil knytte seg til arbeidskrav. Tilbakemeldingen kan gis felles for alle studenter på trinnet, som veiledning i basisgrupper eller individuelt av faglærer. Tilbakemelding vil også bli gitt av medstudenter og andre fagpersoner involvert i studiet. Veiledning kan gis over nett og i møter.

Eksamen

Individuell muntlig eksamen med varighet ca 30 minutter.

Ingen hjelpemidler til eksamen.

Karakterregel: A-F.

Intern og ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Studentene får anledning til å delta i evaluering av undervisning og egen læringsaktivitet (EVA3).

Litteratur

Litteraturen er sist oppdatert 16. juni 2017.

Asplin, A-C. & Kaarstad, A-L. L. (2016). Overganger for et helhetlig opplæringsløp. I: Høihilder, E. K. & Gulbrandsen, O. A. (red.). *Pedagogikk og elevkunnskap i grunnskolelærerutdanningen*. Oslo: Gyldendal Akademisk, 243 – 256. (12 s.)*

Baklien, Bergljot (2009). Skole, barnehage, barneverntjeneste - bilder av «de andre» hindrer samarbeid. *Tidsskriftet Norges barnevern*, 86(4), s.236-244. (8 s.)

Bang, H. (2011). *Organisasjonskultur*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 3. (30 s.)*

Bjørklo, B., Sunde, B., Fjeld, G. & Lønningen, K. (2013). Emosjonenes rolle i profesjonelt lærerarbeid: - En av veiene til bevisstgjøring i lærerutdanningen. *Norsk pedagogisk tidsskrift*. (97)1, s. 26-36. (10 s.)

Breilid, N. & Lassen, L.M. (2012). Elevsamtalen: demokratisk dialog i praksis? I: Berge, K. L. & Stray, J. H. (red.). *Demokratisk medborgerskap i skolen*. Bergen: Fagbokforlaget. (21 s) *

Bæck, U.-D. K. (2010). 'We are the professionals': a study of teachers' views on parental involvement in school. *British Journal of Sociology of Education*, 31(3), s. 323–335. (13 s.)

Drugli, M. B. & Onsøien, R. (2015). *Vanskelige foreldresamtaler – gode dialoger*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, s. 11-81 og s. 95-146. (121 s.)

Fjeld, H. S. & Spernes, K. (2015). Ingen jevnbyrdighet tross gode intensjoner - Vilkår for samarbeid mellom klasselærere og tospråklige lærere. *Norsk Pedagogisk Tidsskrift*, 99(3-4), s. 233-243. (10 s.)

Glavin, K. & Erdal, B. (2010). *Tverrfaglig samarbeid i praksis – til beste for barn og unge i Kommune-Norge*. Oslo: Kommuneforlaget. Del I og II (63 s.)

Gunnbórsdóttir, H. (2016). Jeg er mitt barns ombudsmann – erfaringen til mødre hvis barn trenger utvidet støtte i skolen. I: Olsen, M. H. (red.). *Relasjoner i pedagogikken i lys av Baumans teorier*. Oslo: Universitetsforlaget, s. 113-130. (17 s.)*

Helstad, K. (2015). Ledelse for læring i klasserommet og i skolen som organisasjon. I: Emstad, A. B. & Angelo, E. (red.). *Ledelse for læring i mulighetenes skole*. Oslo: Cappelen Damm, s. 46-61. (15 s.)*

Kvam, V. (2016). *Jakten på den gode skole – Utdanningshistorie for lærere*. Oslo: Universitetsforlaget. (136 s.)

Lillejord, S. (2011). Kunsten å være rektor. I: Møller, Jorunn og Eli Ottesen (red.) *Rektor som leder og sjef – om styring, ledelse og kunnskapsutvikling i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget, s. 284-298 (15 s.)*

Mausethagen, S. (2015). *Læreren i endring? Om nye forventninger til læreprofesjonen og lærerarbeidet*. Oslo: Universitetsforlaget. (111 s.)

Midthassel, U. V. (2003). Kollegaveiledning – er det verd å bruke tid på? *Norsk pedagogisk tidsskrift*, 93(3-4), s. 168-174. (6 s.)

Mosvold, R. & Ohnstad, F. O. (2016). Profesjonsetiske perspektiver på læreres omtaler av elever. *Norsk pedagogisk tidsskrift*, 100(1), s. 26–36. (10 s.)

Munthe, E. & Thuen, E. (2009). Lower secondary school teachers' judgements of pupils' problems. *Teachers and Teaching: theory and practice*, 15(5), 563-578. (15 s.)

Munthe, E., Baugstø, T. & Haldorsen, A-K. (2013) Japanske takter i Bømlo kommune. *Bedre skole*, nr. 2, s. 11-15. (5 s.)

Ohnstad, F. O. (2015). *Profesjonsetikk i skolen. Læreres etiske ansvar*. Kristiansand: Høgskoleforlaget. (142 s.)

Overland, B. (2009). *Pedagogisk dannelse og skoleutvikling*. Oslo: Cappelen Damm. Kap. 5. (12 s.)*

Postholm, M.B., Haug, P., Munthe, E., Krumsvik, R. (red.). *Lærere i skolen som organisasjon*. Kristiansand: Høgskoleforlaget. (229 s.)

Postholm, M-B. & Rokkones, K. (2012). Lærernes profesjonelle utvikling: En review av forskning om hvordan lærere lærer. I: Postholm, M-B. (red.). *Læreres læring og ledelse av profesjonsutvikling*. Trondheim: Tapir akademisk forlag, s. 21-50. (29 s.)*

Selvik, T. (2004). Undervisningsetikk er det noe å bry seg med? *Norsk pedagogisk tidsskrift*. 88(5), s. 405-419. (14 s.)

Solhaug, T. & Børhaug, K. (2012). *Skolen i demokratiet - demokratiet i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 8. (14 s.)*

Stray, J. H. (2011). *Demokrati på timeplanen*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 2, 4, 5, 6 og 7. (94 s.)

Sæverud, M. Ø. (2014). Lærarar sine erfaringar med aksjonslæring som metode for å utvikle læringsleing. *Norsk Pedagogisk Tidsskrift*, 98(3), s.178–189. (11 s.)

Antall sider: 1155

Offentlige dokumenter

Fullstendig liste over aktuelle styringsdokumenter for skolen ved studiestart.

LGRLENT10 Entreprenørskap i skolen (30 timer) (Høst 2017)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 0

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Magne Skibsted Jensen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Dette er et arbeidskrav i 4-årige grunnskolelærerutdanninger for hhv trinn 1-7 og trinn 5-10, og inngår som et obligatorisk kurs på 30 timer (5 dager).

Undervisningssemester

Kurset gjennomføres i høstsemesteret i 3. studieår i grunnskolelærerutdanningene.

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

- Studentene skal utvikle kompetanse og forståelse knyttet til sentrale elementer i entreprenørskapsarbeid i skolesammenheng
- Studentene skal etter kurset kunne bidra til økt forståelse for pedagogisk entreprenørskap, den entreprenørielle skole, praktisk metode, kreativitet og nyskaping

Ferdigheter

- Studentene skal kunne planlegge, gjennomføre og evaluere undervisningsopplegg i entreprenørskap tilpasset aktuelle klassetrinn i grunnskolen i tråd med Ungt Entreprenørskaps programmer og metoder
- Studentene skal kunne bidra til å bygge nettverk på tvers av faglige skiller.

Generell kompetanse

- Studentene skal kunne møte de nye utfordringene innenfor kreativitet, pedagogikk / metodikk / nye roller for lærere og elever i en utvidet læringsarena med positive holdninger
- Studentene skal kunne bruke entreprenørskapstanken til å skape et elevaktivt læringsmiljø og styrke kontakten mellom arbeidet i klasserommet og samfunnet rundt skolen

Innhold

Kurset omfatter arbeid med relevante undervisningsopplegg knyttet til **Ungt Entreprenørskaps** programmer for grunnskolen. Følgende programmer kan være aktuelle, avhengig av hvilket klassetrinn studentene skal arbeide med:

Vårt Lokalsamfunn tar elevene med på en oppdagelsesferd i eget nærmiljø hvor de lærer om samspillet mellom mennesker, næringsliv og offentlige tjenester. Programmet går over fem undervisningsøkter og er rettet mot 4.-5. trinn.

SikkSakk Europa gir elevene en spennende introduksjon til land og ressurser i Europa. Elevene får bedre forståelse for hvordan vi i et samfunn gjør bruk av ressurser og hvordan vårt eget forbruk påvirker samfunnet rundt oss. Programmet går over fire undervisningsøkter og er rettet mot 4.-7. trinn.

SMART inspirerer elever til skaperglede, handling og samarbeid. Elevene skal løse problemer de ser rundt seg i nærmiljøet ved hjelp av deres egne erfaringer, kunnskaper og interesser. SMART er tilrettelagt for elever på 5.-7. trinn.

Elevedrift er et program for ungdomsskolen hvor elevene erfarer hva det innebærer å starte, drive og avvikle sin egen bedrift, basert på en forretningside som de selv har utviklet. Det er viktig at elevene bruker egne kunnskaper, erfaringer og nettverk

Gründercamp er en treningsleir i kreativitet og nyskaping der elevene får et oppdrag som de skal presentere en løsning på innen et avgrenset tidsrom. Oppdraget er reelt og blir gitt av en oppdragsgiver fra en privat eller offentlig virksomhet. Programmet tilbys elever i ungdomsskolen.

Økonomi og karrierevalg går over tre undervisningsøkter og lar elevene reflektere over hva de vil med livet sitt gjennom å bevisstgjøre dem på egne interesser, ferdigheter og verdier. Dette kobles mot mulige utdannings- og yrkesvalg. I tillegg lærer elevene om betydningen av ryddighet og oversikt i personlig økonomi. Programmet går over tre undervisningsøkter og er rettet mot ungdomstrinnet.

Se mulighetene trener elevenes entreprenørskapskompetanse knyttet til kreativitet, selvinnsikt og beslutningstaking. Programmet går over fem undervisningsøkter og har ungdomsskolen som målgruppe.

Jobbskygging gir elevene en unik mulighet til å erfare hva som finnes av mulige yrkes- og utdanningsvalg ved at de gis mulighet til å følge en arbeidstaker gjennom en arbeidsdag. Skyggingen gjennomføres på 8., 9. og 10. trinn.

Kurset i entreprenørskap i skolen består av tre hoveddeler:

1. Kunnskapsgrunnlag og forarbeid

Dette omfatter et todagers kurs i regi av Ungt Entreprenørskap i Østfold

2. Gjennomføring av undervisningsprosjektet

Studentene gjennomfører et undervisningsopplegg med utprøving av relevante programmer i entreprenørskap på sin praksisskole. Dette kan ha form av klasseovertakelse i samarbeid med studentenes praksislærer, eller inngå som en del av samarbeidet mellom høgsolen og praksisskolen, der studentene får tilgang til å gjennomføre undervisningsprosjektet i samarbeid med klassens lærere.

3. Presentasjon av erfaringer og evaluering

Studentene legger fram dokumentasjon fra sine undervisningsprosjekt for medstudenter og lærere på høgsolen (1 dag) i en form som framgår av semesterplanen.

Undervisnings- og læringsformer

Studentene arbeider med gjennomføringen av undervisningsprosjektet i entreprenørskap i sine praksisgrupper. Forberedelser, etablering av kunnskapsgrunnlag og erfaringsdeling/presentasjon foregår i samlet gruppe på høgsolen.

Arbeidsomfang

Kurset er obligatorisk med et omfang på 30 timer som det forutsettes at studentene deltar på.

Praksis

Forberedelser og etablering av kunnskapsgrunnlag skjer i forkant av praksisperioden i høstsemesteret i 3. studieår.

Gjennomføringen av undervisningsprosjektet foregår i tilknytning til praksisperioden som utvides med to dager, mens presentasjonen og erfaringsdelingen i etterkant normalt skjer fredag i den første uka etter praksisperioden.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Arbeidskravet i entreprenørskap i skolen omfatter:

1. Deltakelse i todagers kurs i entreprenørskap
2. Gjennomføring av to dagers undervisningsprosjekt i entreprenørskap
3. Deltakelse på presentasjonen av undervisningsprosjektet på høgsolen (1 dag)

Eksamen

Den enkelte students innsats i kurset vurderes til *Godkjent /Ikke godkjent* basert på dokumentert deltakelse på forkurset, kort rapport fra praksisskolen om gjennomføring og faglæreres inntrykk fra presentasjonen.

Evaluering av emnet

Studentene gir nettbasert tilbakemelding på sine erfaringer og sin opplevelse av kursets relevans og kvalitet som del av ordinær studieevaluering høsten i 3. studieår.

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert 23. september 2016.

Handlingsplanen for entreprenørskap i skolen:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/KD/Vedlegg/UH/Rapporter_og_planer/Entreprenorskap_09_net.pdf

Selvik Ask, Anne / Røe Ødegård, Inger Karin: Entreprenørskap i skole og utdanning, 2014, Portal forlag

Ødegård, Inger Karin Røe: Framtida på timeplanen - Pedagogisk entreprenørskap, Høyskoleforlaget (207 sider)

Relevante dokumenter knyttet til aktuelle undervisningsprogram:

<http://www.ue.no/Laerere-og-foresere>

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 25. okt. 2021 02:49:21

LURLE20113 Fordypning i livssyn, filosofi, hinduisme, buddhisme og annet religiøst mangfold (5-10) (Høst 2017)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Ole Henrik Borchgrevink Hansen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Religion, livssyn og etikk for grunnskolelærerutdanningen 5-10* (60 studiepoeng).

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 5. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten har kunnskap om

- sekulære livstolkninger med vekt på ideologier og nyreligiøsitet
- FNs internasjonale konvensjoner om menneskerettene og ILO-konvensjonen om urfolk og stammefolk i selvstendige stater, samt aktuell diskusjon om menneskerettighetsbegrepet
- vestlig filosofihistorie med vekt på nyere tid
- samisk religionshistorie
- viktige tros- og livstolkninger i religionene hinduisme, buddhisme og sikhisme i historisk og aktuelt perspektiv, med vekt på europeiske og mer globale forhold
- religionshistorie med vekt på nyere tid fra hinduismen, buddhismen og sikhismen
- hellige tekster med viktige fortellinger i religionene *hinduisme*, *buddhisme*, *sikhisme*, deres litterære uttrykk og sjangrer, virkningshistorie, hermeneutikk og historisk-vitenskapelig perspektiv på tekstene
- grunnskolefaget si historie med særlig vekt på tida etter 1997 og ulike løsninger på religions- og filosofiundervisningen i andre land
- et bredt utvalg av mulige arbeidsmåter i faget og tilsvarende vurderingsformer

Ferdigheter

Studenten kan

- bruke et bredt utvalg av varierte arbeidsmåter med vekt på utforskende samtaler
- bruke digitale verktøy med særlig blikk for kildekritikk i søk etter informasjon og etiske spørsmål om nett- etikette og personvern
- bruke prinsippene for erfaringsbasert forskning i egen virksomhet som RLE- lærer
- vurdere lærebøker og andre læremidler i faget, og i egen undervisning
- lage lokale læreplaner i RLE
- reflektere over egen utvikling i yrkesutøvelse som RLE-lærer
- integrere de grunnleggende ferdighetene i RLE-undervisningen: kunne uttrykke seg muntlig og skriftlig, lese ulike typer tekster og regne
- tolke hvordan tekster, kunst og arkitektur uttrykker mening i RLE- emnene, gjennom sjangrer, symboler, metaforer og andre virkemidler

Generell kompetanse

Studenten kan

- gjøre greie for ulike konsekvenser av verdigrunnlaget for skolen
- se ungdomskultur og samfunn ellers i sammenheng med religioner og livssyn

Innhold

Emnet inneholder følgende av de nasjonale fagemner:

1. Hinduisme med vekt på nyere tid
2. Buddhisme med vekt på nyere tid
3. Annet religiøst mangfold med vekt på nyere tid: sikhisme, nyreligiøsitet, samiske forhold: samisk religion og religiøsitet.
4. Filosofihistorie med vekt på nyere tid
5. Livssyn: sekulære ideologier
6. RLE som undervisningsfag i grunnskolens ungdomstrinn med følgende undertema:

- Fagdidaktikk

- Integrering av praksis
- Grunnleggende ferdigheter
- Flerkulturelle perspektiver
- Tilpasset opplæring
- Vurdering av elever
- Forskningsbasert undervisning

Undervisnings- og læringsformer

Studentene vil møte varierte arbeidsformer.

Tilnærmingen til stoffet skjer i hovedsak gjennom forelesninger, faglig og didaktisk refleksjon, møte med trossamfunnsrepresentanter, arbeid i grupper og arbeid med oppgaver i klassen. Undervisningen bygger på forskningsbasert kunnskap.

Arbeidsomfang

Det forventes en studieinnsats på minimum 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

Praksis inngår i studiet, se nærmere informasjon i studieplan for *Grunnskolelærerutdanningen 5-10* og Plan for praksis. I lærerutdanningen spiller praksisperiodene en viktig rolle, og samarbeid med praksisskolene åpner for verdifull faglig og didaktisk refleksjon.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

1. *Gruppearbeid (2 studenter): skriftlig oppgave.*

Arbeidet skal være forskningsbasert.

2. *Gruppearbeid (2 studenter): muntlig presentasjon av et faglig og didaktisk tema innenfor området hinduisme, buddhisme, sikhisme, eller samisk religion/religiøsitet med relevans for RLE i grunnskolens ungdomstrinn.*

Arbeidet skal være forskningsbasert og belyse didaktisk teori, flerkulturelle perspektiver, grunnleggende ferdigheter, tilpasset opplæring, og vurdering av elever.

Studentene må gi muntlig tilbakemelding på andre studenters presentasjoner.

Lærer gir muntlig tilbakemelding om arbeidet er godkjent.

Etter presentasjonen lastes arbeidet opp i mappen *studentsamarbeid* i høgskolens læringsplattform.

3. *Obligatorisk deltakelse i deler av undervisning, se spesifisering i semesterplan for nærmere informasjon.*

Sykmelding ved fravær fra obligatoriske deler av undervisning gir rett til tilpassede oppgaver.

Ved sykefravær på de obligatoriske dagene gruppene har presentasjoner (arbeidskrav), må studentene gi en individuell muntlig presentasjon til klassen på annet tidspunkt på utsatt frist.

Eventuelt levere skriftlige kommentarer i læringsplattformen på presentasjoner fra andre grupper, lastet opp i læringsplattformen, som student har hatt fravær fra.

Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

5 timers skriftlig skoleeksamen

Ingen hjelpemidler tillatt.

Karakterregel: A-F.

Én intern og én ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Emneansvarlig lærer har ansvar for at studentene får utføre evaluering av emnet RLE 201.

Resultater fra evalueringen og forslag til justeringer følges opp sammen med studentenes representanter i faget RLE.

Litteratur

Litteraturlisten er oppdatert 9. juni 2016.

Religionspedagogikk og fagdidaktikk

Læreplan i kristendom, religion, livssyn og etikk. (2015). Oslo: Utdanningsdirektoratet. <http://www.udir.no/kl06/RLE1-02>

Björlin, O. (2008). Religionsläraren och religionerna. I Lundberg & Persson (Red.) Religionskunnskap.nu. *Föreningen Lärare i religionskunskap. Årsbok*, 40, s.71-85 (Kompendium)

Hansen, M. (2007). Pluralismen indad og udad. Skitse til en pluralistisk religionspædagogik på bakgrund av Robert Jacksons bog fra 2004: Rethinking Religious Education and Plurality. *Religionslæreren* (5) s.10-15 (Kompendium)

Helskog, G. H. (2012). Danning i retning av menneskelig modenhet og visdom gjennom filosofisk dialog? Norsk filosofisk tidsskrift 47 (1), s. 46-60. Hentet fra http://www.idunn.no/ts/nft/2012/01/danning_i_retning_av_menneskelig_modenhet_og_visdom_gjennom

Hinduisme, buddhisme og fagdidaktikk

Jacobsen, Knut A. (2009). *Hva er hinduisme*. Oslo: Universitetsforlaget.

Jacobsen, Knut A. (2012). *Buddhismen*. Oslo: Pax forlag. s. 155-196

Jacobsen, Knut (Red.) (2011). *Verdensreligioner i Norge*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 31-125

Jacobsen & Thelle. (1999). *Hinduismen og Buddhismen*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. s. 146-170, 267-272, 284 - 304, 317-330

Trainor, Kevin (Red.) (2002). *Buddhisme: Et illustrert oversiktsverk*. Oslo: Damm & Søn. s.120-123, 126-129, 132-139, 142-151, 162-165, 170-171, 202-203, 222-223, 225 (38s)

Rasmussen, T. & Thommesen, E. (Red.) (1999). *Kildesamling til Kristendoms kunnskap med Religions- og Livssynsorientering*, Bind 2. Oslo: Nasjonalt læremiddelsenter. Utvalgte fortellinger, tekster og bilder. Hentet fra <http://www.nb.no/nbsok/nb/bb4bc9e2165b3fb48af787592cdd5887?lang=no#0>

Livssyn, filosofi og annet religiøst mangfold

Kraft, S. E. (2011). *Hva er nyreligiøsitet*. Oslo: Universitetsforlaget

Aadnanes, P. M. (2012). *Livssyn*. (4. utg.) Oslo: Universitetsforlaget. s. 11-55, 160-215.

Bondevik, Hilde og Inga Bostad. (2003.) *Tenkepauser: Filosofi og vitenskapsteori*. Oslo: Akribe forlag. s. 69-168

Botvar & Schmidt (Red.) (2010). *Religion i dagens Norge*. Oslo: Universitetsforlaget s. 60-80 (Kompendium)

Høstmælingen, N. (2005). *Hva er menneskerettigheter*. Oslo: Universitetsforlaget.

Winje, Geir. (2004). *Alternativ religiøsitet*. I (Red.) L., G. Eidhamar *Religioner og livssyn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. s. 365-374

Samisk religionshistorie

Kristiansen, Roald E. (2005). *Samisk religion og læstadianisme*. Bergen: Fagbokforlaget. s. 5-38.

Sikhismen

Eidhamar, L.G. (Red.) (2004). *Religioner og livssyn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. s. 316 -325 (10s)

Kvamme, Lindhardt, Steineger (2013) *Samme Verden*. Oslo: Cappelen Damm. s. 198-226 (25s)

<http://isammeverden.cappelendam.no/binfil/download2.php?tid=1155212&h=350f25e89f1738c6f71a303119302b9e&sek=1150598>

LUKHV20111 Håndverk, design og arkitektur (5-10) (Høst 2017)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Stuedsted: Halden

Emneansvarlig: Solveig Toft

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Kunst og håndverk for grunnskolelærerutdanning 5-10* (60 studiepoeng).

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Emnet forutsetter gjennomført *LUKHV10111 Kunst og visuell kommunikasjon (2-dimensjonal form)* (15 studiepoeng) og *LUKHV10211 Kunst og visuell kommunikasjon (2- og 3-dimensjonal form)* (15 studiepoeng) eller tilsvarende.

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 5. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten har

- kunnskap om arkitektur fra antikken til nyere uttrykksformer
- kunnskap om design og arkitektur i private og offentlige rom, hvordan arkitektur virker på oss, danner rammer for våre liv, og gir mulighet til undersøkende og skapende arbeid.
- kunnskap om kunsthåndverk, design og noe kjennskap til samisk kunsthåndverk duodji
- kunnskap om design, idéutviklingsprosesser og samspillet mellom materiale, teknikk, funksjon og formuttrykk
- kunnskap om lærings- og erkjennelsesformer knyttet til kunst og håndverk som estetisk skapende, praktisk handlende og visuelt kommunikativt fag
- fagdidaktisk kunnskap og kunnskap om hvordan grunnleggende ferdigheter er del av arbeidet i faget, og hvordan legge til rette for tilpasset opplæring.

Ferdigheter

Studenten kan

- utnytte materialers bruksegenskaper og estetiske uttrykkskvaliteter i praktisk skapende arbeid og utøve skjønn ved bruk av estetiske virkemidler i egne uttrykk
- velge ut hensiktsmessige materialer, teknikker og verktøy, vedlikeholde redskaper og enkle maskiner og kjenne sikkerhetsrutiner (HMS-rutiner)
- vurdere og beskrive måloppnåelse i kunst og håndverk, gi læringsfremmende tilbakemeldinger, bidra til at elever kan vurdere egen læring og legge til rette for tilpasset opplæring
- inspirere elevene til å utforske egne ideer i møte med materialer, teknikker og arbeidsmåter i faget
- vurdere estetiske kvaliteter og praktisk tilrettelegging i skolens innemiljø og uterom som ramme om elevenes arbeid med faget
- organisere hensiktsmessige verksteder for undervisning i kunst og håndverk tilpasset ungdomstrinnet

Generell kompetanse

Studenten kan

- utnytte fagets muligheter til å fremme gjenbruk og bærekraftig utvikling
- arbeide selvstendig og sammen med andre for å identifisere, analysere og løse problemer knyttet til elevers læring i kunst og håndverksfaget
- stimulere til opplevelse, skapende uttrykk og refleksjon og veilede eleven i arbeidsmetoder som fremmer kreativitet og nyskaping

Innhold

Temaer som vil bli behandlet i emner er:

- Arkitekturens historie fra antikken til nyere uttrykksformer
- Kunsthåndverk og design
- Eget arbeid med materialer, håndverk, design/formgiving
- Estetisk opplevelse og estetisk forståelse
- Fagdidaktikk

Gjennom arbeidet med temaene skal studentene videreutvikle egen praktisk ferdighet i faget og få erfaring med ulike arbeidsformer som er relevante for arbeidet på grunnskolens trinn 5-10. Flerkulturelle perspektiv og kjennskap til det samiske inngår i emnet.

Undervisnings- og læringsformer

Emnet vil være preget av vekslning mellom teoretisk orientering, eget skapende arbeid og fagdidaktisk refleksjon som gir grunnlag for å forstå, vurdere og videreutvikle ideer i arbeid med design. Praksisforberedelser og etterarbeid i forhold til praksis er del av innholdet.

Det vil bli minst en obligatorisk studietur i semesteret.

Siden frammøte til undervisning er obligatorisk, skal tilstedeværelsesliste signeres av studenten ved hver samling. Undervisningen bygger på forskningsbasert kunnskap.

Arbeidsomfang

Det forventes en studieinnsats på minst 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

2 uker praksis i semesteret, se omtalen av praksis i studieplan for *Grunnskolelærerutdanningen 5-10* og i *Plan for praksis*.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Følgende arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen:

1. Godkjent frammøte til undervisning (minimum 80 % tilstedeværelse)
2. Deltakelse i studieturer. Har ikke studenten anledning til å delta på felles studieturer, må det gjennomføres et alternativt opplegg som skal godkjennes av faglærer på forhånd, samt dokumentasjon over at opplegget er gjennomført i ettertid.

Eksamen

Som en del av undervisningen gis formativ vurdering på arbeider og faglig progresjon.

Eksamensform:

1. **Mappeeksamen** med utstilte produkter som leveres innen angitt frist. Mappen skal bestå av kandidatens individuelle arbeider i emnet, med tilhørende prosessdokumentasjon og logg.
2. **Individuell muntlig eksamen**, varighet cirka 25 minutter, med utgangspunkt i presentasjon av kandidatens egne produkter. Den muntlige eksaminasjonen tar også opp spørsmål fra pensumlitteratur og lærestoff i emnet.

Det gis en samlet karakter i emnet.

Karakterregel: A-F.

To interne sensorer.

Ved eventuell ny eksamen kan eksamensmappen forbedres én gang. Muntlig eksamen må avlegges etter forbedret eksamensmappe for å få ny karakter i emnet.

Evaluering av emnet

Studentene vil få anledning til å evaluere emnet skriftlig og anonymt på tilpasset skjema (EVA3). Emneansvarlig har ansvar for oppfølging av emneevalueringen.

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert 14. august 2014.

Foruten undervisning og forelesninger/feltstudier ved kulturhistoriske museer er følgende pensum:

Dahl, Elbjørg og Johansen, Randi (2006): *AKANTUS*, Oslo, Samlaget

Dahl, Elbjørg og Johansen, Randi (2006): *AKANTUS*, ressursperm for lærerne, Oslo, Samlaget

Einmo, Arvid Peder og Hestad, Anne Grethe (1999): *Harde og plastiske materialer*, Tell forlag, Vollen

Gympel, Jan (2005) *Arkitekturens historie. Fra oldtiden til i dag*. Oslo: Spektrum

Haabesland & Vavik (2000): *Kunst og håndverk - hva og hvorfor*. Bergen: Fagbokforlaget

Juell, Elisabeth & Trygve-Johan Norskog (2006): *Å løpe mot stjernene: om estetisk dannelse, kreativitet og skapende prosesser*. Bergen: Fagbokforlaget [s.69-99]

Lepperød, J, Kallestad, T, Gilje, Ø (2013): *Kunst, håndverk, teknologi og design*. Bergen, Fagbokforlaget

Lind-Solstad, Nina og Almedal, Marit (2008): *Design og stilhistorie fra 1750 til i dag*. Oslo: Yrkeslitteratur

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Kunnskapsdepartementet.

A. Generell del: <http://www.udir.no/Artikler/Lareplaner/Den-generelle-delen-av-lareplanen/>

B. Prinsipp for opplæringen: http://www.udir.no/Artikler/Lareplaner/Prinsipp-for-opplaringa-i-Kunnskapsloftet/http://www.udir.no/upload/lareplaner/Fastsatte_lareplaner_for_Kunnskapsloftet/prinsipper_lk06.pdf

C. Læreplan i kunst og håndverk: http://www.utdanningsdirektoratet.no/grep/Lareplan/?laereplanid=127655http://www.utdanningsdirektoratet.no/upload/lareplaner/generell_del/Generell_del_lareplan_bm.rtf
Dahl, Elbjørg og Johansen, Randi (2006): AKANTUS, Oslo, Samlaget

Nielsen, Liv Merete (2009): *Fagdidaktikk for kunst og håndverk: I går - i dag og i morgen*. Oslo: Universitetsforlaget [s 9-35 og s. 73-117]

Veiteberg, Jorunn (2005): *Kunsthåndverk; frå tause ting til talande objekt*. Oslo: Pax Forlag

Kompendier, aktuelle artikler i tidsskrift, aviser, bøker og forelesninger ved gallerier og kunst- og kunstmuseer er også å regne som pensum.

LUNF10216 Kropp og helse, økologi og naturfagdidaktikk (5-10) (Høst 2017)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Camilla Blikstad Halstvedt

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Naturfag for grunnskolelærerutdanningen 5-10* (60 studiepoeng)

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 5. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskaper

Studenten:

- har kjennskap til vanlige begrunnelser for naturfagets plass i grunnskolen
- har kunnskaper om hvordan naturfaglig forskning og tenkemåte gir ny innsikt

- har kunnskap om fordeler og ulemper ved ulike fagdidaktiske tilnæringsmetoder overfor ulike alderstrinn, inklusive behov for en tilpasset opplæring
- har kunnskap om utforskende arbeidsmåter
- har tilegnet seg innsikt som skaper undring og glede over naturens mange sammenhenger og store variasjon slik at den skjønnhet som ligger i dette blir verdt å ivareta for kommende generasjoner
- har tilegnet seg grunnleggende kunnskaper om økosystemene, økologiske begreper og naturfaglige arbeidsmåter gjennom ekskursjoner til skogsmiljø, kulturlandskap og ferskvann
- har kjennskap til de mest sentrale stoffers kretsløp i naturen, og hvordan dette kan knyttes til miljøspørsmål
- kjenne til ulike interesser blant jenter og gutter i naturfag for å best mulig ivareta kjønns- og likestillingsperspektivet med gjensidig respekt for ulikheter i naturfagene
- har kunnskaper om menneskekroppens bygning og utvikling, organsystemene, fosterutvikling og fødsel, sanser og funksjon
- har kjennskap til pubertet, seksualitet, prevensjon og abort, og etiske problemstillinger knyttet til dette
- har kjennskap til næringsstoffer og kan sette disse i sammenheng med kosthold og livsstilsykdommer
- kjenner sammenhengen mellom psykisk og fysisk helse
- har kjennskap til rusmidler og helseskader

Ferdigheter

Studenten:

- har utviklet ferdigheter knyttet til praktisk undervisningsarbeid ute i naturen, i laboratoriet og på ekskursjoner ved bruk av enkelt utstyr
- har utviklet evne til å vurdere egne og andres ulike undervisningsformer i forskjellige naturfaglige emner overfor ulike alderstrinn, inklusive IKT og særskilte opplæringsbehov
- har ferdigheter i å velge undervisningsformer som skaper begeistring og undring
- har ferdigheter i å benytte ulike innfallsvinkler til naturfaglige emner ute og inne ved bruk av digitale og mobile hjelpemidler
- har evne til å se sammenhenger mellom ulike naturfaglige problemstillinger med tilpasset opplæring, også i et flerkulturelt perspektiv
- har evne til å begrunne og vurdere måloppnåelsen i grunnskolens læreplaner som ansvarlig naturfaglærer
- kan bruke naturfag som støttfag i tverrfaglige sammenhenger
- kan avdekke og forklare vanlige hverdagsforestillinger i naturfag
- kan skrive og presentere tekster i ulike sjangre som labrapporter, ulike gruppepresentasjoner og individuelle fagtekster
- har ferdigheter i å tilrettelegge for læring ute i naturen samt gi elevene varierte naturopplevelser

Generell kompetanse

Studenten:

- er kjent med fagområdene, lærestoff, læremidler, grunnleggende ferdigheter, arbeidsmåter og hovedemner slik de framgår av læreplanverket for hele grunnskolen
- har utviklet egne positive holdninger til fagområdet og er i stand til å drive undervisning som bidrar til å bearbeide elevenes hverdagsforestillinger
- har utviklet evner og holdninger hos elever med ulik sosial og kulturell bakgrunn for å skape positiv interesse for realfag og for naturfaglig tenke- og arbeidsmetoder
- kan møte unge mennesker og samtale med dem om deres utfordringer
- har utviklet holdninger og kunnskaper om menneskets plass i naturen og vårt ansvar i forhold til naturforvaltning, bærekraftig utvikling og bevaring av livsmiljø - sentrale temaer i hele naturfaget
- har evne til å vurdere egen og andres forskningsbaserte resultater og vil i noen grad kunne møte og bearbeide disse gjennom arbeidskrav og til eksamen
- har evne til å vurdere egen og andres undervisningsformer og veiledning via egen praksis, i litteratur og via forelesninger
- har evne til å se sammenhenger mellom ulike fagområder i naturfag i et tverrfaglig og flerkulturelt perspektiv
- har utviklet glede, undring og respekt for alt liv i naturen

Innhold

Temaer som blir behandlet:

- naturfagets begrunnelser
- naturvitenskapelige tenke- og arbeidsmåter
- naturen som læringsarena
- økologiske begreper og stoffkretsløp
- skogen og ferskvann som økosystem
- enkel soppsystematikk, kunne skille mellom spiselig og uspiselig sopp
- fotosyntese og celleånding
- stoffkretsløpene i naturen
- didaktisk opplegg med tema ferskvann
- menneskekroppens organsystemer, fosterutvikling og fødsel
- følelser, reaksjoner, sammenheng mellom fysisk og psykisk helse
- seksualitet, seksuell orientering, prevensjon, abort og seksuelt overførbare infeksjoner
- rusmidler, livsstil, kosthold og helseskader

Undervisnings- og læringsformer

Temaene vil bli behandlet i forelesninger, på ekskursjoner, labarbeid, selvstudier, gjennom gruppearbeid med rapporter i etterkant av temabehandlingene, og gjennom utprøving av et didaktisk opplegg i en skoleklasse i felt. Undervisningen bygger på oppdatert forskningsbaser kunnskap.

Det skal gjennomføres en individuell prosjektoppgave med fokus på barn og unges forhold til enten *seksualitet og samliv, kosthold og livsstil* eller *rus og rusmidler*. Resultatet av arbeidet skal presenteres i en prosjektrapport (på ca 10-15 s.) og legges fram som en del av eksamen.

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i emnet er minst 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

Praksis er integrert i emnet og oppgaver i faget knyttes til praksis. Se nærmere beskrivelse av praksisopplæringen i studieplan for *Grunnskolelærerutdanning 5-10* og *Plan for praksis*.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Følgende aktiviteter/arbeider må leveres innenfor fastsatte frister og være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen:

1. Delta på soppkursjon med tilhørende sortering, etterarbeid og gruppe rapport
2. Delta på dagsopplegg med tema «Naturen som læringsarena» med tilhørende gruppe rapport.
3. Gjennomføre disseksjon av lunge-hjerteslag med tilhørende gruppe rapport og med fokus på flerkulturalitet.
4. Gruppevis rapport fra et undervisningsopplegg ved ferskvann med en skoleklasse, inklusive planlegging, gjennomføring og vurdering av opplegget i etterkant.

Eksamen

Individuell prosjektoppgave og muntlig eksamen

Eksamen består av to komponenter.

Individuell skriftlig prosjektoppgave. Prosjektoppgaven skal ha fokus på barn og unges forhold til enten seksualitet og samliv, kosthold og livsstil eller rus og rusmidler.

Muntlig eksamen på ca. 30 minutter. Kandidaten forsvarer prosjektoppgaven.
Ingen hjelpemidler tillatt.

Prosjektoppgaven må være bestått for å kunne fremstille seg til muntlig eksamen. Muntlig eksamen kan justere skriftlig karakter med to trinn på karakterskala A - F.
Det gis en samlet karakter i emnet.

Kandidaten får anledning til å levere forbedret utgave av prosjektoppgaven ved ikke bestått, og må deretter fremstille seg til muntlig eksamen.

Ved forbedring av beståttkarakter må kandidaten levere ny prosjektoppgave samt gå opp til ny muntlig eksamen.

Evaluering av emnet

Studentene vil få anledning til å evaluere emnet skriftlig og anonymt på tilpasset skjema (EVA3).

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert 20. november 2015. Det kan komme endringer før semesterstart.

Pensum:

Dietrichs, Spen, Petter Hurlen & Kari C.Toverud 2002 (eller nyere). *Den forunderlige kroppen*. - Universitetsforlaget. 112 s.

Kvammen, Per Ivar, Sigmund Lie, Gunnar Christian Nyhus, Trond Vidar Vedum & Torbjørn Ødegaard 2014. *Oppdag naturen. Biologi for lærere. Grunnskolelærerutdanning*. - Fagbokforlaget. 549 s.

Van Marion, Peter & Alex Strømme (red.) 2015. *Biologididaktikk*. - Cappelen Damm. 264 s.

Skovholt, Karianne (red.) 2014. *Innføring i grunnleggende ferdigheter. Praktisk arbeid på fagenes premisser*. - Cappelen Damm. 270 s.

Tillegg:

Følgende bøker anbefales, men intet krav om å kjøpe (den første boken anbefales også brukt for NF104):

- Hushovd, Odd T. 2006. *Den forunderlige kroppen. Aktivitetsbok*. - Gyldendal Undervisning. 172 s.

LUPEL410 Bacheloroppgave, vitenskapsteori og forskningsmetode (5-10) (Vår 2018)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Fakultet for lærerutdanninger og språk

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Knut Ove Æsøy

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i *Grunnskolelærerutdanning 5. - 10. trinn* (240 studiepoeng). Emnet inngår i fagområdet *Pedagogikk og elevkunnskap*, forkortet PEL.

Undervisningssemester

6. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om prosesser som fører til endring og utvikling av egen rolle, profesjon og skolen som institusjon
- har kunnskap om sentrale vitenskapsteoretiske spørsmålsstillinger i utdanningsforskning

- har innsikt i sentrale spørsmål knyttet til forskningsmetoder med relevans for studier av virksomhet i og omkring skolen
- har kunnskap om sentrale praktiske, faglige og pedagogiske utfordringer i grunnskolens virksomhet som er utviklet gjennom bacheloroppgaven
- har inngående kunnskap om det emnet som den enkelte har fordypet seg i gjennom bacheloroppgaven

Ferdigheter

Studenten

- kan kritisk analysere relevant forskning om læringsarbeid og hvilken betydning denne kan ha for undervisningen og for alle elevers læring
- kan planlegge og delta i utviklings- og endringsprosesser i skolen, og kan kritisk vurdere disse i etterkant
- kan anvende vitenskapsteoretisk og metodisk kunnskap i utforming av en egen bacheloroppgave
- har tilegnet seg ferdigheter i akademisk skriving

Generell kompetanse

Studenten

- kan vise et faglig engasjement i viktige spørsmål om skole og opplæring, og på et forskningsmessig grunnlag kunne analysere og formidle et sammensatt fagstoff på en overbevisende måte
- kan selvstendig forholde seg til forskningsetiske problemstillinger

Innhold

- Vitenskapsteori og forskningsmetode
- Skolebasert forsknings- og utviklingsarbeid

Undervisnings- og læringsformer

Pedagogikk og elevkunnskap skal som overordnet profesjonsfag utgjøre den lærerfaglige plattformen sammen med de andre fagene og praksisopplæringen. Emnet bygger på anerkjent forskningsbasert kunnskap.

Emnet er lagt opp med varierte arbeidsformer som forelesninger, gruppearbeid, seminarer og selvstudium. Bruk av ulike digitale verktøy, er gjennomgående arbeidsform. Bacheloroppgaven skal være et selvstendig og forskningsbasert skriftlig arbeid der kandidatene skal formulere og svare på valgt problemstilling. Bacheloroppgaven gjennomføres under veiledning.

I 4. studieår arrangeres en bachelorkonferanse der studentene presenterer sine bacheloroppgaver for GLU-studenter på 1.-3. trinn. Det er obligatorisk deltakelse på bachelorkonferansen.

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i emnet er beregnet til minst 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

Praksis gjennomføres i tre uker i vårsemesteret. Tid for praksisperioden framgår av semesterplanen. Se også egen plan for praksisopplæringen. Det forutsettes et tett samarbeid både med praksisopplæringen og med utdanningens faglærere.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

1. Minimum 80 % deltakelse på undervisning inkludert profesjonsdager
2. Etterarbeid fra praksis vil fremgå av semesterplanen
3. Levere problemstilling, prosjektbeskrivelse og førsteutkast til bacheloroppgaven
4. Delta i kameratvurdering
5. Delta i veiledning
6. Deltakelse på bachelorkonferansen

Arbeidskrav skal leveres til fastsatte frister og må være godkjent av faglærer før kandidaten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell bacheloroppgave

Oppgaven skal ha et omfang på 9 000 ord (+/- 10 %) eksklusiv innholdsfortegnelse, litteraturliste og vedlegg.

Oppgaven skal være profesjonsrettet med tematisk forankring i pedagogikk og elevkunnskap og/eller i et av valgfagene. Det innebærer at den skal knyttes til praksisfeltet eller andre sider ved skolens virksomhet.

Karakterregel: A-F.

Intern og ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Studentene får anledning til å delta i emneevaluering (EVA3) som emneansvarlig har ansvaret for.

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert 27.11.2013.

Carson, N. (2007). Erfaringer og refleksjoner ved bruk av gruppeintervju i kvalitativ forskning. *Norsk pedagogisk tidskrift*(3), 220-231.

Danielsen, A. G. (2013). Kunnskapsbygging i skolen via kvantitative verktøy - statistikk og spørreskjema. In M. Brekke & T. Tiller (Eds.), *Læreren som forsker. Innføring i forskningsarbeid i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Iversen, A. B. (2011). Kvalitative og kvantitative metoder - et kontinuum? *Sosiologisk tidsskrift*(2), 175-183.

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). Ethiske perspektiver *Det kvalitative forskningsintervju* (pp. 61-80). Oslo: Ad Notam Gyldendal.

Larsen, A. K. (2007). *En enklere metode - veiledning i samfunnsvitenskapelig metode*. Bergen: Fagbokforlaget.

Postholm, M. B. (2005). Observasjon som redskap i kvalitativ forskning på praksis. *Norsk pedagogisk tidskrift*(2), 148-159.

Postholm, M. B. (2007). Læreren som forsker eller lærer. *Norsk Pedagogisk Tidsskrift*(3), 232-244.

Postholm, M. B., & Jacobsen, D. I. (2011). *Læreren med forskerblikk*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Sollid, H. (2013). Intervju som forskningsmetode i klasseromsforskning. In M. Brekke & T. Tiller (Eds.), *Læreren som forsker. Innføring i forskningsarbeid i skole*. Oslo: Universitetsforlaget.

Silverman, D. (2010). *Doing qualitative research*. London/Thousan Oaks/New Delhi/Singapore: Sage Publications s. 311-358

Tangen, R. (2010). "Beretinger om beskyttelse" - Etske dilemmaer i forskning med sårbare grupper - barn og ungdom. *Norsk Pedagogisk Tidsskrift*(4), 318-327.

Øyen, S. A., & Solheim, B. (2013). *Akademisk skriving. En skriveveiledning*. Oslo: Cappelen Damm.

Ressurs litteratur

Aase, T., & Fossåskaret, E. (2007). *Skapte virkeligheter. Om produksjon og tolkning av kvalitative data*. Oslo Universitetsforlaget.

Album, D., Hansen, M. N., & Wideberg, K. (Eds.). (2010). *Metodene våre. Eksempler fra samfunnsvitenskapelig forskning*. Oslo: Universitetsforlaget.

Backe-Hansen, E., & Frønes, I. (Eds.). (2012). *Metoder og perspektiver i barne- og ungdomsforskning*. Oslo: Gyldendal Akademiske.

Cresswell, J. W. (2014). *Research design - qualitative, quantitative and mixed methods approaches*. Thousand Oaks, London, New Delhi, Singapore: Sage Publications.

Grenness, T. (2012). *Hvordan kan du vite om noe er sant? Veiviser i forsknings- og utredningsarbeid for studenter*. Oslo: Cappelen Damm Akademiske.

Halvorsen, K. (2008). *Å forske på samfunnet. En innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo: Cappelen Akademiske Forlag.

Hoel, T. L. (2008). *Skriving ved universitet og høyskolar*. Oslo: Universitetsforlaget.

Knudsen, S. V., & Aamotsbakken, G. (Eds.). (2010). *Teoretiske tilnærminger til pedagogiske tekster*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). *Det kvalitative forskningsintervju* Oslo: Ad Notam Gyldendal.

Løkken, G. (2012). *Levd observasjon*. Oslo: Cappelen Damm Akademiske.

Pettersen, R. C. (2008). *Oppgaveskrivingens ABC*. Oslo: Universitetsforlaget.

Neumann, C. B., & Neumann, I. B. (2012). *Forskeren i forskningsprosessen*. Oslo: Cappelen Damm

Akademiske.

Rienecker, L., & Jørgensen, P. S. (2004). *Bacheloroppgaven i læreruddannelsen: muligheter, perspektiver, anbefalinger. Lærerens bog*. Fredriksberg: Forlaget Samfundslitteratur.

Rienecker, L., & Jørgensen, P. S. (2007). *Den gode oppgaven*. Bergen: Fagbokforlaget.

Stene, M. (1999). *Vitenskapelig forfatterskap. Hvordan lykkes med skriftlige studentoppgaver*. Otta: Kolve forlag.

LURLE20213 Fordypning i etikk, jødedom, kristendom og islam (5-10) (Vår 2018)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Mette Ramstad

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Religion, livssyn og etikk for grunnskolelærerutdanningen 5-10* (60 studiepoeng).

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 6. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten har kunnskap om

- viktige tros- og livstolkninger i religionene jødedom, kristendom og islam, og annet religiøst mangfold i historisk og aktuelt perspektiv, med vekt på europeiske og mer globale forhold

- religionshistorie med vekt på nyere tid og særlig på jødedommens, islams, og kristendommens historie fra reformasjonen og framover. Konfesjonskunnskap
- hellige tekster med viktige fortellinger i religionene jødedom, kristendom og islam, deres litterære uttrykk og sjangrer, virkningshistorie, hermeneutikk og historisk-vitenskapelig perspektiv på tekstene
- sammenligninger mellom religiøse tradisjoner og praksiser
- religiøse, humanistiske og naturalistiske verdiperspektiver i møte med aktuelle utfordringer som spørsmål om: liv og død, kjønn og likestilling, seksualitet, økonomi, miljø og ressursbruk, rusmidler og rusmisbruk
- et bredt utvalg av mulige arbeidsmåter i faget og tilsvarende vurderingsformer

Ferdigheter

Studenten kan

- bruke et bredt utvalg av varierte arbeidsmåter med vekt på utforskende samtaler
- bruke digitale verktøy med særlig blikk for kildekritikk i søk etter informasjon og etiske spørsmål om nett- etikette og personvern
- bruke prinsippene for erfaringsbasert forskning i egen virksomhet som RLE-lærer
- vurdere lærebøker og andre læremidler i faget, og i egen undervisning
- lage lokale læreplaner i RLE
- reflektere over egen utvikling i yrkesutøvelse som RLE-lærer
- integrere de grunnleggende ferdighetene i RLE-undervisningen: kunne uttrykke seg muntlig og skriftlig, lese ulike typer tekster og regne
- tolke hvordan tekster, kunst og arkitektur uttrykker mening i RLE-emenene, gjennom sjangrer, symbol, metaforer og andre virkemidler

Generell kompetanse

Studenten kan

- gjøre greie for ulike konsekvenser av verdigrunnlaget for skolen
- se ungdomskultur og samfunn ellers i sammenheng med religioner og livssyn

Innhold

Emnet omfatter de følgende nasjonale fagemnene: jødedom, kristendom, islam, etikk: religiøse og sekulære verdiperspektiv, og fagdidaktikk

1. Jødedom med vekt på nyere tid
2. Kristendom med vekt på nyere tid
3. Islam med vekt på nyere tid
4. Etikk: Religiøse og sekulære verdiperspektiv
5. RLE som undervisningsfag i grunnskolens ungdomstrinn med følgende undertema:

- Fagdidaktikk
- Integrering av praksis
- Grunnleggende ferdigheter
- Tilpasset opplæring

- Vurdering av elever
- Flerkulturelle perspektiver
- Samiske forhold
- Forskningsbasert undervisning

Undervisnings- og læringsformer

Studentene vil møte varierte arbeidsformer.

Tilnærmingen til stoffet skjer i hovedsak gjennom forelesninger, faglig og didaktisk refleksjon, ekskursjoner, arbeid i grupper og arbeid med oppgaver i klassen. Undervisningen bygger på forskningsbasert kunnskap.

Utgifter knyttet til studieturer må studentene påkoste selv, se pkt. Arbeidskrav.

Arbeidsomfang

Det forventes en studieinnsats i emnet på minimum 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

Praksis er integrert i emnet og erfaringer fra praksis brukes i undervisningen og åpner for verdifull faglig og didaktisk refleksjon. Se nærmere informasjon i studieplan for *Grunnskolelærerutdanning 5-10* og [Plan for praksis](#).

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- 1. Gruppearbeid (2 studenter): muntlig presentasjon av et faglig og didaktisk tema med relevans for RLE i ungdomsskolen som også er del av RLE 202.*
Arbeidskravet skal være forskningsbasert og belyse didaktisk teori, flerkulturelle perspektiver, tilpasset opplæring, grunnleggende ferdigheter, og vurdering av elever.
Studentene må gi muntlig vurdering av andre studenters presentasjoner.
Lærer gir muntlig tilbakemelding om arbeidet er godkjent.
Etter presentasjon lastes arbeidet opp i fronter-mappen *studentsamarbeid*.
- 2. Gruppearbeid (2 studenter): Besøke ett kirkesamfunn med intervju, orientering og omvisning fra kirkesamfunnets ledelse eller ansatte.*
Arbeidskravet skal være forskningsbasert og belyse flerkulturelle perspektiver.
Gruppene gir muntlige presentasjoner i klassen fra besøkene i kirkesamfunnene.
Studentene må gi muntlige tilbakemeldinger på andre studenters presentasjoner.
Lærer gir muntlig tilbakemelding om arbeidet er godkjent.
Etter presentasjon lastes arbeidet opp i mappen *studentsamarbeid* i høgskolens læringsplattform.
- 3. Ekskursjon: dagsbesøk: deltakelse på omvisning/møter med trossamfunn.*
Deltagelse med spørsmål under besøket og reflekterende oppsummering etter besøk.
- 4. Obligatorisk deltakelse i deler av undervisningen, se spesifisering i semesterplan for nærmere informasjon.*
Sykemelding ved fravær gir rett til tilpassede oppgaver.

Besøkene til trossamfunnene og kirkene må bekostes i sin helhet av studenten.

Ved sykefravær de dagene gruppen og klassen besøker trossamfunn og kirke, må studenten besøke stedene på egen hånd, dokumentere, og gi en individuell muntlig presentasjon til klassen på annet tidspunkt på utsatt frist.

Ved sykefravær på de obligatoriske dagene gruppene har presentasjoner (arbeidskrav), må studentene gi en individuell muntlig presentasjon til klassen på annet tidspunkt på utsatt frist.

Eventuelt levere skriftlige kommentarer i læringsplattformen på presentasjoner fra andre grupper, lastet opp i læringsplattformen, som student har hatt fravær fra.

Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Muntlig individuell eksamen av 30 minutters varighet.

Ingen hjelpemidler tillatt.

Karakterregel: A-F.

Én intern og én ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Emneansvarlig RLE-lærer har ansvar for at studentene får utføre evaluering av emnet RLE 202.

Resultater fra evalueringen og forslag til justeringer følges opp sammen med studentenes representanter i faget RLE.

Litteratur

Litteraturliste er sist revidert 9. januar 2018.

Bøker og deler av bøker

Kristendom

Elstad, Hallgeir (2005): *Nyere norsk kristendomshistorie*. Bergen: Fagbokforlaget. Ss. 7-104 (97s).

Hvalvik, Reidar & Terje Stordalen (1999): *Den store fortellingen. Om Bibelens tilblivelse, innhold, bruk og betydning*. Oslo: Det Norske Bibelselskap. Ss. 17-48, 111-120, 138-151, 161, 187-197, 411-419, 444-459 (92s)

Rian, Dagfinn (2011): Kristendommen i Norge, Kap. 6 ss. 233-262, i: *Verdensreligioner i Norge* (red. Knut Jacobsen) Oslo: Universitetsforlaget

Sødal, Helje Kringlebotn (red.) (2002): *Det kristne Norge Innføring i konfesjonskunnskap*. Kristiansand: Høyskoleforlaget
Sødal, Kap. 1: Om konfesjonskunnskap ss.9-22.
Austad, Kap. 2: Den ortodokse kirke ss. 23-34.
Leer-Salvesen, kap.3: Den romersk-katolske kirke ss. 35-65.
Oftestad, Kap. 5: Evangelisk-lutherske kirkesamfunn i Norge: Den norske kirke, ss. 98-124.
Austad, Kap. 7: Den anglikanske kirke, ss.177-190.
Austad, Kap. 8: Baptismen ss. 177-189.
Sødal, Kap.10: Metodismen ss. 199-210.
Sødal, Kap.15: Den pinsekarismatiske bevegelsen ss. 255-285
Sødal boka: Utvalg av andre kapitler regnes som pensum basert på studentenes arbeidskrav/valg av kirkesamfunn!

Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige og Jehovas Vitner

Eidhamar, L.G. (red.) (2004): *Religioner og livssyn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget
Eidhamar: Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige kap. 9 ss. 336-345 (10s)
Sødal: Jehovas Vitner, kap.10 ss.346-364 (19s)

Jødedom

Groth, Bente (2011): *Jødedommen*. Oslo: Pax forlag.
Kronologi, ss.15-20, Etske prinsipper ss. 90-92, Hva betyr reglene i dag s.109, Mystikerne, kabbalistene ss.117-118, Kabbala og rettstenkning, Mestere, Kabbalistiske studier ss.131-134
Utvisninger og gettoisering, Reformasjonen og tiden etter ss.149-151.
Kap.11, 14, 15, ss.152-163, 187-217 (ca. 45s).

Hoffmann, Christhard og Vibeke Moe (red.) (desember 2017): *Holdninger til jøder og muslimer i Norge 2017: befolkningsundersøkelse og minoritetsstudie*
Oslo: HL-senteret (ss.7-12; 19-25; 33-122) (103s).

Rian, Dagfinn (2011): Jødedommen i Norge, i: *Verdensreligioner i Norge*, Knut Jacobsen (red). Ss. 166-167,189-207 (23s) Oslo: Universitetsforlaget.

Islam

Bile, Srour og Herz (2017): *Skamløs*. Oslo: Gyldendal. Ss. 5-163 (124s)

Ishaq, Bushra (2017): *Hvem snakker for oss? Muslimer i dagens Norge – hvem er de og hva mener de?* Oslo: Cappelen Damm. Ss.11-240 (228s).

Kjelstrup, Christian (red): Koranen & Miljø/ Jihad / Feminisme, i: *Samtiden* (1-2017) Oslo: Universitetsforlaget. Ss.4-5, 8-10, 12-15; 16-20; 22-29; 30-33; 34-36,38-40; 42-43; 44-49; 64-67; 68-70,72-73,74-75; 77; 78-82; 84-89; 90-97; 98-101; 102-113 (74s)

Vogt, Kari (2007): *Hva er islam*. Oslo: Universitetsforlaget (77s).
Historien i fugleperspektiv ss.16-18; Islamske trosretninger ss. 19-22; Dialog mellom trosretninger? 22-23; Den islamske mystikken ss. 56-58.
Kap.3: Lov og rett ss.61-90. Kap.4: Islamske bevegelser i dag, ss. 92-110.
Kap.5: Politisk Islam, ss. 111-124, Kap.6: Kan islam reformeres, ss. 126-134.

Vogt, Kari (2011): Islam i Norge, i: *Verdensreligioner i Norge*, Knut Jacobsen (red). Ss.128-162 (33s) Oslo: Universitetsforlaget

KOMPENDIUM PENSUMSTEKSTER

Kompedium for emnet selges i bokhandel: inneholder enkeltkapitler, artikler og utdrag.

KRLE som undervisningsfag: fagdidaktikk

Høeg, Ida M. (red.) (2017): *Religion og ungdom*. Oslo: Universitetsforlaget.

Innledning Ss. 9-30 (21,5s). **Kompendium**

Lippe, Marie von og Sissel Undheim (red.) (2017): *Religion i skolen. Didaktiske perspektiver på religions- og livssynsfaget*. Oslo: Universitetsforlaget.

Marie von der Lippe og Sissel Undheim: Hva skal vi med et felles religionsfag i skolen?

kap.1, ss. 11-24.

Lars Laird Iversen: Uenighetsfellesskap: Kan skolen være et treningsrom for offentlig uenighet? kap.7, ss. 101-116. **Kompendium**

Repstad og Tallaksen (2014): *Praktisk fagdidaktikk for religionsfagene*. Oslo: Cappelen Damm. Kap. 8: Å undervise om etikk ss. 155-172, **Kompendium**

Rian, D. (1999): Om å sammenligne religioner ss. 40-51 i: *Verdensreligioner i undervisningen*. Oslo: Universitetsforlaget (12s) **Kompendium**

Kompendium

Etikk og Verdiperspektiv

Ariansen, Per & Jon Wetlesen (1994): Miljøfilosofi ss.243-278 i: *Etikk – en innføring*

(red. K. E. Johansen) Oslo: Cappelen (35s) **Kompendium**

Gardner, Garry (2003): Å få med religionen i jakten på en bærekraftig verden, i: *Jordens tilstand: State of the World*, redigert av Linda Stark, omsett av Poul Henrik Poulsson, 176–198. Oslo: J. W. Cappelens Forlag. **Kompendium**

Leirvik og Røthing (red.) (2008): *Verdier*. Oslo: Universitetsforlaget.

Åse Røthing og Stine Helena Svendsen: Homotoleranse og heteroseksualitet,

ss. 31-46 (15s) **Kompendium**

Schmidt, Ulla (2010): Bioetikk i kristendommen, kap.2, ss. 24-47 i:

Bioetikk i verdensreligionene. Religion, medisin og teknologisk endring

(red. K. Jacobsen). Oslo: Abstrakt forlag (23s) **Kompendium**

Singer, Peter (2006): Å ta liv: Embryoet og fosteret ss. 143-169 i: *Exphil II: Tekster i etikk*. Oslo: IFIKK/Unipub (26s) **Kompendium**

Tomren, Tom Sverre (2007): Økologisk kristologi, i: Økoteologi: Kontekstuelle perspektiver på miljø og teologi, redigert av Bård Mæland og Tom Sverre Tomren, 87–101.

Trondheim: Tapir Akademisk Forlag. **Kompendium.**

Tomren, Tom Sverre (2016): Økoteologi- Et skråblikk på noen hovedtrender, i: *Ung Teologi* nr.1 2016 ss.20-31.(12s). **Kompendium.**

White, Lynn (1967): Den økologiske krises historiske røtter ss. 77-92, i: *Naturen* nr.2 -1971 **Kompendium**

Kristendom

Engelsviken, Tormod (2006): Kristendom i Afrika ss. 18-24, i: *Religion og livssyn*. Tidsskrift for Religionslærerforeningen i Norge, 18 (3), 2006 (7s) **Kompendium**

Simensen, Jarle (2003): Kristendommen i Afrika i det 20. århundre – Politisk og sosial funksjon ss.193-209, i: *Tidsskrift for Teologi og Kirke* 03/2003 (18s)

Kompendium

Jødedom

Feinberg, Lynn C. (2011): Kroppen i jødedommen, i: *Religion og livssyn* no. 2 - 2011, ss.13-18 (6s) **Kompendium**

Kildesamling til Kristendoms kunnskap med Religions- og Livssynsorientering (1999):

Oslo: Nasjonalt læremiddelsenter. Torleif Elgvin: Jødedommen (Bind 2): Ungdomstrinnet.

Jerusalem – i historie og tanke ss. 343-351. Jødisk mystikk ss. 334-338. Hvem er jøde? Jødisk identitet ss. 339-342. Fra jødisk historie og Antisemittisme og holocaust ss. 352-355.

Kompendium

Islam

Adil, Yasin (2017): Kveler grobunnen for ekstremisme med dialog, s.17

i: *Aftenposten* (11.8 2017) (1s) **Kompendium**

Fawzi, Yasir (2017): Hovedtaleren på leir mot ekstremisme var ulv i fåreklær, s. 17

i: *Aftenposten.no* (10.8 2017) (1,5s) **Kompendium**

Gilhus, I. & Lisbeth Mikaelsson (red.) (2013): *Religion i skrift. Mellom mystikk og materialitet*. Oslo: Universitetsforlaget. Lyden av Guds ord: Koranresitasjon som estetisk virksomhet og erfaring av Mona H. Farstad ss. 110-132 (22s) **Kompendium**

Haase, Safia Abdi (2017) Skammens reise i tid og rom, ss. 44-46 i: *Fett* nr. 1- 2017 (3s) **Kompendium**

Olsen, Maren Næss (2015): Islam betyr fred. Unge norske sufi-muslimer vil ta tilbake religionen sin fra ekstremistene, ss. 16-19 i: *Morgenbladet Nr. 4 /23.-29.januar 2015 (ca.3s)*

Kompendium

Kildesamling til Kristendoms kunnskap med Religions- og Livssynsorientering (1999): Oslo: Nasjonalt læremiddelsenter. Einar Thomassen: Islam (Bind 1): ungdomstrinnet.

Innledning: Kilder ss. 183 og 184. Reisen om natten til Jerusalem og himmelferden ss.230-236; Etikk ss. 267-268. Kunst med foto bilder (Shia) ss. 268 - 271.

Shia Islam Sharia Sufismen ss. 272- 279 Historisk oversikt ss. 280-281.

Kompendium

Linge, Marius (2013) Den konservative muslimske vekkelsen. Om IslamNet, Profetens Ummah og salafismens fremvekst i Norge ss.38-52 i: *Samtiden* 04/2013

(11s) **Kompendium**

Srouf, S.N. (2017) Ikke mulla, ikke media, ikke menn. Intervju med Deeyah Khan, ss.18-23 i:

Fett 1-2017 (5s) **Kompendium**

Vogt, Kari (1995): Shia-islam, kap.9 ss. 180-197, i: *Islams hus*. Oslo: Cappelen (18s) **Kompendium**

LUKHV20211 Kunst, design og vår kulturarv (5-10) (Vår 2018)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Solveig Toft

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Forkunnskapskrav utover opptakskrav
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Kunst og håndverk i grunnskolelærerutdanning 5-10* (60 studiepoeng).

Forkunnskapskrav utover opptakskrav

Emnet forutsetter gjennomført eksamen i *LUKHV10111 Kunst og visuell kommunikasjon (2-dimensjonal form)* (15 studiepoeng) og *LUKHV10211 Kunst og visuell kommunikasjon (2- og 3-dimensjonal form)* (15 studiepoeng) eller tilsvarende.

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 6. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten har

- kunnskap om utvalgte perioder innen stilhistorie
- kunnskap om design, idéutviklingsprosesser og samspillet mellom materiale, teknikk, funksjon og formuttrykk
- kunnskap om design og arkitektur i private og offentlige rom, hvordan gjenstander virker på oss og gir mulighet til undersøkende og skapende arbeid.
- kunnskap om lærings- og erkjennelsesformer knyttet til kunst og håndverk som estetisk skapende, praktisk handlende og visuelt kommunikativt fag
- fagdidaktisk kunnskap og kunnskap om hvordan grunnleggende ferdigheter er del av arbeidet i faget, hvordan legge til rette for tilpasset opplæring og flerkulturelle perspektiver i faget.

Ferdigheter

Studenten kan

- bruke metoder for problemløsning i design
- utnytte materialers bruksegenskaper og estetiske uttrykkskvaliteter i praktisk skapende arbeid og utøve skjønn ved bruk av estetiske virkemidler i egne uttrykk
- velge ut hensiktsmessige materialer, teknikker og verktøy, vedlikeholde redskaper og enkle maskiner og kjenne sikkerhetsrutiner (HMS-rutiner)
- være bevisst sin rolle som kulturformidler, og bruke museer og samlinger i elevens læringsarbeid og eget skapende arbeid
- bruke gjeldende læreplaner for grunnskolen til å planlegge og organisere læring i kunst og håndverk, og fremme samarbeid og likestilling mellom kjønn og kulturer

Generell kompetanse

Studenten kan

- utnytte fagets muligheter til å fremme gjenbruk og bærekraftig utvikling
- arbeide selvstendig og sammen med andre for å identifisere, analysere og løse problemer knyttet til elevens læring i kunst og håndverksfaget
- bruke gjeldende læreplaner for grunnskolen som utgangspunkt for faglig utviklingsarbeid med en systematisk og forskningsmessig tilnærming og kjenne normer for ansvarlig bruk av innsamlet informasjon.

Innhold

Temaer som vil bli behandlet i emnet er:

- Design og stilhistorie med vekt på utvalgte perioder, samt idéutviklingsprosesser og samspillet mellom materiale, teknikk, funksjon og formuttrykk
- Kunnskapsløftet med vekt på 'Det meningsøkende menneske', 'Det skapende menneske' og læreplan i kunst og håndverk
- Arbeid med materialer, håndverk, design/formgivning
- Prosjektbasert utviklingsarbeid basert på forskningsbaserte arbeidsmåter med utgangspunkt i vår kulturarv, selvalgt problemstilling og eget skapende arbeid.

Gjennom arbeidet med temaene skal studenten videreutvikle egen praktisk ferdighet i faget og få erfaring med ulike arbeidsformer som er relevante for arbeidet på grunnskolens trinn 5-10.

Undervisnings- og læringsformer

Emnet vil være preget av vekslning mellom teoretisk orientering, eget skapende arbeid og fagdidaktisk refleksjon som gir grunnlag for å forstå, vurdere og videreutvikle ideer i arbeid med design. Grunnleggende ferdigheter er del av arbeidet i faget, hvordan legge til rette for tilpasset opplæring og flerkulturelle perspektiver i faget. Praksisforberedelser og etterarbeid i forhold til praksis er del av innholdet.

Det prosjektbaserte utviklingsarbeidet går over halve semesteret. Til prosjektet får hver student tildelt én veileder. Veiledning er obligatorisk.

Studenten skal ha to ukers praksis i semesteret.

Siden frammøte til undervisning er obligatorisk, skal tilstedeværelsesliste signeres av studenten ved hver samling. Det vil bli minst en obligatorisk studietur i semesteret.

Arbeidsomfang

Det forventes en studieinnsats på minst 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

2 uker praksis i semesteret. Se nærmere beskrivelse i studieplan for *Grunnskolelærerutdanningen 5-10* og *Plan for praksis*.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Følgende arbeidskrav må være godkjent før studenten kan fremstille seg til eksamen:

1. Godkjent frammøte til undervisning (minimum 80 % tilstedeværelse).
2. Deltakelse i studieturer. Har ikke studenten anledning til å delta på felles studieturer, må det gjennomføres et alternativt opplegg som skal godkjennes av faglærer på forhånd, samt dokumentasjon over at opplegget er gjennomført i ettertid.
3. Gjennomført individuelt faglig utviklingsprosjekt med visuell dokumentasjon og rapport innen angitt frist.

Eksamen

Som en del av undervisningen gis formativ vurdering på arbeider og faglig progresjon.

Eksamensform:

1. **Mappeeksamen** med utstilte produkter som leveres innen angitt frist. Mappen skal bestå av kandidatens:

- A. Individuelle arbeider i emnet med tilhørende prosessdokumentasjon og logg
- B. Individuelt utviklingsarbeid med tilhørende prosessdokumentasjon og rapport

2. **Individuell muntlig eksamen** med varighet på cirka 25 minutter, med utgangspunkt i presentasjon av kandidatens egne produkter. Den muntlige eksaminasjonen tar også opp spørsmål fra pensumlitteratur og lærestoff i emnet.

Det gis en samlet karakter i emnet.

Karakterregel: A-F.

En ekstern og en intern sensor.

Ved eventuell ny eksamen kan eksamensmappen forbedres én gang. Muntlig eksamen må avlegges etter forbedret eksamensmappe for å få ny karakter i emnet.

Evaluering av emnet

Studentene vil få anledning til å evaluere emnet skriftlig og anonymt på tilpasset skjema (EVA3). Emneansvarlig har ansvaret for oppfølging av emneevalueringen.

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert 14. august 2014.

Foruten undervisning og forelesninger/feltstudier ved kulturhistoriske museer er følgende pensum:

Berg, Halldis (2008): Design og tekstil, vg2 lærebok, Oslo: Yrkeslitteratur

Dahl, Elbjørg og Johansen, Randi (2006): *AKANTUS*, Oslo, Samlaget

Dahl, Elbjørg og Johansen, Randi (2006): *AKANTUS*, ressursperm for lærerne, Oslo, Samlaget

Einmo, Arvid Peder og Hestad, Anne Grethe (1999): Harde og plastiske materialer, Tell forlag, Vollen

Lind-Solstad, Nina og Almedal, Marit (2008): *Design og stilhistorie fra 1750 til i dag*. Oslo: Yrkeslitteratur

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Kunnskapsdepartementet.

A.Generell del: <http://www.udir.no/Artikler/Lareplaner/Den-generelle-delen-av-lareplanen/>

B.Prinsipp for opplæringen: http://www.udir.no/Artikler/Lareplaner/Prinsipp-for-opplaringa-i-Kunnskapsloftet/http://www.udir.no/upload/larerplaner/Fastsatte_lareplaner_for_Kunnskapsloftet/prinsipper_lk06.pdf

C.Læreplan i kunst og håndverk: http://www.utdanningsdirektoratet.no/grep/Lareplan/?laereplanid=127655http://www.utdanningsdirektoratet.no/upload/larerplaner/generell_del/Generell_del_lareplan_bm.rtf

Nielsen, Liv Merete (2009): *Fagdidaktikk for kunst og håndverk: I går - i dag - i morgen*. Oslo: Universitetsforlaget [s. 9-35 og s.73-117]

Veiteberg, Jorunn (2005): *Kunsthåndverk; frå tause ting til talande objekt*. Oslo: Pax Forlag

Selvalgt pensum på ca. 500 sider til prosjektarbeid. Selvalgt pensum må godkjennes av faglærer/veileder.

Kompendier, aktuelle artikler i tidsskrift, aviser, bøker og forelesninger ved gallerier og kunst- og kunstmuseer er også å regne som pensum.

LUNF10410 Mangfoldet i naturen (5-10) (Vår 2018)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Hanne Eik Pilskog

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Naturfag for grunnskolelærerutdanningen 5-10 (60 studiepoeng)*.

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningen 6. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskaper

Studenten:

- har tilegnet seg grunnleggende biologiske kunnskaper om organismenes bygning og artsmangfold og viktige biologiske prosesser som celler og celledeling, formering, genetikk og evolusjon
- har tilegnet seg elementær artskunnskap om planter og dyr i nærmiljøet, hovedsakelig innrettet mot ungdomstrinnet, men med basis i barnetrinnet
- har tilegnet seg kunnskaper som ivaretar sikkerhet og trivsel for elever og lærer i felt

- har tilegnet seg grunnleggende kunnskaper om økosystemene, økologiske begreper og naturfaglige arbeidsmåter gjennom ekskursjoner til skogsmiljø, kulturlandskap, havstrand og ferskvann
- har kunnskaper om sammenhenger i naturen, ressursutnytting, miljøhensyn og bærekraft i et flerkulturelt og globalt perspektiv
- har kunnskaper om hvordan naturfaglig forskning og tenkemåte gir ny innsikt
- har innsikt i hvordan forskningsbaserte nyvinninger kan skape samfunnsmessige utfordringer og etiske problemstillinger
- har kunnskap om fordeler og ulemper ved ulike fagdidaktiske tilnæringsmetoder overfor ulike alderstrinn, inklusive behov for en tilpasset opplæring
- har kunnskaper om tidlige tiders ressursutnytting hos ulike kulturer fra nord til sør og hvilke rettigheter dette fortsatt kan gi i et nordisk perspektiv
- kjenne til ulike presentasjonsmåter med egenproduserte prosjekter ved bruk av IKT
- har tilegnet seg innsikt som skaper undring og glede over naturens mange sammenhenger og store variasjon slik at den skjønnhet som ligger i dette blir verdt å ivareta for kommende generasjoner
- kan anvende elementær bestemmelseslitteratur for ulike systematiske grupper av levende organismer

Ferdigheter

Studenten:

- har ferdigheter i å tilrettelegge for læring ute i naturen samt gi elevene varierte naturopplevelser
- har utviklet ferdigheter knyttet til praktisk undervisningsarbeid ute i naturen, i laboratoriet og på ekskursjoner ved bruk av enkelt utstyr
- har utviklet evne til å vurdere egne og andres ulike undervisningsformer i forskjellige naturfaglige emner overfor ulike alderstrinn, inklusive bruk av IKT og ved særskilte opplæringsbehov
- har ferdigheter i å velge undervisningsformer som skaper begeistring og undring
- har ferdigheter i å benytte ulike innfallsvinkler til naturfaglige emner ute og inne ved bruk av digitale og mobile hjelpemidler
- har evne til å se sammenhenger mellom ulike naturfaglige problemstillinger i et flerkulturelt perspektiv
- har evne til å vurdere nyere forskning og vil selv i noen grad kunne møte og bearbeide forskningsbasert, tverrfaglig erfaring gjennom arbeidskrav og eksamen
- har evne til å begrunne og vurdere måloppnåelsen i grunnskolens læreplaner som ansvarlig naturfaglærer

Generell kompetanse

Studenten:

- er kjent med fagområdene, lærestoff, læremidler, grunnleggende ferdigheter, arbeidsmåter og hovedemner slik de framgår av læreplanverket
- har utviklet evner og holdninger hos elever med ulik sosial og kulturell bakgrunn for å skape positiv interesse for realfag og for naturfaglig tenke- og arbeidsmetoder
- har utviklet holdninger og kunnskaper om menneskets plass i naturen og vårt ansvar i forhold til naturforvaltning og bevaring av livsmiljø - sentrale temaer i hele emnet
- har evne til å vurdere egen og andres undervisningsformer og veiledning via egen praksis, i litteratur og via forelesninger
- har utviklet glede, undring og respekt for alt liv i naturen
- innser verdien av et allsidig biologisk mangfold med ønske om å bevare både natur og kultur for kommende slekter

Innhold

Temaer som blir behandlet:

- feltarbeid - grunnlag for naturglede, undring, kunnskap og holdninger
- forutsetninger for bærekraftig utvikling
- menneskets plass i naturen og respekt for naturens mangfold

- evolusjon og genetik
- dyre- og planteceller, celledeling
- kunnskap om planter og dyr, biologisk systematikk og artskunnskap
- prinsipper for navnsetting av ulike organismer
- havet og kysten som økosystem
- fugl, fuglesang, ringmerking og fugletrekk
- blomsterplanter, sporeplanter og lav
- organsystemer hos virveldyr, fiskedisseksjon
- virvelløse dyrs bygning og funksjon
- preparingsteknikker for virvelløse dyr og planter til studiesamling
- spor og sportegn til ulike årstider
- anvendelse av ulike bestemmelseslitteratur med hovedvekt på fugl, virvelløse dyr og karplanter
- vern av sårbart liv og organismer med trange økologiske toleransegrenser
- fordeler og ulemper ved ulike tilnæringsmåter til lærestoffet

Undervisnings- og læringsformer

Temaene vil bli behandlet i forelesninger, på ekskursions, ved laboratorieøvelser av innsamlet materiale og disseksjoner, selvstudier, innleveringer av både individuelle og gruppeprosjekter med ulike tilnæringsmåter til fagstoffet, fremføring av selvalgt, naturfaglig tema med påfølgende diskusjon i plenum hvor didaktikken og bruk av digitale verktøy står sentralt. Undervisningen bygger på forskningsbasert kunnskap.

Noen utgifter til ekskursions må påregnes til områder i nærmiljøet. Emnet inneholder også et obligatorisk feltkurs i størrelsesorden ca. kr 2200,- og en båtturen på Oslofjorden med mannskap og utstyr for bunnskrapping og studier av marine organismer til ca. 500 kr.

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i emnet er minst 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

Studentene skal i praksis i løpet av semesteret. Se nærmere beskrivelse av praksis i studieplan for *Grunnskolelærerutdanning 5-10* og *Plan for praksis*.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Alle ekskursions er obligatoriske, og det skal leveres rapporter i etterkant.

Følgende aktiviteter/arbeider må leveres innenfor fastsatte frister før studenten kan fremstille seg til eksamen.

1. Gruppevis rapport fra ekskursion til marin biotop (Ny-Vigra)
2. Gruppevis rapport fra ekskursion til havstrand
3. Individuell objektsamling/prosjektoppgave etter nærmere retningslinjer.
4. Gruppevis rapport fra ekskursion med tema ringmerking av fugl, fugletrekk
5. Gruppevis, populærvitenskapelig plenumspresentasjon av et selvalgt tema etter nærmere retningslinjer
6. Deltagelse på en 3-5 dagers ekskursion med fokus på artskunnskap

Ved dokumentert fravær (legeattest eller annet akseptabelt fravær etter søknad) gis en tilsvarende oppgave om temaet som skal godkjennes innenfor fastsatte frister.

Eksamen

Individuell muntlig eksamen, Varighet: ca. 30 minutter.

En artsprøve inngår og teller 1/3 av eksaminasjonen.

Karakterregel: A-F.

En ekstern og interne sensorer.

Evaluering av emnet

Studentene vil få anledning til å evaluere emnet skriftlig og anonymt på tilpasset skjema (EVA3). Emneansvarlig har ansvaret for emneevalueringen.

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert 20. november 2015. Det kan komme endringer før semesterstart.

Hågvar, Eline 2010. Det zoologiske mangfoldet, dyregruppenes systematikk, bygning og levevis.

- Universitetsforlaget

Kvammen, Per Ivar, Sigmund Lie, Gunnar Christian Nyhus, Trond Vidar Vedum & Torbjørn Ødegaard 2014. *Oppdag naturen. Biologi for lærere.*

Grunnskolelærerutdanning. - Fagbokforlaget. 549 s.

Van Marion, Peter & Alex Strømme (red.) 2015. *Biologididaktikk.* - Cappelen Damm. 264 s.

Mork, Sonja M. & Wenche Erlien 2010. *Språk og digitale verktøy i naturfag.*

- Universitetsforlaget. 223 s.

Øvrig pensum baseres på kompendier, artikler og anbefalt bestemmelses- og støttelitteratur. Aktuell støttelitteratur:

Aae, Rune 2009. Naturforvaltning. - Tun forlag.

Aae, Rune 2010. Natur, bruk og vern. - Tun forlag.

Aarvik, Leif, Lars Ove Hansen & Vladimir Kononenko 2010. Norges sommerfugler. Håndbok over

Norges dagsommerfugler og nattsvermere. - Entomologisk Forening, NHM, UiO.

Bang, Preben 2010. Sportegn fra pattedyr og fugler. - Aschehougs Naturbøker.

Bjärvall, Anders & Stefan Ullström 1997. Pattedyr. Alle Europaspoas arter. - Cappelen.

Dolmen, Dag 2008. Norske reptiler og amfibier. - Tapir, Trondheim.

Grindeland, John Magne, Ragnhild Lyngved & Cato Tanberg 2012. Biologi for lærere. Naturfag i

grunnskolelærerutdanningen 5.-10. trinn. - Gyldendal.

Hallingbäck, Tomas & Ingmar Holmåsen 2000. Mossor. En fälthandbok. - Interpublishing.

Holmström, Göran 2007. Humlor. Alla Sveriges artar. - Brutus Östlings Bokförlag.

Krog, Hildur, Haavard Østhagen & Tor Tønsberg 1994. Lavflora. Norske busk- og bladlav.
- Landbruksforlaget.

Lid, Johannes & Dagny Tande Lid 2005. Norsk Flora. 7 utg. ved Reidar Elven (red.). - Samlaget.

Moberg, Roland & Ingmar Holmåsen 1995. Lavar. En fälthandbok. - Interpublishing.

Moen, Frank Emil & Erling Svensen 2008. Dyreliv i havet. Nordeuropeisk marin fauna. - Kom forlag.

Mossberg, Bo & Lennart Stenberg 2012. Gyldendals store nordiske flora. - Gyldendal.

Mossberg, Bo & Lennart Stenberg 2010. Gyldendals nordiske feltflora. - Gyldendal.

Nylén, Bo 2001. Sopp i Norden og Europa. - Landbruksforlaget.

Olsen, Lars-Henrik 1999. Insekter og småkryp i skogen. - Aschehoug.

Pethon, Per 2005. Aschehougs store fiskebok. - Aschehoug.

Raastad, Jan Emil & Lars-Henrik Olsen 1999. Insekter og småkryp i vann og vassdrag.
- Aschehoug.

Rueness, Jan 1998. Alger i farger. En felthåndbok om kystens makroalger. - Almater.

Sandhall, Åke 1987. Trollsländor [Øyestikkere] i Europa. - Interpublishing.

Stockholms Entomologiska Förening 2008. Trollsländor i Sverige, en fälthandbok, 2 uppl.

Svensson, Lars 2011. Gyldendals store fugleguide. Europas og middelhavsområdets fugler i felt.
- Gyldendal.

Tønsberg, Tor & Håkon Holien 2007. Norsk lavflora. - Tapir, Trondheim.

LUIDR10411 Anatomi/fysiologi/idrettsskader (5-10) (Høst 2018)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Emneansvarlig: Ole Sveen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Kroppøving og idrett for grunnskolelærerutdanning 5-10* (60 studiepoeng) i Grunnskolelærerutdanning 5-10 (240 studiepoeng).

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 7. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten

- har utviklet grunnleggende kunnskap om kroppens bygning og funksjon
- har kunnskap om kroppen i bevegelse, spesielt med tanke på læring av kroppslige og idrettslige ferdigheter

- kjenner sentrale begreper, ord og benevnelser fra emnet
- har kunnskap om skjelettet
- har kunnskap om musklene i truncus, overekstremitet og underekstremitet
- har kunnskap om forebygging og behandling av idrettsskader
- har kunnskap om nervesystemet, muskelsystemet, respirasjon, sirkulasjonssystemet, energisystemet, temperaturregulering, hormonsystemet, urinveissystemet, fordøyelsen og cellene
- har solide og grunnleggende, faglige og didaktiske kunnskaper i idrettsfag
- har kunnskap om arbeid med videreutvikling av grunnleggende ferdigheter (uttrykke seg muntlig, lese, uttrykke seg skriftlig, regne, bruke digitale verktøy)

Ferdigheter

Studenten kan

- vurdere og bruke anatomi- og fysiologikunnskap i skole- og treningsarbeid
- forebygge og gi førstehjelp ved idrettsskader
- utføre relevante analyser og uttrykke seg både muntlig og skriftlig i faget

Generell kompetanse

Studenten

- er sikker i muntlige og skriftlige framlegg
- kan finne fram til løsning på faglige problemstillinger ved hjelp av relevant litteratur og nettsteder
- kan arbeide selvstendig med anatomi- og fysiologifaget
- kan nytte faglige kunnskaper til kritisk og konstruktiv refleksjon om anatomi, fysiologi og idrettsskader i et pedagogisk perspektiv

Innhold

Emnet består av temaene:

- Anatomi:
Skjelettets oppbygning og musklenes funksjon
- Fysiologi
- Vanlige idrettsrelaterte skader og enkel skadebehandling

Se for øvrig detaljert plan for emnet ved studiestart.

Undervisnings- og læringsformer

Undervisningen er lagt opp som forelesninger, gruppearbeid og framlegg, samt veiledning under praktiske øvelser. Undervisningen er forskningsbasert. Den er bygget opp rundt de grunnleggende ferdighetene. Pensumlitteratur brukes i stor grad som utgangspunkt for arbeid i emnet. IKT inngår i undervisning og læring, i basisgruppesammenheng og ved forelesninger.

Arbeidsomfang

Det forventes en studieinnsats i emnet på minimum 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

Det er ingen praksis i 7. semester. Se nærmere informasjon i Plan for praksis (5-10).

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Følgende arbeidskrav skal være godkjent av faglærer før studenten kan framstille seg til eksamen:

- Muntlige framlegg i basisgrupper. Framleggene (PP-presentasjoner) skal leveres i høyskolens læringsplattform. Se semesterplanen for detaljer.

Eksamen

Individuell skriftlig skoleeksamen, 6 timer

Ingen hjelpemidler tillatt.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Interne sensorer.

Evaluering av emnet

Emnet har muntlig underveisevaluering og skriftlig individuell studentevaluering ved semesterslutt (EVA3). Emneansvarlig har ansvaret for oppfølging av emneevalueringen.

Litteratur

Litteraturlista er sist oppdatert 30. juni 2014.

Dahl, H. A.; Klar, Ferdig, Gå (2005) m / arbeidsbok. 2014 Fagbokforlaget i samarbeid med Olympiatoppen.

Dahl, H.A. and E. Rinvik. Menneskets funksjonelle anatomi. Oslo.: Cappelen akademisk forl., 2014

Sveen, Ole; Anatomi; Eget kompendium

Bahr, Prøis, Mæhlum; Idrettsskader, Gazzette bok, 200

O.Sveen¹, A.Skaug¹, T.Raastad¹ (2014). 'Administration of an antioxidant multi vitamin/mineral supplement reduced training induced increases in VO₂max in well trained subjects'. Sports Med.Phys.Fitness 54 (1):63-69, 2014.

Paulsen G, Cumming K, Holden G, Hallen J, Ronnestad B, Sveen O, Skaug A, Paur I, Bastani N, Ostgaard H, Buer C, Midttun M, Freuchen F, Wiig H, Ulseth E, Garthe I, Blomhoff R, Benestad H and Raastad T. Vitamin C and E supplementation hampers cellular adaptation to endurance training in humans: a double-blind randomized control trial. Journal of Physiology, February 2014 DOI: [10.1113/jphysiol.2013.267419](https://doi.org/10.1113/jphysiol.2013.267419)

LUIDR10218 Inkluderende kroppsøving i et mangfoldig samfunn (5-10) (Høst 2018)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Studiested: Halden

Emneansvarlig: Ole Sveen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Vilkår for ny/utsatt eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obliagtorisk emne i valgfaget *Kroppsøving og idrett for grunnskolelærerutdanning 5-10* (60 studiepoeng) i Grunnskolelærerutdanning 5-10 (240 studiepoeng).

Undervisningssemester

7. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Kandidaten

- har kunnskap om kroppsøvningsfagets læreplan, formål og egenart
- har kunnskap om undervisningsplanlegging, -gjennomføring og -evaluering i kroppsøving
- har kunnskap om forutsetninger for læring på bakgrunn av vekst og utvikling hos eleven
- har kunnskap om hva som kan fremme positiv selvforståelse, helse og bevegelsesglede
- har kunnskap om kroppen som symbol i dagens samfunn, med vekt på hvordan dette kommer til uttrykk i barne- og ungdomskultur
- har kunnskap om begrepet fair play og respekt for andre i tilknytning til kroppsøving
- har kunnskap om grunnleggende ferdigheter, differensiering og vurdering for læring i faget
- har kunnskap om barn og unges utvikling og læring i ulike sosiale, språklige og kulturelle kontekster

Ferdigheter

Kandidaten

- kan vurdere elevens kroppslige læring og forutsetninger som grunnlag for tilpasset opplæring og læringsfremmende tilbakemeldinger
- kan vurdere elevens måloppnåelse, begrunne vurderingene og bidra til at elevene kan reflektere over egen læring og utvikling
- kan inkludere de grunnleggende ferdighetene i undervisningen på fagets premisser
- kan arbeide tverrfaglig med utgangspunkt i kroppsøving

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan analysere og vurdere relevante faglige og etiske problemstillinger i kroppsøvningsfaget
- kan drøfte på hvilken måte kroppsøving kan bidra til elevens allmenndanning
- kan arbeide med mangfold og forskjellighet i kroppsøving og reflektere over fagets innhold og rolle i en flerkulturell skole

Innhold

Emnet består av temaene:

1. Kroppsøvningsdidaktikk (læring i bevegelse, læreplan, undervisningsplanlegging, -metoder, -prinsipper, evaluering og lærerrollen)
2. Tilpasset opplæring og inkluderende kroppsøving i et mangfoldig samfunn
3. Vurdering for læring
4. Grunnleggende ferdigheter og tverrfaglig arbeid
5. Forutsetning for læring

Undervisnings- og læringsformer

Undervisningen er forskningsbasert og profesjonsorientert. Emnet er organisert i teoretiske tema med utgangspunkt i praktisk kontekst. Studentene får erfaring med bruk av digitale verktøy og varierte organiserings- og arbeidsformer, som feks samarbeidslæring og studentrespons. Undervisningen blir gitt som forelesninger, arbeid i grupper, som praktisk aktivitet ledet av lærer, og ved problembasert læring. Undervisningen i praktiske aktiviteter er både lærer- og studentstyrt.

Den praktiske konteksten kan gjennomføres konsentrert og på eksterne arenaer, for eksempel friluftsliv, aktivitetskurs på snø, langrenn og skøyter.

Undervisningen vil gi studentene erfaring med fagspesifikt digitalt verktøy og utvikle studentenes digitale kompetanse innen kroppsøvingsfaget. Det benyttes elektronisk læringsplattform til informasjon, fagstoff, oppgaver og innleveringer. Det blir benyttet digitalt kommunikasjonsverktøy i undervisning- og veiledningssituasjon.

Det forutsettes at studentene tilegner seg nødvendige kunnskaper, ferdigheter og faglig innsikt ved selvstudium i tillegg til timeplanlagt undervisning. Studenten må ta aktivt ansvar for egen læring og benytte digitalt verktøy for tilegnelse og formidling av kunnskap.

Studentene i kroppsøving og naturfag arrangerer en felles fagdag om temaet kropp, kjønn og identitet. Målet for studentene er at de lærer hverandre hvordan de kan hjelpe elevene å akseptere seg selv og hverandre uavhengig av kroppsfasong, seksuell legning osv.

Arbeidsomfang

Emnet er beregnet til totalt 400 timers arbeidsinnsats, inkl. timeplanlagt undervisning, selvstudium, arbeidskrav, eksamensforberedelser og eksamensgjennomføring.

Praksis

Det er ingen praksis i 7. semester. Se nærmere informasjon i Plan for praksis (5-10).

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- *Praktiske aktiviteter:*

- Gjennomføre og få godkjent praktisk prøve i utvalgte aktiviteter.

Det forutsettes deltakelse på ekstern arena for å oppnå godkjenning på enkelte aktiviteter. Studenter som ikke har anledning til å delta på ekskursjoner og utedag kan etter søknad få utarbeidet alternativt opplegg. Opplegget skal dekke læringsmålene.

- *En skriftlig gruppeoppgave*

Oppgaven skal være knyttet til et eller flere sentrale områder som forutsetning for læring, kroppsøvingdidaktikk, tilpasset opplæring, vurdering, grunnleggende ferdigheter, flerkulturelle perspektiver og samiske forhold. Leveres digitalt til fastsatt frist i semesterplan.

- *Minst 80 % aktiv deltaking i undervisning i hvert praktisk emne.* Dersom sykdom/skade eller innvilget søknad om fravær fører til et fravær på over 20 %, må studenten bestå en ekstraordinær praktisk/muntlig prøve i faget for å kunne fremstilles til eksamen. Ved fravær over 50 % må aktiviteten tas på nytt neste studieår og studenten kan ikke fremstille seg til eksamen inneværende studieår.

Arbeidskrav må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Muntlig, individuell eksamen. Varighet: ca. 35 minutter.

Muntlig eksaminasjon tar utgangspunkt i emnets læringsutbyttebeskrivelser, undervisning gitt i emnets tema og pensumlitteratur. Ingen hjelpemidler tillatt.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Intern og ekstern sensor.

Vilkår for ny/utsatt eksamen

Eventuelt ny/utsatt eksamen foregår ved neste ordinære gjennomføring av emnet.

Evaluering av emnet

Emnet har muntlig underveisevaluering og skriftlig, individuell studentevaluering ved semesterslutt (EVA3).

Litteratur

Litteraturlista er sist oppdatert 05.06.2017

Brattenborg, S. & Engebretsen, B. (2013). Innføring i kroppsøvingdidaktikk. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Huseby, B. & Tangen, S. (2014). Bevegelsesglede, idrettsglede og mer fysisk aktivitet for elever på byggfag. Kroppsøving (3). (Landslaget fysisk fostring).

Jacobsen, A. M. (2012). Motivasjonsteori som utgangspunkt for å skape et best mulig læringsmiljø i kroppsøving. Tilgjengelig fra: www.idrottsforum.org

Lyngstad, I. (2014). Ribbevegsløping gir liten bevegelsesglede. Kroppsøving (3) (Landslaget fysisk fostring).

Ommundsen, Y. (2013). Fysisk-motorisk ferdighet gjennom kroppsøving; et viktig bidrag til elevenes allmenndanning og læring i skolen. Norsk Pedagogisk tidskrift (2).

Standal, Ø. F. & Rugseth, G. (red.). (2015). Inkluderende kroppsøving. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Traavik, H., Hallås, O. & Ørvig, A. (red.). (2009). Grunnleggende ferdigheter i alle fag. Oslo: Universitetsforlaget.

Vinje, E. (red.). (2016). Kroppsøvingdidaktiske utfordringer. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Utdanningsdirektoratet (u.å). Veiledning til læreplanen i kroppsøving 5-7 årstrinn.

Utdanningsdirektoratet, 2016. Læreplan i kroppsøving. Hentet fra; <http://www.udir.no/kl06/KRO1-04/Kompetansemaal@arst=98844765&kmsn=583858936>

Utdanningsdirektoratet, 2016. Læreplan generell del. Hentet fra; <http://www.udir.no/Laereplaner/Kunnskapsloftet/Generell-del-av-laereplanen>

Utdelt materiale under forelesninger / praktiske økter

LUSAM10117 Samfunnskunnskap og historie 1 (5-10) (Høst 2018)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Stuedsted: Halden

Emneansvarlig: Gitte Cecilie Motzfeldt

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Samfunnsfag for grunnskolelærerutdanningen 5-10 (60 studiepoeng)*.

Undervisningssemester

7. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Kandidaten

- kan utforme en samfunnsfaglig beskrivelse og drøfting av makt, kjønn, identitet og sosialiseringprosesser
- har profesjonsrettet kunnskap om barns rettigheter, skoledemokrati og deres økonomiske og demokratiske deltakelse i et nasjonalt og internasjonalt perspektiv
- har kritisk kjennskap til relevant forskning om de historiske hovedtrekkene ved samfunnsutviklingen i Norge og andre deler av verden

Ferdigheter

Kandidaten

- kan anvende gjeldende lover og samfunnsfaglige perspektiver på seksualitet og grensesetting, mobbing, og vold
- kan diskutere minoriteters rettigheter i Norge og det mangfoldige samfunnet som ressurs og utfordring, samt samenes status som urfolk
- kan bruke forskning om nasjonal og internasjonal politikk, rettsvesen og økonomi som perspektiv på samfunnet
- kan tenke historisk og økonomisk om produksjon og forbruk i velferdsstaten

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan sette i gang og lede læringsprosesser som sikrer progresjon i arbeid med grunnleggende ferdigheter, og kartlegge arbeidet med sikte på å tilpasse opplæringen til elevers behov og gi læringsfremmende tilbakemeldinger
- kan forberede elever til å leve i og forstå et mangfoldig og demokratisk samfunn og fremme bærekraftig utvikling
- kan filtrere og vurdere samfunnsfaglige og statistiske kilder og ressurser for å svare på sammensatte spørsmål og gi elever opplæring i digitale ferdigheter

Innhold

Samfunnsfag bygger opp under og fordypet menneskers selvforståelse og deltakelse. Skolefagets hovedområder samfunnskunnskap og historie hjelper elever til å forstå sine røtter, identitet og samtidig kritisk med tanke på å være med på å utforme fremtiden. I dette emnet studerer vi aktive strukturingsprinsipper og deltakelsesformer i menneskers hverdag og samliv. Kritiske perspektiver på politikk og økonomi i historie og ulike kulturer i og utenfor Norge vektlegges.

- Normer og avvik
- Borgerskap, samfunns- og statsutvikling
- Produksjonsformer og forbrukerkultur
- Imperialisme, migrasjon og menneskerettigheter

Emnet omfatter, i samsvar med grunnskolens læreplan, temaer fra samfunnskunnskap og historie. Alle temaene omfatter fagdidaktiske aspekter.

Normer og avvik tar utgangspunkt i grunnbegreper som forventning, norm og rolle, med særlig fokus på ulike familieformer i ulike kulturer. Ulike former for avvik trekkes inn, både i form av statistiske/sosiale, deskriptive/normative, samt positive/negative avvik, for eksempel knyttet til etniske og seksuelle minoriteter og avvik i skolen.

Borgerskap, samfunns- og statsutvikling setter fokus på bakgrunnen til det demokratiske samfunn i Norge, fra de tidligste tider og fram til unionsoppløsningen med Sverige. Istid, steinalder, urbefolkning, middelalder, unionstid, hvorfor vi feirer 17. mai og hvordan medborgerskap ser ut i dag er viktig stikkord.

Produksjonsformer og forbrukerkultur behandler menneskets produksjonsformer gjennom de tre hovedfasene jeger-, bonde- og industrisamfunn. Sistnevnte gjennomløper slike moderniseringsprosesser som en fabrikkrevolusjon, en tungindustrirevolusjon og en datarevolusjon.

Imperialisme og menneskerettigheter omhandler bakgrunnen for og nåværende status til dagens mangfold, med spesielt fokus på opprettelsen av den hvite manns verdensherredømme gjennom de siste fem hundre års historie. Også her er det snakk om faser, fra pirat-, kjøpmanns-, markeds-, koloni- og eventuelt ny-imperialisme

Fagdidaktiske grunntanker som grunnleggende ferdigheter, vurdering, tilpasset opplæring og minoritetskulturelle perspektiver er integrert i alle temaene.

Undervisnings- og læringsformer

De vanligste tilrettelagte læringsformene i emnet er:

- forelesninger
- refleksjon over praksis
- gruppearbeid
- metodiske øvelser/analyse
- casearbeid
- samarbeidslæring og studentrespons

Arbeidsomfang

Emnet er beregnet til totalt 400 timers arbeidsinnsats, inkl. timeplanlagt undervisning, selvstudium, arbeidskrav, eksamensforberedelser og eksamensgjennomføring.

Praksis

Det er ingen praksis i 7. semester. Se nærmere informasjon i Plan for praksis (5-10).

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- Muntlig fremlegg med sammensatt tekst om et undervisningsopplegg som behandler en aktuell samfunnsfaglig problemstilling med kollegavurdering
- Fagartikkel, innleveres digitalt.
- Refleksjonsnotat, innleveres digitalt.
- Deltakelse på profesjonsdager

Arbeidskravene belyser blant annet minoritetskulturelle perspektiv.

Studentene skal i minst ett av arbeidskravene gi hverandre tilbakemeldinger.

Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell skriftlig hjemmeeksamen over tre døgn (72 timer).

Karakterregel: A–F.

Sensorordning

Intern og ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Emneansvarlig har ansvar for at studentene gjennomfører en emneevaluering (EVA3). Resultatene behandles av lærerne i emnet i samarbeid med studieleder. Det gis tilbakemeldinger til studentene.

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert 14. september 2018.

Bangstad, S./Døving, C. A. (2015): Hva er rasisme, Oslo: Universitetsforlaget, 7-90.

Bjørndal, Cato R.P. (2017): Det vurderende øyet. Observasjon, vurdering og utvikling i pedagogisk praksis, Oslo: Gyldendal 2017. (Skal leses av studentene som har praksis høst 2018).

Bjørshol, S./Nolet, R. (red., 2017): Utforskning i alle fag, Kristiansand: Cappelen Damm Akademisk, kap. 1, 2, 4, 8.

Eriksen, T. B./Harket, H./Lorenz, E. (red., 2005): Jødehat. Antisemittismens historie fra antikken til i dag, Oslo: N.W. Damm & Søn, 33-159.

Grimen; H. (2004): Samfunnsvitenskapelige tenkemåter, Oslo: Universitetsforlaget, kap. 12, s. 320-368.

Hagemann, Gro (1992): Skolefolk. Lærernes historie i Norge, Oslo: Gyldendal, 9-88.

Hermansen, H.P. (2010): Uten 1814 er du fortapt?, Stjørdal: Læringsforlaget.

Hermansen, H.P. (2017): Tretten revolusjoner. En tematisk verdenshistorie, Avdeling for lærerutdanning: kompendium, kap. 10 og 15.

Kant, Immanuel (1784): «Hva er opplysning?», i: Nilsen, H.F. og Jordheim, Helge (red., 2014): Politisk frihet, 213-225, Oslo: Res Publica.

Hobsbawm, Eric (1962): «The World in the 1780s», «The Industrial Revolution», «The French Revolution», i: The Age of Revolution 1789-1848, London.

Koritzinsky, T. (2012): Samfunnskunnskap, fagdidaktisk innføring, Oslo: Universitetsforlaget.

Lund, E. (2016): Historiedidaktikk. En håndbok for studenter og lærere (5. utgave), Oslo: Universitetsforlaget.

Lund, Anne Bonnevie/Moen, Bente Bolme (red., 2010): Nasjonale minoriteter i det flerkulturelle Norge, Trondheim: Tapir Akademisk Forlag, s. 15-115.

Nilsen, H. F. (2014): «Forord», «Den politiske frihetens glemte historie», i: Nilsen, H. F. og Jordheim, Helge (red., 2014): Politisk frihet.

Paine, T. (1776): «Tanker om Amerikas nåværende situasjon» (fra Common Sense), i: Nilsen, H.F. og Jordheim, Helge (red.): Politisk frihet, s. 193-211.

Reinert, E. (2008): «Hvordan de rike landene ble rike», i: Global økonomi, Oslo: Spartacus, 56-80.

Skinner, Q. (2009): «Frihet som fravær av vilkårlig makt», i: Skinner (2009), Vilkårlig makt. Essays om politisk frihet, Oslo: Res Publica, 191-226.

Stray, J. H. (2010), Demokratisk medborgerskap i skolen. En kritisk analyse, Universitetet i Oslo: doktoravhandling, kapittel «Medborgerskap i praksis» s. 64-85.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 25. okt. 2021 02:50:10

LUSAM10313 Historie, samfunnskunnskap og geografi fordypning 1 (5-10) (Høst 2018)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Stuedsted: Halden

Emneansvarlig: Gitte Cecilie Motzfeldt

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Samfunnsfag for grunnskolelærerutdanningen 5-10 (60 studiepoeng)*.

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 7. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Hentet fra Nasjonale retningslinjer for grunnskolelærerutdanningen 5.-10. trinn.

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om hendelser og forhold i samtida i lys av maktforhold og menneskers handlinger og valg i nær og fjern fortid
- har kunnskap om samspill og konflikt mellom naturgrunnlag og levekår
- har kunnskap om utviklingen i den globale verdensøkonomien og politiske, kulturelle, miljømessige og sosiale konsekvenser av denne utviklingen, også i et urfolksperspektiv
- har kunnskap om sosialisering og identitetsutvikling i ungdomsårene
- har kunnskap om vitenskapelige teorier og metoder i faget
- har kunnskap om relevant forsknings- og utviklingsarbeid innenfor fagområdet
- har kunnskap om sentrale fagdidaktiske metoder og teorier

Ferdigheter

Studenten

- kan anvende faglig kunnskap og resultat fra forsknings- og utviklingsarbeid
- kan arbeide selvstendig med faglige og fagdidaktiske spørsmål og analysere faglige problemstillinger ut fra fagområdets fakta og teorigrunnlag
- kan kritisk analysere samfunnsfaglige problemstillinger og stimulere til dette i opplæringen
- kan arbeide selvstendig med faglige spørsmål og analysere faglige problemstillinger ut fra fagområdets fakta og teorigrunnlag
- kan reflektere over og vise innsikt i historiske prosesser
- kan beherske og vurdere bruk av faglige hjelpemidler og uttrykksformer i samfunnsfag
- kan tilpasse undervisningen til enkelteleven ved å legge til rette for varierte og differensierte læringsaktiviteter
- kan bevisstgjøre elevene i valg av læringsstrategier
- kan ta i bruk og veilede elever i sentrale samfunnsfaglige metoder

Generell kompetanse

Studenten

- kan oppdatere seg faglig og reflektere over egen praksis
- kan kritisk reflektere over samfunnsfaglige problemstillinger
- kan arbeide selvstendig og sammen med andre for å identifisere, analysere og løse problemer knyttet til elevers læring og utvikling i samfunnsfaget

Innhold

Emnet omfatter temaer fra geografi, historie og samfunnskunnskap. Alle temaene omfatter fagdidaktiske aspekter.

Temaene er:

- Politikk og maktkanaler i Norge
- Sentrum og periferi i historisk, sosiologisk og geografisk perspektiv
- Regional utvikling i Norge og Norden i løpet av de siste tiårene
- Aspekter ved Europas politiske geografi

Undervisnings- og læringsformer

Emnet er organisert over to ukentlige økter. I tillegg kommer to heldags ekskursjoner. Undervisningen bygger på forskningsbasert kunnskap.

Læringsformene i emnet er:

- forelesninger
- gruppearbeid
- faglig og didaktisk refleksjon
- aktiv bruk av IKT/medier

Områdene grunnleggende ferdigheter, vurdering, tilpasset opplæring, flekulturelle og samiske perspektiv er integrert i emnet.

Arbeidsomfang

Det forutsettes at studentene tilegner seg nødvendige kunnskaper, ferdigheter og faglig innsikt ved selvstudium.

Det er beregnet at studentene arbeider med lærestoffet i selvstudium 24 timer i uken, i tillegg til 16 undervisningstimer som er timeplanlagt. Til sammen 40 timer per uke. Studenten må ta aktivt ansvar for egen læring.

Praksis

Det er ingen praksis i 7. semester. Se nærmere informasjon i Plan for praksis (5-10).

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen.

- Fagartikkel
- Refleksjonsnotat knyttet til emnet

Fagartikkel og refleksjonsnotat belyser deler av områdene grunnleggende ferdigheter, vurdering, tilpasset opplæring, flekulturelle og samiske perspektiv.

Eksamen

Individuell muntlig eksamen.

Varighet ca 30 minutter.

Ingen hjelpemidler tillatt.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Interne og eksterne sensorer.

Evaluering av emnet

Emneansvarlig har ansvar for at studentene gjennomfører en emneevaluering (EVA3). Resultatene behandles av lærerne i emnet i samarbeid med studieleder. Tilbakemeldinger gis studentene i et møte.

Litteratur

Litteraturliste oppdatert 8. oktober 2018.

Historie og samfunnsfag:

Arkivmagasinets artikler om første verdenskrig, s. 6-29.

Fure, Odd-Bjørn: Mellomkrigstid 1920-1940, Oslo: Universitetsforlaget 1996, del III, kapittel I: «Norge mellom stormaktene», s. 239-285. OBS: Boken er digitalisert på Nasjonalbibliotekets nettsider.

Griffin, Roger: The Nature of Fascism, London/New York 1991, 1-51.

Grimnes, Ole Kristian: «Okkupasjon og politikk i Norge», i: Dahl, Hans Fredrik et.al. (red.): Danske tilstander. Norske tilstander, Oslo: Forlaget Press 2010, s. 89-113.

Jupskås, Anders Ravik: Ekstreme Europa. Ideologi, årsaker og konsekvenser, Oslo: Cappelen Damm 2012, kapittel 1 (s. 13-36), kapittel 2 (s. 37-55), kapittel 5 (s. 113-155).

Kjeldstadli, Knut: Et splittet samfunn 1905-35, Oslo: Aschehoug 1994, kapittel: «Et moderne samfunn» (s. 94-109), kapittel: «Klassesolidaritet og massemarked» (s. 124-137), kapittel: «De økonomiske krisene» (172-179), kapittel: «Omstilling og klassekamp i industrien» (s. 180-186), kapittel: Fra sosialistisk revolusjon til sosial renovasjon» (s. 212-223). OBS: Boken er digitalisert på Nasjonalbibliotekets nettsider.

Payne, Stanley, A History of Fascism 1914-45, Oxon: Routledge 1995, s. 35-79.

Simone de Beauvoir (1949), Utdrag fra Det annet kjønn, i Friis Nilsen & Jordheim (2014), Politisk frihet, s. 395-405 (10 s.)

Gunn-Elisabeth Birkelund og Trond Petersen (2016), "Likestilling: Utdanning, politikk og arbeid", i Frønes (2016), Det norske samfunn, bind 2, kapittel 22, s. 190-210. (20 s.). I kompendium lagt ut på Canvas.

Grethe Brochmann (2016), "Innvandring til Skandinavia. Velferdsstater i pluralismens tid", i I. Frønes (2016), Det norske samfunn, bind 1, Oslo: Gyldendal Akademisk, s. 130-154 (24 s.) I kompendium lagt ut på Canvas.

Gøsta Esping-Andersen (1990) The three worlds of welfare capitalism, Cambridge: Polity Press: 4-50 (46s.). Lagt ut på Canvas.

Esping-Andersen, G. (1999), Social foundations of postindustrial economies. Oxford: Oxford University Press: 73-94 (21s). Lagt ut på Canvas.

Sjur Kasa (2016), "Klimautfordringer i et norsk og skandinavisk perspektiv", kapittel 14 i I. Frønes (2016), Det norske samfunn, Oslo: Gyldendal Akademisk, s. 311-334 (23 s.) I kompendium lagt ut på Canvas.

Håvard Friis Nilsen (2014), "Den politiske frihetens glemte historie", i H. F. Nilsen og Helge Jordheim: Politisk frihet, Oslo. (34 s)

Jens Arup Seip (1963), "Fra embetsmannsstat til ettpartistat", i Fra embetsmannsstat til ettpartistat og andre essays, Oslo: Universitetsforlaget, s. 7-43 (36 s). Lagt ut i Canvas.

Wilkinson, Richard & Pickett, Kate (2009): The Spirit Level. Why Equality is Better for Everyone, Penguin Books, London. Les: Introduction, 1. The End of an Era, 7. Physical Health and Life Expectancy og 13. Dysfunctional Societies. Norsk utgave Ulikhetens pris: hvorfor likere fordeling er bedre for alle (2010). (40s)

Dag Østerberg (2012), kapittel 22. "Herredømme og kontroll" og kapittel 23. "Samfunnsklasser, klassekamp og sosiale bevegelser" i Sosiologiens nøkkelbegreper, Oslo: Cappelen Damm Akademisk, 116-133 (17 s). Lagt ut på Canvas.

Geografi:

Nolet, R. Bjørshol, S. (2017), Utforsking i alle fag. Cappelen Damm Akademisk. (kap. 1,2,8)

Hanssen, G.S., Klausen, J.E. og Langeland, O. (red.): Det regionale Norge 1950-2050. Abstrakt Forlag AS 2012, hele boka (unntatt kapittel 5,6, 10-11 og 13).

Jens Fredrik Nystad og Espen Rosèn, "Samfunnsgeografi"

Læremiddelforlaget, 2012, 2 opplag Side 40-103 og side 220-240

Jordhus-Lier, David og Stokke, Kristian. (red), (2017) Samfunnsgeografi: En innføring. Cappelen Damm Akademisk. (kap.1, 3, 15, 17, 20) Bare tilgjengelig online og kan lastet ned i ulike formater fra: <https://press.nordicopenaccess.no/index.php/noasp/catalog/book/14>

Engelstoft, Sten og Herrik G. Larsen (2013) Territorium, stat og nation. Aspekter af Europas politiske geografi. Fredriksberg, Samfundslitteratur. Hovedbok i politisk geografi - Hele boka

Mikkelsen, Rolf og Per Jarle Sætre (red.)(2010) Geografididaktikk for klasserommet. En innføringsbok i geografiundervisning for studenter og lærere. 2. utgave. Kristiansand, Høyskoleforlaget. (Kap. 1,2,3,6,8,12)

Flint, C and Taylor P, Political Geography, World-Economy, Nation-State and Locality (2011), Published by Routledge. ISBN 13:978-0-273-73590-8 (pbk) (kap 4 og 5)

Hermansen, Hans Petter (Læringsforlaget 2010): Maktens kanaler. Kap. 3

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 25. okt. 2021 02:50:10

LUMUS10111 Musikkteoretisk grunnlag, dans, lytting og refleksjon (5-10) (Høst 2018)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Stuedsted: Halden

Emneansvarlig: Øystein Sverre Warem

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Musikk for grunnskolelærerutdanning 5-10* (60 studiepoeng).

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 7. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om de særpreg lærings- og erkjenningformene som er knytt til kunstarleg, estetisk og musikalsk verksemd

- har kunnskap om psykologiske og kulturelle faktorar som verkar inn på utviklinga av barn og unges musikalitet, uttrykksformer, kreativitet og identitet
- har grunnleggjande kunnskap om norsk og internasjonal musikk frå ulike sjangrar og musikkhistoriske epokar, om norsk og samisk tradisjonsmusikk og om musikk frå andre kulturar
- har kunnskap om grunnleggjande musikkteori og ulike former for musikkanalyse
- har kunnskap om korleis musikk blir brukt og integrert i ulike former for samfunnsuttrykk, t.d. i film og media og om korleis musikk kan vere eit formande element i slike samanhengar
- har kunnskapar om musikk læraren som leiar og tilretteleggjar for musikkopplæring for trinna 5-10
- har kunnskap om musikkfaget si historie og rolle i samfunnet, læreplanar i faget og faget si læreplanhistorie

Ferdigheiter

Studenten

- kan synge og bruke stemma på varierte måtar, uttrykke seg musikalsk og meningsfullt på eige hovudinstrument og akkompagnere song på piano, gitar eller anna akkordinstrument
- kan danse til og med musikk og meistre eit representativt utval av tradisjonelle og moderne dansar frå ulike kulturar til bruk i musikkundervisning på trinna 5-10
- kan leie og instruere song-, samspel- og danseprosessar med medstudentar og med elevar på trinna 5-10
- kan lytte aktivt og reflekterande til eit representativt utval av musikk frå ulike sjangrar, historiske periodar og ulike kulturar
- vise kunnskap om musikken gjennom bruk av musikkanalyse og gjennom verbale så vel som andre kunstrelaterte uttrykksformer, t.d. dans/rørsle og drama
- kan komponere musikk på varierte måtar, improvisere med instrument og stemme og kunne leie improvisasjons- og komposisjonsprosessar for elevar på trinna 5-10
- kan bruke analoge og digitale musikkinstrument og tekniske og elektroniske hjelpemiddel med tanke på musikalsk skaping, formidlingsverksemd og musikkproduksjon
- kan ta i bruk og vurdere varierte arbeidsformer, metodar og læringsmateriell som over tid er utvikla i skolefaget musikk for trinna 5-10
- kan leggje til rette for musikalsk opplæring og utvikling for elevar med spesielle evner eller vanskar
- kan gjennomføre tilpassa opplæring for elevar med ulik bakgrunn, ulike føresetnader og interesser

Generell kompetanse

Studenten

- kan initiere fagleg samarbeid og bruke musikk både som regifag og som støttefag i fleirfaglege tema- og prosjektarbeid i sine framtidige yrkesroller
- har innsikt i og kan drøfte musikkens rolle som identitetsskapar, kommunikasjonsmedium og kulturuttrykk i skolekvardagen og i eit fleirkulturelt samfunn
- kan aktivisere og stimulere elevane si evne til å skape, oppleve, uttrykke og reflektere

Innhold

Emnet vil ta for seg følgende tema:

- Musikkteori
- Pop/rock
- Dans
- Piano i grupper
- Sang i grupper
- Gitar i grupper

Praksis - teori og metode

Områdene tilpasset opplæring, flerkulturelle og samiske perspektiver er integrert i temaene.

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger, fagdidaktisk refleksjon, gruppeundervisning og praktisk musisering med stor grad av egenøving. Undervisningen bygger på forskningsbasert kunnskap.

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i emnet er beregnet til 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

Det er ingen praksis i 7. semester. Se nærmere informasjon i Plan for praksis (5-10).

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- Lytteprøve i pop/rock
- Skriftlig forskningsbasert oppgave i pop/rock
- Danseprøve
- Pianoprøve
- Gitarprøve
- Sangprøve
- Deltakelse på undervisningen. Det er 80 % aktiv deltaking i undervisning i hvert tema.

Dersom sykdom/skade eller innvilget søknad om fravær fører til et fravær på over 20 %, må studenten bestå en ekstraordinær praktisk/muntlig prøve i emnet for å kunne fremstille seg til eksamen.

Arbeidskravene må være godkjente før studenten kan framstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell skriftlig sekstimers eksamen

Kandidaten vil bli prøvd i musikkteoretisk grunnlag og pop/rock.
Ingen hjelpemidler tillatt.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Ekstern og intern sensor.

Evaluering av emnet

Studenten får mulighet til å gi skriftlig og muntlig evaluering underveis i studiet (EVA 3). Emneansvarlig har ansvaret for oppfølging av emneevalueringen.

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert 18. juni 2014.

Musikkteori: Øyvind Risa. Musikkteori & arrangering. Universitetsforlaget

Pop/rock: Per Reinholdt Nielsen. Rebell & remix. Rockens historie. Systime forlag. Kompendier i dans og piano.

Sang: Norsk sangbok. Norsk folkehøgskolelag. Cappelen.

Ikt: Det benyttes Sibelius som notasjonsprogram.

Piano: Arbeidsbok i pianospill. Elisabeth Giske. Kompendium.

Gitar: Gitarkurs for GLU-studenter. Øystein Warem. Kompendium.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 25. okt. 2021 02:50:09

LUMUS20111 Lytte, forstå, utøve og reflektere (5-10) (Høst 2018)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Stuedsted: Halden

Emneansvarlig: Øystein Sverre Warem

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Musikk for grunnskolelærerutdanning 5-10* (60 studiepoeng).

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 7. semester (høst).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten

- har solid kunnskap om analoge og digitale læringsressursar og læringsmateriell som er utvikla til bruk i skolefaget på 5.- 10. trinn og til uformelle læreprosessar utanom skolen, t.d. på internett, og kunne vurdere desse kritisk
- har kunnskap om kjenneteikn på eit mangfaldig og inkluderande læringsmiljø og fellesskap for musikalsk læring for trinna 5-10
- har solid kunnskap om musikkteori og om musikalsk sjanger-, komposisjons-, og form-lære, og om representativ musikk frå ulike tider og i ulike kulturar
- har kjennskap til historia til profesjonsrelevante sider av musikkfaget som vitskaps- og utøvingsfag
- har kunnskap om musikk og følelseskunnskap og om ulike sider ved musikkens verknad på sinn og kropp, særleg med vekt på musikalsk ungdomskultur

Ferdigheiter

Studenten

- kan planlegge, gjennomføre og vurdere ulike læreprosessar knytt til musikk, dans/rørsle og skolekonsertar for trinna 5- 10 og drøfte korleis skolen og samfunnet kan leggje til for slike opplevingar som del av musikkopplæring
- kan framføre et variert repertoar av song og musikk, musikalsk og uttrykksfullt, åleine, og i samspel med andre, i grunnskolen og på andre opplæringsarenaer
- kan improvisere, komponere, arrangere og produsere, utøve og leie, og framføre musikk på konsertar og i andre offentlege rom
- kan vise eit godt utvikla musikkgeør som kan danne grunnlag for musikalsk forståing, eiga musisering og skaping
- kan notere eigne komposisjonar og leggje til rette for musikalsk materiale for ulike framføringsføremål og for musikkundervisning og læreprosessar på trinna 5-10
- kan reflektere over og drøfte musikkens rolle i det fleirkulturelle samfunnet med særleg vekt på samspelet mellom musikalsk ungdomskultur og musikktradisjonar frå ulike kulturar
- kan drøfte kva rolle uformelle opplæringsarenaer betyr for musikk- og danseopplæring av elevar på 5.-10. trinn og kva for verknad slike erfaringar kan ha for musikkopplæringa på skolen
- kan vurdere og analysere musikk med utgangspunkt i teori om estetikk og kulturutvikling
- kan vurdere, analysere og delta i varierte fagdidaktiske forskings- og utviklingsprosessar

Generell kompetanse

Studenten

- kan planlegge, gjennomføre og vurdere ei heilskapleg musikkopplæring i samarbeid med skolen sine samarbeidspartnarar, i tråd med gjeldande læreplanen for grunnskolen
- kan vurdere ulike verktøy for elewurdering i musikkfaget og samanlikne med tilsvarande for andre fagområde, og kommunisere grunnlaget for vurdering til elevar, føresette, kollegaer og skoleleiing

Innhold

Emnet vil ta for seg følgende tema:

- Jazzhistorie
- Kor
- Samspill

Områdene grunnleggende ferdigheter og flerkulturelle perspektiv er integrert i temaene.

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger og gruppeundervisning. Undervisningen bygger på oppdatert forskningsbasert kunnskap.

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i emnet er beregnet til 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

Det er ingen praksis i 7. semester. Se nærmere informasjon i Plan for praksis (5-10).

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- Lytteprøve i jazz
- Skriftlig forskningsbasert oppgave i jazz
- Samspillskonsert
- Deltakelse på undervisningen. Det er 80 % aktiv deltaking i undervisning i hvert tema. Dersom sykdom/skade eller innvilget søknad om fravær fører til et fravær på over 20 %, må studenten bestå en ekstraordinær praktisk/muntlig prøve i emnet for å kunne fremstille seg til eksamen.

Arbeidskravene må være godkjente før studenten kan framstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell skriftlig firetimers eksamen i jazzhistorie.

Tillatt hjelpemiddel: noteark.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Interne sensorer.

Evaluering av emnet

Studenten får mulighet til å gi skriftlig og muntlig evaluering underveis i studiet (EVA3). Emneansvarlig har ansvaret for oppfølging av emneevalueringen.

?

Litteratur

Litteraturlista er oppdatert 17. august 2011.

Jazz: Carl Petter Opsahl. En fortelling om jazz. Unipuls forlag.

Norsk sangbok, utgitt av norsk folkehøgskolelag, Cappelen forlag.

LA101IKT14 Innføring i informasjons- og kommunikasjonsteknologi (Høst 2018)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Fakultet for lærerutdanninger og språk

Studiested: Nettbasert

Emneansvarlig: Magnus Nohr

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

- Obligatorisk emne for studenter som tar studiet *IKT for lærere (30 studiepoeng)*.
- Valgfritt enkeltemne for studenter som er i en lærerutdanning ved HiØ
- Videreutdanning for lærere

Emnet tilbys som MOOC.

Undervisningssemester

IKT for lærere (30 studiepoeng): 1. semester (høst)

Enkeltemne for studenter i lærerutdanning: MOOC høst 2017.

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kandidaten

- har gode ferdigheter i bruk av relevante verktøyprogram knyttet til digital studieteknikk, tekstbehandling, regneark, presentasjonsprogram, bildebehandling, videoredigering, animasjon, screencast, websider, blogg, digitale tavler, digitale fortellinger og web 2.0 (programvare på Internett)
- har utviklet kompetanse i forhold til bruk av teksttyper i undervisning og læring, for eksempel film, lyd, animasjonsfilm, screencast og digital historiefortelling
- har kunnskap om bruk av sammensatte tekster knyttet til digital studieteknikk og undervisning
- kan anvende IKT som hjelpemiddel i planlegging og administrasjon av eget studium, og for undervisning.
- kan arbeide i digitale læringsmiljø, bruke digitalt utstyr i lærings situasjoner og annen kommunikasjon og samarbeid over internett
- kan anvende multimediautstyr knyttet til grafikk, animasjon, bilde, lyd og video
- har kjennskap til relevant fri programvare, web 2.0 og nettressurser
- kan installere programvare som er aktuell til bruk i barnehagen og skoleverket eller i høyere utdanning
- behersker grunnleggende begreper knyttet til IKT
- kan produsere digitale læremidler
- kjenner verktøy for deling av erfaringer og kunnskap på Internett gjennom ulike former for blogging og samskriving
- kan bruke digitale hjelpemidler i arbeid med barn med lese- og skrivevansker
- behersker digital kommunikasjon på ulike arenaer
- har kjennskap til bruk av opphavsrett i klasserommet og på Internett

Innhold

Det blir lagt vekt på grunnleggende temaer innen IKT. Emnet tar utgangspunkt i Kunnskapsløftets beskrivelse av utvikling og bruk av digitale ferdigheter, tilsvarende mål i Rammeplanen for barnehagen og læreplanen for videregående skole.

Se ellers læringsutbyttebeskrivelsene.

Undervisnings- og læringsformer

Emnet gis i høstsemesteret og er nettbasert. Arbeidsformene som anvendes er relevante for arbeidsoppgaver lærere står overfor i barnehage, skole og annen relevant opplæring. Arbeidsformer som vil bli brukt er skriftlig og videobaserte læringsressurser. Hovedvekt vil ligge på at studenten opparbeider ferdigheter i bruk av digitale verktøy. Emnet gjennomføres som praktisk oppgavearbeid.

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i emnet er 20 timer i uka inkludert undervisning.

Eksamen

Individuell eksamensmappe bestående av 10 eksamenskomponenter.

Mappen vurderes til *Bestått/ikke bestått* av to interne sensorer. *Alle eksamenskomponenter i mappen må være bestått.*

Eksamensmappen består av følgende komponenter:

1. **Digitale notater**
2. **Kontorprogramvare og samskriving**
3. **Presentasjonsprogram**

4. **Bildebehandling**
5. **Video og animasjon**
6. **Digitalt vurderingsarbeid**
7. **Interaktiv tavle**
8. **Webpublisering**
9. **Student respons systemer (SRS)**
10. **Digitale hjelpemidler for elever med lese- og skrivevansker, samt opphavsrett.**

Alle komponenter skal leveres gjennom læringsplattform (LMS).

Ved *Ikke bestått* må mappen med alle komponentene tas på nytt.

Evaluering av emnet

Studentene skal evaluere emnet i digitalt spørreskjema ved emnets slutt.

Litteratur

Pensum ligger tilgjengelig i de ulike modulene i LMS for IKT for lærere.

LUNOR10117 Barnelitteratur, leseopplæring og munnlegheit (5-10) (Høst 2018)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Stuedsted: Halden

Emneansvarlig: Camilla Häbler

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Norsk for grunnskolelærerutdanning 5-10* (60 studiepoeng).

Undervisningssemester

7. semester (haust) i *Grunnskolelærerutdanning 5-10* (240 studiepoeng).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Kandidaten

- har kunnskap om relevante teoriar om lesing og leseopplæring
- har kunnskap om dei ulike funksjonane lesing kan ha for elevars utvikling og læring
- har kunnskap om lesestrategiar
- har kunnskap om kva som kjenneteiknar munnlege, skriftlege og samansette tekstar; fiksjonstekstar og sakprosatetekstar i ulike sjangrar, og tekstar frå eldre og nyare medium
- har kunnskap om relevante teoriar innan munnleg opplæring
- har kunnskap om relevante litteraturteoretiske og litteraturdidaktiske omgrep og perspektiv
- har kunnskap om barnelitteratur og nyare litteratur som vender seg mot vaksne lesarar

Ferdigheiter

Kandidaten

- kan vurdere og bruke relevante undervisningsmetodar i leseopplæring frå 5. til 10. trinn, både for elevar med norsk som førstespråk og andrespråk
- kan leggje til rette for og stimulere elevar til variert munnleg bruk av språket
- kan leggje til rette for at elevar får lese eit breitt utval litteratur, også sakprega tekstar i tradisjonelle og moderne medium, at dei utviklar leselyst og gode lesestrategiar og blir stimulerte til vidare lesing
- kan analysere, tolke og vurdere tekster og presentere litterære og litteraturteoretiske innsikter på varierte måtar
- kan bruke varierte arbeidsmåtar for auka litteraturforståing og glede hos elevane
- kan samtale om litteratur og tilpasse form og innhald i samtalen med omsyn til kjønn, alder, kunnskap og kulturell bakgrunn hos mottakarane

Generell kompetanse

Kandidaten

- er ein sikker munnleg språkbrukar og stø i skriftleg bokmål og nynorsk
- kan arbeide med språk og tekst i fleirkulturelle klasse miljø
- kan formidle norskfaglege innsikter og tilpasse form og innhald til ulike målgrupper
- kan leggje til rette for at arbeidet med språk og litteratur kan styrke identiteten til elevane og oppmode dei til aktiv deltaking i det offentlege liv

Innhold

NOR101 er konsentrert om desse fagområda:

- Litteraturteori, tekstteori og sjangerlære
- Lesing og leseopplæring
- Munnleg opplæring

I dette emnet er det tekstkunnskap og lesing som står sentralt. Det vil bli arbeid både teoretisk og skoleretta med alle områda, i samsvar med måla for læringsutbytte. Det fleirspråklege og fleirkulturelle perspektivet vil bli integrert i ulike tema. Det vil også bli lagt vekt på at studentane skal utvikle eigen kompetanse i skriftlege og munnlege sjangrar.

Undervisnings- og læringsformer

Tilnærminga til stoffet skjer i hovudsak gjennom forelesingar, arbeid i basisgrupper og individuelt arbeid, og lærestoffet skal bygge på anerkjent forskingsbasert kunnskap. I lærarutdanninga spelar dessutan praksisperiodane ei viktig rolle, og samarbeid med praksisskolane opnar for verdifull fagleg og didaktisk refleksjon knytt til læringsutbytta i emnet.

Digitale arbeidsmåtar i emnet er blant anna:

Innføring i bruk av læringsplattform, innføring i bruk av Word (eller tilsvarende tekstbehandlingsprogram) og stavekontroll, læringsressursar for grunnskolen på nett, digital tilbakemelding på arbeidskrav (munnleg og/eller skriftleg).

Arbeidsomfang

I emnet må det reknast med totalt 400 timar arbeidsinnsats, inkl. timeplanlagt undervisning, sjølvstudium, arbeidskrav, eksamensførebuing og eksamensgjennomføring.

Praksis

Praksis er integrert i emnet. Erfaringar frå praksis vil bli brukt i arbeidet med norskfaget. Praksisopplæringa er nærmere beskreve i Plan for praksis for Grunnskolelærerutdanningen 5-10.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

I løpet av semesteret blir det gitt oppgåver av fagleg og didaktisk karakter knytt til tema i emnet, og i samband med praksis:

1. Individuell skriftleg oppgåve med litterær analyse
2. Deltaking på profesjonsdagar
3. Individuell skriftleg oppgåve om eiga lesing
4. Individuell skriftleg rapport om arbeidet med dei skjønnlitterære tekstane i emnet

Begge målformer skal vere representerte, kvar med om lag 50 % av tekstmengda.

Tilbakemelding på arbeidskrav kan dels vere frå faglærarar, dels frå andre studentar, eventuelt kan dei bli vurdert av studenten sjølv (f.eks. refleksjonslogg). Meir detaljert beskriving av innhaldet i arbeidskrava vil bli gitt ved undervisningsstart.

Begge målformer skal vere representert blant dei skriftlege arbeidskrava.

Alle arbeidskrav må vere godkjende før studenten kan framstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell heimeeksamen

Varighet: tre dagar.

Omfang: 3000 ord (+/- 10%). Innholdsliste og litteraturliste kjem i tillegg.

Målform: Bokmål

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Intern og ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Studentane får anledning til å delta i evaluering av emnet (EVA3). Resultata blir handsama av studieleiar og av faglærarane som er knytt til emnet.

Litteratur

Litteraturlista er sist oppdatert 22.06.2017

Teoripensum:

Lesing og leseopplæring:

Penne, Sylvi (2001). Å bli en som leser litteratur - en utviklingshistorie om lesing fra 6 til 16. I *Norsk som identitetsfag - norsklæreren i det moderne*. Oslo: Universitetsforlaget. (ca. 19 sider)

Roe, Astrid (2014). *Lesedidaktikk - etter den første leseopplæringen*. Oslo: Universitetsforlaget. (ca. 224 sider)

Litteratur og litteraturdidaktikk:

Birkeland, Tone & Ingebjørg Mjør (2012). *Barnelitteratur - sjangrar og teksttypar*. Oslo: Cappelen Damm. (ca. 200 sider)

Kaldestad, Per O. (2006). *Diktboka - om arbeid med poetiske tekstar i skolen*. Oslo: Cappelen. (Teoridelen, 130 sider)

Munnleg opplæring:

Eide, Ove L. (2016). Norsk munnleg i nærlys og perspektiv - frå Normalplanen av 1939 til Ludvigsenutvalet si tid. *Norsklæreren 2*, 30-37. (8 sider)

Ellingsen, Line (2016). Appell etter femavsnittmetoden - retorikk i klasserommet. *Norsklæreren 2*, 38-45. (8 sider)

Hertzberg, Frøydis (2016). Muntlighet i norskfaget - hvor er vi nå? *Norsklæreren 2*, 23-29. (8 sider)

Kjeldsen, Jens E. (2016). Gi ordet - til elevene. *Norsklæreren 2*, 16-22. (7 sider)

Bakken, Jonas (2014). *Retorikk i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget. (ca. 120 sider)

Primærttekster:

Tre biletbøker:

Bache-Wiig, Anna og Lisa Aisato (2010). *Don Fridtjof*. Oslo: Cappelen Damm.

Dahle, Gro og Svein Nyhus (2002). *Snill*. Oslo: Cappelen.

Fosse, Jon og Akin Düzakin (2005). *Kant*. Oslo: Samlaget.

Fire verk frå nyare nordisk barne- og ungdomslitteratur:

Hagerup, Klaus (1990). *Høyere enn himmelen*. (tilgjengeleg som e-bok)

Harstad, Johan (2008). *Darlah - 172 timer på månen*. Oslo: Cappelen Damm.

Lindgren, Astrid (1973). *Bröderna Lejonhjärta*. Stockholm: Rabén & Sjögren. (på svensk)

Loe, Erlend (2003). *Kurt koker hodet*. Oslo: Cappelen.

Sakprosa for barn og ungdom

Ersland, Bjørn Arild (2010). *Fengslet - en bok om å sitte inne*. Oslo: Omnipax.

Eitt drama

Ibsen, Henrik (1867). *Peer Gynt*. (tilgjengelig som e-bok)

Fire nordiske romanar frå nyare tid:

Arvola, Ingeborg (2004). *Forsiktig glass*. Oslo: Cappelen.

Niemi, Mikael (2000). *Populärmusik från Vittula*. Stockholm: Norstedts. (på svensk)

Vaage, Lars Amund (2002). *Kunsten å gå*. Oslo: Oktober.

Ørstavik, Hanne (1999). *Like sant som jeg er virkelig*. Oslo: Oktober. (tilgjengelig som e-bok)

Studentene skal lese tre kompendier:

- Kompendium i folkedikting
- Novellekompendium
- Lyrikkompendium

E-post fagansvarlig: camilla.habler@hiof.no

LUIDR10118 Praktisk undervisning og læring i bevegelse (5-10) (Vår 2019)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Studiested: Halden

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Absolutte forkunnskaper
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Vilkår for ny/utsatt eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Kroppsøving og idrett for grunnskolelærerutdanning 5-10* (60 studiepoeng) i Grunnskolelærerutdanning 5-10 (240 studiepoeng).

Absolutte forkunnskaper

Det forutsettes at studenten er svømmedyktig før han/hun starter på emnet. Se utdanningsdirektoratets definisjon: <http://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/veiledning-til-lareplaner2/svomme--og-livredningsopplaring/grunnlaget-for-svomming-og-livredning/svommedyktighet/>

Undervisningssemester

8. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Kandidaten

- har kunnskap om idretts- og bevegelsesaktivitet, friluftsliv, leik, dans og tidsaktuelle bevegelsesformer i barne- og ungdomskultur
- har kunnskap om barn og unges livssituasjoner, gjeldende lowerk og barn og unges rettigheter

Ferdigheter

Kandidaten

- kan planlegge, gjennomføre og evaluere undervisning i kroppsøving ut fra lowerk og gjeldende læreplan
- kan legge til rette for læringsarbeid som kan fremme bevegelsesglede i variert idretts- og bevegelsesaktivitet, leik, dans, friluftsliv og svømming
- kan anvende egne ferdigheter og kunnskaper innen varierte bevegelsesaktiviteter med tanke på undervisning i kroppsøving
- kan utforske egne og andre kroppslige uttrykk og lede og gjennomføre skapende prosesser hvor bevegelseserfaring og refleksjon er sentralt
- kan utvikle egne ferdigheter og kunnskaper innen leik, friluftsliv, dans, idrett og andre bevegelsesaktiviteter med tanke på undervisning i kroppsøving
- kan gi svømmeopplæring på trinn 5–10 og utføre livreddende førstehjelp, DHLR og livberging i vann
- kan identifisere farer, vurdere og ivareta elevenes sikkerhet i ulike aktiviteter og bevegelsesmiljøer
- kan tilpasse opplæringen til elevenes forutsetninger og behov, og bruke varierte undervisningsmetoder

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan kommunisere med elever, foresatte og kolleger om kroppsøving
- kan arbeide med kroppsøving og bevegelsesaktivitet i tverrfaglig perspektiv
- kan analysere og vurdere relevante faglige problemstillinger i kroppsøvingfaget
- kan drøfte på hvilken måte kroppsøving kan bidra til elevens allmenndanning

Innhold

Emnet består av temaene:

1. Læring i bevegelse (friluftsliv, idretts- og bevegelsesaktiviteter, tidsaktuelle aktiviteter, dans, leik)
2. Kroppsøvingdidaktikk (gjennomføring og evaluering av undervisning)

Undervisnings- og læringsformer

Undervisningen er forskningsbasert og profesjonsorientert. Emnet er organisert i praktiske aktiviteter i ulike bevegelsesmiljøer og teoretiske forelesninger. Studentene får erfaring med bruk av digitale verktøy og varierte organiserings- og arbeidsformer, som feks samarbeidslæring og studentrespons. Undervisningen blir gitt som forelesninger, arbeid i grupper, som praktisk aktivitet ledet av lærer, og ved problembasert læring. Noen deler av emnet gjennomføres konsentrert, for eksempel vinter- friluftsliv. Studenten må påregne kostnader knyttet til ekskursjoner. Se arbeidskrav.

Gjennom undervisningen får studentene innsikt i- og erfaring med digital studieteknikk og digitalt verktøy rettet mot kroppsøvfaget som blant annet undervisningsvideoer, elektronisk stemplingsutstyr i orientering, GPS. Det benyttes elektronisk læringsplattform til informasjon, fagstoff, oppgaver og innleveringer. Det blir benyttet digitalt kommunikasjonsverktøy i undervisnings- og veiledningssituasjon.

Det forutsettes at studentene tilegner seg nødvendige kunnskaper, ferdigheter og faglig innsikt gjennom timeplanlagt undervisning og selvstudium. Studenten må ta aktivt ansvar for egen læring og digital studieteknikk.

Det forutsettes at studentene tilegner seg nødvendige kunnskaper, ferdigheter og faglig innsikt ved selvstudium i tillegg til timeplanlagt undervisning. Studenten må ta aktivt ansvar for egen læring og benytte digitalt verktøy for tilegnelse og formidling av kunnskap.

Arbeidsomfang

Emnet er beregnet til totalt 400 timers arbeidsinnsats, inkl. timeplanlagt undervisning, selvstudium, arbeidskrav, eksamensforberedelser og eksamensgjennomføring.

Praksis

Det er to uker praksis i 8. semester; skoleovertakelse. Se nærmere informasjon i Plan for praksis (5–10).

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- *Praktiske aktiviteter;*
Gjennomføre og få godkjent praktisk prøve i utvalgte aktiviteter.
- *Planlegge og gjennomføre en tverrfaglig utedag* med utgangspunkt i kroppsøvfaget for elever på 5.-10. trinn
Det forutsettes deltakelse på ekstern arena for å oppnå godkjenning på enkelte aktiviteter. Studenter som ikke har anledning til å delta på ekskursjoner kan etter søknad få utarbeidet alternativt opplegg. Opplegget skal dekke læringsmålene.
- *Minst 80 % aktiv deltaking i undervisning i hvert praktisk emne.*
Dersom sykdom/skade eller innvilget søknad om fravær fører til et fravær på over 20 %, må studenten bestå en ekstraordinær praktisk/muntlig prøve i faget for å kunne fremstilles til eksamen. Ved fravær over 50 % må aktiviteten tas på nytt neste studieår og studenten kan ikke fremstille seg til eksamen inneværende studieår.

Arbeidskrav må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell praktisk muntlig eksamen

Forarbeider

48 timer før eksamen trekker kandidaten et kompetansemål fra læreplan i kroppsøving med tilhørende aktivitet. Kandidaten skal med utgangspunkt i kompetansemålet og aktiviteten planlegge et helhetlig emnekurs. Kandidaten skal planlegge et undervisningsopplegg på 70 minutter for barn på mellomtrinnet 5–7 eller på ungdomstrinnet 8–10 ved å bruke et didaktisk planleggingsskjema. Undervisningsopplegget skal være forankret i læringsmål i læreplanene for barne- og ungdomsskolen. Kandidaten skal også skrive et refleksjonsnotat i henhold til utlevert mal hvor egne refleksjoner rundt planlegging av undervisning fremkommer. Omfang 1000-1200 ord.

Kandidaten skal levere didaktisk planleggingsskjema og refleksjonsnotat.

Gjennomføring

- **Praktisk eksamen, komponent 1: Undervisning.**

Den praktiske eksamen hvor kandidaten skal gjennomføre undervisningsopplegget varer ca. 20 minutter. Sensor velger ut hvilke deler av undervisningsopplegget kandidaten skal gjennomføre. Kandidaten får beskjed om dette ca. 35 minutter før eksamensstart. Under eksamen skal medstudenter være «elever». Det er obligatorisk frammøte under hele eksamen for alle studentene.

Denne komponenten teller 80 %.

- **Praktisk eksamen, komponent 2: Muntlig høring**

Muntlig høring i etterkant av undervisningskomponenten varer ca. 15 minutter og dreier seg om kandidatens planlegging, gjennomføring og evaluering av undervisningsopplegget, samt kandidatens praktiske og teoretiske ferdighet i emnet.

Denne komponenten teller 20 %.

Det settes en samlet, helhetlig karakter i emnet.

Karakterregel A–F.

Sensorordning

Intern og ekstern sensor.

Vilkår for ny/utsatt eksamen

Eventuell ny/utsatt eksamen foregår ved neste ordinære gjennomføring av emnet.

Evaluering av emnet

Emnet har muntlig underveisevaluering og skriftlig, individuell studentevaluering ved semesterslutt (EVA3).

Litteratur

Litteraturlista er sist oppdatert 27.03.2018.

Brattenborg, S. & Engebretsen, B. (2013). *Innføring i kroppsøvingdidaktikk*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Enoksen, E., Sletten S. H. & Brunes, A. O. (2012). *Aktivitetslære*. Oslo: Gyldendal.

Husebye, B. & Karlsen, K. (2016). "Oj, skal vi gjøre dette i dag?" Lærerstudenter og lærerutdannes meningsdanning i en workshop i dans som praktisk-estetisk fag. *Nordic Journal of Dance - practice, education and research*, 7 (1), 28-41.

Utdanningsdissektoratet (u.å.). *Veiledning til læreplan i kroppsøving 5.–7. årstrinn*.

Utdanningsdirektoratet. 2016. *Læreplan i kroppsøving*. Hentet fra: <http://www.udir.no/kl06/KRO1-04/Kompetansemaal?arst=98844765&kmsn=583858936>

Utdanningsdirektoratet. 2016. *Læreplan generell del*. Hentet fra: <http://www.udir.no/Lareplaner/Kunnskapsloftet/Generell-del-av-lareplanen/>

Utdelt materiale under forelesninger / praktiske økter

LUIDR10310 Treningslære/bevegelseslære (5-10) (Vår 2019)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Stuedsted: Halden

Emneansvarlig: Harald Oseland

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Kroppsøving og idrett for grunnskolelærerutdanning (60 studiepoeng)* i Grunnskolelærerutdanning 5-10 (240 studiepoeng).

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 8. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten har kunnskap om

- kroppsøvingsfagets utvikling og legitimering

- vurdering og dokumentasjon av læring i lys av kroppsøvingsfagets egenart
- forsknings- og utviklingsarbeid knyttet til kroppsøving
- trening, treningsprinsipper og treningsledelse egnet for ulike aldersgrupper
- kroppen i bevegelse, spesielt med tanke på læring av kroppslige og idrettslige ferdigheter

Ferdigheter

Studenten kan

- videreutvikle egne kunnskaper og ferdigheter i lek, idrett, dans, friluftsliv og tidsaktuelle bevegelsesformer med tanke på undervisning i kroppsøving
- vurdere bevegelsesmiljøer, aktivitet og trening egnet for ulike aldersgrupper
- vurdere fagdidaktiske problemstillinger og bruke relevant teori og forskning med sikte på å forbedre undervisning og læring i kroppsøving
- gjennomføre forsøks- og utviklingsarbeid knyttet til egen lærerkompetanse i kroppsøving
- utvide eget repertoar av aktiviteter og arbeidsmåter med tanke på undervisning i kroppsøving

Generell kompetanse

Studenten kan

- arbeide tverrfaglig med utgangspunkt i kroppsøving
- bidra til nytenking og innovasjon i faget kroppsøving
- reflektere omkring kroppsøving som del av norsk kultur og i et flerkulturelt og internasjonalt perspektiv

Innhold

Temaer som blir berørt er hurtighet, spenst, styrke og utholdenhet. Fagdidaktisk refleksjon knyttet til ulike problemstillinger står sentralt. Det blir utført analyser av ulike teknikker, og studentene skal lage treningsprogram, vurdere og evaluere dette. Se for øvrig detaljert plan (deles ut ved semesterstart).

Undervisnings- og læringsformer

Undervisningen er lagt opp som forelesninger, basisgrupperarbeid og framlegg. Undervisningen bygger på oppdatert forskningsbasert kunnskap. Pensumlitteratur brukes i stor grad som utgangspunkt for emnet. IKT inngår i undervisning og læring, i basisgruppesammenheng og ved felles forelesninger.

Arbeidsomfang

Det forventes en studieinnsats i emnet på minimum 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

Det er to uker praksis i 8. semester; skoleovertakelse. Se nærmere informasjon i Plan for praksis (5-10).

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Følgende arbeidskrav må være godkjent av faglærer før studenten kan framstille seg til eksamen:

- To innleveringsoppgaver i gruppe
Omfanget på oppgavene skal være 5 - 8 A4-sider. Oppgavene må innleveres til faglærerne innen fastsatt frist satt i semesterplanen.

Arbeidskravene er utgangspunkt for studentenes refleksjoner under muntlig eksamen i sluttvurderingen.

Eksamen

Emnet avsluttes i mars.

Muntlig, individuell eksamen. Varighet: ca. 30 minutter

Muntlig eksaminasjon tar utgangspunkt i de to innleveringsoppgavene (se arbeidskrav) og pensum forøvrig. Ingen hjelpemidler tillatt.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Intern og ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Emnet har muntlig underveisevaluering og skriftlig, individuell studentevaluering ved semesterslutt (EVA3). Emneansvarlig har ansvaret for oppfølging av emneevalueringen.

Litteratur

Litteraturlista er sist oppdatert 30. juni 2014.

Holand, Aasmund; Bevegelsens Årsak. Elementær innføring i mekanikk og bevegelsesanalyse. Cappelen Akademiske forlag 2008

Gjerset, A. *Idrettens treningslære*. Oslo.: Universitetsforl, 1992

Enoksen og Tønnessen. *Utholdenhetstrening, forskning og beste praksis*, Cappelen Damm forlag 2013.

LUSAM10217 Geografi og samfunnsfaglige metoder 1 (5-10) (Vår 2019)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Stuedsted: Halden

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Samfunnsfag for grunnskolelærerutdanningen 5-10* (60 studiepoeng).

Undervisningssemester

8. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Kandidaten

- har bred kunnskap om samfunnsfag som skolefag, dens historie og egenart, og nyere samfunnsfagdidaktisk teori og forskning med vekt på kritisk dannelse
- har god kunnskap om bruk av digitale kilder i samfunnskunnskap og kan vurdere disse kritisk
- behersker sentrale samfunnsfaglige teorier, metoder, ferdigheter og begrepsapparat
- har demografisk og profesjonsrettet kunnskap om samspill og konflikt mellom ulike typer ressursbruk i en global sammenheng

Ferdigheter

Kandidaten

- kan tenke geografisk om fysisk geografi lokalt, nasjonalt og internasjonalt
- kan beskrive og forklare natur- og kulturlandskap som natur, kultur og historie, inkludert ferdigheter i bruk av kart, digitale og papirbaserte
- kan bearbeide og analysere gitte opplysninger for å resonnerer om regionalgeografiske tema
- kan bruke didaktisk innsikt og forskning til å skape og evaluere varierte undervisningsmetoder og læremidler ut fra hva som fremmer læring og en analytisk forståelse av gjeldende læreplan

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan sette i gang og lede læringsprosesser som sikrer progresjon i arbeid med grunnleggende ferdigheter, og kartlegger arbeidet med sikte på å tilpasse opplæringen til elevers behov og gi læringsfremmende tilbakemeldinger
- kan forberede elever til å leve i og forstå et mangfoldig og demokratisk samfunn og fremme bærekraftig utvikling
- kan filtrere og vurdere samfunnsfaglige og statistiske kilder og ressurser for å svare på sammensatte spørsmål og gi elever opplæring i å vurdere digitale ressurser

Innhold

Arbeid med samfunnsfag innebærer å bli kjent med vår fysiske og menneskelige sammenheng samt å reflektere over faglige utforskningsmetoder. Som skolefag skal samfunnsfag hjelpe unge mennesker til å orientere seg i verden. Hovedområdene geografi og utforskeren spiller på elevers forskningsvilje og nysgjerrighet om en verden de påvirker i økende grad. I opplæringen om «utforskeren» får studenter en innføring i overordnede problemstillinger i samfunnsfag samt metodespørsmål. Denne delen av emnet inkluderer også en mer systematisk innføring i samfunnsfagdidaktikk. I geografidelen får studenter opplæring i å støtte elevers voksende verdensbilde ved bruk av kart, observasjoner og kritisk bruk av varierte kilder.

Emnet omfatter, i samsvar med grunnskolens læreplan, temaer fra geografi og utforskeren. Temaene er:

- Geografi:
  - Vær- og klimaendringer
  - Landskap og kartanalyse
  - Demografi i Norge og verden forøvrig
  - Utforskeren og samfunnsfagdidaktikk:
    - Teori og metode i samfunnsfag
    - Samfunnsfagdidaktikk samt kritisk og demokratisk dannelse

Vær og klimaendringer er et velegnet tema til å fremme innsikt i forholdet mellom mennesker og omgivelser. Hvilke geografiske faktorer som mest påvirker og bestemmer variasjonene i vær og klima i Norge, er et eget tema. Det gjelder også temaet globale klimaendringer.

Landskap og kartanalyse gir innføring i geologiske prosesser samt forståelse og bruk av kart til å lese landskaper. Resultatene av forvitring, massebevegelser, det rennende vannets arbeid, isbreers arbeid, vindens arbeid, frostens arbeid og bølgenes arbeid påvises og drøftes.

Demografi i Norge og verden forøvrig tar for seg befolkningsutviklingen i verden med et tidsperspektiv på ett hundre år bakover og noen tiår framover i tid og rom. Ressurser og ressursbruk holdes opp mot befolkningsutviklingen, og kritisk drøfting av ulike ressursbegrep er sentralt. En spesifikk geografisk case vil brukes til å studere global demografi.

Teori og metode i samfunnsfag syr sammen noen av de overordnede temaene i samfunnsfag og gir studenten metodologiske og teoretiske redskap til å forme og svare på sammensatte problemstillinger som kan brukes i klasserommet. Fagets epistemologi og kognitive ferdigheter er i sentrum.

Samfunnsfagdidaktikk samt kritisk og demokratisk dannelse behandler debatter og forskning om kjennetegn til gode arbeidsmåter i samfunnsfagundervisning på 5.-10. trinn, samt hvordan evaluere tilnærminger etter blant annet læringseffekter, klassemiljø, dannelse og kunnskapsteori. God fagspesifikk vurderingspraksis og tilpasset opplæring er også sentralt. Fagtemaene settes inn i sammenhenger hvor de brukes til å vise arbeidsmåter som gjør at det faglige innholdet blir til læringsutbytte for lærerstudenter og for grunnskoleelever. Hovedvekten ligger på arbeidsformer i samfunnsfag på mellomtrinnet og på ungdomstrinnet.

Fagdidaktiske grunntanker som grunnleggende ferdigheter, vurdering, tilpasset opplæring og minoritetskulturelle perspektiver er integrert i alle temaene.

Undervisnings- og læringsformer

De vanligste tilrettelagte læringsformene i emnet er:

- forelesninger
- gruppearbeid
- metodiske øvelser/analyse
- to heldagsekskursjoner i lokalmiljøet
- samarbeidslæring og studentrespons

Arbeidsomfang

Emnet er beregnet til totalt 400 timers arbeidsinnsats, inkl. timeplanlagt undervisning, selvstudium, arbeidskrav, eksamensforberedelser og eksamensgjennomføring.

Praksis

Det er to uker praksis i 8. semester; skoleovertakelse. Se nærmere informasjon i Plan for praksis (5-10).

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- Deltakelse på to heldagsekskursjoner
- Kurs i papirbaserte og digitale kart
- Deltakelse på profesjonsdager

Studentene skal i minst et av arbeidskravene gi hverandre tilbakemeldinger

Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell skriftlig eksamen, 6 timer

Tillatte hjelpemidler: Alle, unntatt kommunikasjon og det åpne nettet.

Karakterregel: A–F.

Sensorordning

Intern og ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Emneansvarlig har ansvar for at studentene gjennomfører en emneevaluering (EVA3). Resultatene behandles av lærerne i emnet i samarbeid med studieleder. Det gis tilbakemeldinger til studentene.

Litteratur

Litteraturlisten er oppdatert 27. november 2018.

Befring, E. (2015): Forskningsmetoder i utdanningsvitenskap, Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Benjaminsen, T. A og Svarstad, H. (2017) Politisk økologi: Miljø, mennesker og makt. (Kapittel 6-9). Universitetsforlaget, Oslo.

Corner, Geoff (2008), Geologiskolen. Universitetet i Trømsø. Bare tilgjengelig online:
<http://geologiskolen.uit.no/generellGeologiskolen/generell/prosesser/pros1.htm>

Gould, WTS. (2015) Population and Development. 2nd Revised edition. Routledge Perspectives on Development. Routledge Milton Park. (Kap. 2 og 3 Tilgjengelig i Canvas)

Jordhus-Lier, David og Kristian Stokke (red), (2017) Samfunnsgeografi: En innføring. Cappelen Damm Akademisk. (kap. 3, 4 og 22) ISBN 9788202567422 Bare tilgjengelig online og kan lastet ned i ulike formater fra: [https://press.nordicopenaccess.no/index.php/noasp/catalog/book/14\(kap3,4,22\)](https://press.nordicopenaccess.no/index.php/noasp/catalog/book/14(kap3,4,22))

Kalvig, S. (200), Vær og klima, Schibsted forlag. Tilgjengelig i Canvas

Klemsdal, T. (2002). Landformene i Østfold. Natur i Østfold, 21(2/1), 7-31. (24 sider) Tilgjengelig digitalt:
http://nhm2.uio.no/botanisk/nbf/ofa/nio2002/2_landformer.pdf

Marston, S.A& Knox, P.L, (2016) Human Geography, Places and Regions in Global Context, seventh edition. Pearson Educational Limited (side 91-131) Tilgjengelig i Canvas

Mikkelsen, Rolf og Per Jarle Sætre (red.) (2015). Geografididaktikk for klasserommet. (3. utg.). [Oslo]: Cappelen Damm akademisk. ISBN 978-82-0249-146-8

Nolet, R. Bjørshol, S. (2017), Utforskning i alle fag. Cappelen Damm Akademisk. (Kap. 1,2,8)

Nystad, J.F. og Rosèn, E. (2012), "Samfunnsgeografi"

Læremiddelforlaget, 2 opplag. Tilgjengelig i Canvas

Sæbye, Espen (2014), Demografiske Overganger. I Folkemengdens bevegelse 1735-2014: en tabellstudie. Statistisk sentralbyrå, Oslo. Tilgjengelig i Canvas

Sulebak, J. R. (2007). Landformer og prosesser. Bergen: Fagbokforlaget.

Eller:

Trømborg, D. (2006), Geologi og landformer i Norge. Fagbokforlaget. 2 opplag (2016)

Whitaker, R, Burroughs, B, Robertson, T & Eleanor, V – Talbot, Meteorologi for alle, Gyldendal Fakta. Tilgjengelig på Canvas

Anbefalt supplerende litteratur:

Miljødirektoratet (2014), Klimatilpasning og raske utslippskutt er nødvendig, Fakta ark laget av Miljødirektoratet, november 2014 (foreløpig versjon)

Lærebøker/læreboknettsteder: Eide, H., Johansen, O-I. og Øverjordet A. H. (2013) Geografi. Landskaper, ressurser, mennesker, utvikling. Cappelen Damm, Oslo. Nettsted: <http://geografi.cappelendamm.no/>

IPPC (2018), Global warming of 1.5 Degree Celsius. <http://www.ipcc.ch/report/sr15/>

Headline statements of IPCC (2018), Global warming of 1.5-degree Celsius: http://report.ipcc.ch/sr15/pdf/sr15_headline_statements.pdf

IPPC: special report on extreme events, summary for policy makers: http://www.ipcc.ch/pdf/assessment-report/ar5/wg2/ar5_wgII_spm_en.pdf

---

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 25. okt. 2021 02:51:03

LUSAM10418 Historie, samfunnskunnskap og geografi fordypning 2 (5-10) (Vår 2019)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Stuedsted: Halden

Emneansvarlig: Håvard Friis Nilsen

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Samfunnsfag for grunnskolelærerutdanningen 5-10 (60 studiepoeng)*.

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 8. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Hentet fra Nasjonale retningslinjer for grunnskolelæreutdanningen 5.-10. trinn.

Studenten

- har kunnskap om hendelser og forhold i samtida i lys av maktforhold og menneskers handlinger og valg i nær og fjern fortid
- har kunnskap om samspill og konflikt mellom naturgrunnlag og levekår
- har kunnskap om utviklingen i den globale verdensøkonomien og politiske, kulturelle, miljømessige og sosiale konsekvenser av denne utviklingen, også i et urfolksperspektiv
- har kunnskap om sosialisering og identitetsutvikling i ungdomsårene
- har kunnskap om vitenskapelige teorier og metoder i faget
- har kunnskap om relevant forsknings- og utviklingsarbeid innenfor fagområdet
- har kunnskap om sentrale fagdidaktiske metoder og teorier

Ferdigheter

Studenten

- kan anvende faglig kunnskap og resultat fra forsknings- og utviklingsarbeid
- kan arbeide selvstendig med faglige og fagdidaktiske spørsmål og analysere faglige problemstillinger ut fra fagområdets fakta og teorigrunnlag
- kan kritisk analysere samfunnsfaglige problemstillinger og stimulere til dette i opplæringen
- kan arbeide selvstendig med faglige spørsmål og analysere faglige problemstillinger ut fra fagområdets fakta og teorigrunnlag
- kan reflektere over og vise innsikt i historiske prosesser
- kan beherske og vurdere bruk av faglige hjelpemidler og uttrykksformer i samfunnsfag
- kan tilpasse undervisningen til enkelteleven ved å legge til rette for varierte og differensierte læringsaktiviteter
- kan bevisstgjøre elevene i valg av læringsstrategier
- kan ta i bruk og veilede elever i sentrale samfunnsfaglige metoder

Generell kompetanse

Studenten

- kan oppdatere seg faglig og reflektere over egen praksis
- kritisk reflektere over samfunnsfaglige problemstillinger
- kan arbeide selvstendig og sammen med andre for å identifisere, analysere og løse problemer knyttet til elevers læring og utvikling i samfunnsfaget

Innhold

Emnet omfatter temaer fra geografi, historie og samfunnskunnskap. Alle temaene omfatter fagdidaktiske aspekter.

Temaene er:

- Fascisme og nazisme med vekt på europeisk mellomkrigstid
- Verden etter den 2. verdenskrig med vekt på den kalde krigen
- Økonomisk geografi
- Det moderne Kina II

Undervisnings- og læringsformer

Emnet er normalt organisert over to ukentlige økter. I tillegg må studentene regne med å delta på noen ekskursjoner. Undervisningen bygger på forskningsbasert kunnskap. Læringsformene i emnet er:

- forelesninger
- faglig og didaktisk refleksjon
- metodiske øvelser/analyser
- aktiv bruk av IKT/medier
- ekskursjon

Om rådene grunnleggende ferdigheter, vurdering, tilpasset opplæring, flekulturelle og samiske perspektiv er knyttet til de ulike temaene.

Arbeidsomfang

Det forutsettes at studentene tilegner seg nødvendige kunnskaper, ferdigheter og faglig innsikt ved selvstudium.

Det er beregnet at studentene arbeider med lærestoffet i selvstudium 24 timer i uken, i tillegg til 16 undervisningstimer som er timeplanlagt. Til sammen 40 timer per uke. Studenten må ta aktivt ansvar for egen læring.

Praksis

Det er to uker praksis i 8. semester; skoleovertakelse. Se nærmere informasjon i Plan for praksis (5-10).

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

Arbeidskravene må være godkjent av faglærer før studenten kan fremstille seg til eksamen.

- deltakelse på ekskursjoner
- fagartikkel
- refleksjonsnotat knyttet til emnet

Fagartikkel og refleksjonsnotat belyser deler av grunnleggende ferdigheter, vurdering, tilpasset opplæring, flekulturelle og samiske perspektiv som er knyttet til de ulike temaene.

Eksamen

Individuell muntlig eksamen

Varighet ca. 30 minutter.

Ingen hjelpemidler.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Intern og ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Emneansvarlig har ansvar for at studentene gjennomfører en emneevaluering (EVA3). Resultatene behandles av lærerne i emnet i samarbeid med studieleder. Tilbakemeldinger gis studentene i et møte.

Litteratur

Litteraturlisten er sist oppdatert 7. januar 2019.

Befring, E. (2015): *Forskningsmetoder i utdanningsvitenskap*, Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Eriksen, T.H. og Sajjad, T.A. (2015). *Kulturforskjeller i praksis: Perspektiver på det flerkulturelle Norge*, Oslo: Gyldendal 2006, del I kap. 1-3, del II, kap. 5-7.

Eriksen, T.H (2001): *Kultur, kommunikasjon og makt, i Flerkulturell forståelse* Oslo: Universitetsforlaget 2001, 6, 7, 9, 10.

Jordhus-Lier, David og Kristian Stokke (red), (2017) *Samfunnsgeografi: En innføring*. Cappelen Damm Akademisk. kap. 3,5,6, 8,9,10, 19, 20, 22, 25, 26. ISBN: 9788202567422. (122 sider) Bare tilgjengelig online (open access), og kan lastet ned i ulike formater fra: <https://press.nordicopenaccess.no/index.php/noasp/catalog/book/14>

Karlsen, K.H.; Lockhard-Pedersen, V. & Bjørnstad, G.B (2018). Hva slags lærer vil du bli'a? Grunnskolelærer-studenters opplevelse med Storyline som metode i lærerutdanningen. I antologien: K.H. Karlsen & G.B. Bjørnstad (Red.) *Skaperglede, engasjement og utforskertrang. Nye perspektiver på estetiske- & tverrfaglige undervisningsmetoder i pedagogisk virksomhet*. Oslo: Universitetsforlaget. (22 sider)

Koritzinsky, T, (2012), *Samfunnskunnskap, fagdidaktisk innføring*. Universitetsforlaget

Lund, E. (2016). *Historiedidaktikk. En håndbok for studenter og lærere* (5. utg.), Oslo: Universitetsforlaget.

Lundestad Geir: Øst, vest, nord, sør. Hovedlinjer i internasjonal politikk etter 1945, Oslo: Universitetsforlaget 2015, kap. 1-7, 9-10, 12, 14-16.

Mazower, Mark (2012), *Governing the World. The History of an Idea, 1815 to the Present*, London: Penguin Books, kap 7—14.

Mikkelsen, Rolf og Per Jarle Sætre (red.)(2015) *Geografididaktikk for klasserommet. En innføringsbok i geografiundervisning for studenter og lærere*. 4. utgave. Kristiansand, Høyskoleforlaget.

Nolet, R. Bjørshol, S. (2017), *Utforskning i alle fag*. Cappelen Damm Akademisk. Kap. 1,2,8 (40 sider)

Nystad, J.F. og Rosèn, E. (2012) *Samfunnsgeografi* Læremiddelforlaget, 2 opplag. Side 160-191 (30 sider)

Sokol, M. (2011), *Economic Geographies og Globalisation: A short Introduction*. Engelsk. Edward Elgar Publishing Ltd, ISBN13: 9781849801539 Kap. 1,2,3,7 (90 sider)

Sætre, Per Jarle (2002), *Geografi og Storyline*. I *Acta Geographica, Geographical Methods. Proceedings of the Annual Conference of the Norwegian Geographical Society*, Trondheim, Norway, April 5th-6th 2002. Serie A, Nr. 2. Side 110-116 (6 sider) Tilgjengelig online: http://www.svt.ntnu.no/geo/Doklager/Acta/Serie_A_2_Rapport_NGS_konferanse.pdf

Områdestudie: USA.

Earle Black & Merle Black (2002), Chapter 12, "Competitive South, Competitive America", i *The Rise of Southern Republicanism*, Cambridge: Belknap of Harvard University Press, 369—404. (35 s)

Hitchens, Christopher, "All Politics is Local", "War and Revolution in Virginia", og "Revolution in France (and a Meeting with Sally)" i Thomas Jefferson: Author of America, Harper Perennial, s. 7-66. (59 s.)

Johnson, Walter (2013), "The Empire of the White Man's Will" i River of Dark Dreams. Slavery and Empire in the Cotton Kingdom, Cambridge: Belknap Press of Harvard University Press, s. 176—209. (33 s.)

King jr, Martin Luther (1963), "Jeg har en drøm", norsk oversettelse i H. Friis Nilsen & H. Jordheim, Politisk frihet, Oslo: Res Publica, s. 415—23 (8 s.)

Lincoln, Abraham (1858), "Første debatt med Stephen A. Douglas" og (1863) "Gettysburg-talen", norsk oversettelse i H. Friis Nilsen & H. Jordheim, Politisk frihet, Oslo: Res Publica, s. 289—295. (6 s.)

McCurry, Stephanie, "Prologue: The Confederate Project" og "Who Are the People?" i Confederate Reckoning: Power and Politics in the Civil War South, Harvard University Press, s. 1—38. (37 s.)

Nilsen, Håvard Friis (2014), "Det glemte frihetsbegrepet", i H. Friis Nilsen & H. Jordheim, Politisk frihet, Oslo: Res Publica, s. 13—47. (34 s.)

Paine, Thomas (1776), "Tanker om Amerikas nåværende situasjon" fra Common Sense, norsk oversettelse i H. Friis Nilsen & H. Jordheim, Politisk frihet, Oslo: Res Publica, s. 193—213. (20 s.)

Richardson, Heather Cox (1997), "Directing the Legislation of the Country to the Improvement of ther Country", TARIFF AND TAX LEGISLATION, i The Greatest Nation of the Earth. Republican Economic Policies during the Civil War, Cambridge: Harvard University Press, s. 103—139. (36 s.)

Wells, H. G. (1920) The Outline of History Volume 2: The Roman Empire to The Great War, Chapter 8, "The New Democratic Republics of America and France", s. 360—389. (29 s.)

The Declaration of Independence (1776), Treaty With the Six Nations (1794), Lincoln's First Inaugural Address (1861), The Emancipation Proclamation (1864), alle i American Historical Documents, The Harvard Classics vol. 43. New York: P. F. Collier & Son, 1959. (20 s.)

LUMUS10211 Musisere, undervise og lytte (5-10) (Vår 2019)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Stuedsted: Halden

Emneansvarlig: Elisabeth Giske

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Anbefalte forkunnskaper
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Emnet er obligatorisk i valgfaget Musikk (60 studiepoeng). Emnet er obligatorisk i valgfaget *Musikk (60 studiepoeng)*.

Valgfritt emne i Allmennlærerutdanningen, kull 2009.

Valgfritt emne i Allmennlærerutdanningen, kull 2009. //]]> Obligatorisk emne i valgfaget *Musikk i grunnskolelærerutdanning 5-10 (60 studiepoeng)*.

Anbefalte forkunnskaper

Emnet bygger på *Musikk101: Musikkteoretisk grunnlag, dans, lytting og refleksjon (10 studiepoeng)*.

Undervisningssemester

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten

- har solid kunnskap om analoge og digitale læringsressursar og læringsmateriell som er utvikla til bruk i skolefaget på 5.- 10. trinn og til uformelle læreprosessar utanom skolen, t.d. på internett, og kunne vurdere desse kritisk
- har kunnskap om kjenneteikn på eit mangfaldig og inkluderande læringsmiljø og fellesskap for musikalsk læring for trinna 5-10
- har solid kunnskap om musikkteori og om musikalsk sjanger-, komposisjons-, og form lære, og om representativ musikk frå ulike tider og i ulike kulturar
- har kjennskap til historia til profesjonsrelevante sider av musikkfaget som vitskaps- og utøvingsfag
- har kunnskap om musikk og følelseskunnskap og om ulike sider ved musikkens verknad på sinn og kropp, særleg med vekt på musikalsk ungdomskultur

Ferdigheiter

Studenten

- kan planlegge, gjennomføre og vurdere ulike læreprosessar knytt til musikk, dans/rørsle og skolekonsertar for trinna 5- 10 og drøfte korleis skolen og samfunnet kan leggje til for slike opplevingar som del av musikkopplæring
- kan framføre et variert repertoar av song og musikk, musikalsk og uttrykksfullt, åleine, og i samspel med andre, i grunnskolen og på andre opplæringsarenaer
- kan improvisere, komponere, arrangere og produsere, utøve og leie, og framføre musikk på konsertar og i andre offentlege rom
- kan vise eit godt utvikla musikkgehør som kan danne grunnlag for musikalsk forståing, eiga musisering og skaping
- kan notere eigne komposisjonar og leggje til rette for musikalsk materiale for ulike framføringsføremål og for musikkundervisning og læreprosessar på trinna 5-10
- kan reflektere over og drøfte musikkens rolle i det fleirkulturelle samfunnet med særleg vekt på samspelet mellom musikalsk ungdomskultur og musikktradisjonar frå ulike kulturar
- kan drøfte kva rolle uformelle opplæringsarenaer betyr for musikk- og danseopplæring av elevar på 5.-10. trinn og kva for verknad slike erfaringar kan ha for musikkopplæringa på skolen
- kan vurdere og analysere musikk med utgangspunkt i teori om estetikk og kulturutvikling
- kan vurdere, analysere og delta i varierte fagdidaktiske forskings- og utviklingsprosessar

Generell kompetanse

Studenten

- kan planlegge, gjennomføre og vurdere ei heilskapleg musikkopplæring i samarbeid med skolen sine samarbeidspartnarar, i tråd med gjeldande læreplanen for grunnskolen
- kan vurdere ulike verktøy for elevvurdering i musikkfaget og samanlikne med tilsvarende for andre fagområde, og kommunisere grunnlaget for vurdering til elevar, føresette, kollegaer og skoleleiing

Innhold

Emnet vil ta for seg følgende tema der grunnleggende ferdigheter og forskningsbasert undervisning er integrert:

- Musikkdidaktikk
- Flerkulturell og samisk musikk med lytteprøve

- Utøvende sang/gitar/piano
- Samspill
- Norsk folkemusikk med studietur

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger, gruppeundervisning, fagdidaktisk refleksjon og praktisk musisering med stor grad av egenøving. Underviningen bygger på forskningsbasert kunnskap.

Utgifter knyttet til studietur, reise og opphold, skal bekostes av studentene selv.

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i emnet er beregnet til 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

Det er to uker praksis i 8. semester; skoleovertakelse. Se nærmere informasjon i Plan for praksis (5-10).

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- Prosjektarbeid i form av konsert
- Lytteprøve i flerkulturell og samisk musikk
- Prøve i gitarspill
- Prøve i pianospill
- Prøve i sang
- Folkemusikk-kurs med studietur
- Didaktisk metodisk framføring
- Deltakelse på undervisningen. Det er 80 % aktiv deltaking i undervisning i hvert tema. Dersom sykdom/skade eller innvilget søknad om fravær fører til et fravær på over 20 %, må studenten bestå en ekstraordinær praktisk/muntlig prøve i emnet for å kunne fremstille seg til eksamen.

Arbeidskravene må være godkjent før studenten kan framstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell muntlig eksamen i didaktikk med piano, gitar og sang

Varighet ca. 35 minutter pr. student.

Karakterregel: A-F.

Sensorordning

Eksterne sensorer.

Evaluering av emnet

Studenten vil få mulighet til å gi skriftlig og muntlig evaluering i løpet av semesteret (EVA3). Emneansvarlig har ansvaret for oppfølging av emneevalueringen.

Litteratur

Litteraturlista sist oppdatert 21. juni 2016.

Ingrid Maire Hanken og Geir Johansen: Musikkundervisningens didaktikk, Cappelen Damm Akademisk (2013)

Norsk sangbok, Norsk Folkehøgskolelag, Cappelens Folag a.s.

Gitar: Kompendium

Pianospill: Kompendium

Didaktikk: Kompendium

Flerkulturelt kompendium.

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 25. okt. 2021 02:51:01

LUMUS20216 Utøve, lytte, skape og forstå (5-10) (Vår 2019)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Stuedsted: Halden

Emneansvarlige: Øystein Elle, Elisabeth Giske

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Anbefalte forkunnskaper
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Musikk for grunnskolelærerutdanning 5-10* (60 studiepoeng).

Anbefalte forkunnskaper

Emnet bygger på *Musikk101 Musikkteoretisk grunnlag, dans, lytting og refleksjon (5-10)* (10 stp) og *Musikk201 Lytte, forstå, utøve og reflektere (5-10)* (10 stp).

Undervisningssemester

Grunnskolelærerutdanningens 8. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Studenten

- har solid kunnskap om analoge og digitale læringsressursar og læringsmateriell som er utvikla til bruk i skolefaget på 5.- 10. trinn og til uformelle læreprosessar utanom skolen, t.d. på internett, og kunne vurdere desse kritisk
- har kunnskap om kjenneteikn på eit mangfaldig og inkluderande læringsmiljø og fellesskap for musikalsk læring for trinna 5-10
- har solid kunnskap om musikkteori og om musikalsk sjanger-, komposisjons-, og formålære, og om representativ musikk frå ulike tider og i ulike kulturar
- har kjennskap til historia til profesjonsrelevante sider av musikkfaget som vitskaps- og utøvingsfag
- har kunnskap om musikk og følelseskunnskap og om ulike sider ved musikkens verknad på sinn og kropp, særleg med vekt på musikalsk ungdomskultur

Ferdigheiter

Studenten

- kan planlegge, gjennomføre og vurdere ulike læreprosessar knytt til musikk, dans/rørsle og skolekonsertar for trinna 5- 10 og drøfte korleis skolen og samfunnet kan leggje til for slike opplevingar som del av musikkopplæring
- kan framføre et variert repertoar av song og musikk, musikalsk og uttrykksfullt, åleine, og i samspel med andre, i grunnskolen og på andre opplæringsarenaer
- kan improvisere, komponere, arrangere og produsere, utøve og leie, og framføre musikk på konsertar og i andre offentlege rom
- kan vise eit godt utvikla musikkgehør som kan danne grunnlag for musikalsk forståing, eiga musisering og skaping
- kan notere eigne komposisjonar og leggje til rette for musikalsk materiale for ulike framføringsføremål og for musikkundervisning og læreprosessar på trinna 5-10
- kan reflektere over og drøfte musikkens rolle i det fleirkulturelle samfunnet med særleg vekt på samspelet mellom musikalsk ungdomskultur og musikktradisjonar frå ulike kulturar
- kan drøfte kva rolle uformelle opplæringsarenaer betyr for musikk- og danseopplæring av elevar på 5.-10. trinn og kva for verknad slike erfaringar kan ha for musikkopplæringa på skolen
- kan vurdere og analysere musikk med utgangspunkt i teori om estetikk og kulturutvikling
- kan vurdere, analysere og delta i varierte fagdidaktiske forskings- og utviklingsprosessar

Generell kompetanse

Studenten

- kan planlegge, gjennomføre og vurdere ei heilskapleg musikkopplæring i samarbeid med skolen sine samarbeidspartnarar, i tråd med gjeldande læreplanen for grunnskolen
- kan vurdere ulike verktøy for elevvurdering i musikkfaget og samanlikne med tilsvarande for andre fagområde, og kommunisere grunnlaget for vurdering til elevar, føresette, kollegaer og skoleleiing

Innhold

Emnet tar for seg følgende tema som inkluderer grunnleggende ferdigheter og forskningsbasert undervisning:

- Musikkhistorie
- Kordireksjon/kor
- Komponering
- Gitar, piano og sang

- Hørelære

Undervisnings- og læringsformer

Forelesninger og gruppe-/eneundervisning, didaktisk refleksjon, samt praktisk musisering med stor grad av egenøving. Undervisningen bygger på forskningsbasert kunnskap.

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i emnet er beregnet til 20 timer pr uke inkludert undervisning.

Praksis

Det er to uker praksis i 8. semester; skoleovertakelse. Se nærmere informasjon i Plan for praksis (5-10).

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

- 5 innleverte og godkjente komposisjoner
- Lytteprøve i klassisk musikk
- Internkonsert
- Kordireksjon/kor
- Prøve i hørelære
- Deltakelse på undervisningen. Det er 80 % aktiv deltaking i undervisning i hvert tema. Dersom sykdom/skade eller innvilget søknad om fravær fører til et fravær på over 20 %, må studenten bestå en ekstraordinær praktisk/muntlig prøve i emnet for å kunne fremstille seg til eksamen.

Arbeidskravene må være godkjente før studenten kan framstille seg til eksamen.

Eksamen

Eksamen består av to deleksamener:

Deleksamen 1: 4 timers skriftlig eksamen i klassisk musikkhistorie (vektes 50 % av samlet karakter i emnet).

Ingen hjelpemidler tillatt.

Deleksamen 2: Individuell eksamen i gitar, piano og sang, ca. 30 min. pr. student (vektes 50 % av samlet karakter i emnet).

Begge deleksamner må være bestått for å få karakter i emnet. Det gis én samlet karakter i emnet.

Karakterregel: A-F.

Dersom en av deleksamenene ikke består, kan den deleksamen som ikke er bestått tas på nytt.

Sensorordning

Eksterne og interne sensorer.

Evaluering av emnet

Studentene får mulighet til å gi både skriftlig og muntlige evalueringer underveis i studiet (EVA3). Emneansvarlig har ansvaret for oppfølging av emneevalueringen.

Litteratur

Litteraturlista er oppdatert 21. juni 2016.

Komponering: Øyvind Risa. Musikkteori & arrangering. Universitetsforlaget.

IKT: Sibelius

Klassisk musikkhistorie: Nesheim, Elef. Musikkhistorie 2004. Norsk Musikkhistorie

Sigmund Hjorthaug: Musikkhistorisk oversikt 2. utgave, Høyskoleforlaget

---

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 25. okt. 2021 02:51:01

L102IKT15 Pedagogisk bruk av IKT (Vår 2019)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Fakultet for lærerutdanninger og språk

Stuedsted: Nettbasert

Emneansvarlig: Magnus Nohr

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

- Obligatorisk emne for studenter som tar studiet *IKT for lærere (30 studiepoeng)*
- Valgfritt enkeltemne for studenter som er i en lærerutdanning ved HiØ
- Videreutdanning for lærere

Emnet tilbys som MOOC.

Undervisningssemester

2. semester (vår).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Emnet skal gi et allsidig grunnlag for å kunne bruke IKT som hjelpemiddel i undervisning og læring. Deler av emnet gjennomføres som praktisk oppgavearbeid.

Studenter som har gjennomført emnet:

- har kunnskap om og forståelse for IKT i undervisning og læring
- har kjennskap til barn og unges bruk av IKT, med vekt på digital dømmekraft
- kan utvikle, vurdere og anvende digitale læringsressurser
- kan legge praktisk til rette for IKT-baserte undervisningsopplegg
- kan bruke digitale verktøy i nettbasert samarbeid
- kan utvikle sammensatte tekster som verktøy i undervisning og læring
- kan se sammenhenger mellom ulike læringsperspektiv og bruk av IKT
- kan bruke digitale vurderingsformer i formativ og summativ vurdering
- kan utvikle og bruke videobaserte undervisningsformer, basert på kvalitetskriterier
- kan drive aktiv klasseledelse i teknologirike miljøer
- kan studieteknikk for en hverdag med integrert bruk av digitale verktøy

Innhold

Sentrale temaer er IKT som hjelpemiddel i læringsprosesser og undervisning, med utgangspunkt i læreplanens beskrivelse av utvikling og bruk av digitale ferdigheter i grunnskolen.

Undervisnings- og læringsformer

All undervisning, veiledning og vurdering er nettbasert.

Undervisningen er organisert i syv moduler med følgende temaområder:

1. *IKT og læring*
2. *Digital studieteknikk*
3. *Sammensatte tekster*
4. *Digital dømmekraft*
5. *Klasseledelse i teknologirike omgivelser*
6. *Vurdering for læring*
7. *Flipped classroom*

Arbeidsformer som vil bli brukt er digitale undervisningssekvenser, screencast, praktisk, individuelt arbeid (øving og oppgavearbeid) samt arbeid med obligatoriske mappeoppgaver.

Arbeidsomfang

Forventet studieinnsats i emnet er 20 timer i uka inkludert undervisning.

Praksis

Det er ikke veiledet praksisopplæring i emnet.

Eksamen

For å bestå emnet må studenten dokumentere innsikt i sentrale IKT-tema, evne til refleksjon og praktisk kunnskap i bruk av IKT.

Eksamen består av tre deleksamener. Alle deleksamenene vektet likt.

Deleksamen 1: Eksamensmappe bestående av fire oppgaver:

1. Til hver modul hører **en multiple choice-test** som undervisningsvurdering. Testene gjennomføres i LMS og legges i eksamensmappen.
2. I to av modulene (*digital dømmekraft og vurdering for læring*) gjennomfører kandidaten **medstudentvurdering (peer review)**. Kandidaten gir tilbakemelding på arbeidene til to medkandidater i hver modul, basert på læringsmål og vurderingskriterier for modulen.
3. I en av modulene (*digital studieteknikk*) gjennomfører kandidaten en oppgave basert på læringsmål og vurderingskriterier. Kandidaten gjennomfører en **egenvurdering** av oppgaven.
4. I modulen "Klasseledelse i teknologirike omgivelser" skal det leveres et undervisningsopplegg og et rammeverk for organisering av digital undervisning. Rammeverket lages i OneNote klassenotatblokk.

Eksamensmappen vurderes samlet til *Bestått/Ikke bestått*. Alle oppgaver i mappen må være bestått.

Interne sensorer.

Deleksamen 2:

Sammensatte tekster: Kandidaten skal **remediere** (bearbeide tekst fra et medium til et annet) en analog læreboktekst eller et papirkompendium til en sammensatt tekst med flere teksttyper (lyd, bilde, film, animasjon m.m.). **Kandidaten leverer den remedierte teksten og en refleksjonsvideo med varighet max. 10 minutter.**

Deleksamen 2 vurderes etter karakterregel A-F.

Intern og ekstern sensor.

Deleksamen 3:

Flipped classroom: Kandidaten skal utvikle et videobasert undervisningsopplegg basert på metodikken flipped classroom. Undervisningsopplegget skal inneholde relevante videobaserte undervisningsaktiviteter, digitale arbeidsoppgaver til elever og aktuelle digitale vurderingsverktøy for formativ og summativ vurdering. **Kandidaten leverer undervisningsopplegget og en refleksjonsvideo med varighet max. 10 minutter.**

Deleksamen 3 vurderes etter karakterregel A-F.

Intern og ekstern sensor.

Oppgavene i de tre deleksamenene skal være registrert levert innen de oppgitte frister i semesterplanen. Dersom en deleksamen vurderes til *Ikke bestått/F*, kan kandidaten gå opp til nyeksamen i den aktuelle deleksamen.

Det gis en samlet karakter i emnet etter karakterregel A-F.

Evaluering av emnet

Nettbasert studentevaluering (EVA3). Resultatet meldes til studieleder og distribueres til studentene.

Litteratur

I dette emnet bruker vi anbefalt litteratur knyttet til emnets læringsutbyttebeskrivelser.

Litteraturlisten legges tilgjengelig i LMS for studiet *IKT for lærere* i løpet av høsten.

LUNOR10217 Grammatikk, skriveopplæring og elevtekster (5-10) (Vår 2019)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Studiested: Halden

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Oblagorisk emne i valgfaget *Norski grunnskolelærerutdanning 5-10* (60 studiepoeng).

Undervisningssemester

8. semester (vår) i *Grunnskolelærerutdanning 5-10* (240 studiepoeng).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Kandidaten

- har brei innsikt i korleis elevar på 5.-10. trinn kan vidareutvikle skriveferdighetene sine

- har brei kunnskap om språket som system og språket i bruk
- har brei kunnskap om relevante teoriar om skrivning og skriveopplæring
- har kunnskap om dei ulike funksjonane skrivning kan ha for elevars utvikling og læring
- har kunnskap om skrivestrategiar
- har kunnskap om gjeldande normering av bokmål og nynorsk

Ferdigheiter

Kandidaten

- kan analysere språket som system
- kan legge til rette for at elevar får skrive sakprega tekstar og fiksjonstekstar av ulikt slag
- kan rettleie elevar i ulike former for skriftleg argumentasjon og i variasjon i ordbruk og setningsoppbygging
- kan bruke språk- og tekstkunnskap i arbeid med analyse, respons og vurdering av skriftlege elevtekstar
- kan vurdere relevante undervisningsmetodar i skriveopplæring, skriftforming og grammatikk frå 5. til 10. trinn, både for elevar som skriv på bokmål og elevar som skriv på nynorsk
- kan kartlegge og vurdere lese- og skriveferdigheiter, setje i verk relevante tiltak for tilpassa opplæring og oppdage lese- og skrivevanskar
- kan nytte retoriske kunnskapar i arbeid med skriftlege tekstar
- kan bruke læreplanen i faget til å formulere mål for norskopplæringa og relevante kriterium for vurdering

Generell kompetanse

Kandidaten

- er ein sikker munnleg språkbrukar og stø i skriftleg bokmål og nynorsk
- kan formidle norskfaglege innsikter og tilpasse form og innhald til ulike målgrupper
- kan arbeide med språk og tekst i fleirkulturelle klassemiljø
- kan nytte faglege kunnskapar til kritisk og konstruktiv refleksjon
- kan legge til rette for at arbeidet med språk og litteratur kan styrke identiteten til elevane og oppmode dei til aktiv deltaking i det offentlege liv

Innhold

NOR102 er konsentrert om desse fagområda:

- Skriveopplæring og arbeid med elevtekster med vekt på 5.-10. trinn
- Språket som system
- Språknormering, bokmål og nynorsk

Det vil bli arbeidd både teoretisk og skoleretta med alle tema, i samsvar med måla for læringsutbytte. Sentrale området som er integrert i emnet, er grunnleggande ferdigheiter, tilpassa opplæring, vurdering, fleirkulturelle perspektiv.

Det vil også bli lagt vekt på at studentane skal utvikle eigen kompetanse i både skriftlege og munnlege sjangrar.

Undervisnings- og læringsformer

Tilnærminga til stoffet skjer i hovudsak gjennom forelesingar, arbeid i basisgrupper og individuelt arbeid, og lærestoffet skal bygge på anerkjent forskningsbasert kunnskap. I lærarutdanninga spelar dessutan praksisperiodane ei viktig rolle, og samarbeid med praksisskolane opnar for verdifull fagleg og didaktisk refleksjon knytt til læringsutbytta i emnet.

Digitale arbeidsmåtar i emnet er blant anna:

Innføring i akademisk bruk av Word (el. tilsv.) og referanseteknikk, opplæring i bruk av ordboksressursar og skrivhjelp på nett, grammatikkspel for barn og unge (t.d. GREI), samskrivingsverktøy til studentoppgåver.

Arbeidsomfang

I emnet må det reknast med totalt 400 timar arbeidsinnsats, inkl. timeplanlagt undervisning, sjølvstudium, arbeidskrav, eksamensførebuing og eksamensgjennomføring.

Praksis

Det er to veker skoleovertaking. Sjå nærmare informasjon i Plan for praksis (5-10).

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

I løpet av semesteret blir det gitt oppgåver av fagleg og didaktisk karakter knytt til tema i emnet, og i samband med praksis:

1. Individuelt skriftleg arbeidskrav (grammatikk/språket som system). Målform: bokmål
2. Individuelt skriftleg arbeidskrav (skriveopplæring/elevtekstanalyse). Målform: nynorsk
3. Deltaking på profesjonsdagar

Tilbakemelding på arbeidskrav kan dels vere frå faglærarar, dels frå andre studentar, eventuelt kan dei bli vurdert av studenten sjølv (f.eks. refleksjonslogg). Meir detaljert beskriving av innhaldet i arbeidskrava vil bli gitt ved undervisningsstart.

Alle arbeidskrav må vere godkjende før studenten kan framstille seg til eksamen.

Eksamen

Sluttvurdering i emnet består av to deleksamenar:

Deleksamen 1. Individuell skriftleg skoleeksamen, 4 timar

Skriftlig skoleeksamen tel 40 % av total karakter.

Målform: bokmål

Denne deleksamenen vektlegg grammatikkdelen av emnet, altså læringsutbytta knytt til språket som system.

Tillatne hjelpemiddel: Ingen.

Karakterregel: A-F.

Intern og ekstern sensor.

Deleksamen 2: Individuell heimeeksamen, tre dagar

Heimeeksamen tel 60 % av total karakter.

Målform: nynorsk

Denne deleksamenen vektlegg tema knytt til skrivedidaktikk og analyse av elevtekster.

Omfang: 3000 ord (+/- 10%). Innholdsliste og litteraturliste kjem i tillegg.

Karakterregel: A-F.

Intern og ekstern sensor.

Kandidaten må ha greidd b e eksamenar for   få karakter i emnet.

Evaluering av emnet

Studentane får anledning til   delta i evaluering av emnet (EVA3). Resultata blir handsama av studieieiar og av faglærarane som er knytt til emnet.

Litteratur

Litteraturlista er sist oppdatert 20.12.2017.

Bøker:

Kulbrandstad, Lars A. og Kinn, Torodd (2016). *Språkets mønstre. Norsk språklære med øvingsoppgaver*. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 17-56, 115-507) (433 sider)

Otnes, Hildegunn & Harald M. Iversen (2016). *Å lære å skrive. Tekstkompetanse i norskfagets skriveopplæring*. Oslo: Universitetsforlaget. (248 sider)

Artiklar og kapittel (i kompendium):

Aasen, Arne J. & Trygve Kvithyld (2012). Å skrive, det er å omskrive - funksjonell respons for å utvikle elevenes revisjonskompetanse. I *Bedre skole 1*. (s. 24-29) (6 sider) Henta frå: [http://www.utdanningsforbundet.no/upload/Tidsskrifter/Bedre Skole/BS_nr_1_11/BS_1-12/UTD-BedreSkole-0112-WEB_Kvithyld_Aasen.pdf](http://www.utdanningsforbundet.no/upload/Tidsskrifter/Bedre%20Skole/BS_nr_1_11/BS_1-12/UTD-BedreSkole-0112-WEB_Kvithyld_Aasen.pdf)

Andreassen, Rune & Benthe K. Jansson (2014). Lese- og skrivevansker. I Jansson, Benthe K. & Traavik, Hilde (red.), *Norsk boka 2. Norsk for grunnskolelæreutdanning 1-7*. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 183-217) (35 sider)

Berge, Kjell Lars (2014). Å kunne uttrykke seg skriftlig. I Stray, Janicke Heldal & Wittek, Line (red.), *Pedagogikk - en grunnbok*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (s. 488-502) (15 sider)

Dysthe, Olga & Frøydis Hertzberg (2009). Den nyttige tekstresponsen - hva sier nyere forskning? I Haugaløkken, Ove K. m., fl. (red.): *Tekstvurdering som didaktisk utfordring*. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 35-43) (8 sider)

Evensen, Lars S. (2010). En gyldig vurdering av elevers skrivekompetanse? I Smidt, J., Folkvord, I. & Aasen, A. J. (red.), *Rammer for skrivning. Om skriveutvikling i skole og yrkesliv*. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag. (s. 13-31) (19 sider) Henta frå: <http://www.skrivesenteret.no/ressurser/en-gyldig-vurdering-av-elevers-skrivekompetanse/>

Hertzberg, Frøydis (2014). Grammatikk i skolen - klart for en omkamp? I *Bedre skole 2*. (s. 80-83) (4 sider) Henta frå: [http://www.utdanningsforbundet.no/upload/Tidsskrifter/Bedre Skole/BS_2_2014/UTD-BedreSkole-0214-WEB_Hertzberg.pdf](http://www.utdanningsforbundet.no/upload/Tidsskrifter/Bedre%20Skole/BS_2_2014/UTD-BedreSkole-0214-WEB_Hertzberg.pdf)

Hertzberg, Frøydis (2008). Grammatikk? I Nergård, Mette Elisabeth & Tonne, Ingebjørg (red.), *Språkdiraktikk for norsklærere*. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 17-26) (10 sider)

Hertzberg, Frøydis (2008). Sjangerskriving i ungdomsskolen: Fortelling er ikke nok. I Bjar, Louise (red.), *Det er språket som bestemmer! Læring og språkutvikling i grunnskolen*. Bergen: Fagbokforlaget/LNU. (s. 223-241) (18 sider)

Hognestad, Jan K. (2013). Fonetikk og fonologi. I Traavik, Hilde & Jansson, Benthe K. (red.), *Norsk boka 1*. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 97-114) (17 sider)

Jansson, Benthe K. (2013). Språknormering. I Traavik, Hilde & Jansson, Benthe K. (red.), *Norsk boka 1*. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 247-259) (13 sider)

Løvland, Anne (2007). Kva kjenneteiknar ein samansett tekst? I *På mange måtar. Samansette tekstar i skolen*. Bergen: LNU/Fagbokforlaget. (s. 20-40) (21 sider)

Matre, Synnøve og Nygård, Mari (2017). Språksyn og språkteoretiske tilnæringsmåter (kap. 2), I: Igland, Mari og Nygård, Mari (red.), *Norsk 5-10. Språkboka*, s. 23-38. Oslo: Universitetsforlaget (26 sider)

Skovholt, Karianne & Veum, Aslaug (2014). Teoriar om tekst og kommunikasjon. I: *Tekstanalyse. Ei innføring*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (s. 20-40) (21 sider)

Solheim, Randi & Matre, Synnøve (2014). Forventninger om skrivekompetanse. Perspektiver på skrivning, skriveopplæring og vurdering i «Normprosjektet». *Viden om Læsning*, s. 76-89 (13 sider)

Solheim, Randi, Ann S. Larsen & Anne C. Torvatn (2010). 'Skrivekulturar på mellomtrinnet - tre døme'. I Smidt, Jon (red.), *Skriving i alle fag - innsyn og utspill*. Trondheim: Tapir akademiske forlag. (s. 39-65) (27 sider)

Traavik, Hilde (2009). Grunnleggende ferdigheter: Hvorfor er de så viktige? I Traavik m.fl. (red.), *Grunnleggende ferdigheter i alle fag*. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 18-31) (14 sider)

Læreplanen i norsk og andre relevante offentlige dokument:

Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova):

<http://www.lovdatab.no/all/nl-19980717-061.html>

Forskrift til opplæringslova: <http://www.lovdatab.no/for/sf/kd/kd-20060623-0724.html>

Læreplan i norsk: <http://www.udir.no/kl06/NOR1-05/>

Utdanningsdirektoratet (2014): *Vurderingsrettleggingar og eksamensoppgåver*: <https://pgsf.udir.no/dokumentlager/EksamensOppgaver.aspx?proveType=EG>
(Passord til eksempeloppgåver vil bli gitt av forelesar.)

Eleveksamener

Eit utval eleveksamener vil bli delt ut på forelesingane

Sist hentet fra Felles Studentsystem (FS) 25. okt. 2021 02:51:02

LUNOR10318 Språkleg mangfald, variasjon og endring (Vår 2019)

Fakta om emnet

Studiepoeng: 15

Ansvarlig avdeling: Avdeling for lærerutdanning

Stuedsted: Halden

Emneansvarlig: Åshild Søfteland

Undervisningsspråk: Norsk

Varighet: ½ år

Innholdsfortegnelse

- Emnet er tilknyttet følgende studieprogram
- Undervisningssemester
- Studentens læringsutbytte etter bestått emne
- Innhold
- Undervisnings- og læringsformer
- Arbeidsomfang
- Praksis
- Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen
- Eksamen
- Sensorordning
- Evaluering av emnet
- Litteratur

Emnet er tilknyttet følgende studieprogram

Obligatorisk emne i valgfaget *Norsk for grunnskolelærerutdanning 5 - 10* (60 studiepoeng).

Undervisningssemester

8. semester (vår) i Grunnskolelærerutdanning 5-10 (240 studiepoeng).

Studentens læringsutbytte etter bestått emne

Kunnskap

Kandidaten

- har god innsikt i talemålsvariasjonen i moderne norsk på historisk, dialektologisk og sosiolingvistisk grunnlag
- har god innsikt i språklege endringsprosessar i fortid og samtid
- har brei kunnskap om norsk språkhistorie (etter 1800)
- har kunnskap om fleirspråklegheit, fleirspråkleg praksis og om det å lære seg norsk som eit andrespråk
- har utvida innsikt i korleis elevar med norsk som andrespråk kan vidareutvikle skriveferdigheitene sine
- har kunnskap om svensk, dansk og samisk og kjennskap til andre nordiske språk og nasjonale minoritetsspråk

Ferdigheiter

Kandidaten

- kan bruke kunnskap om talemål og skriftspråksnormering i skriveopplæringa
- kan legge til rette for og gjennomføre undervisning i den målforma som er sidemål for elevane
- kan bruke kunnskap om fleirspråklegheit for å legge til rette for god lese- og skriveopplæring på 5.-10. trinn for elevar med norsk som andrespråk
- kan legge til rette for variert nabospråksundervisning
- kan analysere og vurdere læremiddel i norskfaget

Generell kompetanse

Kandidaten

- kan vurdere norskfaget og eigen praksis som norsklærer og grunngi vurderingane
- har innsikt i norskfagets forskning og faghistorie og kan reflektere kritisk og konstruktivt ut frå slike perspektiv på faget
- kan rettleie elevar i arbeidet med tekstar slik at dei kan utvikle seg sjølve og førebu seg for aktiv deltaking i offentlege rom
- kan sjå faget i eit større danningperspektiv og undervisninga som ein del av opplæringa i eit aktivt deltakardemokrati

Innhold

Norsk 103 er konsentrert om desse fagområda:

- Talemålsvariasjon (dialektologi og sosiolingvistikk)
- Språkhistorie etter 1800
- Norsk som andrespråk og fleirspråklegheit generelt
- Sidemålsdidaktikk
- Nabospråksdidaktikk

Det vil bli arbeid både teoretisk og skoleretta med alle fagområda, i samsvar med måla for læringsutbytte. Det blir også lagt vekt på at studentane skal utvikle sin eigen kompetanse i både skriftlege og munnlege sjantrar.

Undervisnings- og læringsformer

Undervisningsspråket er norsk, svensk eller dansk.

Tilnærminga til stoffet skjer i hovudsak gjennom forelesingar, arbeid i basisgrupper og individuelt arbeid, og lærestoffet skal bygge på anerkjent forskingsbasert kunnskap. I lærarutdanninga spelar dessutan praksisperiodane ei viktig rolle, og samarbeid med praksisskolane opnar for verdifull fagleg og didaktisk refleksjon knytt til læringsutbytta i emnet.

Digitale arbeidsmåtar i emnet er blant anna:

Innføring i bruk av PowerPoint (eller tilsvarende presentasjonsverktøy) inkludert bruk av lyd og bilde, nettressursar i nabospråksundervisning og nynorskundervisning, enkel innsamling av dialektdata via dialektkorpus eller opptak og transkripsjon.

Det er lagt opp til ein studietur til Schæffergården, Danmark. Studieturen varer i 4-5 dagar. Opphaldet er støtta av Fondet for dansk-norsk samarbeid (<http://dansk-norsk.no/>), men studentane må rekne med kostnader til reise/opphald. Sjå pkt. Arbeidskrav.

Arbeidsomfang

I emnet må det reknast med totalt 400 timar arbeidsinnsats, inkl. timeplanlagt undervisning, sjølvstudium, arbeidskrav, eksamensførebuing og eksamensgjennomføring.

Praksis

Praksis består av to veker skoleovertaking. Sjå nærmare informasjon om praksisopplæringa i Plan for praksis for Grunnskolelærerutdanningen 5-10.

Arbeidskrav - vilkår for å avlegge eksamen

I løpet av semesteret blir det gitt oppgåver av fagleg og didaktisk karakter knytt til tema i emnet, og i samband med praksis:

1. Analyse av bruk av læremiddel (kan vere tverrfagleg) (jf. Plan for praksis)
2. Munnleg og/eller praktisk arbeidskrav om språkleg variasjon (kan innebere studietur til Danmark, sjå Undervisnings- og læringsformer).
3. Individuell skriftleg oppgåve om språkhistorie (målform: nynorsk)

Tilbakemelding på arbeidskrav kan dels vere frå faglærarar, dels frå andre studentar, eventuelt kan dei bli vurdert av studenten sjølv (f.eks. refleksjonslogg). Meir detaljert beskriving av innhaldet i arbeidskrava vil bli gitt ved undervisningsstart.

Alle arbeidskrav må vere godkjende før studenten kan framstille seg til eksamen.

Eksamen

Individuell munnleg eksamen

Varighet: totalt ca. 35 minutt.

Den munnlege eksaminasjonen er todelt. Først presenterer studenten eitt av arbeidskrava sine (sjølvvalt, ca. 5 minutt). Presentasjonen skal vere reflekterande rundt eigen læringsprosess, ikkje berre eit referat av det faglege innhaldet. Deretter følgjer ein eksaminasjonsdel på omlag 30 minutt, der sensorane og studenten har ei fagleg samtale med utgangspunkt i tema frå emnet. I vurderinga vil både det faglege innhaldet og dei munnlege ferdigheitene bli vurdert.

Tillatne hjelpemiddel: Ingen.

Karakterregel: A–F.

Sensorordning

Ein intern og ein ekstern sensor.

Evaluering av emnet

Studentane får anledning til å delta i evaluering av emnet (EVA3). Resultata blir handsama av studieleiar og av faglærarane som er knytt til emnet.

Litteratur

Litteraturlista er sist oppdatert 14. mai 2018.

Bøker

Berggren, Harald, Kjartan Sørland & Vigdis Alver (2012). *God nok i norsk? Språk- og skriveutvikling hos elever med norsk som andrespråk*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. (kap. 1–11) (195 sider)

Hårstad, Stian (2015). *Nabospråk og nabospråksundervisning*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. (77 små sider)

Jansson, Benthe Kolberg & Synnøve Skjong (red.). (2011). *Norsk = nynorsk og bokmål. Ei grunnbok om nynorsk i skolen*. Oslo: Samlaget. (Kap. 1 og 5-8) (114 sider)

Knudsen, S. V., Aamotsbakken, B. & Skjelbred, D. (2007). *Tekst i vekst: teoretiske, historiske og analytiske perspektiver på pedagogiske tekster*. Oslo: Novus. (247 sider)

Matsson, Anna F. & Gisela Håkansson (2011). *Bedömning av svenska som andraspråk. En analysmodell baserad på grammatiska utvecklingsstadier*. Lund: Studentlitteratur. (124 sider)

Mæhlum, Brit & Unn Røyneland (2012). *Det norske dialektlandskapet. Innføring i studiet av dialekter*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. (200 sider)

Mæhlum, Brit, Unn Røyneland, Gunnstein Akselberg & Helge Sandøy (2008). *Språkmøte. Innføring i sosiolingvistik*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. (kap. 1–3, 5–7 og 10) (122 sider)

Otnes, Hildegunn & Bente Aamotsbakken (2006). *Tekst i tid og rom. Norsk språkhistorie*. Oslo: Samlaget. (279 sider) (kap. 1 og 5-11)

Artiklar og delkapittel

Engen, Thor O. & Lars A. Kulbrandstad (2004). Minoritetsspråk i Norge. I *Tospråklighet, minoritetsspråk og minoritetsundervisning*. (kap. 5) (37 sider)

Hasund, Ingrid K. (2006). *Ungdomsspråk*. Bergen: LNU/Fagbokforlaget. (kap. 1 "Introduksjon", kap. 5 "Slang" og kap. 7 "Småord") (50 små sider)

Svendsen, Bente A. & Unn Røyneland (2008). Multiethnolectal facts and functions in Oslo, Norway. *International Journal of Bilingualism* 12/1-2. (s. 63-83) (21 sider)

Todal, Jon (2007). Språkleg vitalisering – faktorar som vi ikkje skriv om. I Bull, Kuzmenko & Rießler (red.). *Språk og språkforhold i Sápmi*. Berlin: Nordeuropa Institut. (s. 201-210) (10 sider)

Generell kompetanse

Gjeldande læreplan for grunnskolen (LK 06)

Opplæringslova og forskrift til opplæringslova

